DE SIMONIA CIRCA BENEFICIA, ADMINISTRATIONEM...

Zeger Bernard : van Espen

DE SIMONIA

CIRCA BENEFICIA,

Administrationem Sacramentorum, & Celebrationem Missarum,

ITEM DE

PENSIONIBUS ECCLESIASTICIS.

AUCTORE.

ZEGERO BERNARDO VAN ESPEN,

Presbytero J. U. D. ac SS. Canonum Profess. in Academia Lovaniensi.

LOVANII,

Apud ÆGIDIUM DENIQUE. 1686.

Cum Approbatione.

PRÆFATIO

AD LECTOREM.

Quam invisum & execrabile esse debeat veris Ecclesiæ Filiis sacrilegum istud res Sacras mercium instar, tractandi genus, satis superq; nos docet Christus Dominus & verbo & exemplo. Qui enim vivum aliàs mansuetudinis exemplar sese exhibebat erga maximos peccatores, velut clementiæ immemor, facto de funiculis flagello in profanos ejusmodi mercatores animadvertit, omnesq; vendentes & ementes è Templo ejecit. Hic zelus Domus Dei, non aliud, protestor (quidquid affingatur) me impulit, ut quæ in Canonum studio & antiquitatis scrutatione hanc in rem aliquot annis collegi, in publicum modò darem. Experientia namque docet, prô! nimium frequens, quod licet mensæ nummulariorum & Cathedræ

vendentium in Templo ſint everſæ, hoc eſt, apertæ rerum Sacrarum nundinationes per tot Canones proſcribantur; clam tamen irrepant, dum Beneficia ex. gr. in permutationibus, reſignationibus &c. non minus quam in clauſis officinis, ſi modum agendi ſpectas, venum exponantur. Hinc fit, ut res Eccleſiæ non ad hoc, ad quod inſtitutæ ſunt, ſed ad propria convertantur lucra, Eccleſia lupis impleatur, & in ipſo fonte, hoc eſt, Sacerdotum Ordine corrumpatur. Quid? Non ante peragitur conſecrationis Miniſterium, quam de nummo convenerit. Hic pacis causâ avaritiam ſuam tegit, ille inæqualitatis fructuum compenſatione: hic ad redimendum vexam, ille Penſionis *pallio, alius alia neſcio, qua larvâ Simoniam occultat. Hoc pactò ſæpè ſæpiùs evenit, ut quæ per publicas fores è Domo Dei ejecta eſt Simonia, per poſticam clanculariè denuo intromittatur. Quapropter non inutilem nec ingratum meum fore credidi laborem, ſi techras iſtas detegam, & involucra evolvam, ſub quibus Simoniæ labes eò nocet & graſſatur pernicioſius quo magis latenter. Tuas interim,* Lector, *preces expoſco, ut quem inſpiravit Deus Domus ſuæ zelum, in me conſervet ſuo & Eccleſiæ bono.*

CEN-

CENSURA.

Q*Vanto rarior est casus, quo quis simoniacè ingressus in Beneficium, potest in illo permanere; tanto utilior, ne dicam magis necessarius, est hic Liber* Clar. D. ZEGERI BERN. VAN ESPEN J.U.D.&c. *in quo ex ipsis principiis, hoc est, Canonibus & monumentis Ecclesiæ clarè detegit* Simoniam *committi solitam* circa Beneficia. *Cæcus enim sit, oportet, qui non videat, fœdas plurimorum cupiditates & distortas Beneficia aucupantium intentiones, nescio, quibus clausulis & artificiosis technis hodiedum obvelari. Dum verò adeò Acanonicus est in Beneficia ingressus, ad ipsa etiam Sancta Sanctorum*

Simo-

Simoniæ contagio prorepit, dum in Missarum celebratione Sacramentorumque administratione *in speciem licitantium & mercantium proceditur. Vnde non meo solius, sed omnium judicio hic Tractatus prælo est condignus. Dabam Lovanii hac* 1. *Iunii* 1686.

BARTHOLOMÆUS PASMANS,
S. T. D. & Lib. Censor.

PARS PRIMA.

DE SIMONIA.

CAPUT I.

De malitia Simoniæ, & quâ ratione melius occurri poſſit palliis quibus illud vitium tegitur.

§. I.

Oſtenditur enormitas vitii Simoniæ.

PEr Simoniam res ſpirituales ad vilitatem quamdam rebus iſtis indigniſſimam redigi, dubitari nequit; cum enim in omni Simonia commutatio ſeu tacita quædam emptio-venditio rerum ſpiritualium cum temporalibus interveniat, quodam modo ſpiritualia tempora-

poralibus coæquantur, per quod ſpiritualia ad ſummam redigi vilitatem quis non videat? *Quis enim non vile eſſe putat*, inquit Hormiſdas Papa, *quod venditur? Aut quis denuò veneretur* ut loquitur
Lib. 7. Epiſt. 114. S. Gregorius, *quod venditur, aut quis non vile putet quod emitur?*

Hanc rerum inordinationem in Simonia tamquam multùm execrabilem, in Simoniacorum Ante-ſignano nota-
Act. 8. v. 20. vit Apoſtolorum Princeps: *Pecunia tua tecum ſit in perditionem*, QUONIAM, inquit, DONUM DEI EXISTIMASTI PECUNIA POSSIDERI.

Verùm, licet ex illa, quæ rebus ſpiritualibus per Simoniam contingit injuria, ſumma ordinis oriatur perturbatio, ac conſequenter vitii illius non exigua eo ex capite ſit perverſitas. Si tamen vitii illius non tantum natura, ſed inſuper illius naturales quodammodò fœtus conſiderentur, facilè intelligitur, veriſſimè dixiſſe Pontifices:
Can. fin. Cauſ. 1. quæſt. 6. *Omnia crimina ad Simoniacæ hæreſis, comparationem quaſi pro nihilo eſſe reputanda*; nullum quippe crimen quantumvis enorme, tantam malorum ſtruem in Eccleſiam invehere, quam Simoniam Patres notarunt.

Si

Si venditur Sacerdotii dignitas, „inquit Sanctus Tarasius Patriarcha „Constantinopolitanus, supervacua „est apud istos venditores honesta „vitæ institutio, & puritatis virtutisque cultus: supervacuus apud ipsos „& Paulus divinus Apostolus docens „oportere Episcopum esse sine crimine, temperantem, modestum, aptum „ad docendum, continentem, sobrium, „insistentem fideli secundùm doctrinam sermoni, ut potens sit exhortari „in doctrina sana, & contradicentes „refellere. Pereunt igitur hæc omnia, „ex eo quod Sacerdotium venditur & „emitur". *Epistola ad Adrianum I.*

Etenim ex quo dona supernæ gratiæ pecuniis comparabilia judicantur, ait S. Gregorius, ad Dei servitium non vita quæritur, sed magis „contra Deum pecuniæ venerantur. „Ex quo, eodem teste, contingit, ut „ipsi quoque qui Sacros Ordines appetunt, non vitam corrigere, non „mores componere studeant, sed divitias, quibus honor sacer emitur, „satagant congregare". *Lib. 7. ind. 2. epist. 115.*

"Hinc fit etiam, pergit S. Gregorius, ut insontes & pauperes à Sacris

,,Ordinibus prohibiti deſpectique re-
,,ſiliant. Et dum innocentia pauperis
,,diſplicet, dubium non eſt quòd præ-
,,mium illic delicta commendet: quia
,,ubi aurum placet, ibi & vitium.......
,,Si enim is dignus Sacerdotio credi-
,,tur, cui non actionis merita, ſed
,,præmiorum copia ſuffragatur, reſtat
,,ut nihil ſibi ad honores Eccleſiaſti-
,,cos gravitas, nil defendat induſtria,
,,ſed totùm auri prophanus amor ob-
,,tineat".

Epiſt. III. *lib.* 7. "Quin &, eodem teſte, nihil aliud
,,per Simoniam agitur, niſi ut
,,nulla de actu probatio, nulla ſollici-
,,tudo de moribus, nulla ſit de vita
,,diſcuſſio; ſed ille ſolummodò dignus,
,,qui dare pretium ſuffecerit, æſti-
,,metur".

Rectiſſimè proinde Concilii Bitu-
ricenſis Patres notarunt: *Vbi hære-*
An. 1584. *tit.* 41. *c.* 1. *ſis Simonis, in Eccleſia invaluit, probis*
atque eruditis viris aditus ad beneficia præ-
cluſus eſt, indeq; omnis propè Eccleſiaſtica
diſciplina collapſa eſt.

Liceat proinde concludere: quod
omnia crimina ad Simoniacæ pravita-
tis comparationem quaſi pro nihilo re-
putanda ſint, ſi nimirum pernicioſi,
qui

qui ex illis in Ecclesiam redundant, effectus, æquâ lance librentur.

§. 2.

Quare Ecclesia primis sæculis magis contra Simoniacas Ordinationes, postremis vero magis contra Simoniacas Beneficiorum collationes insurrexerit?

QUantopere ab initio Ecclesiæ allaboratum fuerit, ut perniciosa Simoniæ pestis ab Ecclesia extirparetur, Conciliorum Canones, atque Pontificum decreta luculenter evincunt. Cui enim vel leviter vetera atque recentiora Ecclesiæ monumenta perlustrare lubuerit, omni ætate severissimas leges ad extirpationem Simoniæ editas comperiet.

Verùm hanc vetera inter & recentiora Ecclesiæ decreta offendet differentiam; quod priora Simoniacas plerùmque insectentur Ordinationes: posteriora verò raró Ordinationes Simoniacas, sed plerùmque Simoniacas Beneficiorum Ecclesiasticorum collationes, seu provisiones insectentur atque condemnent.

Ex hac diſtinctione ſi quis arguere vellet, quod olim minus ac hodie Ecclesiæ execrabilis Simoniaca Beneficiorum collatio viſa ſit, aut hodie minus quam olim diſpliceat Simoniaca Ordinatio, multùm falleretur. Idem quippe & veterum & recentiorum Canonum ſcopus eſt; nimirum, ut omnis in electione Miniſtrorum Eccleſiæ caveretur Simonia, atque ſervaretur illud Chriſti præceptum: *Gratis accepiſtis, gratis date*; quod verò prioribus ſæculis, ampliùs contra Ordinationes Simoniacas, quam poſterioribus decertatum fuerit, ex diverſa, quæ circa electionem Miniſtrorum atque officiorum Eccleſiaſticorum diſtributione intervenit diſciplina, factum eſt.

Plurimis enim ſæculis in more poſitum fuiſſe, ut Clerici per ipſam Ordinationem jus ad proventus Eccleſiaſticos acciperent, imò per ipſam Ordinationem ad Eccleſiæ dignitates pervenirent, ita ut ipſa ſacra Ordinatio collationis tituli Eccleſiaſtici loco eſſet, notius eſt, quam ut probari debeat: at poſterioribus ſæculis titulus Eccleſiaſticus, cui jus percipiendi emolu-

molumenta annexum est, ab ipsa Ordinatione paulatim sejunctus fuit, neque per ipsam Ordinationem, sed separatim ab illa, conferri cœpit. Hinc ulteriùs contigit: ut Simonia rarior circa Sacras Ordinationes, frequentior vero circa titulorum Ecclesiasticorum collationes esse cœperit; ac per consequens ad illam extirpandam rarioribus, ad hanc verò evellendam frequentioribus decretis opus fuerit.

Nec id mirum: Cum enim Simoniaci non spiritualia propter spiritualia ambiant; sed temporalia lucra, honores, atque dignitates per spiritualia adipisci unicè contendant; nihil aut parùm de Sacra Ordinatione soliciti fuêre, quando per illam nihil temporalis lucri accedere intellexerunt, sed quomodo titulum Ecclesiasticum, per quem ad emolumenta atque honores temporales pervenire possent, adipiscerentur, unicè incumbere maluerunt.

Ut igitur verbo dicam: tota ac unica ratio, quare per decem sæcula Simonia tantùm ferè circa solas Sacras Ordinationes versaretur; ac ob id ad eam extirpandam eo tempore decreta edi, atque frequenter renovari de-

berent; poſtremis vero ſæculis rarior in Ordinatione, frequentior in collationibus Beneficiorum fuerit Simonia, hæc eſt: quod decem primis ſæculis lucra ſæculi, quæ Simoniaci potiſſimum intuentur, Sacram Ordinationem ſequerentur; ultimis verò ſæculis, non Sacram Ordinationem, ſed tituli Eccleſiaſtici adeptionem illa conſequantur.

§. 3.

Omni ætate Simonia diverſis fraudibus & fallaciis occultata & palliata fuit.

An. 1585. *lib.* 5. *tit.* 3 *de Sim.* "ETſi ab ipſo renaſcentis Eccleſiæ „initio, inquit Concilium Mexi„canum, ſemper Simoniæ vitium abo„minabile & execrabile fuerit, ac Sa„cris Canonibus prohibitum, gravi„buſque pœnis punitum; tamen ea „fuit hominum malitia, ut *diverſis frau„dibus & fallaciis, ſua Simoniaca pacta „occultare & palliare procurent*".

De hiſce Simoniacorum fraudibus & fallaciis, ſæculo quarto, conquerebatur Magnus Baſilius: & ſæculo ſæ-
An. 459. quenti Synodus Conſtantinopolitana

73. E-

73. Episcoporum, Præside S. Gennadiô testatur, multos SOPHISTICA CALLIDITATE *Christi præceptum*: GRATIS ACCEPISTIS, GRATIS DATE, illudere.

Multifarias fuisse fraudes ac technas quibus Diabolus vitium hoc abscondere, & etiam sub specie pietatis homines illaqueare tentaret tempore S. Gregorii, ex ejus epistolis constat, & quidem de Simoniaca hæresi scribens Galliarum quibusdam Episcopis: Plerùmque, ait, Adversarius „animarum, dum non potest in his „quæ ad faciem sunt prava surripere, „*callide specie quâdam pietatis* injectâ, „nititur supplantare, suadetque forsi„tan debere ab hominibus accipi, ut „sit quod possit non habentibus ero„gari; dummodò vel sic venena mor„tifera, eleëmosynæ celata obumbra„tione, transfundat. Nam nec vena„tor, pergit Gregorius, feram, aut „avem auceps deciperet, vel piscem „piscator caperet, si aut illi laqueum „in aperto proponeret, aut ille hamum „escâ absconditum non haberet. Om„ninò ergo metuenda & cavenda est „hostis astutia; ne quos aperta ne- *Epist. III. lib. 7. ind. 2.*

quit

„quit tentatione subvertere, latente „telo sæviùs valeat trucidare".

Quam multiplices atque variæ fuerint fallaciæ atque prætextus, quibus sequentibus temporibus Diabolus sacrorum nundinationes colorare, atque ambitiosis avarisque hominibus ad Ecclesiæ munia Simoniacum introitum, tamquam omninò Canonicum, persuadere studuit ; tum Conciliorum acta, tum Illustrium Virorum scripta, ad ejusmodi Simoniacorum pallia & fucos detegenda, & Canonicum in Ecclesiastica ingressum restituendum, sequentibus sæculis multoties edita, luculenter evincunt ; ut verè de Simonia dicere liceat ; quod de fænebri malo olim dixit Seneca: *Multis plebiscitis obviam quidem itum fraudibus, quæ toties repressæ, per miras artes rursus oriebantur.*

Et quidem hoc nostro sæculo tot inventæ fuêre technæ atque sophismata, quibus non tantùm Simonia occultetur; sed etiam ipsæ apertæ munerum largitiones & susceptiones ab omni Simoniæ labe publicè vindicantur, atque ut omninò licitæ defenduntur ; quin & ut media, quibus ad ministeria

ſteria Eccleſiaſtica per munera ſine ullo ſcrupulo aſcendi queat, hominibus ambitioſis & avaris proponuntur; ut per illa ad ea videamur penè relapſi tempora, quibus *omnia miniſteria Eccleſiaſtica habebantur venalia*, ut loquitur Glaber Rodulphus, *quaſi in foro ſæcularia mercimonia*. *Lib. 5. hiſt. cap. 5.*

Quin ſi vera ſint, quæ in hac de Simonia materia, tamquam licita recentiores quidam Theologi ac Canoniſtæ propugnare non ſunt veriti, planè verendum eſt; ne Simonia, adverſus quam tanto tempore Eccleſia decertavit, ſit *Idea Platonica*, quæ nullibi rerum exiſtat.

§. 4.

Qua ratione fraudes ac techna quibus Simonia contegitur ſecuriùs atque clariùs detegi poſſint.

UT multiplices Simoniacorum larvas, necnon Recentiorum quorumdam ſeu Theologorum ſeu Canoniſtarum ſophiſmata, quibus nefandiſſimam ſacrorum mercimoniam à Simonia liberare volunt, hoc Tractatu clariùs

riùs & securiùs refellam, sacrosque Canones sophisticis illis glossematibus ac interpretationibus adeò contortos, ut paleæ potius quam Canones dici deberent, suo splendori atque puritati restituam; unam hanc eamque brevissimam, sed æterna Dei Sapientia dignissimam sententiam: *Gratis accepistis, gratis date*, assumam: ut illa sit lucerna pedibus meis & lumen semitis meis, ad cujus splendorem omnes Simoniacorum larvæ, ac Casuistarum tenebrosa sophismata dispellantur; imitatus in hoc SS. Patres; quos videmus in suis adversus Simoniacorum effugia & figmenta præliis, hâc unicâ Christi sententiâ, tamquam ariete fortissimo, usos fuisse; eamque solam omnibus Simoniacorum argutiis ac fallaciis refellendis plusquam sufficientem censuisse.

Apud Baron. ad annum 459.

Patres Concilii Constantinopolitani sub S. Gennadio audiamus in epistola Synodali, quam nobis tamquam fortem arietem ad demoliendas Simoniacas molitiones, speciali Dei providentia superstitem esse dicit Cardinalis Baronius, " Cum Dominus & ,, Deus Salvator noster J. C. suis discipulis

„pulis Evangelii prædicationem credidiſſet, eoſque per univerſum terrarum orbem inter homines ad docendum miſiſſet: apertè juſſit, ut „quod *gratis accepiſſent*, eis quoque *gratis darent*, non aurum vel argentum, „aut alias omninò materiales & terrenas facultates pro eis acquirentes: „..... Hoc autem præceptum non ſolum illis, ſed etiam nobis per illos „dedit, quos in illorum gradum & „locum ſubſtituere dignatus eſt: & „oportet, ſicut illi tunc, nos quoque „nunc *accuratè & diligenter* ſervare, nec „in iis quæ *technas ſophiſticas non admittunt*, *uti ſophiſticâ calliditate*, nec *aleam periculoſam* jacere. GRATIS, inquit, „ACCEPISTIS, GRATIS DATE: non „poſſidentes æs, neque aurum, neque „argentum in zonis veſtris. *Simplex eſt „& aperta hujus mandati ratio, quæ nihil „habet varium nihil quod non ſit facilè & „explicatum, nihil quod ſophiſticâ expoſitione egeat*. A me, inquit, accepiſtis „Sacerdotii dignitatem. Si mihi pro „ipſo parvum quid vel magnum ſolviſtis, & hoc à me venditum eſt; „vos quoque ipſum aliis vendite: ſi „autem *gratis accepiſtis*, vos quoque *gratis*

„*gratis date.* Quid hoc eſt mandato „apertiùs" ? Hactenus S. Gennadius.

Ex quo patet nihil iſto mandato Chriſti, *gratis accepiſtis, gratis date,* eſſe apertiùs, neque ſophiſticâ interpretatione egere; illudque ad refellendas Simoniacorum fraudes, ex ſententia S. Gennadii ac 73. Epiſcoporum qui Synodo intererant, eſſe aptiſſimum.

S. Gregorium (cujus in expugnanda Simoniaca hæreſi, quæ Germaniam Galliamque totaliter penè inundaverat, exantlatos labores nemo ignorat) hâc unicâ ferè Chriſti ſententiâ: *Gratis accepiſtis, gratis date,* ad Simoniacorum fraudes oſtendendas uſum fuiſſe, epiſtolæ illius abundè teſtantur.

Utque innumeros ſeu Pontifices ſeu Patres, qui allegatis Chriſti verbis contra Simoniacorum technas atque fallacias uſi fuerunt, prætercam; Patres Concilii Foro-Julienſis audire lubet; qui ut Simoniacam pravitatem funditus extirparent omnem Canonicæ deditum ditioni, in hæc verba affantur: *Patenti ſemper cordis aure pertimeſcens intellige clariſſimam illam Domini vocem:* Gratis accepistis, gratis date.

Anno 891. *Can.* 1.

C A-

CAPUT II.

Deteguntur varia Simoniacorum pallia.

§. I.

Dum pro jure ad proventus spirituali annexos aliquid datur vel accipitur; tum ipsum spirituale gratis *non datur nec accipitur.*

CErtum atque indubitatum est, secundùm modernam Ecclesiæ disciplinam, jus percipiendi proventus Ecclesiasticos titulis Ecclesiasticis *consequenter* annexum esse, seu quod titulô Ecclesiasticô adeptô, unà *jus* percipiendi proventus eidem destinatos, adeptum censeatur; nec cuiquam *jus* ad proventus illos acquiri, nisi titulum priùs obtinuerit.

Ex quo evidentissimè sequitur: *jus* ad proventus titulo annexos, emi vel vendi non posse, nisi unà titulus, cui *jus* illud *consequenter*, ut aiunt, annectitur, emptus venditusve censeatur: ut enim

2.2.q.100. a. 4. c. enim rectè notat S. Thomas, *Rebus istis*, quæ spiritualibus *consequenter* sunt annexæ, venditis, *intelliguntur etiam spiritualia venditioni subjici*: rationem redC. 1. q. 3. can. 7. dit Paschalis II. *Quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alterum provenit, neutrum invenditum derelinquit.*

Quare jam pridem B. Petrus Damiani duos Capellanos Ducis Gothofredi exagitare non dubitavit tamquam *Lib. 1. epist. 13. & lib. 5 epist. 13.* *hæreticos, Satanæ prædicatores*, & *Apostolos Antichristi*: qui pertinaciter dogmatizabant, jure Simoniacum non dici, quisquis absque manus impositione Episcopatum comparasse convincitur. Dicebant enim: *Quia cum hoc fit, non distrahitur Ecclesia*, sed FACULTAS: *nec emitur* SACERDOTIUM, sed POSSESSIO PRÆDIORUM. *Sub hac enim præstatione pecuniæ opes tantùm, non honoris vel Ecclesiæ redimitur Sacramentum. Venalia siquidem sunt*, sicut aiunt, UNDE SINT DIVITES: *gratis accipiunt*, UNDE FIANT SACERDOTES.

O novum schismaticorum genus, exclamat idem Sanctus, *& os sacrilegum, æterni silentii censurâ damnandum!* Postmodum ipsum Pontificem Alexandrum II. urget, *ut tamquam novus Iosue evaginato Canonici*

nici mucronis prosternat istos Amalecitas, latq́ꝫ è medio tartareæ amaritudinis aconi-n, ne ferale venenum faucibus influat par-lorum. Et quidem censuræ suæ, eam iam modò adduximus, rationem sub-ngit: *Cum aliquid sub venalitate susci-ur, & illud procul dubio comparatur, quod necessitate subsequitur. Ad hoc enim Pa-alis Ecclesia cuiq́ꝫ committitur, ut ad ejus imen obtinendum consecratione firmetur. ad hoc sine dubio collatæ pecuniæ com-rcium spectat, ad quod is qui promovendus adspirat.*

Sanctissima Petri consilia secutus Alexander II. cujus vestigia secu-ejus Successor Alexander VII. se-ntem articulum, tamquam summè niciosum, damnavit: *Non est contra tiam, Beneficia Ecclesiastica non con-e gratis, quia collator conferens illa Be-cia Ecclesiastica pecuniâ interveniente, exigit illam pro collatione Beneficii, sed ti* PRO EMOLUMENTO TEMPORALI, *d tibi conferre non tenebatur.*

Sed dicet quispiam, proventus Ec-iastici sunt temporales, & à spiri-i separari possunt, adeoque illis ditis, spirituale venditum dici non et. R. Verùm esse proventus Ec-

clesiæ vendi posse & quotidie sine ullo vitio alienari; sed non agitur hic simpliciter de ipsis fructibus seu proventibus; sed de jure vivendi ex rebus Ecclesiæ alicujus, tamquam illius Ecclesiæ membrum: hoc verò jus acquiritur eô ipsò quô quis per Beneficium alicui Ecclesiæ adscribitur, nec obtinetur, nisi jam obtentô beneficiô: adeoque habere jus participandi de rebus alicujus Ecclesiæ, & esse beneficiatum sive membrum illius Ecclesiæ, sunt taliter sibi conjuncta, ut unum sine altero haberi nequeat; ac per consequens *unô eorum venditô, & alterum venditum censetur.*

An. 1583. *de Simon.* §. 6. "Impudentissimum proinde prætextum detestamur eorum, ut verbis „Conc. Remensis loquar, qui de solo „proventu reque temporaria Canonicatûs se pacisci dicunt; cum ea spirituali tam arcto sit annexa vinculo, „ut non magis ab ea divelli queat, „quam in homine vivo manente corpus à sua anima".

§. 2.

§. 2.

Spiritualia gratis non dantur aut accipiuntur, dum pro illis obtinendis aut dandis, datur vel accipitur temporale per modum motivi.

PRofectò dubitare quis posset, num umquam Christi præceptum : *gratis accepistis, gratis date,* expenderint, imo vel legerint, qui ausi sunt asserere : *Dare temporale pro spirituali non est Simonia, quando temporale non datur tamquam* PRETIUM, *sed dumtaxat tamquam* MOTIVUM *conferendi, vel efficiendi spirituale :* quis enim vel luscus non videat spirituale *gratis* non accipi, quando ut ad illud perveniatur, datur temporale ; nec *gratis dari,* quando per temporale ad dandum spirituale quis induci ac moveri debet.

Quapropter sophisticâ atque fictitiâ hâc distinctiunculâ insuper habitâ, Innoc. III. Simoniacum pronunciare non dubitavit Clericum, qui Canonicis donationem fecerat, eâ intentione, *ut per temporalia bona quæ offert, spiritualia valeat adipisci :* & Canonicos similiter eidem

Cap. 34. de Sim.

eidem crimini obnoxios dicit, *Si non essent eum, nisi commoda temporalia perciperent admissuri.*

Et quis non videat hâc distinctione semel admissâ, planissimum ad Ecclesiasticas dignitates per munera patere introitum, Christique præceptum reddi planè inane & illusorium? Quid enim interest, num per *modum pretii*, num per *modum motivi*, temporalia dentur vel accipiantur; modò ambitiosi per munera sibi ad Ecclesiæ munia viam parare queant, & Collatores temporalia ex earum collatione comparare possint?

Quare anno 55. currentis sæculi, ad instantiam Reverendissimi Episcopi Gandensis, hanc distinctionem, tamquam merum Simoniacæ pravitatis pallium, Sacra Facultas Theologica Lovaniensis proscripsit: cujus quoque judicium sequutus Episcopus Namurcensis, in Synodo sua An. 1659. illius praxim ut summe perniciosam, omnibus suæ Diœcesis Confessariis interdixit.

Nec in Gallia defuêre Episcopi, qui eodem adversus Simoniacam pravitatem zelo animati, dictum figmentum

tum

tum è suis Ecclesiis eliminare studuerunt: & quidem inter alios Archiepiscopus Senonensis An. 1658. in Diœcesano suo Concilio hâc illud censurâ perstrinxit: *Hæc doctrina, quæ Simoniæ contra jus divinum crimine eos omnes liberat, qui pecuniam propter Sacerdotia vel dederunt, vel acceperunt, modò pecunia* MOTIVI *locum habeat non* PRETII; *tota falsa, nefaria, impia est, hæresim Simoniacam toties à sanctis Conciliis & Pontificibus damnatam, subdolè renovans, & ad implendam lupis Ecclesiam, & corrumpendam ejus in ipso fonte, hoc est Sacerdotum Ordine, sanctitatem inventa.*

Sicuti prædicti Præsules zelo verè Apostolico, suas respectivè Ecclesias ab hoc pestilentissimo dogmate per suas censuras expurgare studuerunt; ita etiam SS. D. Innocentius XI. illius perniciem pernoscens, tamquam verus Petri Successor, adversus Simoniacam pravitatem Petri zelo animatus, & Episcopalium censurarum justitiam probavit, & Universalem Ecclesiam ab ea peste purgare studuit, dum ad instantiam Doctorum Lovaniensium Anno 1679. inter alias 65. scandalosas propositiones, & has duas tamquam

perniciosas atque scandalosas damnavit.

Dare temporale pro spirituali non est Simonia, quando temporale non datur TAMQUAM PRETIUM, *sed dumtaxat* TAMQUAM MOTIVUM *conferendi, vel efficiendi spirituale, vel etiam quando temporale est solùm gratuita compensatio pro spirituali, aut econtra. Et id quoque locum habet, etiamsi temporale sit principale* MOTIVUM *dandi spirituale; imò etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris æstimetur, quam res spiritualis.*

Post hanc Sedis Apostolicæ definitivam sententiam, ulteriùs dogmati illi improbando immorari superfluum credo; cum ea, quam omnes, qui Ecclesiæ Catholicæ gremio continentur, debent Sedis Apostolicæ decretis, reverentia ac obedientia, mihi spem non incertam faciat, quod nullus doctrinam hanc propugnare vel in praxim deducere audebit: quare ad alias Simoniacorum fraudes & technas magis tectas detegendas progrediar.

§. 3.

§. 3.

Qui per munera amicitiam aut favorem alicujus directè vel indirectè ſibi conciliant, ut per illa gratiam Patroni obtineant, non ſunt immunes à Simonia.

SUnt nonnulli avaritia aut ambitione vel totaliter excæcati, vel certè multùm obnubilati, qui per munera ſe in Patroni aut Collatoris amicitiam inſinuare non verentur, ut eâ obtentâ Beneficium Eccleſiaſticum faciliùs conſequi valeant, non intelligentes, aut certè intelligere nolentes, munera illa non tam conciliandæ amicitiæ, quam Beneficii obtinendi gratia dari ; ac per conſequens, manifeſtè infringi hoc Chriſti præceptum : *Gratis accepiſtis, gratis date.*

Quis enim non videat gratis non eſſe acceptum, pro quo aſſequendo amicitia mercari debuit ?

Eodem loco habendi ſunt, qui quidem munera non dant, ut Collatoris aut Patroni amicitiam vel propenſionem præoccupent ; ſed quem ſciunt authoritate & amicitia apud Patro-

num non parùm valere, per munera ſibi devinciunt, ut hujus favore Patronus ad illis conferendum permoveatur.

Licet hìc nihil Patrono aut Collatori offeratur, non magis tamen quam in priori caſu Beneficium Eccleſiaſticum dici poteſt *gratis* obtentum: quandoquidem evidens ſit totum quod datur interceſſori, unicè & ultimatè datum eſſe ad Beneficium aſſequendum.

Mirùm proinde non eſt, ſi Eccleſia hujuſmodi amicitiæ ac favoris conciliatores, tamquam apertos Simoniacos ſeveriſſimè puniendos duxerit; ut vel ex unico Urbani II. reſponſo evincitur: " Præſentium, inquit, portitorem, quem parentum incuriâ per pecuniam *non Epiſcopo ſed cuidam Principum ejus datam*, invitum Sacerdotii dignitatem obtinuiſſe ſignificaſti, *licet ſancti Canones deponendum eſſe teſtentur*, tamen quia culpam iſtam neſciens, & coactus commiſit, & quia ab eodem ordine ut deponeretur ſupplicavit ultroneus, ex conſideratione diſcretionis (quæ mater eſt omnium virtutum) magis quam ex rigore

Can. præſentium cauſ. 1. q. 5

„rigore Canonum, misericordiæ vi-
„scera adhibendo, ipsum in eodem
„Ordine esse fraternitati tuæ consu-
„limus: ita tamen ut si Ecclesia illa
„cui deservit, Sacerdotum penuriam
„non patitur, suppensus à Sacerdotali
„officio permaneat".

Ex hoc decreto patet, quod sacri Canones deponendum esse à Sacerdotio censeant, eum qui per pecuniam *non Episcopo* sed *Consiliario* ejus datam, Sacerdotium obtinuit: nec mirùm; quia si hâc larvâ pœnæ contra Simoniacos decretæ evadi possent, impunè passim indigni per munera ad Sacerdotia introitum apertum haberent: quare Sacra Facultas Theologica Lov. an. 55. hujus sæculi rogata ab Episcopo Gandensi suum judicium depromere super sequenti Articulo: *Pro intercessione ad Beneficium obtinendum potest aliquid dari sine Simoniæ suspicione:* illam hac censura perstrinxit: *Falsa est, & perniciosa, hominibus ambitiosis, & indignis aditum aperiens ad Beneficia per pecuniam promiscuè procuranda.*

§. 4.

§. 4.

Per Christi verba: Gratis accepistis, gratis date, *detegitur Simonia, quæ sub pallio* pietatis *contegitur.*

Lib. 7. *Epist.* 111.

"PLerumque adversarius animarum, ,,ait S. Gregorius, dum non potest in his quæ ad faciem sunt prava ,,surripere, callidè *specie quasi pietatis* ,,injectâ, nititur supplantare".

Et quidem hoc *pietatis* pallio se contegere solet serpens ille versipellis, ut ad munia Ecclesiastica intrudat quos novit externam quamdam, sed parùm solidam, præferre pietatem, & ab omni Simoniæ labe, imò vel illius specie videntur abhorrere, intùs tamen occulto ambitionis æstu succensos cognoscit.

Tales enim, quia scit Ecclesiæ Christi frequenter esse perniciosiores quam manifestè impios, omni qua valet astutia, in Ecclesiæ munia protrudere satagit.

Hujusmodi igitur persuadet, ut largas eleëmosynas tribuant vel in ædificationem, ornatumvé Templi, aut fami-

familiæ ſuſtentationem alicujus Congregationis, ut per ejus ſodales Principi, alterive Collatori ſive Patrono commendentur. Vel nonnumquam ut magis ſe occultet, ſuadet fieri eleëmoſynas, eo etiam tempore, quo nullum adhuc Beneficium vacat, pro quo obtinendo gratiam in præſenti aucupentur; non tamen dubitantes, quin præoccupatâ per eleëmoſynarum elargitionem Congregationis benevolentiâ, ſpem ſibi non incertam faciant, ſuo tempore, favore eorum qui authoritate apud Patronum valent, ad dignitatem aliquam Eccleſiaſticam perveniendi; non enim ignorant quanta ſit Congregationi illi, ſibi devotos promovendi, cura & ſtudium.

Has Diaboli verſutias ſola illa, quam pro detectione palliorum quibus Simonia contegi ſolet aſſumpſimus, Chriſti ſententia luculenter deteget; ſi nimirùm ſepoſitis gloſſis, quas ſola avaritia ſeu ambitio adinvenit, expendatur: Quis enim non videt dignitates *gratis* non accipi, quando ad illas obtinendas munera non exigua ſub *ſpecie eleëmoſynæ* data fuerunt; quamvis enim accepta ſeu oblata in pia opera

opera dispensari supponantur; semper tamen verùm manet *gratis* non esse acceptum, quod per munera eo modo data, accipitur. Hinc Alexander II. postquam insequutus Prædecessorum suorum vestigia, sub gravissimis pœnis prohibuisset, quodcumque Beneficium Ecclesiasticum pro aliquo pretio aut munere conferri, sub eisdem pœnis constituere non dubitavit, ut *nullus cujuscumque gradûs Clericus pro Ecclesiæ Beneficio aliquid audeat conferre, aut* FABRICÆ ECCLESIARUM, *vel* DONARIIS ECCLESIARUM, *seu etiam quod pauperibus sit tribuendum.*

Causa 1. q.3.*can*.9.

Nec minùs evidenter ex consideratione Christi præcepti: *Gratis accepistis, gratis date*, detegi potest larva illorum, qui apud Patronos Collatoresve Beneficiorum intercessores agunt pro aliquo, quia ab illo eleëmosynas in constructionem ædificiorum aut familiæ alimentationem acceperunt, aut accipere sperant; tametsi enim in pia opera impendantur, quæ ex promotione ad Ecclesiæ munia accipiuntur aut sperantur, numquam tamen non erit verum, spiritualia *gratis* data non fuisse.

Hinc

Hinc S. Gregorius Episcopos quosdam, qui ab Ordinandis pecuniam in extructionem Xenodochiorum exigebant, tanquam Simoniacæ hæreseos reos damnare non dubitavit. "Neque „enim eleëmosyna reputanda est, „inquit, si pauperibus dispensetur, „quod ex illicitis rebus accipitur...... „Unde etiam illud certum est, quia „etsi Monasteria aut Xenodochia, vel „quid aliud de pecunia quæ pro sacris „Ordinibus (idem dic pro promotione alicujus ad Beneficium) datur, con„struantur, mercedi non proficit: quo„niam dum perversus emptor in lo„cum sanctum transmittitur, & a„lios ad suam similitudinem sub com„modi datione constituit, plura malè „ordinando destruit, quam ille potest „ædificare, qui ab illo pecuniam malæ „Ordinationis accepit". *Lib. 7. Epist. 111.*

Hisce aliisque in probationem latentis sub specie pietatis Simoniæ prolatis, tandem concludit: *Nimis ergo declinandum est, Fratres Charissimi, sub obtentu eleëmosynæ, peccata Simoniacæ hæreseos perpetrare.*

Rectè proinde notavit Christianus Lupus, cujus verbis concludo; "quod

Clerici

Differt. 2. procemiali ad tom. 3. Schol. c.2. „Clerici & Monachi, quotquot hodie „apud Laicos aut Ecclesiasticos Prin-„cipes agunt *proxenetas* ac *intercessores*, „impetrare conantes promotionem „aut nominationem Prælatorum, qui „*ipsorum pauperes Ecclesias, Collegia, Mo-„nasteria aut Xenodochia ditare, adjuvare, „vel ornare obligentur*, committant ple-„nissimam Simoniam, & suis personis „ac rebus evocent divinam maledi-„ctionem. Etiam Antistites, & quivis „hisce intercessionibus promoti........ „Et hinc vides à Magnatibus quoque, „pergit idem Lupus, dum quid à no-„minatis Episcopis vel Abbatibus exi-„gunt quasi ad publicas Regni ne-„cessitates, omninò committi Simo-„niam".

§. 5.

Sæpè sub pallio redemptionis vexæ *latet Simonia*

Epist. 60. "MUlti electi qui gratuitam & „Canonicam habent electio-„nem, inquit S. Ivo Carnotensis, quia „hujusmodi *dilationibus* vel *fatigationi-„bus* impediuntur; comparatis sibi pe-

cuniâ

„cuniâ mediatoribus & prolocutori-„bus, *ne turpem patiantur repulsam*, *in* „*Simoniacam offendunt aliquandò consecra-*„*tionem*".

Rationem illius assignat B. Petrus Damiani, quia non Ecclesiæ consulere quærunt; *sed quietè possidendi sibi culminis aditum pandunt*. Hoc est, ne per tertium quempiam à Sacerdotio assequendo impediantur, aut ex illo deturbentur, datis muneribus, sub specie *redemptionis vexæ*, ut aiunt, assequuntur.

Lib. 2. Epist. 3.

Hîc frequenter Simoniam latere posse dubium non est; quidnî enim sæpiùs fiat, ut tertius illum *justè* aut à possessione impedire, aut possessionem turbare possit, quo casu si temporali datô aut promissô tertius ille juri suo cedat, quis ambigat quin apertissima incurratur Simonia, & præcepto Christi, *Gratis accepistis, gratis date*, contraveniatur; quandoquidem non nisi temporali datô aut promissô Sacerdotii possessionem aut esset assecutus; aut assecutam retinuisset.

Quia verò plerùmque incertus est litis eventus; ideò qui sub specie *redemptionis vexæ* per temporalis alicujus addictionem, à collitigante cessionem seu

ſeu ceſſationem à lite impetrant, à Simonia ordinariè immunes non ſunt; quia ſæpiùs non Eccleſiæ conſulere quærunt; ſed datis muneribus, *quietè poſſidendi ſibi culminis aditum pandunt*.

Quare cum quæſitum eſſet ab Alexandro III. "Utrùm de Eccleſiaſtico Beneficio in litigium deducto, poſſit fieri tranſactio? Tale damus reſponſum, inquit, quòd tranſigi ſuper re ſacra & litigioſa non poteſt; etenim res ſacræ, ut poſſideantur aliquô datô vel retentô ſeu promiſsô, ſpeciem credimus habere Simoniæ.

Cap. 7. de tranſact.

Eadem de cauſa idem Pontifex admittere noluit pactionem inter certum Monaſterium & quendam Petrum ea conditione factam, ut pro *expenſis* quas Petrus fecerat, tres marchæ eidem perſolverentur, & idem Petrus liti quæ ſuper certa Eccleſia vertebatur, cederet, & ab infeſtatione Monachorum ceſſaret; hanc, inquam, pactionem admittendam non cenſuit Pontifex, *Pro eo quod videbatur illicitæ pactionis ſpeciem continere*.

Cap. 4. de pactis.

Quæ Pontificis reſponſa Decretalibus Gregorii IX. inſerta, hodie Juris communis partem efficiunt

Hæc

Hæc Pontificum responsa dilucidè evincunt, quod qui per temporalis alicujus promissionem, quin & expensarum refusionem, se à litigio super re spirituali eximunt soleant sub pallio *redemptionis vexæ* Simoniacæ pravitatis voragini se immergare.

Quin imò, licet non judicialis, sed solùm extrajudicialis sit tertii contradictio, à qua se electus quispiam aut præsentatus, interveniente temporali, liberare studet, nihilominùs nec hîc Simoniæ periculum cessare, unicum Lucii III. responsum, Decretalibus Gregorii IX. similiter insertum, probat.

Cùm quidam "ad Ecclesiæ regimen „de voluntate majoris partis Fratrum „fuisset electus, paucis contradicen-„tibus: quidam amicus de ejus con-„scientia & voluntate turbata, ei qui „Magister discordiæ videbatur certæ „quantitatis munus exolvit, & sic con-„tradictio cessavit". Postea dubitare incepit Electus, num esset à labe Simoniæ prorsus immunis? Cum enim *Major pars* Fratrum eum elegisset *paucis* tantùm contradicentibus, nonnisi mera *vexæ redemptio* fuisse videri poterat.

Cap. 23. de Sim.

Consultus tamen Pontifex respondit: *Multum tibi consulis, si administrationem celeriter ac sponte dimittas, illius verbi memor existens.* NIHIL PRODEST HOMINI, SI UNIVERSUM MUNDUM LUCRETUR: ANIMÆ VERO SUÆ DETRIMENTUM PATIATUR.

Concil. Mediol I. tit de constit. cont. Sim. n. 11.

Prudentissimè proindè S. Carolus, ne *redimendæ vexationis specie*, ut ipse loquitur, in causis Beneficiorum Simoniacæ pactiones intercedant, statuit: " nemini licere ad *redimendam* ,,*vexationem*, ne in casibus quidem jure ,,permissis, pecuniam dare, quidquamvé pacisci aut transigere, nisi ,,Episcopi consensus accesserit, cujus ,,partes erunt, & perspicere diligen-,,ter, an subsit aliqua fraus, ubi rem ,,fraude carere, & jure permissam cog-,,noverit, non denegare ei, qui pe-,,tierit, facultatem se à vexatione li-,,berandi. Qui contra quam decretum ,,à nobis est, inquit, fecerit, Episcopi ,,arbitrio plectatur; & quod actum ,,fuerit, irritum sit & nullum".

Quicumque igitur se à vexatione in causa beneficiali redimere meditatur, conformiter ad hoc S. Caroli præceptum, prævie Episcopo aut certè aliis

aliis quibusdam Viris doctis ac peritis totam rei seriem meritò exponet; ut ipsi despiciant, num sub *redimendæ vexationis* specie solitæ Simoniacæ pactiones non lateant; vel an periculum non sit, quod illicitis aliorum extorsionibus annuendo, ipse eorum injustitiæ complex fiat; aut saltem scandali causa sit. Quæ omnia indubiè securiùs aliis expendenda committuntur; quia aviditas quâ cupimus à vexis liberari, facilè excœcat & proprium judicium corrumpit.

§. 5.

Sæpiùs committitur Simonia in exactione jurium, *ut vocant, pro institutione aut admissione ad possessionem.*

QUandoquidem per institutionem, seu investituram, & admissionem ad possessionem, ad titulum Ecclesiasticum non secus perveniatur ac per præsentationem aut collationem, evidens est, eâdem ratione qua collatio aut præsentatio *spiritualibus* annumeratur, ipsam quoque institutionem seu admissionem ad possessionem, spiritualibus annumerandam esse.

Hinc ſequitur: quòd non tantùm præſentatio aut collatio, ſed & inſtitutio atque admiſſio ad poſſeſſionem, debeant juxta Chriſti præceptum *gratis dari*, & *gratis accipi*: exactiones quoque tam pro his, quam pro illis Simoniæ labe laborare: quod ipſum & Sacri Canones, & Pontificum decreta abundè teſtantur.

Can. 7. & ref. in c. 9. ꝟ. de Sim.

" Cum in Eccleſiæ corpore, inquit „Concilium Generale Lateranenſe „ſub Alexandro III. omnia debeant „ex charitate tractari, & quod *gratis* „receptum eſt, *gratis* impendi: *horribile* „nimis eſt, quòd in quibuſdam Eccle„ſiis locum venalitas perhibetur ha„bere, ita ut *pro Epiſcopis vel Abbatibus*, „*ſeu quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis* „*ponendis in ſede, ſeu introducendis Presby*„*teris in Eccleſiam*..... aliquid exigatur. „Putant plures ex hoc ſibi licere, quia „legem mortis de *longa* invaluiſſe *con*„*ſuetudine* arbitrantur: non ſatis, quia „cupiditate cœcati ſunt, attendentes, „quòd tantò graviora ſunt crimina, „quantò diutiùs animam infelicem „tenuerint alligatam. Ne igitur hoc „de cæterò fiat, & *vel pro perſonis Eccle*„*ſiaſticis deducendis ad ſedem, vel Sacerdo*-

tibus

„*tibus instituendis*...... aliquid exigatur, „districtiùs inhibemus. Si quis autem „contra hoc venire præsumpserit, *por-* „*tionem cum Giezi* se noverit habiturum: „*cujus factum turpis muneris exactione imi-* „*tatur*".

Ex hoc Concilii decreto habemus: Primò, quòd Ecclesia credat esse *crimen horribile*, quidquam exigere *pro introducendis Presbyteris in Ecclesiam*, atque ob id denuntiet, de cæterò exigentes *portionem cum Giezi* habituros.

Secundò habemus ex eodem: quod nulla *consuetudo* quantumvis *inveterata*, similes exactiones justificare queat. Quare ipsi Romani Pontifices consuetudinem qua hujusmodi exactiones sæpè sustinebantur, ut corruptelam damnare non dubitarunt.

Et quidem Innocentius III. Cantuariensi Archiepiscopo præcipit, "Ut „*pravam* consuetudinem de sua Pro- „vincia studeat abolere, per quam pro „*investiturâ*, Archidiaconi *marcham ar-* „*genti*, minores verò Decani *vaccam* „*albam* sibi dari postulant, vel certam „solvi *pecuniæ quantitatem*".

Cap. 36. x. *de Sim.*

Honorius III. immediatus Innocentii Successor, consuetudinem non

tantùm inveteratam, sed & *juramento roboratam*, qua Canonici Laudunenses *à Canonicis quos in Ecclesia Canonizari contingebat*, SCHYPHUM ARGENTEUM *exigebant*, in irritum revocari jubet: *Quia*, ait, *consuetudo hujusmodi habere videtur speciem pravitatis, & continet* TURPITUDINEM MANIFESTAM.

Cap. 2. de consuet. in 5. compil.

Cap. 42. de Sim.

Similem consuetudinem, qua Canonici quidam à novo Canonico *convivium* exhiberi volebant, priusquam ad integram fructuum perceptionem admitteretur, reprobat Gregorius IX.

Quantoperè Synodus Tridentina detestata sit conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones compensationesvé illicitas, aut etiam quæ in Ecclesiis dicuntur *Turnorum lucra*, aliaque similia in proprium Clericorum commodum convertenda, quæ tam in Cathedralibus, quam Collegiatis & Parochialibus Ecclesiis, ex earum *Constitutionibus*, aut ex prava consuetudine in electione, confirmatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem interponuntur, patet ex decreto Sess. 24. cap. 14. de Reform. quo insuper mandat Episcopis; ut, quæcumque hujusmodi

modi speciem Simoniæ aut sordidæ avaritiæ habent, exigi non permittant.

Quapropter interrogata Sacra Congregatio Concilii Tridentini, an per decretum Concilii Tridentini Sess. 24. cap. 14. de Reform. & Bullam Pii V. *durum nimis*, esset sublata consuetudo, cujus vigore Canonicus novus singulis Canonicis *chirothecas* distribuit, & donat post adeptam possessionem, & post admissionem ad fructus, & distributiones? Declaravit Sacra Congregatio, teste Fagnano, nec fas esse hujusmodi *chirothecas* distribui vel recipi. *Ad Cap. iua nos de Simon. n. 38.*

Ex hisce nec non ex epistolâ Honorii II. §. seq. subjiciendâ, quisque facilè intelligit, ea omnia quæ Archidiaconi, Decani, Canonici, aliique ab introducendis Presbyteris, Canonicis, aliisque Beneficiatis in *proprium suum commodum* convertenda exigunt, de Simonia turpique quæstu, admodum esse suspecta; atque ab omnibus cui vitium hoc horrori est, eô titulo meritò esse rejicienda.

Quod tamen non obstante adeò dilucidâ atque toties iteratâ à Conciliis ac Pontificibus dictarum exactio-

num reprobatione, adhuc à plurimis, ſine ullo penè conſcientiæ remorſu, exactiones illæ frequententur, inde provenire videtur: quod difficulter homines ab inveterata conſuetudine divelli queant; præſertim ſi eouſque invaluerit, ut ea quæ exiguntur, in *jura* Dignitatum ac Officiorum tranſiiſſe videantur. De qua difficultate audire lubeat querelam, quam in litteris ad Richardum Sedis Apoſtolicæ Legatum ſæculo undecimo
Epiſt. 133. deprompſit S. Ivo Carnotenſis. "Quod
„autem vobis ſuggeſtum eſt, ait, Si-
„moniacam hæreſim me, permittente,
„in Eccleſia Carnotenſi publicè do-
„minari, omninò veritate caret. Quia
„hoc malum ab initio Clericatûs mei
„ſemper exhorrui; & poſtquam ad
„Epiſcopatum veni, quantùm Deo
„donante prævalui, in ſuperficie reſe-
„cavi. Quod manifeſtum fieret, ſi
„pace Confratrum & Coëpiſcoporum
„noſtrorum fieri poſſet: in quorum
„Eccleſiis multæ *malæ conſuetudines* ad-
„huc caput erigunt, quæ temporibus
„noſtri Sacerdotii Deo auxiliante in
„Eccleſia Carnotenſi ſopitæ ſunt. Si
„quæ autem adhuc ſunt, quæ pro con-

SUE-

„SUETUDINE ANTIQUA, *publicè exi-*
„*gant Decanus & Cantor & alii Ministri*
„*ab his qui Canonici fiunt, me* CONTRA-
„DICENTE & PERSEQUENTE, *Romanæ*
„*Ecclesiæ consuetudine se defendunt, in qua*
„*dicunt Cubicularios & Ministros Sacri*
„*Palatii multa exigere à consecratis Epis-*
„*copis vel Abbatibus, quæ oblationis vel be-*
„*nedictionis nomine palliantur, cum nec ca-*
„*lamus, nec charta gratis ibi (ut aiunt) ha-*
„*beatur, & hoc quasi lapide conterunt fron-*
„*tem meam, cum non habeam quod respon-*
„*deam, nisi Evangelicum illud:* QUOD
„DICUNT SERVATE ET FACITE: *sed*
„*si id faciunt,* SECUNDÙM OPERA EO-
„RUM NOLITE FACERE".

Hoc S. Ivonis responsum nos docet primo, quod zelosissimus ille Antistes post multos pro evellenda Simoniaca pravitate, non sine fructu, exantlatos labores, nihilominùs *consuetudinem inveteratam*, qua Decanus, Cantor aliique Ministri à Canonicis recipiendis aliqua exigebant, tolerare coactus fuerit.

Docemur secundò, quod Sanctissimus ille Præsul, licet *consuetudinem* illam omninò abrogare non potuerit,
eam

eam tamen persequi, & exigentibus contradicere non omiserit.

§. 6.

Epistola Honorii II. ad Episcopum & Clerum Leodiensem, quâ improbat pravam consuetudinem exigendi pecunias à recipiendis ad possessionem Beneficiorum.

Exstat to. 12. Spicilegii Lucæ Dacherii pag. 158.

HOnorius Servus Servorum Dei, ,,Alexandro Episcopo & Clero ,,Leodiensi salutem & Apostolicam ,,benedictionem. Relatione Fratrum ,,vestrorum ad nos venientium comperimus: hanc in vestra Leodiensi ,,Ecclesia DETESTABILEM *ex antiquo* ,,*fieri consuetudinem*, ut quicumque ibi ,,fieri Canonicus voluerit, oporteat ,,eum Præposito & Decano determinatam pecuniam exhibere; & hoc de ,,investituris Ecclesiarum,& Altarium ,,Archidiaconos & Decanos facere accepimus. Scriptum est in Evangelio, quia Dominus noster vendentes & ementes ejecit de Templo, ,,ideoque per præsentia scripta firmiter præcipiendo mandamus,quatenùs ,,tam *prava consuetudo* de cætero apud vos

„vos nullatenùs conſervetur, ſed modis omnibus annihiletur. Quod ſi „quis deinceps contrarium præſumpſerit agere, nos & dantem & accipientem jubemus locum in Eccleſia „non habere. Datum Laterani VII. Id. Novemb.

§. 7.

Sæpè contegitur Simonia ſub ſpecie gratitudinis.

QUi à Simonia vendicare voluerunt accipientes aut dantes temporale pro ſpirituali, *modo temporale ſit ſolum* GRATUITA COMPENSATIO *pro ſpirituali, aut ècontra*, credidiſſe videntur, Chriſti mandatum, *Gratis accepiſtis, gratis date*, atque univerſos Canones Simoniacæ pravitati oppoſitos, verbis tantùm & non rebus poſitos fuiſſe. Quid enim, quæſo, intereſt; num temporale dari aut accipi dicatur tamquam *gratuita compenſatio* pro re ſpirituali, num verò tamquam *pretium*: modo eo fine detur temporale, ut per illud ad ſpirituale perveniatur, aut è converſo ſpirituale non conferatur, niſi ut temporale accipiatur.

Meritò

Meritò proinde Facultas Theologica Lovanienſis, rogata ab Epiſcopo Gandenſi, hanc propoſitionem, tamquam Simoniacæ pravitati pallium ſubminiſtrantem, condemnavit: *Dare temporale pro ſpirituali non eſt Simonia, quando per temporale fit ſolum* COMPENSATIO GRATUITA *pro ſpirituali, aut écontra.*

Ejuſdem quoque propoſitionis praxim, Anno 59. præſentis ſæculi, Epiſcopus Namurcenſis, omnibus ſuæ Diœceſis Confeſſariis interdixit.

Quarum condemnationum juſtitiam probavit SS. D. Innocentius XI. dum eamdem inter cæteras 65. n. 45. ſolemni cenſurâ perſtrinxit.

Qui igitur ut Beneficium impetrare queant, hac aut ſimili loquendi formula Collatorem alloquuntur: *Domine, nolo quidquam promittere: ſi tamen placeat mihi Beneficium conferre, non ero* INGRATUS, *nec recedam à* CONSUETUDINE *virorum* HONESTORUM; *Etenim ſum & vir* HONESTUS: indubiè Simoniaci ſunt. Quod enim hiſce verborum involucris rerum temporalium promiſſiones contegantur, clariùs eſt quam ut probari debeat;

debeat; neque Collatores indigent Calepino, ut verba illa intelligant.

Quin imò licet tacita illa de dando & accipiendo temporali per modum *gratitudinis* conventio, verbis non exprimatur; equidem remunerationes illas pecuniarias, quæ hodie paſſim contingunt, plerumque, ſi non ſemper, ex tacita conventione fieri, dubitare non poterit, qui remunerationes illas cum circumſtantiis ſuis quas §. ſequenti expendemus, attentiùs conſideraverit.

§. 8.

Ex circumſtantiis, quæ hodiernas remunerationes comitari ſolent, oſtenditur: quod conſueverit ſub illis latere turpis Simonia.

UT conſtet, num munerum datio animum Collatoris aut Patroni ad conferendum inclinaverit, tacitaque ſaltem de dandis muneribus conventio interceſſerit; tria potiſſimùm conſideranda cenſuit Alexander III. *Dantis & accipientis qualitas, quantitas muneris, & donationis tempus.* *Cap. 18. x de Sim.*

Hæc ſi attentiùs paulò expendantur

tur, vix ambigo, quin facilè intelligetur; quod pleræque hodiernæ munerum retributiones, ex conventione ut minùs tacita, procedant.

Personæ quidem, cui collatio fieri consuevit, qualitas, quæ à Collatoribus considerari solet, non obscurè conventionem de munere dando & accipiendo innuit.

Primum quippè quod Collatores hujusmodi circa personam inquirunt, & de quo præcipuè soliciti sunt, est, num is qui se offert dives sit & sufficiens, qui convenientem *remunerationem* faciat: parum anxii, num pietate, doctrina aliisque ad Statum Ecclesiasticum necessariis conditionibus sit instructus.

Imò nec divitem novisse similibus mercatoribus sufficit, nisi & *gratum* futurum pro *ratione Beneficii conferendi*, pernoscant; si de eo dubitent, præviè solicitè admodum de eo inquirere non dubitant. Si inquisitione factâ, eum *muneribus* dandis insufficientem, aut à *munerum* datione abhorrentem intelligant, eo quod bona Ecclesiastica ut Ministrantium alimenta, & quod illis superest ut *patrimonium pauperum* suspi-

ſuſpiciat, illi Beneficium conferre ſolicitè cavebunt; tametſi à doctrina, pietate ac moribus multùm eſſet commendabilis.

Hinc fit,ut de illis Eccleſiis in quibus hujuſmodi remunerationes fieri ſolent, dicere poſſimus,quod jam pridem ad Lucenſem Eccleſiam ſcripſit Alexander II." Ex multis temporibus hoc *Can. 9. cauſ. 1. q. 3*
„deteſtabile malum intra veſtram Ec-
„cleſiam inoleviſſe cognovimus, ut
„*nulli* unquam Clerico, quamvis *Re-*
„*ligioſo*, quamvis ſcientia & moribus
„prædito, Eccleſiaſticum Beneficium
„concederetur, niſi ei qui *profano pecu-*
„*nia munere* illud emere ſtuduiſſet:
„fiebatque Eccleſia & res ejus ita ve-
„nalis, veluti quædam terrena, & vilis
„merx à negotiatoribus ad venden-
„dum expoſita. Quod malum quàm
„deteſtabile, quantùm Deo Sanctiſ-
„que ſit contrarium, & Sacri Canones
„docent, & ferè omnibus manifeſtum
„exiſtit".

Secundò circa *munerum* oblationem conſiderandam eſſe monet Pontifex *quantitatem muneris, ſi magni vel minoris pretii res data exiſtat. Quod enim ſcriptum eſt*,inquit, Beatus qui excutit manus

NUS SUAS AB OMNI MUNERE, *de illis donis dictum est; quæ accipientis* ANIMUM ALLICERE *vel* PERVERTERE SOLENT.

Usitatum hodiernum *remunerationum* valorem si quis expendat, & *munerum* illorum spe animum Collatoris aut Patroni allici vel perverti posse neget; sensûs communis expers meritò judicaretur.

Quin ut ex *munerum quantitate* manifestior pateat mercandi animus; advertendum: munera illa ac dona, pretii instar, pro ratione proventuum Beneficii conferendi, majora aut minora, juxta vulgarem similium negotiatorum æstimationem, esse constituta; quæ nî à Collatario persolvantur, si non injustitiæ, ut minùs infamiæ notam apud illos incurrit.

Quantitatem verò munerum ex nefandissimo illo mangonum judicio taxatam si æquâ lance libremus, indubiè potiori jure hodie dicere licebit, quod olim dixit Petrus Blesensis: " O negotia-
Epist. 120. ,,tio detestanda! pro honore transito-
,,rio animam perdere, tantumque pe-
,,cuniæ numerare pro reditu, quantum
,,de obventionibus ejus non possit *per*
,,*quinquennium* obvenire.

Subdit

Subdit verò Pontifex: *Quod si dona modici pretii fuerint, Ecclesia interpretari non consuevit in his delinquere vel donantem vel accipientem.* Rectè, inquam, dicit: *Ecclesia interpretari non consuevit:* quia, ut benè notat Fagnanus post S. Thomam, quod in hisce munusculis dicatur non committi Simoniam: "Procedit in *foro exteriori*, & *quoad Ecclesiam*, quia cum non sit probabile, ut „animus Judicis spiritualis flectatur ad „aliquid faciendum pro parvo munere; idcirco Ecclesia in his non judicat Simoniam committi; & ita loquitur textus in cap. *etsi quæstiones. De Simon.* sed apud Deum, qui cor „videt, Simonia est, & in parvis & in „magnis muneribus, si animus judicis „ex eis flectatur; & ita illum textum „declarat S. Thomas in 4. dist. 25. „q. 3. art. 3. ad 1. Item Simonia est, „etiam in parvis munusculis, ubicumque apparet de intentione, cap. *ex tua. De Simon.* ubi patet sex solidos „Simoniam inducere". Hæc Fagnanus.

Ad cap. tua nos ꝟ. de Simonia num. 39.

Hæc eo fine notanda duxi, ut ex circumstantiis, quæ hodiernas remunerationes comitari solent, pateat

non Deo tantùm, verùm etiam hominibus eas Simoniacas probari. Ut verò intentum magìs appareat, tertium quod in dandis muneribus expendendum esse monet Pontifex, scilicet *donationis tempus* expendamus.

Experientiâ compertum est, illa quæ *remunerationis* gratiâ hodie exhibentur, mox ab accepto Beneficio persolvi; non secùs quam in emptione-venditione pretium re traditâ solet exsolvi, quin imò non raro, quia fidem sufficientem de remuneratione non habent, ante collatum Beneficium, securitatis ergo, sequestro munera committuntur.

Hanc rursus circumstantiam si quis expenderit, morali judicio sit destitutus oportet, qui Simoniam hîc latêre non judicet.

Singula igitur, quæ modernas munerum remunerationes comitari solent, si quis morali & incorrupto judicio expenderit; nescio quomodo ambigere poterit, quin sub illis munerum susceptionibus ac largitionibus nefandissima tegatur Simonia,

Illud prætereà circa consuetas hodie

die remunerationes obſervandum: quod illæ fieri ſoleant ab his qui numquam vel vigeſimam partem corum, quæ remunerationis ergo Collatoribus offerunt, *gratis* alicui darent; adeò ut vel ſola remunerationum in ea quantitate oblatio, deficientibus etiam aliis circumſtantiis animum Simoniacum ſufficienter declaret; quis enim, niſi ſenſu communi deſtitutus, credat quod munera quæ aliquot annorum proventus Beneficii collati abſumunt, à ſimilibus *gratis* offerantur? Puderet quoque Collatores hujuſmodi oblata accipere, niſi crederent ea ex quadam obligatione ſaltem tacita offerri, quæ ex prava illa conſuetudine, remunerationes pro collatis Beneficiis faciendi, cenſetur ineſſe.

Sola proinde perſonæ dantis & accipientis qualitas, atque munerum quantitas, ſi moraliter conſiderentur, ſufficit; ut illas modernas *munerum* retributiones & acceptiones Simoniacas probent.

Ad hæc, ſi effectus illarum *retributionum* conſiderentur, latentis ſimiliter Simoniæ indicium ſunt; nec enim alios

quàm Simoniæ deteſtandos effectus reperire eſt.

Nonne ad oculum patet in partibus illis, in quibus hujuſmodi munerum ſuſceptiones & retributiones frequentantur, evenire quod jam olim per

Lib. 2. hiſt. cap. 6.

Simoniacam labem factum ſcribit Glaber Rodulphus; ut nimirùm " Illi qui „ Sacræ Religionis idonearum decre- „ tores perſonarum eſſe debuerant, *mu-* „ *nerum* largitione corrupti, potiorem „ quempiam ad regimen Eccleſiarum „ vel animarum dijudicant, illum vi- „ delicet, à quo *ampliora munera* ſuſcipe- re ſperant".

Epiſt. 111. lib. 7.

Si per Simoniam evenire dixerit S. Gregorius " *Vt nulla de actu probatio,* „ *nulla ſollicitudo de moribus, nulla ſit de* „ *vita diſcuſſio, ſed ille ſolummodo dignus,* „ *qui dare pretium ſuffecerit, æſtimetur*; Nonne quoque idem per ſordidas illas remunerationes contingere videmus; ut nimirùm *ille ſolummodò dignus, qui munera remunerandi cauſa dare ſuffecerit* & voluerit, *æſtimetur.*

CAP.

Caput III.

De triplici munere, cujus interventu Simonia committitur.

§. 1.

Ostenditur tria esse munera, quorum interventione Simonia contrahitur.

"Sunt nonnulli, inquit S. Gregorius, qui quidem nummorum præmia ex Ordinatione non accipiunt, & tamen sacros Ordines pro humana gratia largiuntur, atque de largitate eâdem, laudis solummodò retributionem quærunt. Hi nimirùm quòd *gratis* acceptum est, *gratis* non tribuunt, qui de impenso Sanctitatis officio, nummum expetunt *favoris*. Undè benè cum justum virum describit Propheta, ait: *qui excutit manus suas ab omni munere*. Neque enim dicit qui excutit manus suas à munere, sed adjunxit *ab omni*: quia aliud est munus *ab obsequio*, aliud munus *à manu*, aliud munus *à lingua*". *Homil. 4. in Evang. apud Gratianum caus. 1. q. 1. can. 114.*

 Tria

Tria illa munerum genera multa antè Gregorium tempore notaverat S. Hieronymus, deplorans & suo tempore plures reperiri, qui non quærunt eos in Ecclesia erigere columnas, quos plus cognoscunt Ecclesiæ prodesse: sed quos, vel ipsi amant, vel quorum sunt *obsequiis* deliniti, vel pro quibus Majorum quispiam *rogaverit*, (ut deteriora taceam) qui ut Clerici fierent, *muneribus* impetrarunt.

In Epist. ad Tit. apud Gratian. caus. 8. quæst. 11. can. 6.

Has tres munerum species tamquam certissimam Simoniæ materiam, subsequentes Pontifices, ac Patres uno consensu agnoverunt: quare sæculo undecimo intrepidè pronuntiare non dubitavit Urbanus II. " qui res Ecclesiasticas non ad hoc ad quod institutæ sunt, sed ad propria lucra, munere *linguæ* vel *indebiti obsequii*, vel *pecunia* largitur, vel adipiscitur *Simoniacus* est". Et post ipsum sæculo duodecimo B. Petrus Damiani, hisce tribus muneribus enumeratis, subjungit: "quisquis in dandis accipiendisque dignitatibus Ecclesiasticis *unâ dumtaxat earum*, quæ prædictæ sunt, peste corrumpitur, Simoniacæ hæreseos tenêri crimine judicatur".

Caus. 1. q. 3. can. 8

Lib. 2. Epist. 1.

Dicen-

Dicendum igitur cum Doctore Angelico quod "ſicuti contrahitur Simonia accipiendo pecuniam, vel „quamlibet aliam rem exteriorem „quod pertinet ad *munus à manu*: ita „etiam contrahitur per *munus à lingua* „vel *ab obſequio*." 2.2.q.100 art.5.in c.

§. 2.

Quinam incurrant vitium Simoniæ per munus A MANU?

MUnus *à manu*, Auctore S. Gregorio, eſt *pecunia*. "Totum verò, ait S. Auguſtinus, quidquid homines poſſident in terra, omnia quorum Domini ſunt, *pecunia* vocatur. „Ideo autem *pecunia* vocatur, quia antiqui totum quod habebant, in pecoribus habebant." Can. totum cauſ. 1. q. 3.

Itaque ſub munere *à manu* continetur omne quod homines in terra poſſident, quodque pretio æſtimari ſolet.

Hinc collige munere *à manu* committere Simoniam, qui cujuſpiam rei temporalis interventu ſpirituale acquirit aut largitur: idque ſive res illa magni ſive exigui pretii fuerit.

Cap. 20. ✕ de Simon.

Undè Simoniacum pronuntiare non dubitavit Alexan. III. Clericum, qui ſex ſolidos Archidiacono ſolvit, quia ipſum aliter ad Ordines præſentare noluerat.

Sequitur ſecundò; per munus *à manu* incurrere Simoniam, qui dant vel accipiunt Beneficium cum promiſſione expreſſa vel tacita remittendi debitum, vel proprium vel alienum, licet illud ex officio ſpirituali contractum ſupponatur. Exempli gratia ſi Parochus ſtipendii loco, quod ſuo debetur Vicario, daret vel reſignaret ſuum Beneficium cum pacto tacito vel expreſſo dictum debitum remittendi ſeu non exigendi, indubiè Simoniacus eſſet, & dans & accipiens.

Eodem ex capite Patroni, præſertim Eccleſiaſtici, frequenter Simoniæ labe aſperguntur, præſentantes ad Eccleſiam Parochialem eâ lege, rursùs tacitè vel expreſsè, ut præſentatus minore competentia ſit contentus, aut ſaltem augmentum illius non prætendat. Similiter Clerici qui tacitè vel expreſsè remiſſionem illam addicunt, aut augmento, quod forſitan jure prætendere poſſent, renuntiant, ut præſentationem obtineant, lepram Simoniæ non evadunt. Quid

Quid enim evidentius, quam quod eo casu vel debiti certi aut saltem probabilis fiat remissio, ut Beneficium conferatur vel accipiatur.

Nec minus evidens est, similem remissionem, emolumenti non exigui loco, Patronis reputandam esse; quia inde contingit, quod major decimarum portio ad ipsos devolvatur. Similes proindè sunt hujusmodi Clerici illis Clericis Cantuariensibus, qui, teste Alexandro III. decedentibus Ecclesiarum personis, paciscebantur ex ipsis „Ecclesiis majores solito solvere pen-„siones, ut facilius possent easdem „Ecclesias adipisci; quorum factum Pontifex ut detestabile vitium omnimodis extirpandum, & severitate Ecclesiastica puniendum pronuntiat". *Cap. 6. de. pactis.*

Tertiò, munere *à manu* Simoniaci sunt Patroni quidam Laici, qui ad Beneficia præsentant sub tacita vel expressa conditione ut carnes, pisces, cerevisiam, aut merces alias ex officina ipsorum quærere teneantur; hanc enim obligationem Patronis illis pretio æstimabilem esse nemo sanæ mentis dubitat.

Quartò, idem vitium per munus *à manu*

manu frequenter incurrunt, qui ut Patronos ad præſentandum alliciant, & eorum aucupentur amicitiam vel favorem, ipſis convivia ac ſympoſia exhibent. Nec enim ambigere licet, quin hæc pretio æſtimabilia ſint.

Plures caſus quibus Simonia munere *à manu* committatur hîc adducere neceſſe non judicavi; quia ex allegatis ſine difficultate intelligi poſſe credo, quandonam in aliis munus *à manu* Simoniacam Beneficii collationem faciat. Hoc tamen addendum putavi, quod ad munus *à manu* non requiratur, ut illud quod datur aut accipitur *revera* ſit pretio aut pecuniâ æſtimabile; ſed ſufficere, quod ut tale habeat promittens aut acceptans; unde Simoniacum cenſuit Alexander III. Epiſcopum Oxonienſem, quia Archidiacono *Beneficium*, & cuidam Clerico ante electionem ſuam *Prioratum* dicebatur promiſiſſe, ut uterque conſentiret electioni.

Cap. 11. ✠ *de Sim.*

§. 3.

§. 3.

Quandonam committatur Simonia per munus A LINGUA.

MUnus *à lingua* eſt *favor*, ait S. Gregorius. *Cauſ. 1. quæſt. 1. can. 14.*

Hujus muneris interventu, non ſecùs quam muneris *à manu*, Simoniam committi ex S. Gregorio aliiſque §. 1. hujus Capitis notatum eſt.

Rationem reddit Urbanus II. "quia „qui res Eccleſiaſticas non ad hoc ad „quod inſtitutæ ſunt, ſed ad propria „lucra, MUNERE LINGUÆ, vel indebiti „obſequii, vel pecuniâ largitur, vel „adipiſcitur Simoniacus eſt". *Epiſt. 17. Gratian. cauſ. 1. q. 3. can. Salvator.*

Cui conſonat Doctor Angelicus, docens contrahi Simoniam per munus *à lingua* ſicuti accipiendo pecuniam; quia *quod aliquis ſatisfaciat precibus alicujus ad temporalem gratiam quærendam, ordinatur ad aliquam utilitatem, quæ poteſt pecuniæ pretio æſtimari.* *2. 2. q. 100 art. 5. C.*

Toties igitur Simonia *munere linguæ* committitur, quoties Beneficium ad preces alterius eo fine confertur, ut ſatisfaciendo ejus poſtulationi *gratia* ſeu

ſeu *favor* ipſius ad utilitatem propriam habeatur: *Tales enim preces*, ut benè notat Gloſſa, *ſuccedunt loco pretii*.

Similiter Simoniâ per munus *à lingua* inficitur, qui Beneficium ad preces alterius conferendum duxit; ne recuſans offenſam poſtulantis incurrendo, *gratiam* ſeu *favorem* ejus amitteret. Nec enim minus pretio æſtimabile cenſetur *favorem* alicujus obtentum non amittere, quam non obtentum comparare.

Quinimò nec collatio Beneficii facta ad preces alicujus deſinet eſſe Simoniaca, ſi per eam *favor humanus* quæratur, tametſi preces pro *digno*, aut etiam *digniore* porrigantur; quia cum nihilominus Beneficium collatum ſit, ut *favor* qui ad utilitatem propriam ſpectat habeatur, non poteſt collatio vitio Simoniæ carere, non magis quam collatio facta digniſſimo pro præſtatione pecuniæ.

Quod ipſum docet S. Thomas, adſtruens eſſe Simoniam ſaltem in intentione, conferre Beneficium ad preces
2.2.q.100 a.5. ad 3. alterius, licet illæ fiant pro *digno*: *Si non attendatur*, inquit, *ad dignitatem perſonæ, ſed ad* FAVOREM HUMANUM.

§. 4.

§. 4.

An semper sit Simoniacum Beneficium ad preces vel commendationem alicujus conferre vel obtinere.

" SI preces pro *digno* porrigantur, ait ,, S. Thomas, ipsum factum non ,,est Simoniacum: quia subest debita ,,causa ex qua illi, pro quo preces por-,,riguntur, spirituale aliquid confera-,,tur: tamen potest esse Simonia in ,,intentione, si non attendatur ad dig-,,nitatem personæ, sed ad *favorem hu-*,,*manum*".

Ex sententia proinde Doctoris Angelici collatio Beneficii ad preces alterius facta, semper Simoniaca non est. Si enim Collator attenderit solùm ad *dignitatem* personæ non ad *favorem humanum*, sive quod idem est, si in collatione tantùm habitus fuerit respectus ad merita personæ per tertium proposita & patefacta; adeò ut preces porrectæ potius habeantur pro attestatione meritorum, quàm personæ recommendatione; & consequenter talis collatio facta dicenda sit non in *gratiam* com-

commendantis, sive ut *favor* ejus habeatur, sed ob *merita* personæ per preces & commendationem ipsius declarata & probata.

Similiter si postulans pro alio Beneficium non alio intuitu *preces* porrigat, quam ut *merita* personæ Collatori vel Patrono innotescant, atque per illa solùm, ad conferendum Beneficium Collatorem, movere intendat; nulla quoque vel species Simoniæ ex parte supplicantis interveniet.

Rectè proindè dixit Gratianus noster: *Non quorumlibet* PRECIBUS *Ordinationes factæ falsæ dijudicantur, sed hæ demum, quæ precibus Ordinandi vel ejus amici*, NON SPIRITUALI, *sed* CARNALI AFFECTU *porrectis fiunt, cum alias futuræ non essent*; QUAS NON CHARITAS INTERVENIENS, SED AMICITIA SUPPLICANS EXTORQUET.

Caus. 1. q. 1. post can. 122.

Ut igitur verbo dicamus: rogans aut porrigens *preces* pro alio erit Simoniacus saltem in intentione, si *preces* ea intentione offerat, ut Collatorem non per *merita* personæ, sed per *gratiam* aut *favorem* humanum, quem tacitè ipsi addicit, ad conferendum movere intendat. Similiter nec Collator à Si-

mo-

monia erit immunis, si non ob merita personæ per supplicantem exposita, sed ob addictam sibi *gratiam* aut *favorem* ad conferendum processerit; juxta illud S. Thomæ: *Qui dat spirituale, si principaliter moveatur favore* PRECUM, *vel* TIMORE *rogantis, quantùm ad judicium Divinum Simoniam committit & rogatus & rogans, si hoc intendat.*

§. 5.

Quandonam committatur Simonia per munus AB OBSEQUIO.

MUnus *ab obsequio,* inquit S. Gregorius, *est servitus indebitè impensa.* *Caus. 1. quæst. 1. can. 104.*

Hujus muneris interventu, non secus ac muneris *à manu* Simoniam committi §. 1. hujus Capitis ostensum fuit. Rationem dat S. Thomas: Quia *idem est quod aliquis det rem spiritualem pro aliquo obsequio temporali exhibito vel exhibendo, ac si daret pro pecunia data vel promissa, qua illud obsequium æstimari posset.* *2. 2. q. 100 art. 5. C.*

Eamdem rationem attigit S. Petrus Damiani perstringens Clericos aulicos, qui exhibendo obsequia, beneficia vena-

venabantur à Simonia tamen ſe immunes gloriabantur, quia *nullam talenti ſummam pro ſuſcipiendis honoribus ſe pepigêre daturos.* " Sed dic mihi, ô Clerice,

Lib. 2. epiſt. 1. ,,inquit Petrus Damiani, quiſquis es, ,,ſi redempto quolibet aureo vaſe vel ,,prædio, diſtractor exigeret, ut re- ,,tenti apud *te vice pretii* hujuſmodi ſibi ,,*ſedulitatis impendium* exhiberes, nun- ,,quid non poſtmodum conſtanter aſ- ,,ſereres, te quod acceptum eſt, *juſto* ,,*pretio* comparaſſe ? Non videlicet quia ,,pecuniam perſolviſti, ſed quia *ſervi-* ,,*tium* præbuiſti. Diceres enim, & for- ,,taſſe non impudenter aſtrueres : cha- ,,rius emi, dum tanto me labore vexa- ,,rem, dum toties facultatum mearum ,,ſumptus expenderem, quàm ſi ſemel ,,præfixæ quantitatis pecuniam nume- ,,rarem. Nequaquam ergo ſibi inno- ,,centiam præbeant, & à Simoniacæ ,,hæreſeos maculis ſe mundos eſſe ,,confidant, qui licet metalla vibrantia ,,non appendunt, pretium tamen pro ,,ſuſcipiendis honoribus per ſubje- ,,ctionis, & *obſequii* quædam *quaſi ta-* ,,*lenta* perſolvunt". Hæc S.Petrus Damianus.

Manifeſtam proindè incurrunt Simo-

moniam qui obſequium ſeu ſervitium Collatoribus aut Patronis *gratis* exhibent, eâ conditione tacitâ vel expreſsâ, quod ipſis, occaſione occurrente, de Beneficio providebunt. Similiter & ipſi Collatores eodem vitio irretiuntur, ſi eâ ſpe alliciant Clericos ut ſibi obſequium aut ſervitium *gratis* exhibeant.

Hoc Simoniæ periculum metuens S. Carolus: *Monuit atque obteſtatus eſt Epiſcopos, alioſq́ quibus jus eſt conferendi beneficia, ut familiaribus ſuis certam mercedem conſtituant, ne illi hoc ſubſidio deſtituti beneficia* ECCLESIASTICA, *tamquam* SUÆ OPERÆ, & LABORIS PRETIUM *præcipuè ſibi proponant.* *In Concil. Mediol. II. in Conſtit. adverſùs Simoniac. n. 13.*

Eumdem Simoniæ reatum incurrunt, qui Principum, aut aliorum Magnatum liberos, vel Epiſcoporum Nepotes *nullo* aut *exiguo* ſtipendio regendos, erudiendoſvé ſuſcipiunt, eâ ſpe, ut Beneficia Eccleſiaſtica ab ipſis, vel eorum favore adipiſcantur.

Neque labes Simoniæ abſtergetur, tametſi obſequium exhibitum vel exhibendum ſpirituale foret; quia & ſpiritualem operam exhibentes, tamquam operarii, digni ſunt mercede ſua; unde

si hanc intuitu Beneficii accepti aut accipiendi remittant, indubiè Simoniaci sunt. Similiter qui tale obsequium intuitu Beneficii dati aut promissi sibi *gratis* exhiberi, tacitè vel expressè postulant, aut oblatum acceptant, Simoniæ labe inficiuntur.

Hinc Simoniaci sunt Canonici, aliique Sacerdotes assumentes Vicarios, qui exiguo sint contenti stipendio, spe consequendi Beneficium.

Simoniacum quoque est, conferre alicui Beneficium eâ lege & conditione tacitâ vel expressâ, ut ipse Beneficiatus teneatur Collatori, vel alteri aliqua obsequia etiam spiritualia, Beneficio non annexa, *gratis* præstare. Quis enim dubitat quin obsequia illa licet spiritualia *gratis* exhibita, ad utilitatem redundent Collatorum; nec enim obsequia illa tametsi spiritualia, sine constituto honorario ab aliis ipsis exhiberentur.

CAPUT IV.

De Simonia Confidentiæ.

§. I.

Quid de hac specie Simoniæ edixerit Pius V.

ADversus Simoniam confidentialem, sæculo proximè elapso aut circiter præcipuè invaluisse videtur, diversi Romani Pontifices Constitutiones ac Decreta sua promulgarunt; inter quæ tamen præ cæteris eminet Constitutio Pii V. naturam illius vitii, atque perniciosos illius effectus; nec non modum illud detegendi probandique fusiùs proponens & explanans. " Multi, inquit *Constit. 85 in Bull. Rom.*
,, Pius V. ipsa beneficia jure retinere
,, nequeuntes, alii enim coguntur ad
,, sacros Ordines, ad residentiam, ad
,, incedendum in habitu Clericali, ut
,, ad bellum proficiscantur, ut inimi-
,, cos occidant, alii ut alieno nomine
,, lites agant, aut defendant, alii pro-

„pter crimina incapaces, quidam ut
„purgato delicto vel abſolutione con-
„ſecutâ, illa repetant, eadem in alie-
„nos deponunt, & in pleriſque fru-
„ctus ipſorum aut eis miniſtrantur, aut
„quibus ipſi ſtatuunt, ſæpè laicis &
„inhabilibus. Plerique vel ſenes, vel
„infirmi, ut beneficia in domibus ſuis
„perpetuent, illa renunciarunt & re-
„nunciant in alios, qui vel profanam
„familiam cedentium de fructibus
„Eccleſiaſticis alant, vel illa etiam-
„num infantibus, aut naſcituris, aſſer-
„vent, ſacro interdum circuitu re-
„troceſſionis, cum reſervatione fru-
„ctuum, & aliarum rerum aut acceſſu,
„præſertim ab illis qui præſtandorum
„Jurium Cam. Apoſt. ſunt immunes;
„alii aut incapaces, aut aliis Benefi-
„ciis Eccleſiaſticis onuſti, aut Eccle-
„ſiaſtico Ordini ſeſe mancipare refu-
„gientes, aut mere laici, beneficia Ec-
„cleſiaſtica aliis conferenda procu-
„rant, ut de illis poſtmodum ad libi-
„tum ſuum diſponatur, fructus etiam
„percipientes illorum. Ad hæc pleri-
„que ordinarii, & collatores, ac etiam
„patroni laici curant deponenda Be-
„neficia, ut fructus ſeu penſiones ca-
piant

„ piant eorumdem, aliisve faciant mi-
„ nistrari. Alia item permulta ejusce-
„ modi admittuntur, quibus immacu-
„ lata divinarum rerum puritas impiè
„ violatur, disciplinæ Ecclesiasticæ
„ nervus disrumpitur, & imminens
„ patratur exitium animarum".

Hisce perniciosis technis, quas Clericorum avaritia, & cupiditas adinvenit, ut Sacrorum Ecclesiæ muniorum sordidam mercimoniam tegere queat, prænotatis, Pius Pontifex subjungit; " Quare nos volentes periculosam ta-
„ lium audaciam novi juris subsidio
„ cohibere, præsentium authoritate sta-
„ tuimus.

" Ut si quis quâcumque authorita-
„ te, Ecclesiam, vel Monasterium, aut
„ aliud beneficium Ecclesiasticum
„ qualecumque, ex resignatione vel
„ cessione cujuscumque personæ, sim-
„ pliciter aut cum circuitu retroces-
„ sionis, cum regressu vel accessu etiam
„ solâ dimittentis intentione rece-
„ perit, ut illa, vel illud etiam in even-
„ tum regressus, vel accessus, eidem
„ dimittenti vel alteri postea confe-
„ ratur, aut illius fructus, vel eorum
„ pars alii vel aliis concedantur, vel

,, pensiones solvantur ex eisdem, hæc ,, confidentia censeatur.

" Itidem si ordinarius, vel alius col- ,, lator contulerit ante hac aut conferat ,, in futurum, Beneficium Ecclesiasti- ,, cum quovis modo vacans, eá condi- ,, tione, tacitâ vel expressâ, ut postea ,, in alterum pro arbitrio collatoris, ,, seu alterius cujuscumque contra Ju- ,, ris communis ordinationem dispo- ,, natur, sive ut eò provisus, fructus ,, illius vel partem ad utilitatem vel ,, libitum conferentis, vel decedentis, ,, aut alterius relinquat, & remittat, ,, seu pensionem illi vel illis, quem ,, vel quos idem collator, aut cedens, ,, vel alius per se vel alium, scripto aut ,, verbo jusserit seu significaverit, per- ,, solvat, & pariter si à patrono etiam ,, laico, vel alteri præsentatori, seu ,, electori contigerit aut contingat id ,, fieri.

" Ad hæc si Clericus prædictæ Ca- ,, meræ, aut Cardinalis, aut alius à solu- ,, tione jurium ipsius Cameræ, vel etiam ,, Cancellariæ Apostolicæ exemptus, ,, post resignationem vel cessionem ,, alicujus extranei, de Ecclesiâ, Mo- ,, nasterio, vel alio Beneficio Eccle- siastico

„ siastico in se, Apostolicâ, vel aliâ
„ authoritate factam & admissam, il-
„ lam, vel illud etiam confectis litteris
„ Apostolicis, & possessione appre-
„ hensâ, in eumdem resignantem vel
„ cedéntem, modico spatio inter-
„ jecto, veluti duorum vel trium men-
„ sium retrocesserit aut retrocedat in
„ futurum, & ex illa retrocessione
„ fructus Ecclesiæ seu Monasterii, aut
„ Beneficii vel eorum pars, seu pen-
„ sio, seu quid aliud super his reser-
„ vatum, aut regressus seu accessus, &
„ ingressus ad illam vel illud, ipsi Cle-
„ rico, vel Cardinali, aut alii exempto
„ sit, fueritque concessus".

Ex his facilè esset concludere, quinam ad mentem Pii Pontificis Simoniaci Confidentiæ sint dicendi; ut tamen clariores ad sensum Pontificum ac Eccesiæ de hac Simonia conclusiones formentur, priùs quid Concilia, Pontificum declarationes sequuta, de ea senserint, paucis proponam.

§. 2.

Quid circa Simoniam Confidentiæ decreverint Concilia?

QUanta mala in Ecclesiam invehat Simonia confidentiæ, §. præcedenti ex Constitutione Pii V. vidimus, ut proinde mirum non sit, si & ipsa Concilia pro Ecclesiasticæ disciplinæ instauratione celebrata, Romanorum Pontificum exemplo, teterrimam hanc Ecclesiasticæ disciplinæ pestem eliminare totis viribus studuerint.

Tit. de Simon. n. 13. 14. 15. 16. Et quidem anno 83. præcedentis sæculi, Patres Concilii Remensis Simoniacam labem funditùs extirpare volentes, adversus hanc ejus speciem hæc statuenda censuerunt.

" Quisquis acceptat Beneficium, ut
" ei postea cedat in favorem cujus-
" cumque personæ capacis vel inca-
" pacis, sæcularis vel regularis, laico-
" rum, vel alicujus ex clericis, fiducia-
" rius esse censeatur. Idemque esto
" judicium de eo qui per resignatio-
" nem ejus Beneficium recepit, cujus
" prius erat illi facta promissio.

" Qui

"Qui eamdem confidentiam verbo,
,, vel facto juverit, vel procuraverit,
,, ejusdam criminis particeps habeatur.
,, Qui Beneficium acceptat, non ut
,, cedat, sed ut alius fructibus, vel eo-
,, rum portione, sub ipsius nomine,
,, gaudeat, fiduciarius esse judicetur.
" Patroni etiam seu Ecclesiastici,
,, seu laici, qui Clericorum personas
,, interponunt, ut ex pacto vel ex-
,, presso, vel tacito, fructus beneficio-
,, rum ad quæ præsentant, vel eorum
,, partem aliquam in proprios usus con-
,, vertant, vel qui aliquo supposito, vel
,, etiam nullo titulo existente, fru-
,, ctus Beneficiorum occupant, non
,, solum hujus criminis rei, sed etiam
,, injustissimi raptores censeantur, &
,, jure patronatus ipso facto privati
,, existant".

Sub idem tempus Turonenses Patres eodem adversùs hanc Simoniæ pravitatem zelo animati, Constitutionem Pii V. de qua §. præcedenti, ab omnibus exactè observandam decernunt, insuper declarantes: *Ecclesiam fiduciarios Simoniacos non minore quàm fidei desertores odio habere.* Ipsi etenim, subjungit Sacer Conventus, " Magno *An. 1583. Cap. 5.*

Cleri

„ Cleri ſcandalo, animarum ſuarum „ periculo, ac Eccleſiæ bonorum gravi „ diſpendio ad Beneficia provehuntur".

Utque plura adverſus peſtilentiſſimum illum Simoniæ fœtum Conciliorum graviſſima Decreta prætercam, unum Mediolanenſis ſub S. Carolo adjungo. " Ne ita detur Beneficium „ cuiquam ut is ad nutum ejus, qui de„ derit, vel cujuſvis alterius poſtea ce„ dat".

" Neve in eo dando ulla fructuum „ pars ab Epiſcopis, & inferioribus „ contra Sacrorum Canonum inſtitu„ ta, quovis etiam pietatis ſtudio te„ ſervetur".

" Qui ex iis, quos diximus, ſecus „ fecerit, jure ac facultate eligendi, no„ minandi, vel præſentandi, deinceps „ uti non poſſit".

" Qui vero Beneficium conditio„ nibus ejuſmodi acceperit, ſciat ex „ Sacrorum Canonum decretis, ſe nul„ lum in eo jus adeptum eſſe, atque „ ideò fructus ſuos non facere; quoſve „ perceperit, ſine conſcientiæ labe re„ tinere non poſſe, ad eorumque reſti„ tutionem compellatur".

Omnes

"Omnes item ii cæteras pœnas
„ dent, Simoniacis à Sacris Canoni-
„ bus, & Constitutione Sanctissimi
„ D. Nostri Pii Papæ V. constitutas,
„ & quas Episcopi prætereà de iis su-
„ mendas judicaverint".

" Eamdem Pii constitutionem E-
„ piscopi semper in Diœcesanâ Sy-
„ nodo, ac bis quotannis in celebriori-
„ bus suæ Diœcesis oppidis publicè
„ recitari jubeant".

§. 3.

Quæ specialiter sint statuta ad probandum & detegendum Simoniam Confidentiæ?

ILlud quidem ab initiò nascentis Ecclesiæ omnium Simoniacorum studium fuisse, ut diversis fraudibus & technis, Simoniacas suas sordes tegere & occultare possent, Cap. 1. §. 3. ostendimus; attamen in nulla Simoniæ specie, tot pallia quibus malitiam suam pallient inventa esse quàm in præsenti, experientia docuit: adeò ut etiam oculatissimos quosque penè fugerent: ut ea propter non immeritò monuerint

Patres

An. 1624. cap. 15. Patres Concilii Burdigalensis, " *Præcipuam* curam debere esse in sordida ,, Confidentiæ labe detegenda, quo ,, tandem palam facta & comprobata, ,, remediis juris ita confodiatur, ut nus- ,, quam reviviscat, sed evanescat prorsùs ,, & extinguatur". Hinc ea ipsis visa sunt præscribenda, *quibus utcumque*, aiunt, *pateat* ABHORRENDUM *scelus*.

" Quicumque Clerici vel Sacerdo- ,, tes, coram Ordinario suo ad exhi- ,, bendas Beneficiorum sibi collato- ,, rum litteras citati, vel jussi ad Syno- ,, dum diœcesanam asportarent, vel in ,, visitatione præ manibus haberent, ,, eas non potuerunt exhibere, sed ab ,, alio detineri fassi fuerunt: qui ad ,, Sacros Ordines, sine justo titulo, & ,, sufficienti ad vitam, promoti fue- ,, runt: qui fructus Beneficiorum ad ,, plures annos collatos in præpoten- ,, tum domos transportari sciverunt: ,, *Qui sæpius ægrotantes eadem Beneficia re-* ,, *signaverunt*, & rursus eadem conva- ,, lescentes retinuerunt: quicumque ,, etiam collatores, & resignantes, in- ,, ter quos pessimâ quâdam consuetu- ,, dine convenit, ut resignatum Bene- ,, ficium certæ personæ & designatæ

infal-

„ infallibiliter conferatur: qui *sine* „ *intentione clericandi, Beneficia ad tempus* „ *retinent, in cognatos* tandem *resignanda*, „ eoque modo de uno ad alium trans- „ ferenda: hi omnes de Simoniæ & „ confidentiæ labe suspecti valde cen- „ seantur, ac in eos tamdiu proceda- „ tur, & inquiratur, quoad Simoniâ „ seu confidentiâ detectâ, canonicè „ puniantur. In aliis vero omnibus „ ita invigilent sedulò collatores or- „ dinarii, ut *minima confidentiæ & Simo-* „ *niæ suspicio, provisiones quascumque re-* „ *moretur*, *judicium* suspendat, donec „ discusso dubio, veritas pleniùs inno- „ tescat".

Illius Synodi Prælatos præiverat Pius V. in supra-allegata Constitutione, modo & formâ probandi Simoniam confidentialem præscriptis. "Ad „probandum plenè Confidentiarum a- „busum, ait, inter alias etiam hæ præ- „sumptiones, & conjecturæ habeantur legitimæ". Videlicet: " Si quis post „ cessam à se Ecclesiam, vel Mona- „ sterium, aut Beneficium, & publica- „ tam resignationem, seu cessionem, „ captamque à successore possessio- „ nem, sese in illâ vel illo, seu rebus illius,

„ illius, per ſe, vel alium, ſeu alios, de
„ facto ingeſſerit, aut fructus percepe-
„ rit, aut quicumque ſucceſſor illi, vel
„ ejus propinquis, ipſos aut partem ali-
„ quam remiſerit eorumdem.

" Si recipiens Beneficium conſti-
„ tuerit dimittentem vel ejus parentes
„ aut propinquos, procuratores ad
„ percipiendum, vel locandum fructus
„ Beneficii dimiſſi, & illi vel illis de
„ fructibus perceptis, aut percipiendis
„ donationem fecerit".

" Si vel ſolâ procuratoris depoſitio-
„ ne, vel libris rationabilibus menſa-
„ riorum ex parte dimittentis, expe-
„ ditio quæ perſonam recipientis
„ concernit, proſecuta ſit, ſimulque
„ expenſæ pro eâ neceſſariæ ab illo
„ factæ fuerint".

" Denique ſi quis pro conceſſione
„ alicui factâ, quâcumque authoritate
„ de Beneficio Eccleſiaſtico, per ſe
„ vel alium ſeu alios interceſſerit, vel
„ aliàs in negotio conceſſionis ſeſe
„ immiſcuerit quoquo modo, deinde
„ aliquid de fructibus talis beneficii
„ de facto, etiam per manus poſſeſſo-
„ ris, ac etiam ſimplicis donationis
„ titulo præceperit, ſeu de illo poſt-
modum

„ modum ad voluntatem intercessoris
„ fuerit dispositum quandocumque".
" Testes autem de quaque re sin-
„ gulares singulas probare valeant
„ præsumptiones, & conjecturas; plu-
„ resque hujusmodi præsumptiones &
„ conjecturæ plenam probationem fa-
„ ciant in prædictis".

§. 4.

Conclusiones aliquæ ex allegatis hoc Capite Pontificum ac Conciliorum Decretis eductæ.

QUinam ex Pontificum ac Conciliorum declarationibus, lepra Simoniæ Confidentialis censeri debeant infecti, aut ut minus suspecti, qua ratione itidem contra Confidentiarios, procedendum sit, ante-dicta ostendunt: attamen pro faciliore intellectu, nonnulla tamquam consectaria, quæ hodie magis notanda videntur, ex illis excerpemus.

Primo itaque teste Pio V. constat per Simoniacos confidentiarios, "Per-
„ multa admitti, quibus immaculata
„ rerum divinarum puritas impiè vio-
latur,

„ latur, disciplinæ Ecclesiasticæ ner-
„ vus dirumpitur, & imminens patia-
„ tur exitium animarum". Quare, ut ait
Loco cit. Synodus Turonensis, "eos Ecclesia
„ non minore, quàm fidei desertores
„ odio habet".

2. Ex Bulla Pii V. patet, "quòd si
„ quis *quacumque* authoritate Eccle-
„ siam, vel Monasterium, aut aliud Be-
„ neficium Ecclesiasticum qualecum-
„ que, ex resignatione, vel cessione cu-
„ juscumque personæ, simpliciter aut
„ cum circuitu retrocessionis, cum re-
„ gressu, vel accessu, etiam *sola dimit-*
„ *tentis intentione* receperit, ut illa vel
„ illu etiam in eventum regressus,
„ vel accessus, eidem dimittenti, vel
„ alteri postea conferatur, aut illius
„ fructus, vel eorum pars alii vel aliis
„ concedantur, vel pensiones solvan-
„ tur ex eisdem, hæc confidentia cen-
„ seatur.

3. Constat ex prædicta Bulla, "Con-
„ fidentiam committi, si Ordinarius
„ vel alius collator contulerit ante hac,
„ aut conferat in futurum Beneficium
„ Ecclesiasticum quovis modo vacans
„ eâ conditione tacitâ vel expressâ, ut
„ postea in alterum pro arbitrio col-
latoris,

,, latoris, ſeu alterius, cujuſcumque ,, contra juris communis ordinatio- ,, nem diſponatur, ſive ut de eo pro- ,, viſus, fructus illius vel partem ad ,, utilitatem, vel libitum conferentis ,, vel cedentis, aut alterius, relinquat ,, & remittat, ſeu penſionem illi vel ,, illis, quem vel quos idem collator ,, aut cedens, vel alius per ſe vel alium ,, ſcripto aut verbo juſſerit ſeu ſignifi- ,, caverit, perſolvat, & pariter ſi à Pa- ,, trono etiam laico, vel alteri præ- ,, ſentatori, ſeu electori contigerit aut ,, contingat id fieri.

Ex quo ulterius conſectarium eſt, à confidentia non videri planè immunia Capitula & Monaſteria, ad Paſtoratum, eâ conditione tacitâ vel expreſsâ, aliquem præſentantia, ut vel majorem decimarum portionem Capitulo aut Monaſterio dimittat, vel portionem Capituli aut Monaſterii, petendo ab ipſis competentiam, non diminuat.

4. De Simoniæ Confidentiæ labe admodum ſuſpecti cenſendi ſunt, ut notat Synodus Burdigalenſis, " Qui ,, ſine intentione clericandi, Beneficia ,, ad tempus retinent, in cognatos ,, tandem reſignanda, eoque modo de

„ uno ad alium transferenda „ & perpetuò in eadem domo quasi hæreditario jure possidenda".

5. Ex Bulla Pii V. Simonia Confidentiæ " Plenè probatur, si resignatarius Beneficii resignanti, vel ejus „ propinquis fructus , aut partem aliquam remiserit eorundem. Si recipiens Beneficium constituerit dimittentem , vel ejus parentes aut „ propinquos procuratores ad percipiendum, vel locandum fructus Beneficii dimissi, & illi vel illis de fructibus perceptis , aut percipiendis „ donationem fecerit".

6. Convictus de Simonia Confidentiæ censendus, " Qui pro concessione alicui facta , quacumque authoritate de Beneficio Ecclesiastico „ per se , vel alium seu alios intercesserit, vel aliàs in negotio concessionis sese immiscuerit, quoquo modo: „ denique aliquid de fructibus talis „ Beneficii de facto etiam per manus „ possessoris, ac etiam simplicis donationis titulo perceperit seu de illo „ postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quandocumque".

7. Con-

7. Constat ex sæpè-allegata Pii V. Constitutione, quod in hoc Confidentiæ crimine, " Testes de quaque re „ singulares singulas probare valeant, „ præsumptiones, & conjecturas; pluresque hujusmodi præsumptiones & „ conjecturæ plenam probationem faciant in prædictis".

8. Ex Concilio Burdigalensi intelligitur, " Quod meritò ita invigilent „ *sedulò* Collatores Ordinarii, *ut minima* „ Confidentiæ & Simoniæ *suspicio*, pro„ visiones quascumque remoretur, ju„ dicium suspendat, donec discusso „ dubio veritas pleniùs innotescat". Monitum sanè hodie Collatorum cordibus altissimè imprimendum.

CAPUT V.

De Simonia in administratione Sacramentorum.

§. I.

Omnis pactio, & exactio in administratione Sacramentorum, tamquàm de Simonia valdè suspecta, per Canones reprobata est.

UT Ecclesia in filiis suis debitam, ac summam erga Divina Redemp-

tionis nostræ Sacramenta, reverentiam atque appretiationem foveret, omnia, quæ vel Simoniæ, avaritiæ, turpisve quæstûs suspicionem ingerere possent, ab eorum administratione longissimè abesse voluit. Hinc pactiones, conventiones, atque temporalium exactiones, quæ hujusmodi suspicionem ægrè evadere queunt, in sacrorum administratione numquam non exhorruit.

In Apolog. Et quidem sæculo 2. scribit Tertullianus,: " Præsident probati quique ,, seniores, honorem istum non pretio, ,, sed testimonio adepti, neque enim ,, *pretio ulla res Dei* constat; etiamsi ,, quod arcæ genus est, non de *oneraria* ,, *summa quasi redempta religionis congregat*. Modicam unusquisque stipem ,, menstrua die, vel cum velit, & si ,, modo possit, apponit: nam nemo ,, compellitur sed spontè confert. Hæc ,, quasi deposita pietatis sunt.

Offerebant ergo Fideles, quod Ecclesiæ Ministris, pauperibus sustentandis satis erat, sed longissimè omnis pecuniæ exactio in sacrorum functionibus ab Ecclesiæ Ministris aberat.

Sed nè hæc crederetur primitivæ

Ecclesiæ singularis integritas, quis mediâ ac infimâ ætate Ecclesiæ sensus fuerit, paucis subjicio.

Sæculo 11. Gualo Paschalis II. Legatus in suis pro Gallicana Ecclesia Constitutionibus: " Prohibemus, ait, ,, sub excommunicatione, ne Sacerdos ,, vel Clerici, occasione alicujus con-,, suetudinis, pro Baptismo aliisque ,, Sacramentis Ecclesiasticis, aliquid ,, *exigere* vel *extorquere* præsumant, sed ,, ea *liberaliter* & sine difficultate stu-,, deant canonicè ministrare. Mo-,, neantur tamen laici diligenter, ne ,, quod pro reverentiâ Sacramentorum ,, devotio fidelium introduxit, ex *ava-,, ritia* velint aliquatenus revocare".

Confirmat idipsum sæculo sequenti Concilium Lateranense II. sub Innocentio II. & adjungit: " Nec sub ob-,, tentu *alicujus consuetudinis* ante vel ,, post à quoquam aliquid exigatur, ,, vel ipse (initiatus) dare præsumat, ,, quoniam simoniacum est".

" Dictum est solere, inquiebant sub idem tempus Patres Concilii Londi-,, nensis, in quibusdam locis pro per-,, ceptione Chrismatis nummos dari: ,, similiter pro Baptismo & Commu-

 nione,

„ nione. Hæc *Simoniaca hæresis* esse de-
„ testata est sancta Synodus, & ana-
„ thematizavit. Statuimus ergo ut de
„ cætero nec pro Ordinatione, nec
„ pro Chrismate, nec pro Baptismo,
„ nec pro Extremâ-Unctione, nec pro
„ Sepulturâ, nec pro Communione,
„ nec pro Dedicatione quidquam *exi-*
„ *gatur* : sed *gratis* dona Christi gratuitâ
„ dispensatione donentur. Si quis
„ contra hoc facere præsumpserit, ana-
„ thema sit".

De omnibus generatim Sacramentis sæculo 12. idem in Lateranensi Oecumenico Concilio declarat Alexander III. hanc notandam adjungens regulam: " Plures putant sibi ex hoc
„ licere, quia legem mortis de *longa*
„ invaluisse *consuetudine* arbitrantur :
„ *non satis, quia cupiditate excæcati sunt,*
„ *attendentes, quòd tantò graviora sint cri-*
„ *mina, quantò diutiùs infelicem animam*
„ *tenuerint alligatam.*

Cap. 9. x de Simon.

Quantòpere, inquam, præfata à Patribus illis regula, notanda sit, nemo ambigere potest, nisi qui nesciat ordinarium & vulgatum argumentum, quo abusus defendi solent, à consuetudine desumi. Quare Concilii Turo-

nensis

nensis Patres sub idem tempus pariter decernentes nè pro sepultura, & chrismatis, aut olei receptione, ulla cujusquam pretii exactio attentetur, eamdem Regulam tradiderunt: *Nec sub obtentu cujusquam consuetudinis reatum suum quis tueatur: quia* DIUTURNITAS TEMPORIS *non diminuit peccata, sed auget.* Cap. 8. de Simon.

Finem referendis Conciliorum Decretis facio, si unum Concilii Mediolanensis I. sub S. Carolo adjunxerim: "Cùm Sacramenta Ecclesiæ non solùm Part 2. §. 1.
„ sine Simoniæ, verùm etiam sine ava-
„ ritiæ suspicione præbenda sint; ca-
„ veant omnes, ne in eorum admini-
„ stratione quidquam *exigant*, aut etiam
„ verbis vel signis, *directè*, vel *indirectè*
„ *petant*: qui secus fecerit, eum & pœnis
„ jure communi statutis, & aliis arbi-
„ trio Episcopi plecti volumus".

Prudenter proindè Paulus V. filum traditionis secutus, Ministrum Sacramentorum monet, " Ut *diligenter* ca- In suo Rituali.
„ veat, ne in Sacramentorum admini-
„ stratione aliquid *quavis* ex causa, vel
„ occasione, *directè*, vel *indirectè*, *exi-*
„ *gat*, aut *petat*, sed ea *gratis* ministret,
„ & ab omni Simoniæ atque avaritiæ
„ suspicione, nedum crimine, longis-
„ simè absit".

§. 2.

§. 2.

Quid in ultrò *oblatis in administratione Sacramentorum, à Ministris cavendum sit?*

Paulus V. verbis illis, quibus §. præcedentem conclusimus, hæc immediatè subjungit: " Si quid verò nomi„ne eleëmosynæ, aut devotionis stu„dio, *peracto* jam Sacramento, à fideli„bus *spontè* offeratur, id licitè pro „*consuetudine* locorum Minister acci„pere poterit".

Paulo V. prælusit Gregorius M. in Synodo Romana: cùm enim *antiquam Patrum regulam sequens* ita statuisset: " Si quis pro Ordinationibus, aliisque „rebus Sacris aliquid commodi appel„latione *exigere*, vel deferre fortè præ„sumpserit, in districto Dei omnipo„tentis examine reatu subjacebit". Subjungit hoc lenimenrum: " Is au„tem, qui ordinatus fuerit, si *non ex* „*placito*, neque *exactus* neque *petitus*.... „aliquid cuilibet ex Clero *gratia* tan„tummodo causa *dare* voluerit, hoc „accipi nullo modo prohibemus: quia

ejus

„ ejus oblatio nullam culpæ maculam
„ ingerit, quæ *ex accipientis ambitu non*
„ *processit*".

Sepoſito igitur omni jure poſitivo, fas eſt ex utriuſque Summi Pontificis ſententia, peracto jam Sacramento aliquid eleëmoſynæ vel devotionis ſtudio oblatum accipere; in qua tamen ſuſceptione quædam à Sacrorum Miniſtris ſolicitè ſunt cavenda.

Primò, nè in ſimilium oblatorum receptione tacita ſaltem exactio, Simoniæ aut avaritiæ ſuſpicionem ingerens, intercedat.

Tacitæ hujus exactionis frequenter ſunt rei, qui verbo aut facto arguunt avaritiæ aut inhumanitatis, qui poſt adminiſtrationem Sacramentorum nihil aut parum offerunt. Quis enim ambigat, quin ſic agendo cogant quodammodò fideles ad dandum, dum negando, avaritiæ aut inhumanitatis notam ſibi impingendam norunt.

Secundò ſolicitè cavendum, ne Sacramenta majori promptitudine & hilaritate adminiſtrentur illis, à quibus plura offerenda ſciuntur; facilè enim major illa promptitudo & hilaritas avaritiæ, turpiſve quæſtus ſuſpicionem inſinuabunt.

Tertiò

Tertiò cavendum eſt, ne gratuitæ oblationes ex devotione fidelium procedentes facilè in præceptum & neceſſitatem vertantur; adeò ut ſi quis offerre prætermittat, avarus; imò injuſtus audiat.

Hinc enim continget, ut fideles vel paupertate, præſertim occultâ, vel expenſarum gravitate deterriti, Sacramenta aut non ſuſcipiant, aut ſaltem diutiùs, quàm oportet, differant. Quod hodie, proh dolor! non raró circa ſuſceptionem Viatici & Extremæ-Unctionis evenire, nimis quam manifeſtum eſt.

Ob hæc aliaque ex oblatorum receptione pullulantia incommoda, quæ difficulter in totum præcaventur, olim Synodus Eliberitana decrevit: *Hi qui baptizantur, ut fieri ſolebat, nummos in concham non mittant, ne Sacerdos, quod* GRATIS *accepit,* PRETIO *diſtrahere videatur.* Statuti illius rationem expoſuit in Concilio Baſileenſi Julianus Cardinalis: " Apoſtolus præcipit ab omni *ſpe*-,, *cie* mali abſtinendum. Nonne *gratis* ,, offerre, & eleëmoſynam dare eſt ,, pium & charitatis opus? Sed quo-,, niam tempore Baptiſmi nummos pro

„ projicere in concham prætendebat „ *speciem* mali, emendari & aboleri ta„ lem consuetudinem jussit Ecclesia".

Eodem spiritu Patres Concilii Tridentini hoc edidêre decretum: " Quo„ niam ab Ecclesiastico ordine omnis " avaritiæ suspicio abesse debet, nihil " pro collatione quorumcumque or„ dinum, etiam Clericalis tonsuræ, nec „ pro litteris dimissoriis aut testimo„ nialibus, nec pro sigillo, nec alia qua„ cumque de causa, etiam *spontè oblatum*, Episcopi & alii Ordinum Colla„ tores, aut eorum Ministri quovis *prætextu* accipiant". Unde quod S. Gregorius suo tempore licitum dixit, Tridentinum illicitum fecit.

Quin S. Carolus, "Noluit, ut Pres„ byteri quamcumque rem pro admini„ stratione Sacramentorum acciperent; " etiam sub *obtentu eleëmosynæ*; ut om„ nem *occasionem & notam avaritiæ* adi„ meret; utque exactè per omnia ob„ servarent hæc verba: *Gratis accepistis, gratis dates*". *Giossano lib. 8. c. 4.*

Scio quidem hanc disciplinæ puritatem nec ubique vigere, nec in omnibus Ecclesiis hodie in præcepto esse, ut nimirum Ministri non possint, jam

ad-

administrato Sacramento, *gratis* oblata recipere; ipsa tamen Sacra Ministerii functio omnes Ministros adstringit, ut in oblatorum receptione, eam servent moderationem, & agendi modum, ne avaritiæ, turpisve quæstûs notam incurrendo, Ministerium ipsorum vituperetur, & Sacramentorum debita reverentia vilescat. Caveantque sedulò ne liberales fidelium oblationes tandem in suspectas exactiones degenerent, quibus fiat, ut vel fideles à Sacramentorum receptione retrahantur, aut ut diutiùs, quam convenit, differant.

§. 3.

Qui Sacramenta administrant, ut vita necessaria accipiant non omnino ab affectu Simoniaco sunt immunes.

SImoniacæ pravitatis quodammodo essentiam, in initio hujus Tractatûs, dixi consistere in rerum spiritualium ad vilitatem quamdam, rebus illis indignissimam, depressione; quam in omni Simonia inde contingere probatum est, quod numquam vitium illud committatur, nî unà contingat quædam,

dam, seu tacita seu expressa, rerum spiritualium cum temporalibus commutatio; quo fiat, ut spiritualia ordine perversissimo temporalibus quodammodò coæquentur; eamque perversitatem seu ordinis perturbationem in ipso Simoniacorum Principe sugillavit Apostolorum Princeps: *Pecunia tua tecum sit in perditionem*, Quoniam, inquit, donum Dei existimasti pecunia possideri. *Actor. 8. v. 20.*

His prænotatis non difficulter intelligitur, illorum animos non planè ab omni Simoniaco affectu esse purgatos, qui ipsam Sacramentorum administrationem ad ipsa vitæ necessaria, aut quod peius est, turpem *quæstum* ordinant.

" Si enim, teste Doctore Mellifluo, *In declam. §. 17.*
" qui officium Ecclesiasticum eo quæ-
" rit aut tenet animo, eoque intuitu,
" ut huic *vita* habeat *necessaria*, *perverso*
" nimis ordine cœlestibus terrena mer-
" catur"; An non similiter dicere liceat: qui Sacramenta administrat eo animo, eoque intuitu, ut huic vitæ habeat necessaria, perverso nimis ordine cœlestibus terrena mercatur?

Rationem illius à Magno Augusti-

no

Lib. 2. de Serm. in mont. c.16

no accipe : " Quæcumque res propter
" aliud aliquid quæritur, fine dubio in-
" ferior eſt (nimirum in æſtimatione
" quærentis) quàm id propter quod
" quæritur : & ideo illud primum eſt
" propter quod illam rem quæris, non
" iſta res, propter quam iſtud quæris.
" Quapropter ſi Evangelium (idem
" dic de Sacramentis) & Regnum Dei
" propter cibum quærimus , priorem
" facimus cibum,& poſterius Regnum
Dei". Hinc cùm eodem Doctore dicere liceat, " ſi Evangelizemus (vel
" Sacramenta diſpenſemus) ut man-
" ducemus, *vilius* habemus Evange-
" lium(vel Sacramenta)quàm cibum";
adeoque Simoniaca quadam animi perverſitate , Sacroſancta Religionis myſteria ordine perverſiſſimo infra res temporales deprimimus.

Hanc animorum inordinationem in Eccleſiæ Miniſtris corrigere voluit primus Simoniacorum impugnator, hoc ipſis divinum monitum præſcribens : *Paſcite qui in vobis eſt gregem Dei, providentes non coactè , ſed ſpontaneè ſecundùm Deum : neque* TURPIS LUCRI *gratia, ſed* VOLUNTARIE. Per Sacramentorum adminiſtrationem paſci gregem Dei,

1. Pet. v. 5

quis

quis ambigat? *Sacramentorum* enim, juxta S. Augustinum, *sacro-sanctis significationibus* PASCIMUR, *ut ad res ipsas perdurantes pervenire possimus. Nam si ista Sacramentorum lætitia subtrahatur à nobis, deficimus in labore.* *Tract. 17. in Ioan.*

Quis verò pascat gregem Dei non *coactè* sed *voluntariè*, ab eodem Doctore audiamus. Explicans hæc S. Pauli verba: *Si volens hoc facio mercedem habeo: si autem invitus, dispensatio mihi credita est:* "Id est, inquit, illis prodest quibus ,, hoc dispenso, non mihi, qui fictus ,, sum. Qui enim invitus facit *propter* ,, *commoda*, gaudiaque carnalia, quæ, si ,, aliter habere posset, illud desereret, ,, ipse utique fictus est, ideoque invi- ,, tus facit, sed eis prodest erga quos ,, facit; se autem tantùm à mercede sa- ,, lutis alienat, non etiam illos privat, ,, quibus cibaria dominica etiam malus ,, servus impendit". *1. Cor. 9.* *Lib. 2. contr. Parmens. c. 11.*

Item contra Petilianum eumdem Apostoli locum versans: " Si bonus ,, est, volens hoc facit, si autem malus, ,, hoc est *sua quærens*, non quæ Jesu ,, Christi; invitus hoc facit, *propter alia*, ,, *quæ requirit*". *Lib. 3. cap. 58.*

At quomodo *invitus* & *coactus*, cùm ejus-

ejusmodi homines, qui in Sacramentorum administratione lucra sæculi quærunt, ad Sacramenta administranda anhelare soleant, promptissimosque se ad eorum ministerium ostendant? Imò verò, respondet Augustinus, *invitus* hoc facit: quia ministerium illud de se sacratissimum, non *propter seipsum* præstat, sed *propter alia* quæ requirit: præstat illa *propter commoda*, gaudiaque carnalia, quæ si aliter habere posset, illa desereret. Temporalia itaque per se appetuntur, ministerium vero nonnisi ex occasione, & quodammodò cogente temporalium necessitate quæritur: adeoque coactè Sacramenta administrantur. Quo pertinet hæc præclara à S. Bernardo tradita morum regula: *Quidquid propter aliud amare videaris, id planè amas, quo amoris finis pertendit.*

Tract. de dilig. Deo.

Quicumque ergo animum suum ab omni Simoniaco affectu expurgatum cupit, cogitet gregi Christi de Sacramentorum pabulo non *coactè*, non ex carnali *cupiditate*, sed *spontaneè secundùm Deum*, ex liberrima, castissimaque in Deum ac proximum charitate, esse providendum: cogitet sibi in persona

primi

primi Paſtoris dictum: ſi diligis me paſce Sacramentis oves meas; quia, ut rectè Auguſtinus, " Quid eſt aliud ,, ſi diligis me paſce oves meas, quàm ,, ſi diceretur, non te paſcere cogita, ,, ſed oves meas, ſicut meas paſce, non ,, ſicut tuas: gloriam meam in eis quæ- ,, re, non tuam: Dominium meum, ,, non tuum: lucra mea, non tua, ne ſis ,, in eorum ſocietate, qui pertinent ad ,, tempora periculoſa *ſeipſos amantes*". *Tract. 123 in Ioan.*

Ex dictis nemo inferat, Eccleſiæ Miniſtros univerſos, qui adminiſtrando Sacramenta temporalia à populo recipiunt, affectu Simoniaco eſſe infectos; ſi enim juxta Chriſti ſententiam, *dignus ſit operarius mercede ſua*, quidnî Sacramentorum Miniſter illam accipere poſſit? Non ut pretium operis, ſed ut operi *gratis* exhibito debitam ſuſtentationem, quia ut rectè Auguſtinus, " Non redditur ſuſtentatio ,, *neceſſitatis* à populo, quaſi *merces* illis, ,, qui ſibi in charitate ſerviunt, ſed ,, tamquam ſtipendium, quo, ut poſ- ,, ſint laborare, paſcuntur". Quare veri Miniſtri Chriſti non evangelizant, nec Sacramenta adminiſtrant ut manducent; ac propterea ſecundùm *Lib. de Paſtorib. c. 9.*

 eum-

cumdem Doctorem, "Non in victu
„ constituunt finem Evangelii, sed
„ ipsius victûs sui finem in Evangelio
collocant".

Non ergò Simoniaci affectûs perversitas in ipsa receptione temporalium consistit, sed in ipsa ordinis perversione.

§. 4.

Nec rationi, nec Sacris Canonibus consonat, quod oblata in administratione Sacramentorum in Parochorum com-petentiam *imputentur.*

MUlta eaque gravissima incommoda nata esse oriri, ex eo quod Parochi atque Ecclesiæ Ministri ex Sacramentorum administratione suam jubeantur quærere sustentationem, non difficulter ostenditur.

Hinc enim facilè eveniet, quod Samentorum Ministri ad sordidas illas atque de Simonia, turpivè quæstu multum suspectas exactiones, per Canones tantopere reprobatas delabentur: prætexentes non esse mercedem Sacramenti, quod alimentorum gratia Parocho

tocho datur; quo olim pallio Episcopi Orientales, teste Theodoro Balsamone, Simoniacas in Ordinationibus varias exactiones tegere studebant.

Ulteriùs, si Sacerdotes ex Sacramentis sua debeant exspectare necessaria, contingit, ùt necessitate cogente, ea *gratis* exhibere nequeant; quo natum est fieri, ut omnem notam ac suspicionem Simoniæ, præsertim apud rudem populum, ægrè evadant.

Ad hæc, quis ambigat, quin populi erga divina mysteria vilescat reverentia, & devotio, dum ea nonnisi mediante temporali sibi exhiberi conspicit? Quin imo dubitari nequit, quin exinde Sacramentorum non raró orietur in populo neglectus. Quid enim ratione & experientiâ evidentius, quàm ea à multis facilè in neglectum venire, ex quibus nulla temporalia commoda sperantur, nec tamen sine temporali detrimento obtinentur.

Quis sufficiet edicere, quæ exindè pauperum, præcipuè quorum paupertas publicè non innotescit, murmura atque obloquia! quod defectu temporalium ad Sacramenta, sine paupertatis suæ publicatione, aut summo in tem-

temporalibus incommodo, accessum sibi haud patere conspiciant.

Ob hæc aliaque, quæ Sacramentorum reverentiam & devotionem in populo nata sunt diminuere; imò & neglectum quemdam inducere; notamque avaritiæ, turpisve quæstûs, quin & Simoniæ Sacerdotibus inurere, numquam Ecclesia præscripsit, ut ex oblatis in Sacramentorum administratione Parochi suam quærere tenerentur sustentationem. Quinimò solicita de Parochorum aliorumque suorum Ministrorum sustentatione, modosque quibus ea procuraretur præscribens, ante omnia sedulò cavendum censuit, ut ita de sustentatione provideretur Ministris, ut tamen in Sacramentorum exhibitione exactè servaretur hoc Christi præceptum: *Gratis accepistis, gratis date.*

An. 1536 *p.* 8. *can.* 1. Patres Synodi Coloniensis audiamus: " Superest, inquiunt, de victu „ Parochorum dispiciamus. Hîc in „ primis, quod Christus docuit, & Sa„ cri Canones maximè seriò præcepe„ runt, præmittendum duximus: nem„ pe ut Sacramenta Ecclesiastica *gratis* „ ministrentur, dicente Domino: *Gra-*

tis

„ *Gratis accepiſtis, gratis date.* Quam ob
„ rem neque pro baptizandis, conſi-
„ gnandiſque fidelibus, neque pro col-
„ latione chriſmatis, vel promotioni-
„ bus graduum, neque aliis Sacramen-
„ tis diſtribuendis pretia quælibet vel
„ præmia, niſi quid voluntariè offera-
„ tur, recipienda ſunt. Neminem
„ quoque ad quæſtuoſas exequias co-
„ gi, aut pro ſepultura munus aut pre-
tium *exigi* volumus".

Et Can. ſequenti ſubjungunt: " At
„ cùm lex divina præcipiat, non alli-
„ gandum os bovi trituranti, ... diſpi-
„ ciendum eſt, ut Parochis Evangelii
„ prædicatoribus, *certa* ac *competens*
„ ſubminiſtratio victûs & veſtitûs fiat,
„ *idq; ad eum modum, ne in adminiſtrandis*
„ *Sacramentis quidpiam exigendo, oneri ſint*
Parochianis".

Hinc ſingularis illa Eccleſiæ cura, ut decimæ atque ſimiles Sacri reditus Parochis integri ſervarentur: ut ita ex illis ſuſtentationem habentes ad ſordidas illas exactiones recurrere non juberentur. Inde illa adverſus laicos decimarum uſurpatores, atque injuſtos detentores vibrata cenſurarum fulmina.

Et quorſum illa Conciliorum De-

An. 1089 *can.* 5. & 6 creta, ut "nullus laicus decimas suas, ,, aut Ecclesiam, aut quidquid Eccle-,, siastici juris est, ut loquitur Synodus ,, Melfitana, sine consensu Episcopi, ,, vel Romani Pontificis, Monasteriis, ,, aut Canonicis offerre præsumat". ,, Item: "Nullus Abbas, ait eadem ,, Synodus, nullus Ecclesiarum Præ-,, positus, quæ juris sunt Ecclesiastici ,, accipere sine Episcopi concessione ,, præsumat". Et illud Concilii Generalis Lateranensis sub Alexan. III: *Cap.* 3. *ii de privil.* " Ecclesias & *decimas* de manu laicorum ,, sine consensu Episcoporum tam Fra-,, tres Templi & Hospitales, quàm ,, etiam quoscumque alios Religiosos ,, recipere prohibemus, dimissis etiam ,, quascumque contra tenorem istum ,, aliquo tempore receperunt". Quibus plures ejusdem tenoris Synodorum Canones consonant. Quorsum, inquam, hæc omnia; num forsitan Monachos & Canonicos planè incapaces usûs decimarum judicavit Ecclesia? Absit: Sed ut earum ad illos devolutioni justi præfigerentur limites; ne aliàs Parochis aliisque Ecclesiæ Ministris, quibus de jure decimæ competunt, ita subtrahantur, ut debita su-

stenta-

ſtentatione deficiente, ad ſcabioſas & ſacro Miniſterio indignas, nec non Parochianis inviſas exactiones recurrere deberent.

„Licet enim, inquiebat ſæculo XI. „Ivo Carnotenſis, decimæ & oblatio- Epiſt. 192
„nes principaliter Clericali debeantur „militiæ, poteſt tamen Eccleſiæ totum „quod habet cum omnibus pauperibus „habere commune. Quantò magis cum „his pauperibus, qui relictis facultati„bus propriis, non in angaria bajugu„lantes crucem Chriſti, ſequuntur pau„perem Chriſtum. Eſt tamen, ſubjungit, „in quo Abbatibus & Præpoſitis Mo„naſteriorum parcendum non æſtimo. „Si ab illis ad quos non pertinent, id „eſt, à laicis decimas & oblationes „accipiant, ſi inordinatè eas à quibuſ„cumque perſonis acquirant, ſi termi„nos tranſgrediantur antiquos, id eſt, „*ſi ſtipendia Presbyterorum antiquitùs in„ſtituta minorent ac ſibi uſurpent*".

Ex hoc Ivonis diſcurſu tria habemus. Primò, quòd decimæ & oblationes *principaliter* Clericali *militiæ* debeantur, id eſt, Clericis *militantibus* non *otioſis*.

II. Quod Eccleſia communicet Religioſis decimas & oblationes ut *paupe-*

ribus; probat enim Ivo, Ecclesiam illis posse sua communicare, quia potest omne quod habet cum *omnibus pauperibus* habere commune.

III Culpandos esse Abbates & Præpositos Monasteriorum, si à laicis ad quos non pertinent decimas & oblationes accipiant; si *inordinatè* eas à quibuscumque personis acquirant, si terminos transgrediantur antiquos, id est, *si stipendia Presbyterorum antiquitus instituta minorent, ac sibi usurpent.*

Consensit ergo Ecclesia ut Monachis tamquam Christi pauperibus, quin & Canonicis decimæ communes fierent, modò tamen Presbyterorum, id est, Parochorum in quorum sustentationem à fidelibus *principaliter* offeruntur. Stipendia non minorentur.

Hinc illæ summæ gravissimæque Pontificum atque Conciliorum querelæ de Monachis, Canonicis aliisque, ita decimas sibi appropiantibus, ut nec ea quidem, quibus Parochi ac Ecclesiæ necessitati satisfiat, supersint.

C. 30. de præb. "In quibusdam partibus, ait Concil. „ Lateranense IV. extirpandæ con„ suetudinis vitium inolevit, quod Ec„ clesiarum Patroni, & aliæ quædam per-

„ personæ proventus ipsarum sibi pe-
„ nitùs vindicantes, Presbyteris earum
„ servitiis deputatis relinquerent adeò
„ exiguam portionem, quod ex ea ne-
„ queant sustentari ; unde fit ut in his
„ regionibus penè nullus inveniatur
„ Sacerdos Parochialis, qui ullam vel
„ modicam habeat peritiam litterarum.
„ Quare statuimus, ait, ut *consuetudine*
„ *qualibet non obstante* portio Presbyteris
„ ipsis sufficiens assignetur".

" De Monachis qui Vicarios Paro-
„ chialium Ecclesiarum gravant, ad
„ Wigoriensem Episcopum scribit A- *Cap. 12. x de præbend.*
„ lexander III. ut *hospitalitatem* tenere
„ non possint, eam providentiam ha-
„ beas, quod ad præsentationem Mo-
„ nachorum nullum recipias, nisi tan-
„ tum ei de *proventibus Ecclesiæ* coram te
„ fuerit assignatum, unde *jura Episcopa-*
„ *lia* possit persolvere, & *congruam su-*
„ *stentationem* habere".

Ex his omnibus perquam manifestum est, decimas aliosque Ecclesiarum proventus Parochorum aliorumque in Vinea Domini laborantium sustentationi primariò destinata, ex intentione Ecclesiæ haud aliter ad Religiosos vel Canonicos transferri, nisi tantùm

tùm de illis relinquatur, *Quod exinde Parochi competentem sustentationem habere, & Episcopalia jura solvere valeant, aliaq; onera debita supportare*, ut loquitur Alexander IV.

Cap. 2. de decimis in 6.

Hinc communi Canonistarum calculo receptum est, portionem congruam ex decimis Parocho esse assignandam, tametsi totus decimarum proventus in eam esset absumendus, & decimator ad egestatem redigendus: & ita in contradictorio judicio in Senatu Sabaudiæ judicatum refert Antonius Faber ejusdem Senatus Præses.

In Cod. lib. 1. tit. 1 def. 53.

Sed dicent forsitan decimarum possessores: sibi quidem onus assignandi Parocho portionem cougruam incumbere, modò aliundè de sustentatione sufficienti non provideatur; sit ita; sed, quæ illa justitiæ æquitatisque species, ut decimæ similesve proventus, qui à fidelibus ea intentione offeruntur & solvuntur, ut exindè Ministris sibi spiritualia seminantibus de alimentis aliisque, quæ functionibus debitè peragendis necessaria sunt, provideatur, Parochis ita subtrahantur, ut necessitate cogente jubeantur victum sibi quærere ex illis, quæ sine nota avaritiæ, turpisve

ve quæſtûs, imò & Simoniæ difficulter exigi queunt; quin ipſam erga divina Religionis Myſteria reverentiam & devotionem nata ſunt diminuere?

Adhæc, quâ juſtitiâ Parochiani qui decimas Parochorum ſuſtentationi pluſquam ſufficientes perſolvunt, rurſùs ad nova & ſcabioſa onera conſtringuntur? Non illa profectò eſt Eccleſiæ intentio; hinc in nullo Pontificis aut Concilii Decreto, quo de competentia Parochis aſſignanda tractatur, de oblatis in Sacramentorum adminiſtratione mentio occurrit. Quin imò Synodus Tridentina Parochorum ſuſtentationi per locorum Ordinarios proviſum volens, non niſi deficientibus decimis ad *collectas* procedendum judicavit.

Scio quidem nonnullos prætendere, oblata in ſacrorum adminiſtratione in congruam portionem imputanda, nixos Decreto Synodi noſtræ Provincialis Mechlinienſis, quæ vult, ut Epiſcopi Paſtoribus de portione Canonica provideant, *Computatis incertis ſeu accidentalibus emolumentis, quæ ad certam ſummam communibus tribus aut quatuor annis ultimo præteritis redigi poſſunt*; verùm præter-

quàm

quàm quòd Synodus hæc (quæ unica eſt, quod ſciam, quæ ex accidentalibus portionem Canonicam Paſtoribus dari conſtituit) non exprimat de quibus accidentibus intelligat, certum eſt ex verbis ſequentibus, Synodum aliqua ibidem ob duritiam & difficultatem temporis *per proviſionem* decernere, ſeu potius diſſimulare.

Quinimò Concilia aut Pontifices, ſi quando in Sacrorum adminiſtratione offerri conſueta, *titulo ſuſtentationis* nonnumquam exigi permiſerunt, id non voluntariè, ſed duritiâ Monaſteriorum ac Capitulorum decimas in ſuſtentationem Presbyterorum dimittere nolentium factum fuiſſe, rectè notat Chriſtianus Lupus: cujus hac de re diſcurſum hîc ſubjicere non inutile judicavi.

Diſſ. 2. proëmil. ad tom. 3. Schol. c. 7.

„ Quæſtio eſt, ait, an iſtam, toties „ & adeò graviter de Simonia damnatam, ſeu ante ſeu poſt (adminiſtrationem Sacramentorum) exigendi „ conſuetudinem purgare potuerit „ Innocentii III. Synodus Lateranenſis Can. 66. ac probare? Reſpondeo, „ inquit, à cunctis Eccleſiaſticæ diſciplinæ dilectoribus optari, ut Eccle-

ſia

„ siæ in avita castitate & sanctimonia
„ mansisset. Cordis nostri duritia ex-
„ torsit aliud permitti. Duritia illa,
„ adversùs quam apud Rogerum He-
„ vedensem dicunt Decreta Abrincen-
„ sis in Normandia Synodi, factæ per
„ Cardinales Albertum ac Theodui-
„ num, Legatos Alexandri III. *De*
„ *exactionibus pro Baptismo nihil perfectum*
„ *est, quia Episcopi Normandiæ Decretum*
„ *recipere noluerunt.* Utique Decretum,
„ quo quid in Baptismo exigi vetaba-
„ tur. Latiùs hæc referunt Joannes *An.* 1178.
„ Bromptonus Abbas Jornalensis, & *An.* 1172.
„ Gervasius Monachus Cantuariensis.
„ Similes in omni Gallia Episcopos
„ reperit Gualo Cardinalis, qui vel ipsi
„ vel ipsorum Cathedralia aut Colle-
„ giata Capitula possidebant Parochia-
„ lium Ecclesiarum decimas, ideoque
„ volebant de ipsis splendidè vivere,
„ & miseros Parochos esurire, atque
„ ita cogi ad victitandum de solis ob-
„ lationibus aut exactionibus Sacra-
„ mentorum. Crevit adsiduè malum,
„ & sua extirpante manu validius re-
„ perit laudatus Innocentius: Hinc
„ Episcopos & alios Parochialium de-
„ cimarum possessores ad plenam Pa-
rocho-

„ rochorum sustentationem cogere
„ non valens, antiquam spontaneæ in
„ Baptismo & quibusvis Sacramentis
„ oblationis consuetudinem admisit in
„ legem ac necessitatem, permisitque
„ exigi, at post datum gratis Sacramen-
„ tum. Non sacri ministerii, sed Cle-
„ ricalis alimentationis titulo per de-
„ bitæ eleemosynæ medium fit exactio
„ ista, atque ita pura est à lepra Simo-
„ nis. *Attamen Episcopi, & alii jam dictas*
„ *decimas possidentes Prælati, eorumq; Ca-*
„ *pitula ac Monasteria*, RIGIDUM *coram*
„ *Deo onus portant danda Parochis susten-*
„ *tationis integræ, &* MISERAS *plebes libe-*
„ *randi ab exactionibus variis*, SUSPECTIS
„ OFFENSIVIS, *ad quas isti à paupertate*
„ *coguntur.*

Concludere igitur ex his omnibus licet, quòd non nisi summo salutis discrimine Monasteria atque Capitula decimas possidentia, Parochos ad sordidas illas atque suspectas exactiones, defectu debitæ sustentationis cogant.

Concluditur quoque, quod Ordinarii aliique quibus ex officio incumbit Parochis de competenti sustentatione providere, malè ipsos adigant, ut eam ex juribus, ut vocant, in Sacrorum administra-

ministratione obvenientibus quærere jubeantur; quo fiat, ut Sacra omnia venalia videantur; apprehendatque populus adimpletam esse lamentabilem illam Prophetiam: *Quis est in vobis, qui claudat ostium, & incendat altare* GRATUITO, quando nihil penè in Ecclesia exhiberi nisi solutis *juribus*, conspicit. *Malach.1. v. 10.*

Quin deficientibus decimis similibusve Ecclesiasticis proventibus, è quibus Parochis prospici possit, potiùs ad collectas, ut vult Tridentinum, aliave subsidia, quàm ad sæpè-dictus illas *jurium* in Sacrorum exhibitione exactiones procedendum esset: atque ita provideretur, ut sacra omnia *gratis* exhiberi possent. Sicuti legimus quod " Magna Constitutio, ait L. 18. Cod. ,, de SS. Ecclesiis, adsignat Magnæ Ec- ,, clesiæ Constantinopoleos, septua- ,, ginta librarum auri reditum, eam ob ,, causam, ut scilicet *exequiæ sine sumptu* ,, & *gratis* fiant in Urbe Constantinopolitana &c".

Abrumpo, si hoc unum addidero, non esse expeditum ut vulgò creditur, & Lupus supponit, exactionem *jurium* in administratione Sacramentorum per Synodum Lateranensem esse probatam: decre-

decernit enim, ut *liberè* Ecclesiastica Sacramenta conferantur, adjungens dumtaxat, *ut per* Episcopum *loci, veritate cognita compescantur, qui* MALITIOSE *nituntur* LAUDABILEM *consuetudinem immutare.*

CAPUT VI.

De oblationibus inter Missarum solemnia.

Quo spiritu fieri & recipi debeant: qua ratione in earum receptione Simonia, vel ejus suspicio intervenire possit; & quo modo ex illis hodiernum Sacrorum honorarium profluxerit?

§. I.

Usus oblationum inter Missarum solemnia à temporibus Apostolorum ad nostra hac tempora in Ecclesia observatus ostenditur; & quid circa earum materiam mutatum sit.

ANtiquum esse Christianorum morem inter Missarum solemnia oblationes facere, dubitari nequit.

Et

Et quidem S. Cyprianus increpans mulierem quamdam divitem, quod sine oblatione ad Sacrificium accederet, pristini illius moris testis est: " Locu-,, ples, inquit, & dives es, & Domini-,, cum celebrare te credis, quæ in Do-,, minicum sine *Sacrificio* venis, quæ ,, partem de *Sacrificio*, quod pauper ob-,, tulit, sumis". *Lib. de opere & eleemos.*

Idipsum urget S. Augustinus, seu quisquis est auctor serm. 215. de tempore, dicens: " Oblationes, quæ in ,, Altario conserventur, offerte. Eru-,, bescere debet homo idoneus, si de ,, aliena oblatione communicaverit".

Utque vetustiora de praxi offerendi Christianorum prætereamus, ad recentiora descendimus.

Sæculo nono Concilium Moguntinum præcipit: " Oblationem & pa-,, cem in Ecclesia facere jugiter admo-,, neatur populus Christianus; quia ,, *ipsa oblatio sibi & suis magnum remedium* ,, *est animarum*, & in ipsa pace, vera ,, unanimitas & concordia demonstra-,, tur". *Anno. 813 can. 44.*

Sub idem tempus Regum Francorum Capitularia obligationem offerendi sæpè-numero inculcant. " Et *Lib. 5. cap. 219.*

H hoc

„ hoc populo nuntietur quod per om-
„ nes dies Dominicos oblationes Deo
„ offerant,& ut ipsa oblatio foris septa
„ Altaris recipiatur".

At quid plura? Ut oblationes à populo sub id tempus frequentatas fuisse probemus, quandoquidem ipse Ordo Romanus circa illud tempus conscriptus, ritum offerendi describens, disertis verbis dicat; "*populus dat oblationes*, id est, *panem & vinum*", & offerunt cum " fanonibus candidis primò masculi, deinde feminæ". Erant autem fanones, sindones, ut notat ipsius Ordinis expositio apud Cassandrum.

Hactenus panem & vinum inter Missarum solemnia oblata fuisse prolata testimonia fidem faciunt, at sequentibus sæculis, licet usus oblationum in multis Ecclesiis conservatus fuerit, illæ non amplius in pane & vino, sed denariis aliisque rebus, in Presbyterorum aut pauperum usum impendendis, factæ leguntur.

In gemma animæ. cap. 58.

Mutationis istius testis est Honorius Augustodunensis; ejus originem rariori communioni populi adscribens: " Quia, ait, populo non communi-
„ cante, non erat necesse, *panem* tam ma-

„ magnum fieri, ſtatutum eſt, eum in
„ modum *denarios* formari: & ut po-
„ pulus pro oblatione farinæ *denarios*
„ offerret, pro quibus Dominum tra-
„ ditum recognoſceret. Qui tamen
„ denarii in uſum pauperum, qui mem-
„ bra ſunt Chriſti, cederent, vel in ali-
„ quid quod ad hoc ſacrificium per-
tinet".

Erat hoc in uſu tempore Petri Da- *Lib.* 5.
miani; ipſe enim ſcribit, quod ſibi *Epiſt.* 13.
Miſſarum myſteria celebranti uxores
Principum bizanteos obtulerint. Bi-
zantei autem erant nummi aurei.

Hinc factum, ut licet in Decretis
Conciliorum poſt annum milleſimum
oblationum memoria non raro recur-
rat, nulla tamen panis & vini mentio
fiat.

Synodus Romana V. ſub Grego-
rio VII. "Omnis Chriſtianus, ait, pro- *Can.* 12.
„ curet ad Miſſarum ſolemnia aliquid
Deo offerre": aliquid, inquit, non pa-
nem aut vinum; "& duci ad memoriam
„ quod Deus per Moyſen dixit, non ap-
„ parebis in conſpectu meo vacuus. Ete-
„ nim in collectis Sanctorum Patrum li-
„ quidò apparet, quòd omnes Chriſtiani

 of-

„ offerre aliquid Deo ex uſu Sanctorum Patrum debeant".

Similes aliæ quàm plurimæ Conciliorum ſanctiones, vel ad oblationum uſum conſervandum, vel jam penè abolitum reſtaurandum, etiam noſtræ ferè ætatis, occurrunt, nullâ panis aut vini injecta mentione.

Utque Concilia Colonienſia, Moguntinum, Cameracenſe, aliaque, quæ præcedenti ſæculo uſum oblationum aut commendarunt, aut præſcripſerunt præteream, unum Concilii Mediolanenſis IV. ſub S. Carolo adjungo.

P. 2. c. 15. " Oblationum inſtitutum, ait, jam „ pridem ab Apoſtolicis uſque temporibus, Apoſtolico etiam Canone ſancitum, Sanctiſſimorumque Pontificum Melchiadis, Fabiani & Gregorii Conſtitutionibus, & Conciliorum præterea Decretis communitum, quo gravius his temporibus à fidei doctrinæque Catholicæ hoſtibus exagitatur, & langueſcente pietatis ſtudio quo magis à fidelibus negligitur, hoc diligentius ſervari, atque ad executionis uſum, ubi intermiſſum eſt, revocari convenit, cum „ præſertim *& ad divinum cultum illud per-*

,, *pertineat*, *&* *populis salutare sit*, *ad ex-*
,, *piandaq; peccata utile*".

" Quare Episcopi in sua quisque
,, Diœcesi & suis & concionatorum
,, sermonibus & omni alio persuadendi
,, cohortandique officio, omnique ju-
,, ris ratione illud, ubi est, retineri; ac
,, ubi negligitur, restitui studiosè ad
,, Sacrorum Canonum præscriptum ita
,, curent, ut in solemnitatibus scilicet
,, Domini, diebusque Dominicis ac
,, Festis item, quos coli, aut præcepti,
,, aut consuetudinis est, omnis Chri-
,, stianus aliquid, prout sua quisque
,, *pietate devotioneq; maluerit*, Deo offer-
,, re procuret, idque in Ecclesia vel
,, Cathedrali, cum ad Missæ Sacrifi-
,, cium, quod solemniter celebratur,
,, vel in Parochiali cum Parocho con-
venerit".

,, Quo in officio servetur, ut quod
,, Ecclesiasticæ consuetudinis est, pri-
,, mo mares, deinde feminæ offerant".

" Sacerdoti Missam celebranti, ob-
,, lationis accipiendæ causa ab Altari
,, paulùm se removere licet; at inde
,, longè discedere, ac per Ecclesiam
,, vagari, eamque quasi circuire nullo
,, modo liceat".

" Quo gratius autem Deo sit quod ,, offerunt, ad præstandum accedant ,, *fideles intimâ animi pietate spirituali hi-* ,, *laritate, sancta charitate, omniq́ Chri-* ,, *stianæ devotionis testificatione*".

" Offerentium autem, prout sanctæ ,, institutionis est, *commemoratio in Missæ* ,, *Sacrificio fiat*".

Finio si hoc unum dixero, populum ad oblationes in usum proprium Sacerdotum cedentes, rariùs, hoc præsertim tempore, excitandum; quandoquidem similis excitatio sæpiùs ingerat hodie suspicionem avaritiæ. Unde ibi usûs similium oblationum nihil aut parum superest, ob periculum notam illam incurrendi, potius est intermittendus, quàm promovendus. Si vero supersit, aut in pauperum usum oblationes cedant, instruendus est populus quo spiritu offerri debeant, de quo sequenti §. dicetur.

§. 2.

Quo spiritu oblationes à populo fieri, & à Sacerdotibus recipi debeant?

MOrem offerendi inter Missarum solemnia semper à temporibus Apostolorum in fideli populo usque ad nostra penè tempora retentum fuisse para-

paragrapho præcedenti ostendimus.
„ Verùm res tam altæ originis, verbis *An. 1549. cap. 20.*
„ loquor Synodi Coloniensis, & ratione tam sancta subnixa, jam tota prope abire cæpit in desuetudinem, hominibus piis *causam & originem offerendi ad Altare* ignorantibus, & impiis cupiditate Sacerdotum usum illum introductum calumniosè asserentibus. Quam ob rem, inquit eadem Synodus, Divini Verbi Concionatoribus, *illis præsertim qui de oblationibus populi non participant*, ad cupiditatis speciem tollendam, præcipimus, ut populo veritatem rei istius & utilitatem exponat; hortenturque omnes sequi majorùm studia, ut vel exigui munusculi oblatione suam pro rebus à Deo acceptis ostendant gratitudinem, quo etiam preces Ecclesiæ in eos conquadrent: inculcentque eis, quod Deus non tam ad dona, quam ad voluntatem & mentem piorum respiciat: quamquam locupletes & divites convenit esse liberaliores, *quo gratitudinis signum de se amplioris præbeant, & testentur se à Deo ad Dei honorem & cultum habere quidquid habent*".

Primò igitur, docendus est populus, morem offerendi non esse recens aliquod, cupiditate Sacerdotum excogitatum institutum, sed illud cum ipsa Ecclesia natum, & adultum; hocque titulo summa veneratione dignum.

Secundò, Ecclesiam in hoc tam sancto instituto non quærere, quæ sua sunt, sed ea, quæ fideli populo dona sua offerenti, sint fructuosa. Hinc

Tertiò instruendus est populus, quæ ex oblatione utilitas proveniat, si eo spiritu, quo oportet, & Ecclesia intendit, dona sua Deo offerat; atque

In primis, ut vel exigui munusculi oblatione *suam pro rebus à Deo acceptis ostendat gratitudinem*; quo fiat, ut oblatio hæc, sacrificii Eucharistici seu gratiarum rationem apud Deum sit habitura.

Ulterius, ut per rerum Deo factam oblationem testentur, se à Deo ad ipsius honorem & cultum habere quidquid habent; atque ita corde & animo dicant cum Davide: *Tua sunt omnia, & quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi.* Hinc fiet, ut oblatio rationem sacrificii Latreutici sit obtentura, quatenus nimirum per hanc suam oblationem protestan-

ſtantur *Deum eſſe primum principium creationis omnium rerum*, ut ait D. Thomas, *Dominumq́ omnium*.

Ad hæc, ſi animo contrito & humiliato res ſuas temporales, quarum cupiditate harum largitorem ſæpius offenderunt, Deo, in Miniſtrorum ſuorum ac pauperum alimentationem aut divino cultui impendendas, conſecrent, oblatio eorum propitiatorii Sacrificii loco erit: atque ita *oblationum inſtitutum*, ſicut rectè monet S. Carolus, *populis ad expianda peccata utile erit*; conformiter ad illud Daniëlis: *Eleëmoſynis redime peccata tua*.

Poſt hæc docendus populus, quòd ſi hac intima animi pietate *honorent Dominum de ſua ſubſtantia*, ipſi ſit eventurum, non in temporalibus dumtaxat, ſed vel maximè in ſpiritualibus, quod Sacer Textus de eleëmoſyna dicit: *Super ſcutum potentis, & ſuper lanceam, adverſus inimicum tuum pugnabit*. *Ecclеſ. 29. v. 15.*

Quapropter Patres Concilii Matiſconenſis II. ſtatuentes, " Ut omnibus „ Dominicis diebus Altaris oblatio ab „ omnibus viris & mulieribus offera- „ tur, tam panis quàm vini", hanc ſui ſtatuti rationem adjungunt: *Ut per has* *An. 585. can. 4.*

immo-

„ rochorum sustentationem cogere
„ non valens, antiquam spontaneæ in
„ Baptismo & quibusvis Sacramentis
„ oblationis consuetudinem admisit in
„ legem ac necessitatem, permisitque
„ exigi, at post datum gratis Sacramen-
„ tum. Non sacri ministerii, sed Cle-
„ ricalis alimentationis titulo per de-
„ bitæ eleëmosynæ medium fit exactio
„ ista, atque ita pura est à lepra Simo-
„ nis. *Attamen Episcopi, & alii jam dictas*
„ *decimas possidentes Prælati, eorumq́ Ca-*
„ *pitula ac Monasteria*, RIGIDUM *coram*
„ *Deo onus portant dandæ Parochis susten-*
„ *tationis integræ, &* MISERAS *plebes libe-*
„ *randi ab exactionibus variis*, SUSPECTIS
„ OFFENSIVIS, *ad quas isti à paupertate*
„ *coguntur.*

Concludere igitur ex his omnibus licet, quòd non nisi summo salutis discrimine Monasteria atque Capitula decimas possidentia, Parochos ad sordidas illas atque suspectas exactiones, defectu debitæ sustentationis cogant.

Concluditur quoque, quod Ordinarii aliique quibus ex officio incumbit Parochis de competenti sustentatione providere, malè ipsos adigant, ut eam ex juribus, ut vocant, in Sacrorum admini- stra-

ministratione obvenientibus quærere jubeantur; quo fiat, ut Sacra omnia venalia videantur; apprehendatque populus adimpletam esse lamentabilem illam Prophetiam: *Quis est in vobis, qui claudat ostium, & incendat altare* GRATUITO, quando nihil penè in Ecclesia exhiberi nisi solutis *juribus*, conspicit. *Malach. 1. v. 10.*

Quin deficientibus decimis similibusve Ecclesiasticis proventibus, è quibus Parochis prospici possit, potiùs ad collectas, ut vult Tridentinum, aliave subsidia, quàm ad sæpè-dictus illas *jurium* in Sacrorum exhibitione exactiones procedendum esset: atque ita provideretur, ut sacra omnia *gratis* exhiberi possent. Sicuti legimus quod " Magna Constitutio, ait L. 18. Cod. " de SS. Ecclesiis, adsignat Magnæ Ec-" clesiæ Constantinopoleos, septua-" ginta librarum auri reditum, eam ob " causam, ut scilicet *exequiæ sine sumptu* " & *gratis* fiant in Urbe Constantinopolitana &c".

Abrumpo, si hoc unum addidero, non esse expeditum ut vulgò creditur, & Lupus supponit, exactionem *jurium* in administratione Sacramentorum per Synodum Lateranensem esse probatam: decre-

decernit enim, ut *liberè* Ecclesiastica Sacramenta conferantur, adjungens dumtaxat, *ut per* Episcopum *loci, veritatè cognita compescantur, qui* MALITIOSE *nituntur* LAUDABILEM *consuetudinem immutare.*

CAPUT VI.

De oblationibus inter Missarum solemnia.

Quo spiritu fieri & recipi debeant: qua ratione in earum receptione Simonia, vel ejus suspicio intervenire possit; & quo modo ex illis hodiernum Sacrorum honorarium profluxerit?

§. I.

Usus oblationum inter Missarum solemnia à temporibus Apostolorum ad nostra hæc tempora in Ecclesia observatus ostenditur; & quid circa earum materiam mutatum sit.

ANtiquum esse Christianorum morem inter Missarum solemnia oblationes facere, dubitari nequit.

Et

Et quidem S. Cyprianus increpans mulierem quamdam divitem, quod sine oblatione ad Sacrificium accederet, pristini illius moris testis est: "Locu-,, ples, inquit, & dives es, & Domini-,, cum celebrare te credis, quæ in Do-,, minicum sine *Sacrificio* venis, quæ ,, partem de *Sacrificio*, quod pauper ob-,, tulit, sumis". *Lib. de opere & eleemos.*

Idipsum urget S. Augustinus, seu quisquis est auctor serm. 215. de tempore, dicens: "Oblationes, quæ in ,, Altario conserventur, offerte. Eru-,, bescere debet homo idoneus, si de ,, aliena oblatione communicaverit".

Utque vetustiora de praxi offerendi Christianorum prætereamus, ad recentiora descendimus.

Sæculo nono Concilium Moguntinum præcipit: "Oblationem & pa-,, cem in Ecclesia facere jugiter admo-,, neatur populus Christianus; quia ,, *ipsa oblatio sibi & suis magnum remedium* ,, *est animarum*, & in ipsa pace, vera ,, unanimitas & concordia demonstra-,, tur". *Anno. 813 can. 44.*

Sub idem tempus Regum Francorum Capitularia obligationem offerendi sæpè-numero inculcant. "Et *Lib. 5. cap. 219.*

 hoc

„ hoc populo nuntietur quod per om-
„ nes dies Dominicos oblationes Deo
„ offerant, & ut ipsa oblatio foris septa
„ Altaris recipiatur".

At quid plura? Ut oblationes à populo sub id tempus frequentatas fuisse probemus, quandoquidem ipse Ordo Romanus circa illud tempus conscriptus, ritum offerendi describens, disertis verbis dicat; "*populus dat oblationes*, id est, *panem & vinum*", & offerunt cum " fanonibus candidis primò masculi, deinde feminæ". Erant autem fanones, sindones, ut notat ipsius Ordinis expositio apud Cassandrum.

Hactenus panem & vinum inter Missarum solemnia oblata fuisse prolata testimonia fidem faciunt, at sequentibus sæculis, licet usus oblationum in multis Ecclesiis conservatus fuerit, illæ non amplius in pane & vino, sed denariis aliisque rebus, in Presbyterorum aut pauperum usum impendendis, factæ leguntur.

In gemma animæ cap. 58.

Mutationis istius testis est Honorius Augustodunensis; ejus originem rariori communioni populi adscribens: "Quia, ait, populo non communi-
„ cante, non erat necesse, *panem* tam ma-

„ magnum fieri, statutum est, eum in „ modum *denarios* formari: & ut po„ pulus pro oblatione farinæ *denarios* „ offerret, pro quibus Dominum tra„ ditum recognosceret. Qui tamen „ denarii in usum pauperum, qui mem„ bra sunt Christi, cederent, vel in ali„ quid quod ad hoc sacrificium per„ tinet".

Erat hoc in usu tempore Petri Damiani; ipse enim scribit, quod sibi Missarum mysteria celebranti uxores Principum bizanteos obtulerint. Bizantei autem erant nummi aurei. *Lib. 5. Epist. 13.*

Hinc factum, ut licet in Decretis Conciliorum post annum millesimum oblationum memoria non raro recurrat, nulla tamen panis & vini mentio fiat.

Synodus Romana V. sub Gregorio VII. "Omnis Christianus, ait, pro„curet ad Missarum solemnia aliquid Deo offerre": aliquid, inquit, non panem aut vinum; "& duci ad memoriam „quod Deus per Moysen dixit, non ap„parebis in conspectu meo vacuus. Ete„nim in collectis Sanctorum Patrum li„quidò apparet, quòd omnes Christiani *Can. 12.*

„ offerre aliquid Deo ex usu Sancto-
„ rum Patrum debeant".

Similes aliæ quàm plurimæ Conciliorum sanctiones, vel ad oblationum usum conservandum, vel jam penè abolitum restaurandum, etiam nostræ ferè ætatis, occurrunt, nullâ panis aut vini injecta mentione.

Utque Concilia Coloniensia, Moguntinum, Cameracense, aliaque, quæ præcedenti sæculo usum oblationum aut commendarunt, aut præscripserunt preteream, unum Concilii Mediolanensis IV. sub S. Carolo adjungo.

P. 2. c. 15. " Oblationum institutum, ait, jam
„ pridem ab Apostolicis usque tempo-
„ ribus, Apostolico etiam Canone san-
„ citum, Sanctissimorumque Pontifi-
„ cum Melchiadis, Fabiani & Grego-
„ rii Constitutionibus, & Concilio-
„ rum præterea Decretis communi-
„ tum, quo gravius his temporibus à
„ fidei doctrinæque Catholicæ hosti-
„ bus exagitatur, & languescente pie-
„ tatis studio quo magis à fidelibus ne-
„ gligitur, hoc diligentius servari, at-
„ que ad executionis usum, ubi inter-
„ missum est, revocari convenit, cum
„ præsertim *& ad divinum cultum illud*
per-

„*pertineat*, *&* *populis salutare sit*, *ad ex-*
„ *piandaq; peccata utile*".
" Quare Episcopi in sua quisque
„ Diœcesi. & suis & concionatorum
„ sermonibus & omni alio persuadendi
„ cohortandique officio, omnique ju-
„ ris ratione illud, ubi est, retineri; ac
„ ubi negligitur, restitui studiosè ad
„ Sacrorum Canonum præscriptum ita
„ curent, ut in solemnitatibus scilicet
„ Domini, diebusque Dominicis ac
„ Festis item, quos coli, aut præcepti,
„ aut consuetudinis est, omnis Chri-
„ stianus aliquid, prout sua quisque
„ *pietate devotioneq; maluerit*, Deo offer-
„ re procuret, idque in Ecclesia vel
„ Cathedrali, cum ad Missæ Sacrifi-
„ cium, quod solemniter celebratur,
„ vel in Parochiali cum Parocho con-
venerit".
„ Quo in officio servetur, ut quod
„ Ecclesiasticæ consuetudinis est, pri-
„ mo mares, deinde feminæ offerant".
" Sacerdoti Missam celebranti, ob-
„ lationis accipiendæ causa ab Altari
„ paulùm se removere licet; at inde
„ longè discedere, ac per Ecclesiam
„ vagari, eamque quasi circuire nullo
„ modo liceat".

" Quo gratius autem Deo sit quod
„ offerunt, ad præstandum accedant
„ *fideles intimâ animi pietate spirituali hi-*
„ *laritate, sancta charitate, omniq; Chri-*
„ *stianæ devotionis testificatione*".

" Offerentium autem, prout sanctæ
„ institutionis est, *commemoratio in Missæ*
„ *Sacrificio fiat*".

Finio si hoc unum dixero, populum ad oblationes in usum proprium Sacerdotum cedentes, rariùs, hoc præsertim tempore, excitandum; quandoquidem similis excitatio sæpiùs ingerat hodie suspicionem avaritiæ. Unde ibi usûs similium oblationum nihil aut parum superest, ob periculum notam illam incurrendi, potius est intermittendus, quàm promovendus. Si vero supersit, aut in pauperum usum oblationes cedant, instruendus est populus quo spiritu offerri debeant, de quo sequenti §. dicetur.

§. 2.

Quo spiritu oblationes à populo fieri, & à Sacerdotibus recipi debeant?

MOrem offerendi inter Missarum solemnia semper à temporibus Apostolorum in fideli populo usque ad nostra penè tempora retentum fuisse para-

paragrapho præcedenti oftendimus. " Verùm res tam altæ originis, verbis „loquor Synodi Colonienfis, & ratione tam fancta fubnixa, jam tota „prope abire cæpit in defuetudinem, „hominibus piis *caufam & originem offerendi ad Altare* ignorantibus, & impiis cupiditate Sacerdotum ufum illum introductum calumniosè afferentibus. Quam ob rem, inquit eadem Synodus, Divini Verbi Concionatoribus, *illis præfertim qui de oblationibus populi non participant*, ad cupiditatis fpeciem tollendam, præcipimus, ut populo veritatem rei iftius & utilitatem exponat; hortenturque omnes fequi majorum ftudia, ut vel exigui munufculi oblatione fuam pro rebus à Deo acceptis oftendant gratitudinem, quo etiam preces Ecclefiæ in eos conquadrent: inculcentque eis, quod Deus non tam ad dona, quam ad voluntatem & mentem piorum refpiciat: quamquam locupletes & divites convenit effe liberaliores, *quo gratitudinis fignum de fe amplioris præbeant, & teftentur fe à Deo ad Dei honorem & cultum habere quidquid habent*". An. 1549. cap. 20.

ſtantur *Deum eſſe primum principium creationis omnium rerum*, ut ait D. Thomas, *Dominumq́ omnium.*

Ad hæc, ſi animo contrito & humiliato res ſuas temporales, quarum cupiditate harum largitorem ſæpius offenderunt, Deo, in Miniſtrorum ſuorum ac pauperum alimentationem aut divino cultui impendendas, conſecrent, oblatio eorum propitiatorii Sacrificii loco erit: atque ita *oblationum inſtitutum*, ſicut rectè monet S. Carolus, *populis ad expianda peccata utile erit*; conformiter ad illud Danielis: *Eleëmoſynis redime peccata tua.*

Poſt hæc docendus populus, quòd ſi hac intima animi pietate *honorent Dominum de ſua ſubſtantia*, ipſi ſit eventurum, non in temporalibus dumtaxat, ſed vel maximè in ſpiritualibus, quod Sacer Textus de eleëmoſyna dicit: *Super ſcutum potentis, & ſuper lanceam, adverſus inimicum tuum pugnabit.* *Eccleſ. 29. v. 15.*

Quapropter Patres Concilii Matiſconenſis II. ſtatuentes, " Ut omnibus „ Dominicis diebus Altaris oblatio ab „ omnibus viris & mulieribus offera„ tur, tam panis quàm vini", hanc ſui ſtatuti rationem adjungunt: *Ut per has immo-* *An. 585. can. 4.*

immolationes & peccatorum suorum fascibus careant, & cum Abel vel cæteris justis offerentibus promereantur esse consortes.

Non mirùm proinde quod Ecclesia fidelium oblationes semper ut quædam spiritualia Sacrificia suspexerit.

Apud Cassianum coll. 21. cap. 2.

Unde illud S. Joannis Monachi, primitias ac decimas sibi oblatas recipientis: " Devotionem hujus oblationis.... gratanter amplector, quia fideliter primitias vestras ac decimas indigentium usibus profuturas velut *Sacrificium Domino bonæ suavitatis offertis*".

Hinc illa vulgata Patrum phrasis: res à fidelibus Deo oblatæ *Vota sunt fidelium, & pretia peccatorum*.

Porrò ut similis de oblationibus idea populo imprimi queat, necesse est eas per Sacerdotes ita commendari, ne ipse commendandi modus populo persuadeat, eas proprii lucri gratiâ potiùs, quàm ad Dei honorem populive utilitatem commendari: quare citata Synodus Coloniensis utilitatem oblationum populo propositam volens, eam prudenter proponi præcipit à Divini Verbi Concionatoribus, *Illis præsertim qui de oblationibus populi non participant*

AD

AD CUPIDITATIS SPECIEM TOLLENDAM.

Ad hæc, quemadmodùm populus excitandus eſt, ut ad offerendum accedat *intimâ animi pietate, ſpirituali hilaritate, ſancta charitate, omniq; Chriſtianæ devotionis teſtificatione*, ita & Sacerdotes ſolicitè attendere oportet, ut oblationes tamquam ſpirituales & voluntarias quaſdam populi hoſtias, puriſſimâ & ab omni cupiditate vacuâ intentione ſuſcipiant. Hinc ſedulò cavendum ne conventiones ac pactiones ſpeciem avaritiæ turpiſve quæſtûs præferentes de oblationibus ineantur; & vel præcipuè providendum, ne ipſa Sacrificia videantur ad oblationes ordine perverſiſſimo ordinari; cujus ſuſpicionem ægrè evadent, qui tantoperè ſuper celebratione Sacrorum, in quibus majores oblationes ſperantur, contendunt.

Quam perverſitatem, qua ipſa Sacrificia quodammodò venalia fieri videntur, veritus S. Auguſtinus de oblationibus pro ſpîritibus dormientium ad Aurelium ſcribit his verbis: " Oblationes pro ſpiritibus dormientium, „ quas verè aliquid adjuvare creden- *Epiſt. 64.*

dum

,, dum est, super ipsas memorias non ,, sint sumptuosæ, atque omnibus petentibus sine typho & cum alacritate ,, præbeantur, *neque vendantur. Sed si* ,, *quis pro religione aliquid pecunia offerre* ,, *voluerit* IN PRÆSENTI PAUPERIBUS ,, EROGET".

Hoc Augustini responso monentur Ecclesiæ Ministri, ut fidelium oblationes alacri fortique animo nonnunquam *pauperibus in præsenti erogent*, quo omnem avaritiæ turpisve quæstûs, vel Simoniæ notam in Sacrificii celebratione à se amoveant; atque ita verbo & opere Domino canant: *Voluntariè sacrificabo tibi.*

§. 3.

Ecclesia consuevit specialiter inter Missarum solemnia offerentium *memoriam facere; atque publicorum peccatorum oblationes rejicere.*

VEtustissimum Ecclesiæ usum recitandi inter Missarum solemnia eorum nomina, qui pia munera Ecclesiæ obtulissent, testatur Synodus Eli-
Can. 29. beritana decernens, "Energumeni qui ab

,,ab erratico ſpiritu exagitatur, nomen
,,neque ad Altare cum oblatione reci-
,,tandum''.

De hac nominum recitatione ſæculo IV. ad Decentium Eugubinum Epiſcopum ſcribit in hæc verba Innocentius I. " De nominibus recitandis,
,, antequam preces Sacerdos faciat, at-
,, que *eorum oblationes*, *quorum nomina recitanda ſunt*, & ipſe pro tua prudentia
,, recognoſcis; ut cujus hoſtiam necdum Deo offeras, ejus ante nomen
,, inſinues: quamvis illi incognitum
,, ſit nihil; priùs *ergo oblationes ſunt commendandæ, ac tum eorum nomina, quorum*
,, *ſunt oblationes, edicenda*; ut inter ſacra
,, Myſteria nominentur, non inter alia
,, quæ ante præmittimus, ut ipſis My-
,, ſteriis viam futuris precibus aperiamus''.

Epiſt. ad Decentium c. 2. Apud Grat. can. de nominibus *de conſecrat: diſt. 1.*

Hoc in Canone multa ad hanc Eccleſiæ diſciplinam notanda eſſe obſervat antiquitatis criticus & doctus inveſtigator Albaſpinæus Aurelianenſis Epiſcopus.

Lib. 1. Obſervat. c. 7.

Primum quidem, quoſdam ejuſmodi nominum oblationes celebraſſe, non ſolùm ante Euchariſtiam; ſed etiam antequam eorumdem munera offerrentur,

tur, quem morem & consuetudinem corrigit Innocentius.

Secundò, ejusmodi nomina usurpata, & oblata fuisse, inter Eucharistiæ confectionem, & ejusdem Eucharistiæ Sacrificium & sumptionem.

Tertiò, idque proposito nostro opportunum, eorum quorum Ecclesia oblationes & munera recipiebat & offerebat, nomina etiam *peculiari oratione* oblata fuisse Deo, & commendata. Quare sæculo septimo Synodus Emeritensis decernit, "Ut Præsbyter in singulis quibusque Ecclesiis, quibus jussus fuerit per Episcopi ordinationem præesse, per singulos dies Dominicos Sacrificium Deo procuret offerre; & eorum nomina à quibus eas Ecclesias constat esse constructas, vel qui aliquid his sanctis Ecclesiis videntur aut visi sunt contulisse, si viventes in corpore sunt, ante Altare recitentur tempore Missæ; quod si hac decesserunt, aut discesserint luce, nomina eorum cum defunctis fidelibus recitentur".

An. 666. can. 19.

Seculo IX. ad hæc verba in Canone Missæ: *Memento Domine famulorum famularumq; tuarum & omnium circumstantium,*

tium, reflectens Alcuinus, "Manife-
„ stum est, ait, quod quasi quidam lo-
„ cus sit, ubi aliquibus specialiter no-
„ minatis, etiam cæterorum, qui assi-
„ stunt in Ecclesia, commemoratio ad-
„ jungatur. In quo loco liberum est
„ Sacerdoti quos desideraverit, *pecu-*
„ *liariter* nominare, & nominatìm Deo
„ commendare: aut certè illud ab an-
„ tiquis est observatum, ut *ibi offeren-*
„ *tium nomina recitarentur*. Priùs ergo
„ *oblationes sunt commendandæ*, ac *tunc eo-*
„ *rum nomina quorum sunt edicenda*, ut
„ inter sacra Mysteria nominentur,
„ non inter alia quæ prætermittimus".

Ex his sat superque constat nomina offerentium specialiter inter Missarum solemnia fuisse recitata, ut eorum specialis à Sacerdote haberetur memoria.

Quinimò licet sensim publica & solemnis illa nominum recitatio in desuetudinem abierit, Ecclesiæ tamen erga offerentes gratitudo non defecit; quapropter ipsorum dona Deo tempore Sacrificii se velle singulariter commendata etiamnum hodie, in Orationibus post offertorium, quas secretas dicimus, insinuat: *Suscipe*, ait Sacerdos, *preces populi cum oblationibus*. Item: *Pro-*

Feriâ 4. post dom. 3 Quadrag.

Dom. 5. post Pentec. *Propitiare Domine supplicationibus nostris, & has oblationes famulorum famularumq; tuarum benignus assume; ut quod singuli obtulerunt ad honorem, cunctis proficiat ad salutem.*

In Concil. Mediol. IV p. 2. c. 15. Rectè proinde dixit S. Carolus: "Offerentium autem, prout sanctæ in„stitutionis est, commemoratio in „Missæ Sacrificio fiat".

Hic pius Ecclesiæ in offerentes affectus, si fidelibus vivaciter proponatur, non dubium quin singulariter ipsos sit excitaturus, ut non coactè sed voluntariè, neque ex tristitia, sed ex hilaritate res suas Deo offerant.

Verùm quia nihil Ecclesiæ placet, quod Deo placitum non est, dona & oblationes iniquorum ad Altare suscipienda non judicavit, sciens quoniam *dona iniquorum non probat Altissimus, nec respicit in oblationes iniquorum, nec in multitudine Sacrificiorum eorum propitiabitur peccatis.* Ideo S. Ambrosius, licet frendentibus Theodosii Imperatoris Comitibus, ipsius tamen oblationem recipere noluit, causa commotionis hæc fuit, ait S. Paulinus in ejus vita, "Quia „munera Imperatoris, qui se sacrilegio „commiscuerat, ab Ecclesia respuebantur,

„ tur, nec orandi illi cum Ecclesia so-
„ cietas tribuebatur".

Hunc morem confirmat Epistola Augustini nomine scripta ad Bonifacium Comitem: "*Oblatio*, inquit, *domus* „ *tua à Clericis nè suscipiatur indixi*, com- „ munionemque tibi interdico, donec „ *peractâ* pro ausibus vel errore à me „ definitâ tibi-met pœnitentiâ & tem- „ pore condonato, pro hoc facto corde „ contrito & humiliato dignum offe- „ ras sacrificium Deo. *Epist. 6. in App. tom. 2 operum Augustini.*

Eodem spiritu Patres Concilii Carthaginensis IV. statuerunt: *Oblationes dissidentium fratrum neque in sacrario, neque in gazophylacio recipiantur.* Item: *Dona eorum, qui pauperes opprimunt, à Sacerdotibus refutanda sunt.* *Can. 93. & 94.*

Utque plura hujus Ecclesiasticæ disciplinæ ex antiquitate petita testimonia sileam, Concilium Lateranense III. eodem motivo usurariorum publicorum *oblationes à quoquam recipi vetat.* Et Lateranense IV. mandat ut Clerici hæreticorum *nec eleëmosynas aut oblationes percipiant, alioquin suo priventur officio.* *Cap. 3. ✠ de usuris.* *Cap. 13 ✠ de hæret.*

Conforme proindè votis & desiderio Ecclesiæ est decretum S. Caroli

Conc. Mediolan. IV. pa2. c. 15.

quo decernit: " Ab iis oblationes ne
,, recipiantur, ut antiquo Canone veti-
,, tum est, qui scilicet inter se iniquo
,, animo diffidentes, inimicitias exer-
,, cent, qui usurarii, meretrices, sacri-
,, legi, raptores, quive alio nomine
,, publicè notorièque criminosi sunt.

Hinc quis non videat, quàm procul à spiritu Ecclesiæ recedant, qui oblationes eorum, qui publicè notorièque criminosi sunt non tantùm recipiunt; sed etiam turpis quæstus *gratiâ* ad offerendum incitant; multumque Deo honoris deferri *credunt*, si etiam tales, præsertim nobilitate divitiisque potentes, dona ad Altare deferant.

O quam paucos hodie est reperire, qui non tantum cùm Ambrosio criminosum Theodosium ab offerendo rejicere Sacerdotali magnanimitate non auderent, sed etiam nobilem quempiam, tametsi multis criminibus scandalosam vitam publicè agentem, accessu Altaris prohibere vererentur.

Contrà, quot non reperire est Ecclesiæ Ministros, qui ad exemplum Nectarii, pravâ quadam adulatione contra Sacros Canones in Ecclesiis quæque laicis indulgent.

Nonne

Nonno laici quique ſpiritu Eccleſiæ imbuti, dicere poſſent, quod olim Theodoſius occaſione Nectarii intra Sacrarium ipſi locum præſentantis, gemens dixit: *Ægrè tandem didici quid inter Imperatorem interſit & Epiſcopum: ægrè tandem reperi veritatis Magiſtrum: nam ſolum Ambroſium novi Epiſcopum, dignum eo nomine.* *Tantum commodi*, ait Theodoretus, *reprehenſio, à viro virtute præſtanti adhibita, ſecum apportare ſolet.* *Theodoret. lib. 5. cap. 17.*

§. 4.

Quomodo ſenſim in locum oblationum ſucceſſerit hodiernum Sacrorum honorarium?

OBlatïonum uſum inter Miſſarum ſolemnia à temporibus Apoſtolicis ad noſtra uſque tempora continuata ſerie devolutum oſtendimus; at id unà obſervatum, oblationum materiam, quæ primitùs in pane & vino præcipuè conſiſtebat, poſterioribus ſæculis referente Honorio Auguſtodunenſi in denarios mutatam fuiſſe; ita tamen ut hi in pauperum uſum, vel in

aliquid quod ad sacrificium pertinebat converterentur. *Statutum est*, ait Honorius, *ut populus denarios offerret, qui in usum pauperum cederent, vel in aliquid ad sacrificium pertinens.*

In gemma animæ cap. 58.

Denarios igitur in Sacrificio oblatos in Clericorum usum cedere non volebant; quemadmodum nec Augustinus voluit: scribens enim de oblationibus ad Valerium Episcopum, *Si quis pro religione*, ait, *aliquid* PECUNIÆ *offerre voluerit, in præsenti pauperibus eroget*; ut sic omnis vel species avaritiæ, turpisve quæstûs, aut Simoniæ in Sacrificii celebratione à Sacerdotibus fugaretur.

Verùm licet optandum esset ut hæc disciplinæ puritas remansisset, constat tamen, quemadmodum etiam notat Christianus Lupus, *eam non diu mansisse*. Cum enim de pristina oblatione panis & vini olim Sacerdotes participasse constaret, neque his se privari passi sunt; quare *uti antea panis, vinum & farina*, inquit Lupus, *ita hi denarii illis pedetentim appropriari cœperunt.* Quo verò præcisè tempore oblati denarii in usum Sacerdotum cedere incœperint, quis dicet? Illud constat, tempore Petri

Differt. 2. procemial. ad tom. 3. Schol. c. 11

tri Damiani pecuniam in usum sacrificantis oblatam fuisse. Scribit enim P. Damiani, sibi Missam celebranti oblatos à quadam Ducissa Byzantios se noluisse accipere, sed post Altare eosdem deseruisse, ubi furto à quodam Clerico sublati fuëre: cumque per Ducissam reportari jussi essent, eosdem rursùs noluisse recipere, licet multis precibus à pœnitente fure fatigatus. Clam tamen socium suum Fratrem Paulum eosdem accepisse fatetur. Et hinc à Godefridi Lotharingiæ Ducis Capellanis sumpta est ansa *notam ei cupiditatis inurendi.* *Lib. 5. epist. 15.*

Sane ista calumnia ostendit, ait Lupus, *similem oblata pecuniæ admissionem & in Clerico & in Monacho* MALE TUNC OLUISSE. *Ibid.*

Interim hæc historia evincit, tum temporis *denarios* in Missarum solemniis ad usum sacrificantis oblatos fuisse; quin & jam nonnullis persuasum fuisse, nihil per se inordinatum continere admissionem seu receptionem oblati denarii, factum Socii non obscurè ostendit.

Porrò cum persuasum esset, posse Sacerdoti inter Missarum solemnia dena-

rsos

rios etiam in usum celebrantis offerre, nec illicitum esse celebranti eosdem recipere, non difficulter persuasum fuit, fas esse & prævie Sacerdoti Missam celebraturo denarium offerre, ut eo oblato *specialis* offerentis in Missa memoria haberetur. Et quidem cùm circa sæculum undecimum ac sequentia oblationum usus inter Missarum solemnia multùm contraheretur; imò penè ad solas defunctorum Missas redactus esset, exinde in Missa pro se *specialiter* oratum volentes, præviè ad celebrationem denarium Sacerdoti offerre cœperunt; atque ita in locum *denarii* in Missa olim offerri soliti, modernus Missarum denarius successisse dicendus est.

Et quidem denarium illum sæculo duodecimo, ac sequentibus usitatum fuisse, non obscurè evincunt varia temporis illius Conciliorum Decreta, quibus occurritur avaritiæ turpique Sacerdotum quæstui, qui illius quodammodo intuitu Sacrificium offerre videbantur; variasque sordidas pactiones atque conventiones Sacrosancto Missæ Sacrificio planè indignas, inire non verebantur; ut ex dicendis capite seq. patescet.

CAPUT VII.

De hodierno Missarum Honorario.

Quo spiritu offerri & suscipi debeat? Quænam receptionem illius de turpi quæstu aut Simonia suspectam reddant? Et quam perniciosi abusus illi veniant adscribendi?

§. 1.

Quo animo à fidelibus Mißarum Honorarium Sacerdotibus sit offerendum?

QUo spiritu oblationes ad Altare inter ipsa Missarum solemnia à fidelibus deferendas censuerit Ecclesia, supra vidimus. Cum igitur constet hodiernum Missarum honorarium in locum illarum oblationum successisse, facilè hinc est intelligere, quo spiritu hoc honorarium Sacerdotibus exhibendum veniat.

Atque in primis docendus populus, honorarium principaliter Deo offerendum & consecrandum esse; qui

cùm bonorum nostrorum non egeat, Ministris suis in necessariam alimentationem datum, sibi exhibitum reputat.

Ex quo ulteriùs consequitur, quod moderna Sacrorum honoraria, eo, quo oportet, spiritu exhibita, meritò vocentur, *vota fidelium*; quatenus nimirùm illorum datio actus est religionis; rei scilicet temporalis in Dei cultum seu servitium consecratio seu oblatio.

Adhæc, populo inculcandum est, quod Deus non tam ad dona seu oblata, quàm ad voluntatem & mentem piorum respiciat; adeoque non illos, qui plura & ampliora honoraria largiuntur, semper plus de Sacrificio aut orationibus participare, sed illos potiùs, qui majori pietate, & religionis affectu dona sua Deo offerunt: exemplo pauperculæ illius viduæ Evangelicæ, quæ duo minuta in gazophylacium mittendo, præ Pharisæis copiosam auri & argenti copiam mittentibus à Christo laudata legitur.

Utque verbo absolvam, instituendus est populus, ut honoraria illa animo verè Christiano, & ea pietate, qua olim

olim Christiani suas ad Altare oblationes offerre consueverant, honoraria seu stipendia Sacrorum Deo in Ministrorum sustentationem, consecrent; quo fiet ut non minus, quàm olim offerentes, specialem Sacrificii fructum sint consecuturi.

§. 2.

Nonnulli per honorarii dationem faciunt Missæ Sacrificium suæ subservire pigritiæ & superbiæ, quo maxima Sacrificio irreverentia infertur.

HOnorarium Missarum ceu Sacrificium aliquod Deo offerendum esse paragrapho præcedenti notavimus; quo fiat ut res suas unà cum Sacerdote Deo quodammodo sacrificantes, benedictionem cum Abel cæterisque justis offerentibus *specialiter* recipere, & Sacrificii participes fieri mereantur. At proh dolor! quàm pauci hodie simplici hac ac sancta intentione *honorarium* illud offerant, facilè intelliget qui vel parum finem, quo moderna honoraria offerri consueverunt, attenderit.

Et

Et quidem quàm multi inter Nobiles reperiuntur, qui adeò non per *honorarii* dationem acceptabilem oblationem facere intendunt, ut econtrà honorarii illius exhibitione ipsa Sacrosancta atque Angelis etiam tremenda Altaris mysteria suæ pigritiæ, vel superbiæ servire faciant.

Ut quid enim á plurimis illorum stipendia Sacerdotibus seu Capellanis assignantur? Nisi ut ipsis tamquam famulis quodammodo ad Missæ Sacrificium, tempore & loco pigritiæ & superbiæ eorum magis opportunis, celebrandum utantur.

Nonne experientia testatur à similibus stipendiatis Presbyteris Missam esse differendam aut præveniendam prout stipendianti seu Domicellæ seu Domicello opportunum fuerit? Atque ita honorarii oblatio aliò non tendit, quàm ut ipsum Missæ Sacrificium hominum illorum pigritiæ serviat; & Sacerdotium quodammodo illis famuletur. Quo quid horribilius!

Quod & superbiæ suæ servire faciant, non minus est clarum. Nonne Nobilium ac divitum superbia fovetur, dum per Capellanum aut stipendiatum Pres-

Presbyterum in loco particulari aut privato Sacello, aliove sibi commodo ad beneplacitum stipendiantis Missa celebratur? Quo fiat ut cum communi vulgo & plebe ad Parochiam aut Missam Parochialem accedere aut interesse non teneantur? Nonne nutritur superbia Nobilium quando per hujusmodi honoria contingit, ut non sicuti cæteri homines certâ & statutâ horâ ad Ecclesiam pro audiendo Sacro venire constringantur; sed omni tempore & hora sibi opportunis Presbyterum habent, qui ceu quidam famulus ad Missæ Sacrificium offerendum jubetur esse paratus?

His motivis plurimos divitum atque illustrium ad stipendia pro Sacris exhibenda permoveri, qui inficiari ausit cœcus sit oportet; summam hinc tremendo Altaris Sacrificio injuriam ac irreverentiam inferri quid evidentius? Imo expendant, quæso, num peius fuerit quod Judas Christum adhuc passibilem suæ sacrificaverit avaritiæ, quàm quod illi Christum jam semel pro nobis mortuum & cruentè in Cruce oblatum, nunc gloriosum incruentèque seipsum pro nobis offerentem,

pitem, suæ quodammodo consecrent pigritiæ vel superbiæ?

Perpendant quanta Christo injuria irrogetur, quando per hujusmodi stipendiorum exhibitionem contingit ejus Sacerdotium ad hominum famulatum deprimi; & Sacerdotes ut viles famulos haberi?

Si simoniaca pravitas maximè consistat in rerum spiritualium infra temporales depressione, quin hîc Simoniaca quædam pravitas reperiatur quis inficias ibit?

§. 3.

Solicitè cavendum ne pro Sacrosancto Missa Sacrificio honorarium aliudve temporale exigatur.

In Decreto de observ. in Sacrif. Missa.

„QUanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ Sacrificium „omni religionis cultu ac veneratione „celebretur, quivis facilè existimare „poterit, ait Synodus Tridentina, qui „cogitarit, *maledictum* in sacris Litte„ris eum vocari, *qui facit opus Dei ne„gligenter*. Quod si necessariò, pergit „dicta Synodus, fatemur, nullum aliud

„ liud opus adeò ſanctum ac divinum
„ à Christi fidelibus tractari poſſe,
„ quàm hoc ipſum tremendum myſte-
„ rium, quo vivifica illa Hoſtia, qua
„ Deo Patri reconciliati ſumus, in
„ altari per Sacerdotes quotidiè im-
„ molatur, ſatis etiam apparet omnem
„ operam & diligentiam in eo ponen-
„ dam eſſe, ut quanta maxima fieri po-
„ teſt interiori cordis munditia & pu-
„ ritate, atque exteriori devotionis ac
„ pietatis ſpecie peragatur".

Hinc Eccleſia ſolicitè cavit, præſertim ab eo tempore quo *Honoraria* Miſſarum invaluerunt, ne qua temporalium exactione ſuſpicionem avaritiæ, turpiſve quæſtûs, aut Simoniacæ pravitatis ingerente, ſanctum Miſſæ Sacrificium ullatenus polluatur.

" Prohibemus, inquit Concilium *An.* 1194. *Can.* 3.
„ Eboracenſe, ne Sacerdos laico ad
„ pœnitentiam venienti obtentu cu-
„ piditatis injungat ut Miſſas faciat
„ celebrari; & illud etiam decrevimus
„ prohibendum, ne Sacerdos aliquis
„ pro celebratione Miſſarum *pretio*
„ *conſtituto pactum ineat*, ſed hoc *dumtaxat*
„ quod offeretur in Miſſa recipiat".

" A viris Eccleſiaſticis monſtrum *An.* 1212 *p.* 1. *can.* 11
ava-

,, avaritiæ extirpare volentes, authoritate legationis nostræ (inquit Robertus Cardinalis Sedis Apostolicæ Legatus in Synodo Parisienti Præsidens) in virtute Spiritus sancti prohibemus, ne pro annalibus, vel triennalibus, vel septennalibus Missarum faciendis, laici vel alii dare aliquid vel legare *cogantur* in testamento: & ne super his *aliqua pactio vel exactio*, vel sub *aliqua specie palliata, à Sacerdotibus vel aliis mediatoribus fiat*".

Verba sunt Synodi Toletanæ, An. 1324. Can. 6.

" Multa mentis amaritudine concitamur *, gravisque doloris aculeus perfodit mentem nostram, intelligentes, quod aliqui Presbyteri detestanda & abominabili ambitione cœcati, pro Missis per eos celebrandis pecuniam exigunt, & super hoc ac si vellent vendere rem profanam, *impudenter mercantur*: quandoque etiam publicè qui eas faciunt celebrari, æstimantes, quòd ex eorum facto pernicioso vendant gratiam Dei quæ in Sacramento Missæ confertur, vel verius ipsum Deum, qui nobis sub specie dicti Sacramenti se exhibet, pecunia posse vendi. Verum cum dictum Sacramentum super omnia pre-

,, preciosum, sit *liberaliter* sicut cætera
,, Sacramenta celebrandum: districtius prohibemus, ne aliquis Presbyter pro Missis celebrandis pecuniam exigat, vel rem aliam temporalem; sed grate accipiat, si aliquid per facientem Missas celebrari oblatum sibi *charitativè* fuerit, *absque compacto & conventione quacumque*. Qui verò contrarium fecerit, à celebratione Missæ per annum noverit se suspensum, & aliàs pro tam gravi excessu ad arbitrium proprii Episcopi puniendum".

Igitur Synodus Tridentina decernens ut ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulò curent ac teneantur, quæ avaritia idolorum servitus à tanti Sacrificii dignitate aliena induxit, illud conformiter Sacris Ecclesiæ Canonibus" in primis statuit, ut quod ad avaritiam pertinet, *cujusvis mercedum conditiones, pacta, &* quidvis pro Missis *novis celebrandis datur; nec non importunas atque illiberales eleëmosynarum exactiones* potiùs, quàm postulationes, aliaque hujusmodi quæ à *Simoniaca* labe, vel certè à turpi quæstu *Loco cit.*
non

,, non longè absunt, omninò prohi-
,, beant".

An. 1570. tit. de Decanis c. 11.

Huic Decreto obsequens Synodus nostra Provincialis Mechliniensis, " Pastoribus & quibuscumque Sacer-
,, dotibus inhibet sub pœna suspen-
,, sionis, ne per se, vel alium, *di-*
,, *rectè* vel *indirectè stipulentur* pro Missis
,, votivis, ad piorum postulationem
,, celebrandis; sed quod eis *spontè* ob-
,, latum fuerit, accipiant".

Ex his sat superque patet quantopere pactiones conventionesque Sacerdotum, quibus majora vel minora Sacrorum salaria stipulantur, exiguntve, quia in hoc illove Altari; hoc vel illo ritu celebrant; aliave similia sordida & mercenaria pacta, sacrosancto Missæ Sacrificio indigna, Ecclesia execretur & exhorrescat.

§. 4.

Quàm perniciosam idæam de honorario Sacrorum aliqui recentiores auctores imprimant; & quæ idæa de honorario illo sit formanda?

NEscio quis non miretur, imo non exhorrescat dum expendit, quam idæam

idæam de hodierno Missarum honorario nonnulli recentiores formaverint; & passim legentibus imprimant.

" Propria bona Clericorum sunt, " ait unus eorum, quæ vel ex succes" sione hæreditatis, legati aut alio quo" cumque titulo, dummodo non oc" casione Ecclesiæ vel Beneficii, Cle" ricis obvenerint. Ac proinde, in" quit, eorum nomine comprehendun" tur *quasi patrimonialia*, quæ scilicet ac" quirunt ratione Clericalis Ordinis " vel officii, sed alia ratione quàm Be" neficii, velut *celebrando*, concionan" do, confessiones audiendo, Vicariæ " temporali deserviendo, aut alias si" miles actiones spirituales exer" cendo". *Vallensis ad tit. de pecul. Cler. n. 4. 5.*

" Cùm verò Clerici, pergit Auctor " ille, bonorum patrimonialium *plenè* " *sint domini*, perindè ut laici suorum, " de iis etiam liberrimè quantùm vo" lunt & cui volunt donare, aut alio " quovis modo, sive inter vivos, sive " ultima voluntate, disponere possunt. " Idem dicendum, ait, *de quasi patrimo*" *niálibus*".

Sed quare quæret aliquis magis illa quæ Clericus *celebrando*, concionando,

canendo, confessiones audiendo, Vicariæ temporali deserviendo dicuntur quasi patrimonialia de quibus liberè disponere queat, quàm quæ occasione Beneficii ipsi obveniunt? Rationem assignat allegatus Auctor: *Quia illa dantur Clericis in mercedem laboris ac servitii & operæ personalis præstitæ.*

Quis non intelligat per hanc Auctoris istius ratiocinationem, duas easque admodùm perniciosas idæas legentibus imprimi? Nonne per hanc ratiocinationem clarè insinuatur, quod ea, quæ Clericis dantur ratione Beneficii non dentur *pro labore, ac servitio & opera personali*? Atque ita fovetur pessima illa multorum Ecclesiasticorum persuasio, qua autumant se posse proventus Ecclesiasticos ratione obtenti Beneficii licitè sine ullo pene servitio, labore, aut opera percipere; cùm tamen Ecclesia ex fidelium oblationibus, non otiosos, sed in vinea Domini laborantes; in Sacrario pro populo excubantes, gregem Christi pascentes similesque servitio suo consecratos operarios sustentare intendat. Num forte Ecclesiæ Ministrum dicemus, qui unam alteramve diei horam, horarum

Cano-

Canonicarum pensum persolvendo Ecclesiæ servitio impendens, reliquum tempus vel in otio vel in temporalibus negotiis agendis transigit?

Falsò proindè & perniciosè asseritur, ea, quæ celebrando, concionando, similibusve functionibus Clericis obveniunt, potiùs esse quasi patrimonialia, quàm ratione Beneficii accepta, *quia illa dantur Clericis in mercedem laboris ac servitii & operæ personalis præstitæ*; quandoquidem nullo alio titulo quam laboris & servitii præstiti, proventus Ecclesiastici Clericis obveniant. Si enim totam Scripturam, seu vetus seu novum Testamentum percurramus, nullum præter laboris præstiti titulum, quo Clerici à laicis justè sustentationem accipiant reperiemus.

Filiis Levi, ait olim Deus, *dedi omnes decimas Israëlis in possessionem* PRO MINISTERIO QUO SERVIUNT MIHI *in tabernaculo fœderis...... & comedetis eas in omnibus locis vestris tam vos quàm familia vestra, quia* PRETIUM EST PRO MINISTERIO QUO SERVITIS *in tabernaculo testimonii.* *Num.18.*

Dignus est, inquit Christus, *operarius mercede sua*. Hoc est, ait Theophyla-

ctus, à discipulis pascemini, debebunt enim hoc vobis *ut operariis.*

Secundam, eamque incruento Altaris Sacrificio parùm dignam de honorario Missæ idæam, prædicta verba nata sunt imprimere: nimirùm, honoraria Missarum esse *quasi patrimonialia*, decimas verò cæterosque proventus Clericis ratione Beneficii obvenientes esse bona Ecclesiastica, adeoque hæc esse spiritualia de quibus Clericus liberè disponere nequeat, illa autem esse quasi *profana*, quæ Clericorum liberæ dispositioni sint subjecta. Nunquid hoc Missæ Sacrificio indignum? Hæc ex Auctoris illius ratiocinatione.

Alius ait, *Stipendia hæc* (Missarum) *ad modum pretii rerum, habent medium, infimum, & summum.* Quis non intelligat, per verba illa foveri pessimam illam ac mercenariam multorum de stipendiis Missarum idæam: ut nimirùm, illa considerent tamquam quædam rerum profanarum pretia, quæ infimum, medium ac summum ex hominum æstimatione obtinent.

Ut nulla ergò de sanctissimo Altaris Sacrificio falsa habeatur idæa, ipsum Missæ *Honorarium* non tamquam ipsius Sacri-

Sacrificii *merces* considerandum est, sed tamquam voluntaria & ultrò oblata fidelis populi hostia, cujus oblatione " non reddatur sustentatio necessitatis ,, à populo, quasi *merces* illis qui sibi ,, in charitate serviunt, ut loquitur ,, S. Augustinus, sed tamquam stipen- ,, dium, quo ut possint laborare, pas- ,, cantur". *Lib. de Pastor. cap. 9.*

Hinc tantopere Sacerdotibus inculcatum, ut quidquid pro Sacrificio Missæ offertur, illud liberali atque grato animo tamquam voluntariè exhibitum recipiant.

Et quidem sub finem præcedentis sæculi Octavius Frangipanus Mirthus Episcopus Tricaricensis Apostolicæ Sedis per Germanicam Inferiorem & Belgarum Provincias Nuntius, in suo Directorio Ecclesiasticæ disciplinæ, Coloniensi præsertim Ecclesiæ accommodato, & à Sacra Facultate Lovaniensi approbato, postquam statuit, " Ut abstineant omnes Sacerdotes ,, à cujusvis generis mercedum condi- ,, tionibus & pactis; nec quidquam ,, pro *Missis celebrandis*, aut quibusvis ,, aliis divinis officiis seu orationibus ,, exigant": Mox subjungit: " Et si- *Lib. 1. tit. de divinis offic. n. 53.*

 quan-

„ quando nihil aut aliquid minus *libe-*
„ *rali* animo *Honorarii* loco eis dona-
„ tum fuerit, *non in hoc contristentur, mi-*
„ *nimèq; aliquod indignationis dent indi-*
„ *cium; ne de avaritia notentur*, vel certè
„ à turpi quæstu, *vel simoniaca labe non*
„ *procul absint*, dignitatemque suam ex
„ levi causa, turpissimâ maculâ con-
„ spurcent. Quin potius ut ostendant
„ *se magno liberaliq; animo gratis* dare
„ quod gratis acceperunt; ab omni
„ cogitatione & desiderio muneris ac
„ *honorarii* se semper contineant; & si
„ quando aliquid accipere cogantur,
„ illud quamvis exiguum lætiori lu-
„ bentiorique animo accipiant, quàm
„ paupercula illa vidua æra minuta
„ duo, quæ sola habebat, in gazophy-
„ lacium mittebat".

Hodiernum ergò Sacrorum stipendium haberi & suscipi debet, tamquam devota populi oblatio, quæ non in mercedem Sacrificii, sed in sustentationem cedat Ministrorum Ecclesiæ, quemadmodum decimæ aliave fidelium oblata. Quamobrem quidquid Sacerdotes pro Sacris faciendis accipiunt, quantumlibet extra Beneficiorum suorum titulos, intuitu Ecclesiæ

 lucrari

lucrari rectissimè verissimèque dicentur, (ait Boëtius Epo quondam apud Duacenses Canonum Primarius Antecessor) ideoque, subdit, nec testamenta de talibus facere poterunt.

Ad cap. 1. ꝟ de testament. n. 80

Sed non acceperunt hæc honoraria ab Ecclesia dicet aliquis, Respondet Boëtius, " Fateor, sed acceperunt intuitu Ecclesiæ, sive per Ecclesiam, „ id est, propter Ecclesiastica munia", sive quod idem est, acceperunt illa, non secus ac alios Ecclesiæ proventus, tamquam Ministri Ecclesiæ; ac propterea eodem loco illa habere debent.

§. 5.

Summoperè cavendum Sacerdotibus, ne intuitu Honorarii Sacrificium offerant.

SI teste Doctore Mellifluo, " Qui „ officium Ecclesiasticum eo quærit aut tenet animo, eoque intuitu „ ut huic vitæ habeat necessaria, *perverso nimis ordine cælestibus terrena mercetur*", quis non horribile esse videat, ipsum Sanctum Sanctorum, ipsum

ſum, inquam, tremendum Altaris Sacrificium, eo intuitu animoque offerre, ut huic vitæ neceſſaria habeantur. Quid enim id aliud quàm perverſiſſimo nimis ordine non cœleſtibus tantum, ſed ipſo-met Chriſto terrena mercari? Et ſi Auctore Auguſtino, qui evangelizat, ut manducet, *vilius* habeat Evangelium, quàm cibum, nonne qui Chriſtum in Altari offert, ut manducet, *viliorem* habet (teſte Card. Pullo) Chriſtum quàm cibum? Adeòque ipſum Sanctum Sanctorum perverſiſſima atque Simoniaca quadam pravitate infra res temporales deprimit.

Cùm enim Simoniacæ pravitatis perverſitas præcipuè conſiſtat in hoc, quod res ſpirituales ad vilitatem quamdam rebus illis indigniſſimam redigantur, per hoc quod rebus temporalibus quodadmodùm coæquentur, aut etiam infra illas perverſo ordine depримantur, ut ipſe Princeps Apoſtolorum repellendo Simoniacorum Ante-ſignanum notavit, dum dixit: *Pecunia tua tecum ſit in perditionem*, QUONIAM DONUM DEI EXISTIMASTI PECUNIA POSSIDERI; quis ambigat, quin quædam ſit dicenda Simoniaca pravitas

dum

dum ipsum Sanctum Sanctorum tamquam medium ad temporale tamquam finem ordine perversissimo ordinatur?

Quamobrem non ultra meritum hanc Sacerdotum perversitatem perstrinxit Cardinalis Pullus: *Quid est,* ait, *Missarum solemnia contuitu temporalis commodi celebrare, nisi cum Iuda Christum vendere, tantò nequiùs quantò resurgendo est sublimatus.* " Heu quàm multos hujus „ ævi, exclamat Hugo Mathoud, Sa„ cerdotes ferit hoc anathemate Pul„ lus!" *P.7.c.17.* *In notis ad dicta verba Card. Pulli.*

"Oportet ergo offerentem, verbis „ loquor Arnulphi Lexoviensis Epis„ copi, puras manus inferre, ne quod „ impretiabile est, omnique venera„ tione dignissimum, *vel sub pretii reci„ dat vilitatem*, vel causis indignioribus „ expendatur". *Epist. 54.*

Quapropter meritò summo studio ac otio renes & cor suum scrutantur, & omni ex parte exagitant Presbyteri, qui stipendia seu honoraria Sacrorum accipere solent, num nullus commodi temporalis intuitus ad tremendum hoc ac sacrosanctum Sacrificium offerendum ipsos impellat; sed liberrima, castissimaque charitate, ad ipsum Sacra-

men-

mentum, quod est *vinculum charitatis*, impellantur; atque ita fiat, ut non in honorario aliave re temporali horrendâ perversitate finem constituant Sacrificii; nec ipsum honorarium voluntariè & ultrò sibi oblatum quasi *mercedem* Sacrificii, sed tamquam stipendium accipiunt, quo, ut possint in Ecclesia laborare, pascantur.

§. 6.

Quinam censendi sint lucrum aut quæstum ex Sacrificio Missæ quærere?

SI non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sanctè omnique cupiditatis affectu seposito, certè quò magis sanctitas & dignitas hujus Sacrificii perspecta est, eò diligentiùs cavendum, nè lucri quæstûsve cupiditate polluatur.

Porrò si Ministri Sacramentorum, non tantum avaritiam atque Simoniacam pravitatem, sed vel earum umbram in illorum administratione solicitè vitare debeant, quemadmodum supra Cap. V. §. 1. ostendimus, tantò magis in hujus Sacramenti ac Sacrificii dispensatione hæc

hæc cavenda, quantò hoc ſanctitate atque excellentiâ reliquis præſtat.

Profectò ſi Apoſtolus dixerit, eſſe homines mente corruptos, & qui veritate privati ſunt, exiſtimantes *quæſtum eſſe pietatem*, id eſt, quod pietas ſit inventa, tamquam medium ad quæſtum & lucrum temporale, quanta mentis corruptione, credendi erunt laborare Sacerdotes, exiſtimantes, aut ita ſe gerentes quaſi id exiſtimarent, quæſtum eſſe ipſum Sanctum Sanctorum, ſive ipſum ſacroſanctum Miſſæ Sacrificium eſſe medium ad quæſtum & lucrum temporale? Et tamen ſi multorum hodiè ex honorariis Miſſarum victitantium agendi modus vel leviter attendatur, neſcio utrum cum Alvaro Pelagio plangendo dicere non cogeremur: *Tot hodie dicuntur Miſſæ* QUASI QUÆSTUARIÆ, *vel conſuetudinariæ, vel ad complacentiam, vel ad ſcelera cooperienda, vel propriam juſtificationem, quare apud populum vel Clerum Corpus Domini jam vileſcit, quia omne rarum pretioſum.*

1. Tim. 6. v. 5.

Lib. 2. de planctu Eccleſ. art. 5.

Quis non timeat Presbyteros illos ſeu ſæculares ſeu regulares, qui tam avidè & importunè domos mortuarias penetrant, hæredeſque pro celebrandis

dis Miſſis mediante honorario ſolicitant, exiſtimare quæſtum eſſe ipſum Miſſæ Sacrificium? Imò, quo manifeſtius ſit, lucrum præcipuè ab ipſis intendi, nonnè videmus plurimos illorum parùm ſolicitos eſſe, num is pro quo Miſſas celebrandas poſtulant, verè Chriſtianè vixerit, atque ita in vita ſua meruerit, ut tot pro ipſo Sacrificia poſt mortem offerantur? *Congruit enim*, aiunt Sacri Canones*, *ut Sacerdos pro mortuis Catholicis memoriam faciat & intercedat:* NON TAMEN PRO IMPIIS (*quamvis Chriſtiani fuerint*) *tale quid agere licebit*; hæc, inquam, parùm attendere ſolent hujuſmodi Sacerdotes, modò honoraria ſolvantur.

*V. Can. 21 cauſ. 13. q. 2. Capitul. Reg. Franc. l. 7. cap. 407. Capitul. Herardi Turonenſ. cap. 116.

A ſimili ſuſpicione ſtudeant ſe eximere, qui tanto ſtudio & aviditate relictis ſuis Eccleſiis, quibus adſcripti ſunt, ad alias Eccleſias, ſpe mercedis ſive honorarii conſequendi tranſcurrere non verentur.

Neque ſatis etiam ab illa abominanda ſuſpicione diſtant illi Monaſteriorum Superiores, qui parùm anxii, num ſubditorum ea ſit vitæ integritas, morum ſanctitas, atque in Deum charitas, ut ſpes ſit quòd quotidie Sacris

&

& tremendis Altaribus dignè astare queant, ipsos ad quotidianum Missæ Sacrificium incitant, imò & cogunt, ut ita ex quotidiano Sacrificio, quotidianum etiam honorarium Monasterio acquiratur. Quid porrò hoc aliud est quam *existimare quæstum esse* ipsum Missæ Sacrificium?

Sordidum hunc atque sacrilegum animum veritus S. Franciscus, *Voluit quòd in quocumque loco Fratres contenti essent unâ Missâ, præsciens*, inquit Alvarus Pelagius, *Fratres se velle justificare per Missas, & AD QUÆSTUM EAS REDUCERE: sicut videmus hodie fieri*. Ah utinam nec modò! **Loco citat.**

Non paucos hodie invenire est Sacerdotes, qui nulla difficultate ad celebrandum certis locis etiam privatis; & horis quantumvis importunis atque incommodis se constringent modò pinguiora dentur *honoraria*: si verò illa desint nullatenus se constringi patientur ad celebrandum destinatis locis aut horis, tametsi populi salus, & Ecclesiæ utilitas id postularent. Num sanè hi in Sacrificii oblatione animum ab omni quæstûs cupiditate expurgatum habeant, seriò ipsi expendant.

Quis

Quis denique Sacerdotes illos credat ab omni quæstûs lucrive cupiditate in Missæ Sacrificio planè alienos, quos rixas, contentiones, quin imò interdum lites excitare non pudet pro celebrandis Missis quibus pinguiora sciuntur destinata stipendia?

Hæc aliaque, quæ circa Sacrorum celebrationem hoc tempore fieri conspiciuntur, si seriò attendantur, nonnè meritò verendum, adimpletam esse gemendam illam Sophoniæ prophetiam: *Sacerdotes ejus polluerunt Sanctum?*

§ 7.

Planè indignum est, quod Missæ Sacrificium subserviat victui acquirendo.

DEplorabant Patres Concilii Tridentini *multa sive temporum vitio, sive hominum incuria & improbitate irrepsisse, quæ à Sacrificii Missæ dignitate aliena sunt*; verùm quis sat deplorabit ea omnia, quæ occasione honorarii à tanti Sacrificii dignitate planè aliena irrepserunt?

Atque in primis quis sine sanguineis lachrymis expendat, qua ratione hodie

hodie sanctissimum illud, ac adorandum tremendumque Altaris Sacrificium, à plurimis ad rationem opificii seu artis de pane lucrando redactum sit.

Ecclesiastico Canone jam pridem cautum fuit, ut *Clericus victum & vestitum sibi artificiolo ...... absque officii sui detrimento quærat.* Quinimò, *Clericus quantumlibet eruditus*, ait alter Canon, *artificio victum quærat.* Horum Canonum æquitatem justitiamque non pristina tantum, sed & nostræ quoque ætatis Concilia agnovêre: *Quibus non suppetit ex Sacerdotio*, inquit Synodus Coloniensis, *honesto artificiolo victum quærant, secuti Divi Pauli exemplum: Sic tamen, ne sordidam aliquam artem, sacerdotio ignominiosam exerceant.*

Carth. IV. Can. 51. & 52.

An. 1536 p. 2. cap. 3.

Quid de hac Ecclesiæ disciplina censuerit S. Carolus ex primo illius Provinciali Concilio intelligimus: *Negotiationem omnis generis Clerico omninò prohibemus*, ait, *artes verò honestas concedimus, ut* ALIQUID MANIBUS SUIS LUCRETUR, *quo sibi quæ ad victum necessaria comparare possit.*

p. 2. c. 26.

Et quid plura? Ipse generalis Cleri Gallicani Meludunensis, anno septuagesimo nono Conventus præteriti

sæculi

ſæculi declaravit, *quamquam omne turpè lucrum indignum ſit Sacerdote, ne ubi theſaurus, ibi ſit & cor, tamen quibus ex Sacerdotio non ſuppetit victus honeſto artificiolo, ut ſcripturâ, &c. victum quærere liceat. Neque enim hoc puduit Apoſtolum ipſum.*

Dolens ac gemens petebat quondam pius & eruditus Pariſienſis Cancellarius Joannes Gerſonius: *Ubi eſt quod Clericus quemlibet verbo erudiat: & ne pauperes graventur ut Paulus artificio victum quærat. Quod Clericus artificiolo .... ſibi victum abſque officii ſui detrimento quærat?* O ſi hodie ſupereſſet Gerſonius, quomodo non gemeret & exclamaret, dùm horrenda atque execrabili quadam metamorphoſi artificiolo tremendum Miſſæ Sacrificium ſubſtitutum cerneret! idque non à Clericis dumtaxat, ſed etiam ab illis, quorum Patribus nihil antiquius, nihil glorioſius fuiſſe, quam opere manuum victum quærere notius eſt, quàm ut probatione egeat. Certè melius ageretur ſi non conſpiceremus, integras Religioſorum communitates ex Miſſis velut ex quodam artificio victitare; adeo ut non tantùm de Sacerdotibus è Clero, ſed etiam multis Regularibus

Tom. 1. tit. 5.

verum

verum sit, quod *de celebratione Missarum faciant artem de pane lucrando*, ut loquitur Cardinalis Bellarminus. Quo quid sacrosancto Altaris Sacrificio indignius! quod amplius patebit, si ea quæ infamem illam Sacrificii tractationem consequuntur, paucis expendamus.

§. 8.

Ex eo quòd Missæ Sacrificium subserviat vitæ necessariis acquirendis, natum est fieri, ut illud modo mercenario tractetur.

Si quis vel leviter tantum attenderit hodiernam praxim Sacerdotum illorum, qui ex honorariis Missarum victitant, nescio quomodo fat deplorare poterit execrabilem ac horrendum illum mercenarium modum, quo sacrosanctum ac tremendum hoc Mysterium, quo vivifica illa Hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, offertur in Altari, indignissimè profanatur, atque ad rationem cujusdam vilissimi opificii deprimitur.

Nonne conspicere jubemur, hujusmodi Sacerdotes sive è Clero sive Re-

gulares passim ad domos mortuarias cursitare, ut Sacrorum suorum stipendia accipiant, non secus ac mercatores pannorum, candelarum, tedarum similesve, ut mercium suarum pretia consequi valeant? Imò & solicitantes pro Sacris celebrandis, ubi pinguia sperantur stipendia, non aliter atque opifices pro operis, ubi majores sperantur operarum mercedes. Quid magis mercenarium!

Ulteriùs sicuti mercenarii ad operam seu servitium obsequiosissimos se exhibent, si condignam sperent servitii sui compensationem; difficillimos verò ubi hanc futuram desperant; ità & similibus Sacerdotibus accidere solet. Quid enim experientiâ evidentius, quàm Sacerdotes ex salariis Missarum viventes, ad celebrandum se illis exhibere paratissimos, à quibus pinguia exspectant vel accipiunt stipendia; difficillimos verò illis, à quibus nulla aut exigua honoraria offeruntur vel sperantur. Quinimò moriatur quispiam vel sceleratissimus, pro quo nec Sacrificium ex voto Ecclesiæ offerri deberet, si tamen divitiis abundet, mox aderunt similis farinæ Sacerdotes, qui

non

non tantùm rogati Sacra pro illo quantumvis multa offerent, ſed etiam pro offerendis inſtabunt & ſolicitabunt: contra moriatur aliquis, qui verè Chriſtianè vivendo meruit in vita, ut fidelium orationes & Eccleſiæ Sacrificia ipſi poſt mortem prodeſſent, ut loquitur Auguſtinus, ſi tamen pauper ſit, nec unde ſalaria Miſſarum ſolvantur relinquat: ô quàm difficulter ut pro illo offerantur Sacrificia inducentur ſimiles Sacerdotes! Quam illud mercenarium ſit quis non videat?

Ad hæc nonnè conſpicimus, quàm difficiles ſe præbeant hujuſmodi Sacerdotes, ut certis horis pro commoditate populi celebrent, ſi nullum ſpeciale exinde commodum reportent? paratiſſimos verò pro libitu & privato affectu cujuſque viri nobilis aut divitis pingue honorarium offerentis, quacumque horâ, tametſi importunâ & minùs Canonicâ ceu quidam famuli ſe ad celebrandum conſtringere?

Imò parùm attendere ſolent ſimiles Sacerdotes, num Sacrificii oblatio tempore aut loco ædificationi populi, aut Eccleſiæ intentioni minus congruo

expetatur, modò salarium majus illo, quàm alio loco accipiatur.

Quid enim notius, quàm ad Sacella aliave Oratoria, in quibus ob nescio quam popularem & humanam potiùs, quam Christianam devotionem populus Missas celebrari curat, Sacerdotes etiam Dominicis Festisve diebus confluere, Parochias verò, ubi similibus salariis destituuntur, Missis carere? quo ulteriùs fit, ut contra tam enixam Ecclesiæ voluntatem, populus passim, cum magno animarum detrimento, à Parochiarum frequentatione avocetur.

Conc. Mediolan. VI. cap. 6.

Quod enim "audiendæ Dominicis ,, Festisque diebus Missæ Parochialis ,, munus à fidelibus minus diligenter ,, præstetur, ait S. Carolus, & à quibusdam planè negligitur, multa incommoda inde existunt".

"Hinc in plerisque sæpe fidei articulorum, & Dei sanctæque Matris Ecclesiæ præceptorum, quæ ad salutem ,, consequendam Christianum hominem nosse oportet, imperitia; Festorum dierum cultus neglectus; debita Christianæ pietatis opera non ,, exculta; non cognita Christiana familia-

„ miliarum institutio; languescens Sa-
„ cerdotum Parochorum omne offi-
„ cium, eorum aliquis contemptus;
„ sanctissimorum institutorum, & sa-
„ crorum Canonum violatus usus;
„ hinc denique Ecclesiis Parochiali-
„ bus, quæ à majoribus tanto pietatis
„ studio exædificatæ sunt, instauran-
„ dis, ornandis, sartis tectisque haben-
„ dis cura multis ex partibus neglecta,
„ in illisque nulla aut penè exigua
„ Ecclesiastica ad divina officia ob-
„ eunda necessaria supellex".

Verùm hæc parum curare videntur mercenarii illi Sacerdotes; vel per hoc sat indicantes in Missæ Sacrificio peragendo (quod dignior Ministerii Sacerdotalis pars est) sibi parum curæ esse, ut illud tamquam veri Christi Ministri in ædificationem Corporis sui, quod est Ecclesia, utiliter impendant; modò majora & pinguiora salaria accipere queant.

Sed dicetur forsitan, non mirùm si salaria à Sacerdotibus seu sæcularibus seu Regularibus tàm solicitè quærantur, quia vel ipsi, vel eorum Monasteria magna ex parte inde vivere coguntur. Non diffiteor; sed illud quis

non deplorandum atque execrandum reputet, quod hodie Sanctum Sanctorum, ipsum scilicet incruentum Sacrificium eo sit redactum, ut tamquam quoddam opificium, victui quærendo subservire debeat.

Hoc est, quod deplorabat Cardinalis Bellarminus, quando Nepotem suum tanto ardore monuit, ut abstineret à Sacerdotum ordinatione; qui de *celebratione Missarum faciunt artem de pane lucrando*.

Hoc quoque præ oculis habuerat Bellarmini Pater S. Ignatius, dum pro Regula Fratribus suis præscripsit, ut "Omnes qui sub obedientia sunt Societatis, meminerint, se gratis dare „debere, quæ gratis acceperunt, nec „postulando, *nec admittendo stipendium*, „vel *eleëmosynas ullas*, *quibus Missæ*, vel „confessiones, vel prædicationes, vel „lectiones, vel visitationes, vel quodvis aliud officium ex iis quæ Societas „juxta nostrum institutum exercere „potest, compensari *videatur*: ut sic „majori cum libertate possit & proximorum ædificatione, in divino servitio procedere".

Constit. Societat. p. 6.

Quid denique aliud clamant Ecclesiæ

ſiæ Canones quidquam directè vel indirectè pro celebratione Miſſarum poſtulari vetantes? Niſi Miſſæ Sacrificium non habendum pro medio quo victus quæratur; quid enim evidentiùs, quàm temporalia directè vel indirectè eſſe quærenda ex illo, quo quis ut medio ad parandam ſuſtentationem uti jubetur.

§. 9.

Ex taxatione ſtipendiorum, quæ à Sacerdotibus nonnullis hodie fieri ſolet, intelligi poteſt, quantopere Miſſæ Sacrificium occaſione Honorarii contaminetur & profanetur.

OCcaſione hodierni ſtipendii Auguſtiſſimum Altaris Sacrificium à Sacerdotibus mercenario quodam modo pollui & labefactari non poteſt non eſſe manifeſtum illi, qui dicta præcedenti paragrapho cum quotidiana Sacerdotum ſtipendiis Sacrorum victitantium praxi conferre voluerit.

Ad hæc, ſi quis ad conſuetas modernas Sacerdotum illorum taxationes ſtipendiorum ulteriùs animum reflectat

ctat, & hîc rursus fateri & ingemiscere debebit, occasione sæpè dicti honorarii sacrosanctum Missæ Sacrificium mercenario agendi modo horribiliter profanari & contaminari.

Nonne dolentes conspicere jubemur, quod Sacerdotes quasi quidam mercenarii aut opifices stipendia sua pro ratione laboris, qui celebrationem Missæ concomitatur taxent commensurentque.

Quid enim hodie familiarius, quàm majora taxari stipendia, quia in hoc illove Altari celebrandum; eò quod ob quamdam devotionem populi erga certam Imaginem vel Sanctum plura ad illud Altare petantur fieri Sacra? quo fiat ut pluribus Sacerdotibus concurrentibus ad celebrandum, nonnonquam tempore aliquo sit expectandum, ob quam expectandi moram, Sacerdotes illi quasi mercenarii, Missæ celebrationem ampliori stipendio compensatam volunt.

Si Ecclesiæ utilitas postulet, ut certis destinatisque horis Sacra legantur, nonne videmus quod more mercenariorum majus stipendium requiratur, quam

quam si libertas horâ quacumque celebrandi Sacerdotibus illis relinquatur? Quo quid evidentius, in oblatione Sacrificii non tam inspici, quid hic & nunc postulet utilitas Ecclesiæ, quam quid exigat quantitas stipendii.

Si ulteriùs à similibus Sacerdotibus requiratur, ut ad dissitam aliquam Ecclesiam celebrandi gratiâ accedant, nonne mox ut quidam bajuli aut nuntii, volunt stipendium labori itineris, & tempori impendendo præcisè esse proportionatum?

Nec hìc Sacerdotum sistitur mercenarius animus. Eò enim hodie mercenarius ille taxandi modus devenit, ut ipsa Sacrificii solemnitas, non jam à Festi solemnitate atque Ecclesiæ præscripto, sed à quantitate stipendii persoluti aut persolvendi desumenda videatur.

Quid hodie frequentius, quàm Missæ Sacrificium pro cujusque privato affectu, nullâ publicâ causâ aut Festi solemnitate occurrente, solemnissimè peragi, modò stipendium pro ratione solemnitatis, more mercenario à Ministris illis taxatum, offeratur?

econtra

econtra si desit hujusmodi stipendium, occurrat quantumvis magna festivitas, non ritus solemnis, sed ritus simplicior stipendio proportionatus habebitur. Quinimò, in nonnullis Ecclesiis fieri conspicimus, per similes mercenarios Ministros, ipsum ritum ab Ecclesia præscriptum nonnumquam truncari, & fœdè mutilari, quia stipendium ipsorum judicio, quô nonnisi stipendium ponderatur, non correspondet labori, quem Sacrificii decantationi cum integro ritu peragendi impendere deberent. O mercimonia?

In verbo abbrev. cap. 26.

Famosus ille ac pius Petrus Parisiensium Cantor in detestationem Clericorum quærentium temporale commodum in spiritualibus adducit exemplum "Prælati petentis in Ecclesia à Choro festum S. Stephani duplex fieri in sericis & canticis Ecclesiasticis, sed non impetrantis, nisi cùm pastum & refectionem annuam Clericis promitteret, insuper nummos matutinales illius noctis duplicandos; ut sic celebrarent *potiùs Festum nummi duplicati, quàm Festum S. Stephani*".

Si modò superesset Petrus, quam fre-

frequenter ingemiſceret, videns decantari Sacra potiùs nummi duplicati quàm Sacrum hujus illiuſve Sancti!

Quin ſi totum illum hodiernum quorumdum Sacerdotum profanum Miſſarum mercatum attendamus, nonne cum eodem Cantore introducere poſſemus Simonem Magum Principi Apoſtolorum, ob repulſam, quam ab ipſo paſſus erat, exprobantem: "Tu repellis „me & ego triumpho de te, imò de „toto corpore Eccleſiæ. In ipſis etiam „Altaribus *ponam ſolium*, cubile, & *thro-* „*num* & dominium meum; ut etiam „præſentibus Angelis & quaſi coad- „unatis in uno angulo Altaris confi- „cere corpus Domini, ego in alio „cum Miniſtro Altaris; imò cum meo „potiùs, illud pro pretio conficiam. „Cupiditas dominatur in hoc Sacra- „mento, quod tamen impretiabile eſt. „Item: ſi ego ab Altari repellor, non „ideo minùs ſed magis Simoniaca cu- „piditas filia mea, filia Summi Sacer- „dotis irrumpet in Sancta Sanctorum, „omnia in Altaribus proponens ve- „nalia". Hæc Petrus. *Ibid. c. 27.*

Finio, ſi hoc unum præmonuero, nullatenus me intendere ſingula, quæ hoc

econtra ſi deſit hujuſmodi ſtipendium, occurrat quantumvis magna feſtivitas, non ritus ſolemnis, ſed ritus ſimplicior ſtipendio proportionatus habebitur. Quinimò, in nonnullis Eccleſiis fieri conſpicimus, per ſimiles mercenarios Miniſtros, ipſum ritum ab Eccleſia præſcriptum nonnumquam truncari, & fœdè mutilari, quia ſtipendium ipſorum judicio, quô nonniſi ſtipendium ponderatur, non correſpondet labori, quem Sacrificii decantationi cum integro ritu peragendi impendere deberent. O mercimonia?

In verbo abbrev. cap. 26.

Famoſus ille ac pius Petrus Pariſienſium Cantor in deteſtationem Clericorum quærentium temporale commodum in ſpiritualibus adducit exemplum " Prælati petentis in Ec-„clesia à Choro feſtum S. Stephani du-„plex fieri in ſericis & canticis Ec-„cleſiaſticis, ſed non impetrantis, niſi „cùm paſtum & refectionem annuam „Clericis promitteret, inſuper num-„mos matutinales illius noctis dupli-„candos; ut ſic celebrarent *potiùs Fe-„ſtum nummi duplicati, quàm Feſtum „S. Stephani*".

Si modò ſupereſſet Petrus, quam fre-

frequenter ingemiſceret, videns decantari Sacra potiùs nummi duplicati quàm Sacrum hujus illiuſve Sancti!

Quin ſi totum illum hodiernum quorumdum Sacerdotum profanum Miſſarum mercatum attendamus, nonne cum eodem Cantore introducere poſſemus Simonem Magum Principi Apoſtolorum, ob repulſam, quam ab ipſo paſſus erat, exprobantem: " Tu repellis Ibid. c. 27.
„ me & ego triumpho de te, imò de
„ toto corpore Eccleſiæ. In ipſis etiam
„ Altaribus *ponam ſolium*, cubile, & *thronum* & dominium meum; ut etiam
„ præſentibus Angelis & quaſi coad-
„ unatis in uno angulo Altaris confi-
„ cere corpus Domini, ego in alio
„ cum Miniſtro Altaris; imò cum meo
„ potiùs, illud pro pretio conficiam.
„ Cupiditas dominatur in hoc Sacra-
„ mento, quod tamen impretiabile eſt.
„ Item: ſi ego ab Altari repellor, non
„ ideo minùs ſed magis Simoniaca cu-
„ piditas filia mea, filia Summi Sacer-
„ dotis irrumpet in Sancta Sanctorum,
„ omnia in Altaribus proponens ve-
„ nalia". Hæc Petrus.

Finio, ſi hoc unum præmonuero, nullatenus me intendere ſingula, quæ hoc

hoc atque præcedenti paragrapho tanquam animi mercenarii indicia adduxi, Simoniaca dicere; sed hoc unum assero, totam rationem agendi Sacerdotum atque Ministrorum simili modò stipendia taxantium, & ad Sacrificium accedentium, non procul à Simoniaca labe aut turpi quæstu abesse; adeoque ipsum Missæ Sacrificium ea agendi ratione fœdè pollui & contaminari.

§. 10.

Occasione hodierni Missarum honorarii natum est contingere, ut plures indignè ad Sacrificium Altaris accedant.

Sess. 13. de Eucharist. cap. 7.

„SI non decet, ait Synodus Tridentina, ad Sacras ullas functiones „quempiam accedere, nisi sanctè, certè quò magis sanctitas & divinitas „cœlestis hujus Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentiùs „cavere ille debet, ne absque magna „reverentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa „plena formidinis verba apud Apostolum legamus: *Qui manducat & bibit indignè, judicium sibi manducat & bibit,*

„ *bit, non dijudicans corpus Domini*. Quare „ communicare volenti revocandum „ eſt in memoriam ejus præceptum: „ *Probet ſeipſum homo*".

Si ergo cavendum ſit viro Chriſtiano, ne abſque magna reverentia & ſanctitate ad percipiendum Euchariſtiæ Sacramentum accedat: atque communicare volenti, revocandum ſit in memoriam Apoſtoli præceptum: *Probet ſeipſum homo*; quantâ reverentiâ & ſanctitate oportet Sacerdotes ad percipiendum, tractandum offerendumque hoc tremendum Sacramentum accedere? Quantâque diligentiâ celebrare volenti, in memoriam revocandum dictum Apoſtoli præceptum: *Probet ſeipſum homo*?

At quàm illa ab Apoſtolo præviè ad illius Sacramenti ſuſceptionem requiſita ſui-ipſius probatio, in multis Sacerdotibus occaſione ſperati honorarii nata ſit intermitti, aut non ea qua oportet diligentiâ & ſcrutatione peragi, opus non eſt multis adſtruere.

Nonne enim attentâ humana corruptione natum eſt contingere, ut ſpes conſequendi ex Miſſarum celebratione commodum temporale, oculos

Sacer-

Sacerdotum excœcet, aut certè mentem obnubilet, quo minus sincerè *seipsos probent*, num magna cum satis reverentia & sanctitate ad Sacrificium accedant? An non humano tantum affectu, & potiùs ex consuetudine, aut necessitate consequendi vitæ necessaria, quàm devotionis ardore & Dei causâ ad Altare properent?

Quinimò, si quis Sacerdotum seu Sæcularium, qui ex stipendiis Missarum victitant, seu Regularium, quorum communitates ex eisdem vivunt, hodiernum quotidiè celebrandi morem, & modum seriò attendat, vereor ne cum Patribus Synodi Coloniensis dicere debeat: " Terret, nec immeri-
An. 1536. p. 2. c. 10. ,, tò, nos sermo Dominicus, qui vetat ,, nos sanctum dare canibus, & mar- ,, garitas nostras projicere ante porcos, ,, dum quosdam leviculos Sacerdotes ,, illotis manibus pedibusque, ut in ,, Proverbio est, audaciùs in hæc sacra- ,, tissima mysteria, quam in profana ir- ,, rumpere comperimus. Quales sunt, ,, *Qui humano affectu tantùm, & potiùs ex* ,, *more, quàm devotionis ardore* ad Altare ac- ,, cedunt, quorum polluta est mens & ,, conscientia; quos merito horrendum Evan-

„ Evangelii exemplum (quod Joannis
„ decimo tertio legimus in hæc verba:
„ *Et postquam accepisset buccellam introivit*
„ *in eum Satanas.* Et cætera quæ sequun-
„ tur) ad meliorem vitæ frugem, altio-
„ remque tanti mysterii contempla-
„ tionem revocaret".

An non magna cum Sacrificii irreverentia hodie conspicimus, Sacerdotes vitam otiosam, imò multis defectibus, nè dicam criminibus obnoxiam agentes, necessitate victum quærendi ex stipendiis Sacrorum quodammodò compulsos accedere ad *quotidianum* Sacrificium non secùs ferè atque opifices ad opus suum manuale lucelli causâ indies properare solent?

Non dubium quin & hodie verum sit, quod olim dixit S. Augustinus, *Omnem conditionem includere bonos & malos, esseq; Clericos perinde falsos ac Monachos. Sunt, ait, & Monachi falsi & nos novimus tales, sed non periit fraternitas pia propter eos, qui profitentur quod non sunt, tam sunt enim Monachi falsi, quàm Clerici falsi & fideles falsi*; & tamen nonnè inviti hodie videmus: quod in plerisque Monasteriis nulla bonos inter & malos, veros & falsos fratres *In Ps. 132.*

inter-

intercedente differentiâ, omnes indifferenter, idque frequentissimè, si non quotidie tremendis Altaribus assistant; quin assistere jubeantur; in illis præsertim Congregationibus, quibus vivere ex Sacrorum stipendiis in more positum est. O quot exinde non timenda sacrilegia!

Utinam omnibus Sacerdotibus, qui ex honorariis vivunt, vel sunt de Congregationibus ex illis viventibus, altè esset impressum illud Seraphici Doctoris monitum: *Primo vide*, ait in suo Tractatu de præparatione ad Missam, *quid desideres, ne propter avaritiam, aut timorem, aut vanam gloriam, aut consuetudinem, aut alicujus mundanæ complacentiæ, aut temporalis favoris causâ accedas: sicut multi diebus istis abutuntur ad sui perditionem, quod est datum ad salutem.*

Concludo, si hoc unum addidero, ex occasione hodierni Missarum stipendii id quoque contingere, ut Sacerdotes in peccatum prolapsi, rarò se à Sacris functionibus contineant; quoadusque per condignam pœnitentiam, veramque cordis contritionem, ac spiritus contribulationem se expurgaverint; nimirum lucro, quod sibi vel

com-

communitati ex Missarum celebratione obvenit, ipsos ad Altare propellente. Quod quàm sacro-sancto Missæ Sacrificio sit indignum quis non intelligat? Si enim teste Emerico de Bonis è Societate Jesu, *scelus sit horrendum dictu, & Angelis ipsis detestabile, quodque valeat soli tenebras offundere, terram tremefacere, & elementa permiscere*, si quis laïcus Eucharistiam sumere audeat, qui pridiè, nudius-tertius vel quartus ante peccavit, quantô non putandum scelus detestabilius, si Sacerdotes, nullo penè à peccato intervallo, Eucharistiam non sumere dumtaxat, sed & conficere, atque Deo Patri pro fidelium reconciliatione in odorem suavitatis offerre attentent? Verùm, quam id à sensu Ecclesiæ alienum! quæ Sacerdotes in crimen, præsertim carnis, etiam *occultum* prolapsos, multis sæculis in perpetuum à Sacris exclusit. Et licet posterioribus sæculis, dissimulante Ecclesia, disciplina illa quoad peccata occulta nonnihil sit relaxata; numquam tamen Sacris Altaribus restituendos Ecclesia censuit, nisi priùs diuturno lacrymarum fonte impurum peccatorum ardorem extinxerint, nisi priùs

 dignis

In Diss. Can. de Canonicis p.2.cap.2. §.8. dignis pœnitentiæ fructibus conscientiæ puritatem recuperaverint, ut latiùs alibi ostendimus.

§. 11.

Occasione hodierni Missarum stipendii fit, ut plures ad Sacerdotium ex humano affectu ascendant.

In tract. de præparat. ad Missam cap.8. "VÆ, væ, væ, Domine Deus, exclamat Doctor Seraphicus, quanti hodie infelices ad Sacros Ordines accedunt, & Divina Mysteria accipiunt, *non cœlestem panem, sed terrenum quærentes; non spiritum sed lucrum:* non Dei honorem sed suam ambitionem: non salutem animarum, sed *quæstum pecuniarum*". An non modò jure idem exclamare liceret; quando tam multos hodie ad Sacerdotium, tamquam medium ad parandum victum ascendere, imò aspirare videmus? Aliud penè non attendentes, quam quotidianum ex celebratione Missarum proveniens honorarium, quo de vitæ necessariis sibi provideatur; tamquam non virtutis exemplar, ait *Orat. 1.* Gregorius Nazianzenus, sed victûs occa-

occasionem & subsidium hunc ordinem esse judicantes. Qui non vocati à Deo tamquam Aaron, sed carnali affectu ad Sacerdotium accedentes fœdissimè ac perversissimè ad rationem cujusdam opificii deprimunt. " Quàm certè ,, dignius ampliusque consentaneum ,, rationi, cum Bernardo loquor, ut pro ,, carnali victu carnalia magis opera & ,, negotia exercerent, nec fierent inversores rerum, aut inhonorarent ministerium spirituale". *In declamat.* §. 13

Cùm igitur ex ratione vivendi multorum, non obscurè intelligatur, non ad aliud, quàm ad victum parandum ab ipsis Sacerdotium esse susceptum, meritò hodie ab Episcopis aliisque, qui Ordinandorum examini præficiuntur videndum, quo affectu ac proposito accedant ordinandi, verba sunt Synodi Coloniensis, "Accuratèque investigandum ,, est, num videlicet Dei causâ tantum, ,, an potiùs *suæ commoditatis* gratiâ ad ,, ordines capessendos aspirent, quærentes quæ sua sunt, non quæ Jesu ,, Christi. Quid enim est sua quærere, ,, & non quæ Christi sunt, nisi cum ,, tales non gratis Deum diligunt, non ,, Deum propter Deum quærunt, tem- *An.* 1536. *p.* 1. *c.* 21

„poralia commoda sequentes, lu-
„cris inhiantes, & honores ab homi-
„nibus expetentes? Quisquis ergo ta-
„lis est, non Dei Filius, nec ovili
„Christi idoneus pastor futurus, sed
„mercenarius est. Ubique Deus ho-
„minis intentionem & mentem spe-
„ctat, quam Christus in Evangelio lu-
„cernam corporis atque oculum vocat.
„Qui si simplex fuerit, totum corpus
„lucidum erit. Quare si lumen quod
„in initiando est, tenebræ sunt, ipsæ
„tenebræ quantæ erunt"?

Ut verò hic animus explicatior sit, vult dicta Synodus, " Ut Ordinandi
„præviè ante Ordinationem se Vica-
„riis Episcoporum præsentent, qui eos
„rogabunt, quid eos huc permoveat;
„an expenderint, quid in hac voca-
„tione præstare oporteat, an huic vo-
„cationi se sentiant posse respondere
„....... *an affectu carnis huc ducantur, ut*
„*videlicet in otio & suaviter vivant, opesve*
„*& honores parent.* Admoneantur quo-
„que, subjungit Synodus, ut bene se-
„ipsos explorent, excutiantque, nè
„cùm ad capiendos Ordines reversi
„fuerunt, Spiritum sanctum frau-
„dent".

Utinam

Utinam hoc Synodale monitum omnibus, qui Ordinationibus præſunt, altè foret impreſſum, accuratèque Ordinandorum animus & intentio diſcuteretur, quam multorum in Sacerdotio ſuſcipiendo diſtorta ac perverſa reperiretur intentio!

Porrò accuratam hanc intentionis diſcuſſionem hodierno tempore non tantum neceſſariam eſſe in illis, qui è Clero ſæculari ad Sacerdotium aſcendere volunt; ſed etiam in Regularibus, vel inde non difficulter intelligi poteſt, quòd paſſim omnes indifferenter è Religioſorum communitatibus, præſertim quæ ex Miſſarum ſtipendiis vivunt, modò ad ætatem requiſitam pervenerint, & aliquo tempore profeſſionem Religioſam emiſerint, ad ſacros Ordines, imo ipſum Sacerdotium præſententur, quin & propellantur.

Non diffiteor quidem, vitam Religioſam debitè inſtitutam plurimùm conducere, ut à ſæculi corruptione ſegregati in omni virtutum genere exercitentur, atque ita S. Ordinibus ſuſcipiendis idonei reddantur, illud tamen mecum omnes fateantur, neceſſe eſt; non eam eſſe, nec umquam fuiſſe Reli-

giosæ professionis virtutem, ut universi illam emittentes ad perfectionem etiam Monasticam, ad quam omnis professio Religiosa tendit, pertingant: multò minus Sacerdotalem attingant. *Multò major*, ait Chrysostomus, *vitæ integritas huic* (Presbytero) *quam illis* (Monachis) *necessaria*. Item: *Eos*, inquit, *qui sacerdotum munere funguntur, sanctiores ac puriores illis esse oportet, qui se ad montes contulerunt.* Hinc illud Hieronymi: *Sic vive in Monasterio, ut Clericus esse merearis.*

Lib. 2. de Sacerd. c. 2 & 4.

Quibus consonat illud Doctoris Angelici: *Ordines sacri praexigunt sanctitatem: sed status Religionis est exercitium quoddam ad sanctitatem assequendam. Unde pondus Ordinum imponendum est parietibus jam per sanctitatem desiccatis. Sed pondus Religionis desiccat parietes, id est, homines ab humore vitiorum.*

2.2.q.189 art.1. ad 3

Hinc Pontifices & SS. Patres etiam in primo Religionis fervore, non omnes in Religione viventes Sacris Ordinibus idoneos judicabant, sed quos prævio diligenti examine & discussione tantis Ministeriis virtutum meritis respondere invenissent; unde ad Aurelium scribit Augustinus: *Cùm ex his qui*

Epist. 67.

qui in Monasterio permanent, non tamen nisi probatiores atque meliores ad Clerum assumere soleamus.

Sub idem tempus ad Himmerium Episcopum scribens Siricius Papa, Monachos Clericorum officiis aggregari optat & voluit, at non omnes, *sed quos morum gravitas, & vitæ ac fidei institutio sancta commendat.* Epist. 1. cap. 13.

Quam procul à mente S. Gregorii abfuerit, ut omnes vitam Religiosam professos Sacerdotio dignos crederet, ex illius ad Candidum Episcopum responso, luculenter patescit. Cùm enim Candido licentiam dedisset, Monachos de Monasteriis in sua Parochia (hoc est Diœcesi) positis, cum consensu Abbatis tollendi & Presbyteros ordinandi, hoc monitum subjungit: *Sed illius* PRÆ OMNIBUS *estote soliciti, ut vitam actusq; eorum qui in hoc sunt officio constituendi*, SUBTILITER *debeatis inquirere, & tunc eos,* SI DIGNI *fuerint, ordinare.* Lib. 5. epist. 27.

Patrum vestigiis inhærens Tridentina Synodus, ætate Ordinandorum præscriptâ adjungit: " Sciant tamen " Episcopi, non singulos in ea ætate " constitutos, debere ad hos Ordines

Sess. 23. cap. 12. de Reform. „ assumi ; sed *dignos dumtaxat, & quorum* „ *probata vita senectus sit*". Et nè Episcopi ad credendum inducerentur, Regularium omnium eam esse vitæ integritatem, subjungit: "Regulares quoque nec „ in minore ætate, nec *sine diligenti exa-* „ *mine* ordinentur : privilegiis quibus- „ cumque, quoad hoc , penitùs exclusis". Et nonnè meritò ? Quis enim Ibid. c. 14. credat Religiosos omnes *ita pietate ac castis moribus conspicuos, ut præclarum bonorum exemplum, & vitæ monita ab eis possint exspectari*, quemadmodum in assumendis ad Presbyteratum exigit Tridentinum ; vel *quod eorum doctrina sit futura spiritualis medicina populo Dei. Odor vitæ eorum delectamentum Ecclesiæ Christi ; ut prædicatione atque exemplo ædificent domum, id est, familiam Dei*, ut loquitur Pontificale. In ordinat. ad Presbyt.

Nonne ergo illi Monasteriorum superiores quos videmus indifferenter omnes ad Presbyteratum præsentare, imò propellere, jure merito in suspicionem veniunt, quod spe commodi temporalis ex Sacerdotio acquirendi excœcati, nec de Sacerdotii, nec divina ad illud vocatione eam idæam concipiant, quam Patres & Concilia ex-

exprefferunt? Quod & exindè verofimilius fit, quod experientiâ conftet, ex celebratione Miffarum quotidianum ftipendium in Monafterii utilitatem folicitè quæri; atque Sacerdotium velut medium ad victum quærendum quodammodò confiderari.

Ut proinde non immeritò monuerit Francifcus Hallier: "Non adeò Superiorum Regularium fidei credendum, ut quos illi tamquam dignos obtulerint abfque ullo alio examine, atque difcuffione ad Sacros Ordines Epifcopi recipiant...... *maximè cùm notum fit*, inquit, *totius Monafterii interesse, ut quamplurimos Ordinibus Sacris initiatos habeat*: & facilè probi etiam & boni, infitâ hominibus cupiditate Ordinis fui gloriam promovendi (qua Regulares præ cæteris maximè flagrant, quod Ordinis fui ampliationem & ornamentum ad Dei gloriam & Ecclefiæ utilitatem fpectare præfertim arbitrentur) facilè, inquam, abripiantur, ut leviùs de fuis cenfeant, quàm par fit, & in pondere, & pondere judicent fuorum induftriam, ac dotes magnificè, Sacer-

In append. ad fect. 1. de SS. Ordinat. §. 3.

dotii

„dotii & reliquorum Ordinum Ec-„clesiasticorum dignitatem tenuiter „æstiment".

§. 12.

Episcopis incumbit tollere ea, quæ circa Sacrificium Missæ turpem quæstum sapiunt: eaq; statuere, quæ ei debitum honorem & cultum conciliant; hisq; Episcoporum decretis Regulares quantumvis exempti obedire tenentur.

Res sacras contemni atque vilescere, si ad pecuniarum quæstum Sacerdotum illæ reduci videantur, notius est, quàm ut probari debeat: quis enim veneretur, ait Gregorius Magnus, quod venditur, aut quis non vile putet quod emitur? Adhæc, quam erga Sacra Religionis Mysteria venerationem Ministri conciliabunt, si ea quæstui ipsorum subservire appareat.

Hinc tantopere Episcopis, tamquam præcipuis Sacrorum depositariis, & Mysteriorum Dei dispensatoribus inculcatum, ut omnia, quæ turpem quæstum sapiunt, à rebus sacris amovere studeant.

Et

Et quidem Synodus Tridentina de Sanctorum invocatione, atque Reliquiarum & Imaginum veneratione, agens, Episcopos monet ut " omnis superstitio in Sanctorum invocatione, „ Reliquiarum veneratione, & Imaginum sacro usu tollatur; *omnis turpis quaestus eliminetur*". *In decreto de invocat. Sanctor.*

Similiter de Purgatorio sermonem faciens, rursus praecipit, "ut ea quae „ ad curiositatem quamdam aut superstitionem, *vel turpe lucrum sapiunt*, tamquam scandala & fidelium offendicula prohibeant" *In decreto de Purgatorio.*

Quid adversus pravos eleëmosynarum quaestorum abusus, Sacrum indulgentiarum thesaurum ad turpem quaestum redigentium, eadem Synodus decreverit, ut *tandem caelestes hos Ecclesiae thesauros*, NON AD QUAESTUM, *sed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant*, notum est.

Verùm quia fatendum est, "nullum „ aliud opus adeò sanctum ac divinum „ à Christi fidelibus tractari posse, ut „ ait dicta Synodus, quàm hoc ipsum „ tremendum mysterium, quo vivifica „ illa hostia, qua Deo Patri reconciliati „ sumus, in Altari per Sacerdotes quotidie *Sess. 21. cap. 9. de Reform.*

„ tidie immolatur; ſatis etiam apparet, „ *omnem operam & diligentiam in eo po-* „ *nendam eſſe*, ut quantâ maximâ fieri „ poteſt interiori cordis munditia & „ puritate atque exteriori devotionis „ ac pietatis ſpecie peragatur".

Quapropter ſpeciatim decernit Sancta Synodus " ut ordinarii locorum „ Epiſcopi ea omnia prohibere, atque „ è medio tollere ſedulò curent ac te- „ neantur, quæ *vel avaritia*, idolorum „ ſervitus, vel irreverentia, quæ ab im- „ pietate vix ſejuncta eſſe poteſt, vel „ ſuperſtitio, veræ pietatis falſa imita- „ trix, induxit". Deinde variis enumeratis quæ vel avaritia, vel irreverentia, vel ſuperſtitio in hujus Myſterii vilipendium induxit. " Hæc igitur „ omnia quæ ſummatim enumerata „ ſunt, omnibus locorum Ordinariis „ ita proponuntur, ut non ſolum ea „ ipſa, ſed quæcumque alia huc perti- „ nere viſa fuerint; ipſi pro data ſibi „ à ſacroſanctâ Synodo poteſtate, ac „ etiam, ut delegati Sedis Apoſtolicæ, „ prohibeant, mandent, corrigant, ſta- „ tuant; atque ad ea inviolatè ſervan- „ da Cenſuris Eccleſiaſticis, aliiſque „ pœnis, quæ illorum arbitrio conſti- tuentur,

„ tuentur, fidelem populum compel-
„ lant: non obſtantibus privilegiis,
„ exemptionibus, appellationibus, ac
„ conſuetudinibus quibuſcumque".

Nulla proinde quantumvis inveterata conſuetudo, ſeu potius abuſus, remorari poteſt Epiſcopos, quo minus omnem illam abominandam Sacerdotum mercimoniam, & turpem quæſtum circa celebrationem Miſſarum, occaſione ſtipendiorum introductum aboleant; eaque omnia ordinent, quibus Miſſæ Sacrificio debitus honor & cultus ad Dei gloriam & fidelis populi ædificationem reſtituatur.

Conſtat quoque, nulla privilegia, nullaſque exemptiones impedimento eſſe Epiſcopis, quo minus ea, quæ pro illius Sacramenti debito cultu & veneratione decernenda credunt, ſuum effectum ſortiantur. Unde teſte Fagnano
„ Generaliter hoc Decretum cenſuit
„ S. Congregatio comprehendere e-
„ tiam Regulares *quantumvis exemptos*,
„ eoſque ea omnia, quæ ab Ordinariis
„ locorum circa obſervanda, & evi-
„ tanda in Miſſarum celebratione ſta-
„ tuta fuerint, omnino ſervare tenere,
„ ad idque etiam pœnis ac cenſuris Ec-
cle-

„ clesiasticis ab iisdem Ordinariis cogi „ & compelli posse".

Neque hæc positiva atque specialis derogatio seu restrictio exemptionis Regularium, sed illius legitima declaratio dicenda est. Quæcumque enim Regularibus exemptio concessa sit, ea Regulares ut Regulares spectat, nullatenus verò Regulares ut partem constituentes Hierarchiæ Ecclesiasticæ divina ordinatione institutæ, *quæ constat ex Episcopis, Presbyteris & Ministris*; ideoque qualiscumque indulta Regularibus exemptio, disciplinam dumtaxat Regularem concernit, nec ad functiones Hierarchicas sine manifesto errore, atque ipsius Hierarchiæ Ecclesiasticæ destructione extendi potest.

Cum enim Regularium exemptio, privilegium sit contra jus commune indultum, unanimi omnium Canonistarum sententiâ strictè venit interpretanda, & intra expressum verborum tenorem continenda. Quam regulam, quoad exemptos sedulò ab Episcopis observatam voluit sæculo præterito Synodus Tolosana: " Episcoporum „ jurisdictioni non mediocre impedi„ mentum, exemptis profusioris vitæ

An. 1590 *p.*4. *c.* 16. §. 1.

occa-

„ occasionem, Christianis non vulgare „ scandalum afferre, *Laxiùs, quàm par* „ *est*, ait Synodus, *exceptæ exemptiones* „ *consueverunt.* Hunc igitur in exemp- „ tionum cognitione Episcopi mo- „ dum adhibeant, & ut illas *ad unguem* „ *observent*, & *ultra quàm loquuntur*, mi- „ nimè extendant".

Ex hoc fundatissimo atque receptissimo juris principio, ulteriùs tamquam indubitatum, & multis Juris textibus probatum inferunt Canonistæ: Exemptionem aliquibus in una qualitate concessam, minimè concernere eosdem, ut alia disparata qualitate vestitos: atque ita Regularibus datam, non esse protrahendam ad Regulares in quantum Presbyterali, aliove officio à statu Regulari disparato & distincto funguntur: quemadmodum in simili: si in eodem concurrat qualitas Canonici & Pastoris, exemptio Canonicis facta eundem in functionibus Pastoralibus non eximit, ut declarat Innocentius III. & " Privilegia quæ residentibus in Curia Romana vigore „ Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere „ solent; ea in iis, qui Ecclesiastica Bene- *Cap. Cum Capella de privil.*

„ Beneficia obtinent, *ratione prædicto-*
„ *rum Beneficiorum minimè intelligantur*,
„ ait Synodus Tridentina, ſed Ordi-
„ narii juriſdictioni ſubjecti perma-
„ neant".

Juxta certum proinde & indubitatum juris principium proceſſerunt Patres Concilii Tridentini, dum declararunt, Epiſcopos poſſe ſtatuere ea omnia, quæ ad debitum cultum & reverentiam conciliandum pertinent *non obſtantibus exemptionibus*; quandoquidem exemptiones, ſi quæ Regularibus ſint indultæ, ſint reſtringendæ ad ea, quæ Regulares ut Regulares exercent; ut nec ad ea extendenda, quæ ut Presbyteri aut Eccleſiæ Miniſtri ab Epiſcopis aſſumpti faciunt. Quam diſtinctionem notavit Doctor Angelicus dum dixit: " Monachus magis tene-

In ſecund. ſentent. diſt. 44. q. 2. art. 3. ad 3.

„ tur obedire Abbati, quàm Epiſcopo
„ in illis, quæ ad ſtatuta Regulæ perti-
„ nent. in *his autem, quæ ad diſciplinam*
„ *Eccleſiaſticam pertinent magis tenetur E-*
„ *piſcopo*; quia in his Abbas eſt Epiſco-
„ po ſuppoſitus".

Prædictum Canoniſtarum certiſſimum principium, illamque Doctoris Angelici diſtinctionem, ſi attendiſſet P. Ja-

P. Jacobus à S. Antonio Ordinis FF. B. V. Mariæ de Monte Carmelo, non tam fœdè in ſuis Conſultationibus Canonicis contra manifeſta jura Canonica, & cum totius Hierarchiæ Eccleſiaſticæ everſione, exemptiones Regularium ad Sacras Hierarchiæ functiones extendiſſet; & inter alia (quod huic noſtræ materiæ magis propinquum) vidiſſet, quomodo exemptio ſi quæ Regularibus competit, facere nequeat, ut Ordinariis, quoad publicam Euchariſtiæ expoſitionem obedire non teneantur, atque ita non tam fidenter, ut credo, aſſeruiſſet: *Regulares Mendicantes poſſunt in ſuis Eccleſiis SS. Euchariſtia Sacramentum à populo adorandum publicè exponere abſque licentia Ordinariorum.* *Conſult. 2. reſol. 4.*

Cùm enim publica Euchariſtiæ coram populo expoſitió, non ſit actus diſciplinæ regularis, ſed potiùs Hierarchicus; & ad debitam populi devotionem erga idem Sacramentum excitandam ſpectans; ex præmiſſis evidens fit, exemptionem Regularibus conceſſam, ad ſimilem actum, qui ab ipſis non ut *Regularibus*, ſed ut *membris* Hierarchiæ Eccleſiaſticæ, & *cooperatoribus ſubſidiariis*

N Epi-

Episcoporum, exercetur, porrigi non posse.

Juxta quæ notoria Juris principia, generalis Ecclesiæ Gallicanæ Conventus, constans ex Cardinalibus, Archiepiscopis, aliisque pluribus Prælatis nihil detractum credidit legitimis juribus Regularium dum An. 1655. decretum edidit tenoris sequentis: " Cum plures authoritate privata, in„ quit Conventus, sub prætextu In„ dulgentiarum, professionum Filia„ rum, processionum aut solemnitatum „ Ordinis sui præsumant *palam & pu„ blicè SS. Sacramentum exponere in Eccle„ siis suis:* sese insuper gravare funda„ tionibus quas in hunc finem susci„ piunt, quod valde *diminuit cultum & „ respectum huic SS. Sacramento debitum,* „ quod Ecclesia consuevit reservare „ *pro ultimo refugio* in necessitatibus suis „ extraordinariis, ad quam licentiam „ in posterum impediendam, inhibetur „ expressè SS. Sacramentum exponi „ palam super Altare, illudve deferri „ in processionibus, nisi in solemnitate „ SS. Sacramenti aut diebus devo„ tionum *extraordinariis* pro publicis „ causis indictis & per Episcopum approbatis

„ probatis obtentaque *ejus permißione.*
„ Ea propter non poterunt Ecclesia-
„ stici sæculares & *regulares exempti* &
„ non exempti sese per quamcumque
„ conventionem aut contractum obli-
„ gare ad publicè exponendum Vene-
„ rabile Sacramentum, aut in hunc fi-
„ nem suscipere aliquam fundationem
„ sine *prævio consensu Episcopi*".

Plura tum Synodorum, tum Sacræ Congregationis Cardinalium Decreta, quibus declaratur nec regularibus exemptis fas esse, publicè Venerabile adorandum populo exponere sine consensu Episcopi, refert Joannes Thiers in suo tractatu gallico de expositione Venerabilis.

Quidquid igitur statuendum Episcopi judicaverint, ut sacro-sancto Missæ Sacrificio debitus honor & cultus ad Dei gloriam & fidelis populi ædificationem restituatur, omnes seu sæculares seu regulares tam exemptos quam non exemptos constringit.

§. 13.

Efficax remedium, quo mercenarius modus, qui circa celebrationem Missarum occasione honorarii invaluit, extirpetur, est ut ad Sacros Ordines non assumantur, de quibus fundata sit conjectura, quod ad illos accedant ut ex celebratione Missarum sibi, vel communitati temporalia quærantur.

OCcasione hodierni Missarum honorarii plurima sacro-sancto Missæ Sacrificio indigna invaluisse hactenus sat ostensum; quorum præcipuam esse radicem vidimus, quòd multi tum è Clero, tum è Regularibus ordinentur, ut ex Missarum stipendiis, vel sibi, vel suæ communitati temporalis vitæ subsidia quærantur.

Efficax itaque adversus abusus illos remedium erit, ut nulli ad Sacrum Presbyteratûs Ordinem admittantur de quibus fundata conjectura sit, quòd ad illum eo intuitu accedant, ut vel sibi vel communitati de temporalibus ex Missarum celebratione provideatur.

Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis, quæ

sunt

ſunt ad Deum, non ad temporalia, *ut offerat dona & Sacrificia pro peccatis*, nequaquam verò ut ſibi vel communitati ex oblatione Sacrificiorum ſtipendia acquirat.

Declarat Eccleſia per Patres Concilii Tridentini, nec primâ tonſurâ initandos, *de quibus probabilis conjectura non ſit, eos non ſæcularis judicii fugiendi fraude*, SED UT DEO FIDELEM CULTUM PRÆSTENT, *hoc vitæ genus elegiſſe.* Unde Franciſcus Richardotus è Concilio Tridentino redux in Synodo ſua ſtatuere non dubitavit: *Vt ad tonſuram non admittantur, niſi qui fidem faciunt, ſe eo animo hunc gradum optare*, UT DEO ET ECCLESIÆ SERVIANT. *Seſſ. 23. cap. 4. de Reform.*

Quid ergo? Neminem ad primam tonſuram admittendum cenſebit Eccleſia, niſi qui fidem faciat, ſe eo animo hunc gradum optare, *ut Deo & Eccleſiæ ſerviant?* Ad Presbyteratum verò admittendum credet, de quibus conjectura ſit, quòd ad hunc gradum accedant, non tam ut Deo & Eccleſiæ ſerviant, quam ut ſibi, vel communitati honoraria plura parari queant? Abſit. Audi, quid ad Ordinandos ad Presbyteratum nomine Eccleſiæ dicat Pontifex

ordinans: " Tales esse studeatis, ait, „ ut *in adjutorium Moysi & duodecim Apo-* „ *stolorum, Episcopornm videlicet Catholico-* „ *rum, qui per Moysem & Apostolos figuran-* „ *tur*, dignè per gratiam Dei, eligi va- „ leatis........ itaque, Filii dilectissimi, „ quos *ad nostrum adjutorium* fratrum „ nostrorum arbitrium consecrandos „ elegit, servate in moribus vestris castæ „ & sanctæ vitæ integritatem. Agnos- „ cite quod agitis: imitamini quod „ tractatis; quatenus mortis Domini- „ cæ mysterium celebrantes, mortifi- „ care membra vestra à vitiis & con- „ cupiscentiis omnibus procuretis. Sit „ doctrina vestra spiritualis medicina „ populo Dei. Sit odor vitæ vestræ „ delectamentum Ecclesiæ Christi; *ut* „ *prædicatione atque exemplo ædificetis do-* „ *mum, id est, familiam Dei*, quatenus nec „ nos de vestra provectione, nec vos „ de tanti officii susceptione damnari à „ Domino, sed remunerari potiùs me- „ reamur".

Non igitur ad temporalia vel sibi vel communitati comparanda, sed in *adjutorium* Episcoporum ad Presbyteratum eligendos censet Ecclesia: unde his verbis nomine Ecclesiæ Deum pre-

precatur Episcopus ordinans: "Quapropter infirmitati quoque nostræ „quæsumus, hæc *adjumenta* largire; „qui quanto fragiliores sumus, tanto „his pluribus indigemus.....: Sint *providi cooperatores ordinis nostri*; eluceat „in eis totius forma justitiæ, ut bonam „rationem dispensationis sibi creditæ „redditurì æternæ beatitudinis præ„mia consequantur".

Proinde dum Synodus Tridentina dicit: "Cùm nullus debeat Ordinari, „qui judicio sui Episcopi non sit *utilis* „aut *necessarius suis Ecclesiis*; Sancta „Synodus vestigiis sexti Canonis „Concilii Chalcedonensis inhærendo „statuit &c", aliud non insinuat, quam nullum esse ordinadum, nisi qui judicio sui Episcopi utilis aut necessarius sit, ut tamquam membrum Hierarchiæ Ecclesiasticæ Episcopo, in ædificationem domûs, id est, familiæ Dei, adjutor accedat. *Sess. 23. cap. 16. de Reformat.*

Non immeritò igitur cum vehementi indignatione quærit pius quidam ac eruditus auctor: "An sit ratio „satis Canonica multiplicandi Pres„byteros in quibusdam communitati„bus, quia Sacristia communitatis sub- *Tract. cui tit. Pratiques de pieté pour honorer*

le S. Sacrament, pratiq. 53. §. 16. „ subministrat ipsi familiæ reditum decem, duodecim vel quindecim millium florenorum ex multitudine „ Missarum, quæ in Ecclesia similis „ communitatis dicuntur?

Seß. 21. cap. 2. de Reform. Si teste Synodo Tridentina, "non „ deceat divino ministerio adscriptos, „ cum ordinis dedecore mendicare, aut „ *sordidum aliquem quæstum* exercere". Nonnè multo magis dedecet divino ministerio adscriptos, quæstum ex Missis quærere, Cum summo Ordinis Sacerdotalis, & ipsius Sacrificii dedecore? An non enim ob multiplicem illam Sacerdotum ordinationem, qui ex Missarum honorariis *quæstum* quærunt, dicere quis posset, quod olim Petrus Blesensis dixisse legitur: *Epiſt. 123* Video „ autem hodie, quod & flens dico, innumeros illiteratos, aut potiùs idiotas, & nihilominus carnaliter conversantes, usurpare tanti officii (Sacerdotalis) gradum: ita quòd *Sacramenti dignitas ex indigna numerositate vilescit*, & evenit, quòd Osee Propheta conquerendo deplorat, & dicit: „ *Multiplicavit populus Altaria ad peccandum, factæ sunt eis aræ in delictum*".

Ex his nemo inferat me voluisse asse-

asserere Sacerdotibus generaliter vetitum esse, oblata sibi Missarum honoraria *liberali* atque *grato* animo accipere, & modò omnis turpis quæstûs suspicio absit; id enim unicè hîc dicere animus fuit, quod Episcopi, ut mercenarium modum, qui circa celebrationem Missarum invaluit extirpent, neminem ad Sacros Ordines deberent assumere, de quo conjectura sit, quod ad illos accedat, ut ex celebratione Missarum vitæ subsidia aut sibi, aut communitati habere quærant.

§. 14.

Proponuntur varia remedia quibus occurratur incommodis quæ ex stipendiis Missarum nata sunt oriri.

IRreverentias, quæ occasione hodierni Missarum stipendii circa sacrosanctum Altaris Sacrificium committuntur, magna ex parte oriri exinde, quod à nonnullis Missarum celebratio assumatur tamquam medium, quo necessaria sustentatio procuretur ex ante dictis est manistum; quare, ut §. præcedenti observatum est, multum

ad

ad extirpationem illarum irreverentiarum valebit, si Episcopi ad Ordines Sacros non admittant, de quibus conjectura est, quod ad Sacerdotium veniant aut præsententur, ut ex Missarum celebratione sibi vel communitati temporalia subsidia proveniant. Verùm remedium illud ad mali illius eradicationem non omnino sufficiet, si etiam Pastores, aliive Ecclesiarum necessarii Ministri ex Missarum celebratione vitæ necessaria quærere jubeantur. Hinc enim facilè continget, ut nonnulli necessitate compulsi modo mercenario Missæ Sacrificium sint tractaturi; quo ulteriùs eveniet, ut & ipsi Ministri de turpi quæstu aut Simonia reddantur suspecti, & quod de ipso Missæ Sacrificio, tamquam de quodam opificio, quo Sacerdotes victitare debeant, fidelibus idæa ingeratur.

Nonne quoque exinde fiet, quod necessitate quodammodò cogente, frequentiùs S. Altaribus adstare debebunt; & nonne inde natum est fieri, ut apud plures ipsa Sacrificii oblatio non eo fidei ardore, & reverentia, qua oportet, peragatur? Quid enim certius, quàm res tametsi sanctissimas, assiduitate, & nimia

mia familiaritate vilescere. Divinitùs ab Augustino dictum est, quotidiana miracula quibus rerum naturam perpetuò Deus illustrat, longè esse iis mirabiliora quibus ad sui cognitionem & fidem homines adduxit : Imò *& omni miraculo quod fit per hominem majus miraculum esse hominem.* Sed inusitatis inauditisque miraculis commoveri nos oportuisse, *quia miracula visibilium naturarum, licet multo majora, videndi assiduitate viluerunt.*

De civit. Dei lib. 10 cap. 12.

Multum proinde valebit, ut incommodis ex Missarum honorariis natis oriri, occurratur, " Si curet Episcopus, ,, quemadmodum statuit Synodus Tri- ,, dentina, ut in Parochialibus Eccle- ,, siis, quarum fructus adeò exigui sunt, ,, ut debitis nequeant oneribus satis- ,, facere, si per beneficiorum unionem, ,, non tamen regularium, id fieri non ,, possit, ut primitiarum vel decimarum ,, assignatione, aut per Parochianorum ,, simbola & collectas, aut qua com- ,, modiori ei videbitur ratione, *tantum* ,, *redigatur, quod pro Rectoris ac Parochiæ* ,, *necessitate decenter sufficiat.*

Sess. 24. cap. 13. de Reformat.

Provideat, inquam, *tantum,* quod non solùm pro Rectoris sed etiam Pa-

rochiæ

rochiæ necessitate decenter sufficiat; adeoque *tantum*, ut Rector seu Pastor possit sibi tot Sacerdotes adjungere, *quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum divinum celebrandum*, ut loquitur Tridentinum.

Sess. 21. cap. 4. de Reformat.

Et certè quid injustius, quam decimas aliosque Ecclesiasticos proventus possideri ab illis, qui nihil aut parum pro populo laborant; & interim ipsos operarios, quibus decimæ primario debentur, adigere, ut ex Missarum celebratione victum quærere teneantur?

Plurimum quoque ad conciliandum Missæ Sacrificio debitum cultum conduceret, si in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis nulli assumerentur Vicarii, *nisi quorum mores & vita probata fuerint*, ut loquitur Synodus Cameracensis, illisque de honesta atque sufficienti sustentatione provideretur, ut non cogerentur (prout hodiè proh dolor! nimis frequenter non sine populi scandalo, & Sacrificii atque Sacerdotii vilipendio fieri videmus) more mercenario ex quotidianis Missarum stipendiis victum comparare.

An. 1565. tit. 6. c. 15

Certè, si ipsi Canonici justum ac æquum reputent, ut sibi tamquam Ec-

clesiæ operariis vitæ necessaria ex Ecclesiarum proventibus dentur, qua specie justitiæ Vicariis suis, qui onus officii cum ipsis ferunt, debitam sustentationem negant? Eosque non tamquam officii sui coadjutores, sed ut mercenarios suos quodammodò tractant, & ad sordidum quæstum ex Missarum celebratione adigunt? Quapropter non immeritò jam pridem dixit Concilium Moguntinum: "Per- *An. 1549. Can. 70.*
" niciosus abusus est, cum pudendo
" Cleri dedecore, & animarum peri-
" culo, gravique Ecclesiarum detri-
" mento conjunctus, quod in Ecclesiis
" quibusdam Cathedralibus & Colle-
" giatis, potissima proventuum portio
" Canonicis etiam apud Ecclesias non
" residentibus, nec quidquam utilis
" aut necessarii ministerii exequenti-
" bus, distribuitur, Vicariis, qui diurna
" ac nocturna fatigatione omnes Ec-
" clesiæ functiones sustinent, vix tenui
" censu, & qui ad vitam misere susten-
" tandam ægrè sufficiat, relicto. Hinc
" Capitula & Canonicos Ecclesiarum
" in Domino exhortamur, ut æquitatis
" & rationis olim Deo reddendæ me-
" mores, ad functiones Ecclesiis suis
neces-

„ necessariis his qui eas gerunt de fru-
„ ctibus Ecclesiarum sussientem & ho-
„ nestum victum deputent".

Ad hæc, non parum valeret ad occurrendum irreverentiis quæ tum circa Missæ Sacrificium, tum circa Sacerdotium occasione moderni Missarum honorarii occurrunt, exacta custodia decreti Synodæ Tridentinæ, quo cavetur, ut in Monasteriis tam virorùm quàm mulierum, bona immobilia possidentibus vel non possidentibusis tantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, qui vel ex reditibus propriis Monasteriorum, vel ex consuetis eleèmosynis commodè possit sustentari; hoc quippe pacto fieret, ut ex Missarum honorariis victum accipere non cogerentur, atque ita faciliùs evitaretur mercenarius ille modus, quo Missæ Sacrificium, necessitate habendi temporalia vitæ subsidia quasi cogente, sæpius tractari solet; neque adeò facilè, eadem necessitate adigente, & nonnunquam excœcante, suos ad Sacerdotium præsentarent, & Episcopis ordinandos obtruderent.

Porrò remedium hoc incommodis illis eviatndis admodum congruere, jam
pridem

pridem teste Urbano VIII. notavit Sacra Cardinalium Congregatio; postquam enim multa ad extirpandos abusus, qui in quibusdam Monasteriis, circa celebrationem Missarum invaluerant, & *omne damnabile lucrum ab Ecclesia removendum* Pontifex decrevisset tandem subjungit: " Postremò Illu-
" strissimi Patres, non sine gravi animi
" dolore intelligentes, mala ferè omnia,
" quæ regularem disciplinam evertunt,
" ac præcipuè nimiam hanc facilitatem
" fovent in *oneribus Missarum supra vires*
" *suscipiendis* veluti ex infecta radice,
" pullulare *ex majori Regularium numero,*
" *quam ferant redditus, & eleëmosynæ*
" *cujusq; Monasterii*; inhærentes Sum-
" morum Pontificum ac Sacri Triden-
" tini Concilii Decretis statuerunt",
ut in proximo Capitulo seu Congregatione Generali aut Provinciali sedulò examinetur, " quot Religiosi
" homines, connumeratis etiam laïcis
" aliisque necessariis servientibus, in
" unoquoque Monasterio, Conventu
" domo Regulari juxta regionis, &
" proprii instituti morem, victum &
" vestitum, & medicinalia in communi
" habentes, competenter valeant sustentari.

„ ſtentari. Tum eorumdem bonorum, „ redditiuum, eleëmoſynarum, & „ onerum præciſam notam ipſimet „ Capitulo, ſeu Congregationi exhi- „ beant, ut in illo diligenter diſcuſſis „ omnibus, cujuſque familiæ, Mona- „ ſterii, Conventûs, ac Domûs Regu- „ laris in ſingula quaque Provincia „ *certus earum tantum perſonarum numerus,* „ *Patrum Capitularium voto, præfigatur, quæ* „ *redditibus, eleëmoſynis, & obventionibus,* „ *ut ſuperiùs, ſufficienter ali poſſint.*

Ex his tamen ne quis inferat, Regularibus fas non eſſe Miſſarum honoraria à fidelibus *liberaliter* oblata recipere, eaque in communem Monaſterii uſum impendere; id enim ſolum dico, multorum malorum occaſionem eſſe, quod Religioſorum communitates ex Miſſarum *ſtipendiis* vivere *cogantur:* quam neceſſitatem, atque ex illa, tamquam radice pullulantia incommoda, ut Monaſteria evitent, convenientiſſimum eſſe, non plures ad Religionem recipi, quàm ex communibus Monaſterii reditibus aut conſuetis eleëmoſynis ali poſſint, cum Sacra Congregatione & Urbano VIII. dicere non vereor.

Quæ-

Quærebatur à Gersonio, " si melius " esset quod conferentes temporalia " starent in sola *generalitate* pro suffragiis habendis : & si ad hoc, & quomodo monendi"? Respondet Gersonius, " Solicitudo pia conferentis " temporalia si vult, potest in sua *generalitate* suffiagia requirere. Et sub " hac intentione sola stando *non minus* " *merebit sæpè apud Deum quàm particularius exigendo*. Non habet prima pars " dubitationem. Secunda pars utinam " spiritualibus oculis (quales sunt oculi columbini Sponsi & Sponsæ in " Canticis) aspiceretur! quàm apud " illos perspicua esset, qui cognoscunt " omnia bene factorum omnium quantumcumque occultorum præmia reposita apud Deum, propter quem & " in quo fiunt. Verùm pauci sunt spirituales hujusmodi, qui non miscere curent grano purissimo charitatis, in " illud seminando quædam zizania vanitatis... Sollicitudo pia conferentis " temporalia potest, & debet admoneri clam aut palam per prædicatores, aut alios super præmissa veritate pro directione putiori intentionis suæ. Suadenda quippe sunt bona *Tract. de solicit. Ecclesiast.*

„cum diſſuaſione malorum. Nihilo„minus obſervetur illud antiqui pro„verbii: *Ne quid nimis*: quia *qui nimis* „*emungit elicit ſanguinem*".

Hoc pium Gerſonis reſponſum, ſi fidelibus intimaretur, & ſedulò inculcaretur, proculdubio extirpandis ſæpèdictis irreverentiis, quæ circa Miſſæ Sacrificium occaſione ſtipendii natæ ſunt committi, ſubſerviret; ſi, inquam, populus doceretur, quomodo non illi amplius de Miſſæ Sacrificio participent, qui plures ſibi Miſſas (intercurrente ſeu immiſcente ſe ſæpius aliquâ vanâ gloriâ) celebrari curant; ſed qui majore & ardentiore in Deum devotione eleëmoſynas ſuas offerunt.

Quapropter monendus populus, quod ſi eleëmoſynas ſuas Eccleſiæ aut Monaſterio in Miniſtrorum aut Fratrum ſuſtentationem, vel in augmentum divini cultûs, aut pauperum alimoniam, ſive alium pium uſum offerat, abſque obligatione celebrandi certum numerum Miſſarum, plus nonnumquam ſit participaturus de Sacrificiis, quæ in Eccleſia aut Monaſterio celebrantur, quàm ſi Religioſos

aut

aut Sacerdotes ad Missas pro se *spe-cialiter* dicendas constringeret.

Quis enim ambigat, quin illi, qui simpliciter & sine obligatione, Ecclesiis aut Monasteriis sua donant, frequenter ampliùs Dei cultum, & reverentiam Sacrificio Missæ debitam promoveant, quàm qui per sua oblata Sacerdotes ad quotidianum Sacrificium, nonnumquam cum periculo irreverentiæ incitant; quin & interdum causa sunt, quod in Ecclesia, non sine magno scandalo, tot otiosos & mercenarios Sacerdotes *de celebratione Missarum artem de pane lucrando facientes*, aliaque ex honorariis Missarum profluentia incommoda, conspicere debeamus.

Absit tamen, ut universim hodiernam fidelium praxim, offerendi Missarum honoraria cum obligatione, ut Sacerdos pro se *specialiter* Missæ Sacrificium offerat condemnem; aut credam, Sacerdotes uno Missæ Sacrificio posse satisfacere, si à pluribus vel ab uno diversa stipendia cum simili obligatione acceperint; quin imò " ubi pro " pluribus Missis etiam ejusdem quali-" tatis celebrandis, stipendia quan-

„ tumcumque incongrua, & exigua, „ sive ab una, sive à pluribus personis „ collata fuerint, aut in futurum con„ ferentur, Sacerdotibus, Ecclesiis, „ Capitulis, Monasteriis, Domibus ac „ piis locis tam Sæcularibus quàm Regularibus”, rectè ex judicio Sacræ Congregationis, sub obtestatione divini judicii mandat, ac præcipit

In cit. constitut. Urbanus VIII. „ut absolutè tot Missæ „ celebrentur, quot ad rationem attri„ butæ eleëmosynæ præscriptæ fue„ runt, ita ut alioquin ii ad quos per„ tinet, suæ obligationi non satisfa„ ciant; quinimo graviter peccent, & „ ad restitutionem teneantur”.

Similiter idem Pontifex, *omne damnabile lucrum ab Ecclesia removere volens*, justissimè prohibet Sacerdoti, qui Missam suscipit celebrandam *cum certa eleëmosyna, ne eamdem Missam alteri, parte ejusdem eleëmosynæ sibi retentâ, celebrandam committat.*

Licitum proinde est fidelibus qui stipendia offerunt rogare, imò & obligare Sacerdotes stipendia recipientes, ut unum plurave Sacrificia pro se *specialiter* offerantur; attamen hoc ipsis inculcandum, ut semper quantum in ipsis

ipsis est, per stipendiorum oblationem studeant promovere cultum Dei, & reverentiam ipsi Sacrificio debitam: quo futurum erit, ut pura hac intentione offerentes, non rarò ampliùs de fructu Sacrificii sint participaturi, quam si Sacerdotes ad multa Sacrificia obligarent.

CAPUT VIII.

De Simonia & turpi quæstu in administratione Sacramenti Pœnitentiæ vitando.

§. I.

Intuitu alicujus rei temporalis œnitenti reconciliationem impertiri, horribilis semper judicata fuit Simonia.

OLim in more positum fuit, "Ut omnes graviorum peccatorum rei, impositam sibi „ à Presbytero satisfactionem adimplere cogerentur (ait Christianus „ Lupus) ante reconciliationem: quæ „ omnibus simul per Parochos addu- *Diss. proœm. ad to. 3. Schol. cap. 8.*

„ ctis impendebatur ab Episcopo in „ quinta feria Dominicæ Cœnæ. A „ paucis sæculis desiit ista consue- „ tudo".

Vigente dictâ disciplinâ, nonnulli Sacerdotes avaritia excæcati, muneris intuitu pœnitentes, tametsi minus dignos Episcopis reconciliandos adducere, aut testimoniales debitè peractæ pœnitentiæ dare non verebantur: quorum avaritiam ut perniciosam atque horrendam Simoniam Ecclesia per Canones suos perstringere non dubitavit.

In cap. 14 x de Simonia.

" Nemo presbyterorum Xenium vel „ emolumentum quodlibet temporale, „ imò spirituale detrimentum à quo- „ cumque publicè peccante accipiat, „ ait Alexander III. ut Episcopo vel „ Ministris ejus peccatum illius celet: „ nec pro respectu cujusque personæ „ consanguinitatis aut familiaritatis, „ alienis communicans peccatis hoc „ Episcopo innotescere detrectet. Nec „ quemquam pœnitentem vel minus „ dignè pœnitentem „ gratiâ vel fa- „ vore ad reconciliationem adducat, & „ testimonium reconciliationis ferat „ eidem, vel quocumque livore, dignè

pœni-

„ pœnitentem à reconciliatione removeat: *quia utrumque simoniacum est*".

Quæ eadem jam pridem Hincmarus Archiepiscopus Remensis Presbyteris proposuerat, qui & in Capitulari ad Archidiaconos ait: " Solicitè providete, ne vos vel Presbyteri negligenter pœnitentes pro aliquo munere ad pœnitentiam adducatis, vel post reconciliationem eos negligatis, quod *Simoniacum est*". Quin Riculfus Episcopus Suessionensis sub idem tempus Parochos monendos duxit, " Videant ne Simoni Mago & „ Judæ Traditori efficiantur similes, *An. 889. cap. 9.* „ si pro pretio pœnitentes ante tempus ad reconciliationem adduxerint, „ & eis pro reconciliatione testimonium dederint".

Si Simoniacæ pravitatis rei sint, qui muneris alicujus intuitu minus dignum pœnitentem pro obtinenda reconciliatione Episcopo præsentant; quis ambigat, quin ejusdem criminis coram Deo rei constituantur, qui muneris alicujus intuitu minus dignum pœnitentem, non tantum Episcopo reconciliandum præsentant; sed ipsam reconciliationem minus digno impen-

dere non verentes, poteſtatem ſolvendi & ligandi ſibi à Chriſto datam ſacrilegè vendunt: Solicitè proindè cor ſuum ſcrutari debent Confeſſarii, nè ſpe alicujus muneris ſive à manu, ſive ab obſequio, vel à lingua pœnitentibus minus dignis abſolutionis beneficium impendant, ne coram diſtricto judice Simoniacæ pravitatis rei agàntur.

§. 2.

Confeßarii qui munera aut favorem aliquem à pœnitentibus accipiunt, aut ſperant facilè poteſtate ſibi data abutentur.

CONfeſſarium in ſacro Pœnitentiæ tribunali partes Judicis agere nemo dubitat: ipſe enim eſt, qui judicare debet inter lepram & lepram. Ipſe eſt, cui data poteſtas peccatores ligandi & ſolvendi, juxta leges ab ipſo ſupremo omnium judice præſcriptas: adeoque ipſe eſt, cui incumbit judicare, quis à peccatorum vinculis ſolvendus, quis in illis retinendus veniat.

Quis verò juſtum expectet judicium à judice, qui munera vel favorem à reo accipit, aut ſperat?

Quid

Quid enim certius, ipsâ Veritate id non semel asserente, quàm *munera excæcare oculos sapientum, & mutare verba justorum*? Ab excœcato verò quod sperandum judicium, nisi cæcum?

Hinc de filiis Samuelis scribit Sacer Textus: *Declinaverunt post avaritiam, acceperuntq́ munera*, statimque subjungit, *& perverterunt judicium*. 1. Regum. cap. 8.

Nonne hæc fuit excœcatio, quæ jam pridem falsos Prophetas induxit, ut falsum proferrent judicium, & pacem darent, quibus Dominus non dederat? „ Hæc dicit Dominus Deus, ait Eze- Cap. 13.
„ chiel, væ quæ consuunt pulvillos sub
„ omni cubito manus: & faciunt cer-
„ vicalia sub capite universæ ætatis ad
„ capiendas animas: & cum caperent
„ animas populi mei, vivificabant ani-
„ mas eorum". Quæ porrò tam perversi judicii ratio?

Audi Prophetam, " & violabunt me
„ ad populum meum, ait, *propter pugil-*
„ *lum hordei & fragmen panis*, ut interfi-
„ cerent animas, quæ non moriuntur,
„ & vivificarent animas, quæ non vi-
„ vunt, mentientes populo meo cre-
„ denti mendaciis". Michæi 3.

Et apud alium Prophetam: " Prin- v. 1.
cipes

„cipes ejus in muneribus judicabant,
„& Sacerdotes ejus in *mercede doce-*
„*bant*, & Prophetæ *ejus in pecunia*
„*divinabant*: & super Dominum re-
„quiescebant, dicentes: Numquid
„non Dominus in medio nostrum?
„Non venient super nos mala".

Mumerum proindè vel rerum temporalium perceptionem aut expectationem jam olim Prophetarum judicium pervertisse, & verba mutasse liquet. Num forsan minorem hodie vim munerum ad excœcandum oculos Sacerdotum eorumque pervertendum judicium esse credemus?

Porrò Confessarius non tantum ut Judex sententiam dicere tenetur; sed insuper "more periti Medici necesse „est, ut superinfundat vinum & o- „leum (verba sunt Concili Lateranensis) vulneribus sauciati, diligenter „inquirens & peccatoris circumstan- „tias, & peccati: quibus prudenter „intelligat, quale debeat ei præbere „consilium, & cujusmodi remedium „adhibere diversis experimentis uten- „do ad salvandum ægrotum".

Cap. 12. ¶ de pœnit. & remiss.

Hoc ipsum spiritualis Medici officium Confessarios constringit, "ut habeant

„ habeant præ oculis (quemadmodum „ monet Tridentinum) ut ſatisfactio, „ quam imponunt, non ſit tantum ad „ novæ vitæ cuſtodiam, & infirmitatis „ medicamentum, ſed etiam ad præte- „ ritorum peccatorum vindictam & „ caſtigationem". Quis verò hæc convenientia, ſed ſæpè multùm dura & acerba ægrotanti medicamenta exſpectabit à Medico, qui munerum exſpectatione illectus, ægri favorem & gratiam aucupatur? Quare cum olim dixiſſet Propheta: " à minore uſque ad „ majorem *omnes avaritiæ ſtudent*: & à „ Propheta uſque ad Sacerdotem „ cuncti faciunt dolum"; mox tamquam conſequens adjungit: " & cura- „ bant contritionem filiæ populi mei „ cum *ignominia* dicentes: *Pax, pax*: „ *& non erat pax*".

Ierem. 6. v. 13. 14.

Quod Doctoris partes attinet, quàm inidoneus ſit ut illis faciat ſatis, qui rerum temporalium affectu aut exſpectatione ducitur, nullus non videt. Quid enim ſperandum ab illo, niſi quod mumerum ſpe abductus & excœcatus ſtudebit obſequi illis, qui verbo & facto "dicunt videntibus: nolite „ videre: & aſpicientibus nolite aſpi-

Iſaia 30. v. 10.

cere

„ cere nobis ea, quæ recta ſunt: lo-
„ quimini nobis placentia, videte
„ nobis errores"?

Quomodo ſimiles genuinam Christi doctrinam, ac laborioſam pœnitentiæ ſemitam pœnitentibus (præſertim ſæculi faſtu, carnis deſideriis atque divitiarum amore turgentibus) adeò odioſam & repugnantem, ea qua par eſt ſinceritate ac vigore conſtantiâque proponere, atque ad ejus obſervantiam illos urgere audebunt? dum vix dubitare poſſunt, & jàm periculum imminere vident, per ſimilis doctrinæ inculcationem & hujuſmodi pœnitentiæ requiſitionem animos pœnitentium, à quibus munera favoremve avidè ſperant, exacerbandos; atque à ſe alienandos, ac per conſequens ſpe conſequendi temporalia, quorum amore ducuntur, fruſtrandos.

Et quidnî meritò vereamur hujuſmodi Directores imitaturos ſimilis farinæ Doctores, de quibus diſcipulum ſuum Titum adeò ſolicitè monuit Apoſtolus: *Qui univerſas domos ſubvertunt, docentes quæ non oportet, turpis lucri gratiâ.* (*Ad Tit. 1. v. 11.*) Imò admodum timendum, ne habentes oculos fumo concupiſcentiæ læſos

læſos, ipſum lucis Evangelicæ ſplendorem nec videre nec ferre poſſint. Quid enim Phariſæos impendiebat quod Chriſti ſermones non intelligerent, vel intelligere nollent, niſi rerum temporalium affectus : *Audiebant autem*, ait S. Textus, *hæc omnia Phariſæi, qui erant* AVARI : *& deridebant illum.*

Ex his ſat ſuperque intelligitur, quam periculoſum ſit Confeſſariis, à pœnitentibus munera ſeu favorem aliudve temporale accipere vel ſperare. Hinc quoque conſectarium, quanto periculo exponantur fideles, qui tales nanciſcuntur directores. Ac per conſequens, quàm meritò ſe ſubtrahant à directoribus, quos vident munerum aut favoris alicujus expectatione duci.

Et quidem ſi intelligant nonnullos, ſe per fas nefaſque in ipſum Confeſſionis tribunal ingerere, non dubium quin meritò ipſis ſuſpecti ſint, ne in ipſo pœnitentiæ tribunali aliquid commodi temporalis reſpiciant. Quis enim onus tantum, quale eſt onus Confeſſariorum, jure dictum *humeris Angelicis formidandum* importunè ambiret, niſi commodi temporalis atrâ concupiſ-

centiâ

centiâ oculos obnubilatos haberet, ne oneris gravitatem videat, aut intelligat?

Quibus enim eſt oculus ab omni terreno affectu purus, hi nonniſi neceſſitate cogente, & Eccleſia deſiderante humeros ſuos tantæ moli quaſi inviti ſupponunt; liberationem ab hujuſmodi onere numquam non exoptantes; obſervantes illud Augu-
Epiſt. 81. ſtini ad Eudoxium Abbatem: " Si „ quam operam veſtram mater Eccleſia „ deſideraverit; nec elatione avida ſuſ„ cipiatis, nec blandiente deſidia reſ„ puatis; ſed miti corde obtemperetis „ Deo; cum manſuetudine portantes „ eum, qui vos regit, qui dirigit mites „ in judicio, qui docet manſuetos vias „ ſuas".

Difficulter quoque ab omni ſimili ſuſpicione eximuntur, qui anxiè multitudinem affectant pœnitentium, præſertim nobilitate aut divitiarum affluentia excellentium; ſi quippe ſolam animarum converſionem præ oculis haberent; pauperes præ divitibus, ignobiles præ nobilibus in pœnitentes deſi-
1. Cor. 1. *v.* 26. 27. *&* 28. derarent: ſcientes quia " non multos „ ſapientes ſecundùm carnem, non „ multos potentes, non multos nobiles

„ lés, ſed quæ ſtulta ſunt mundi elegit
„ Deus ut confundat fortia: & igno-
„ bilia mundi & contemptibilia elegit
„ Deus, & ea quæ non ſunt ut ea quæ
„ ſunt deſtrueret".

§. 3.

Multa incommoda nata ſunt ſequi, ex eo quod Sacerdotes vivere debeant ex illis, quæ à pœnitentibus offeruntur.

Ex dictis præcedenti paragrapho non difficulter intelligi poteſt, quanta incommoda nata ſint conſequi, ſi Sacerdotes per pœnitentium oblata, ſeu eleëmoſynas ſuſtentari debeant.

Primò quidem, quis ambigat, quin facilè ſententiam proferet ſimilis judex in favorem & ad beneplacitum pœnitentis, à cujus gratia vitæ neceſſaria accipere ſperat? Si enim munera excœcent oculos ſapientum, & pervertant judicium prudentum, an non affectus, imò & neceſſitas obtinendi vitæ ſuſtentacula id efficient?

Nonne idem affectus natus erit efficere, ut ſolicitè plures habere pœnitentes deſiderent? Vereanturque, ne quos habent, & à quibus notabile vitæ ſub-

ſubſidium accipere ſolent, ipſos deſerant, aliumque in Confeſſarium aſſumant? quantus inde non timendus in officio Confeſſarii defectus! Hinc enim quaſi naturaliter atque inſenſibiliter fiet, ut pœnitentium offenſam indignationemque pertimeſcentes, " non pro qualitate criminum, & pœ-
Syn. Trid. Seſſ. 14. cap. 8. de Pœnit.
,, nitentium facultate ſalutares & con-
,, venientes ſatisfactiones injungent";
ſed ex humano affectu " peccatis con-
,, niveant, & indulgentiùs cum pœni-
,, tentibus agant, læviſſima quædam
,, opera pro graviſſimis delictis injun-
,, gendo, alienorum peccatorum par-
,, ticipes efficiantur".

Hinc quoque non raró continget, ut quadam humana timiditate, non facilè eorum, quos in pœnitentes ob lucrum ſperatum habere atque retinere exoptant, ſcelera liberè redarguere audeant; multo minus, eos inducere, vel abſolutionis denegatione aut ſuſpenſione etiam cogere, ut *dignos* tantis ſceleribus *fructus pœnitentiæ faciant*.

Quidnî ex eodem fonte profluat; quod nonnulli Sacerdotes, neſcio quo fucato prætextu, ægrè alios ſibi adjunctos Sacerdotes patiantur pœnitentiæ

tri-

tribunali præesse? Qui tamen nonnumquam majori cum fructu pœnitentes dirigerent.

Hactenus dicta incommoda non tantum timenda sunt, si à pœnitentibus singulis vicibus, quibus ad confessionem accedunt, nummum seu denarium accipiant; sed etiam, si semel aut bis in anno à pœnitentibus summam aliquam in sustentationem recipere soleant: illud tamen priori casu, magis quàm posteriori verendum; nimirum quòd fideles facilè à frequentatione Sacramenti retrahentur, si quoties ad confessionem est accedendum ex more seu consuetudine denarium offerre consueverint.

Quinimo nec prædicta incommoda sine fundamento verenda sunt, si vel ipsi Confessarii, aut eorum communitates, ex liberalibus populi eleëmosynis, & oblationibus vivere debeant. Spectatâ quippe humana fragilitate quidnî fiat, ut latente humano affectu, vel sibi vel communitati subsidia temporalia procurandi, hominum, à quibus eleëmosynas sperant, favorem aut quærant, aut certè amittere timeant: quo ulteriùs contingat, ut nec justi

 fortis-

fortiſque judicis, nec experti Medici, nec ſapientis & intrepidi Doctoris partes in ſacro confeſſionis tribunali ſuſtinere audeant.

Et certè quidnî ex hac infecta radice pullulet, quod plures hodie inveniantur, qui licet non verbo, ſaltem facto clamant illud "quod nonnulli, referente Illuſtriſſimo Epiſcopo Caſtorienſi, ut ſuas Synaxes quàm copioſiſſimas reddant, pro concione aſſerere non verentur, ſe omnes quantumvis criminibus onuſtos, quantumvis in eadem crimina frequenter relapſos; quantumvis in propoſito & promiſſione vitæ emendandæ infidos libenter ſuſcipere, nec ſuſcipere ſolùm; ſed etiam ſine cunctatione à criminibus abſolvere, tametſi nullos fecerint fructus dignos pœnitentiæ, & tametſi ab illis non receſſuri; ſed brevi in illa iterùm prolapſuri videantur".

Amor pœnit. lib. 2. cap. 1.

Nonne hinc quoque fieri cum fundamento credimus, quod reperire ſit Confeſſarios qui " ſe miniſtros & diſpenſatores non agnoſcunt, verba ſunt Cardinalis Bellarmini, qui, quaſi non eſſent Domino rationem reddituri

Serm. 8. de Adventus.

„ turi, ſummâ facilitate omnibus manus imponunt, & tam contritos, quàm non contritos; tam plenè & perfectè confitentes, quàm peccata ſua quâdam confusâ generalitate involventes; tam ſatisfacere paratos, quàm non paratos; quaſi propriâ poteſtate & authoritate abſolvunt. Iſti ſuâ imperitiâ & ſuperbiâ corrumpunt populos, & eis veræ pœnitentiæ viam præcludunt. *Nec enim eſſet hodie tanta facilitas peccandi, ſi non eſſet tanta facilitas abſolvendi*".

Ex his non difficulter intelligitur, quàm ſolicitè teneantur Epiſcopi aliique ſuperiores allaborare, ut Sacerdotibus aliundè, quam ex oblationibus pœnitentium, de honeſta ſuſtentatione ſuccurratur.

Intelligitur quoque, neceſſarium eſſe eximium paupertatis affectum, ut quis ex voluntariis fidelium oblationibus vivere cogatur, & unà exactè partes Confeſſarii perſolvat. Nî enim pauperem vitam ducere, illiuſque vitæ moleſtias ferre ex animo velit, verendum erit, ne anxietas & timor incidendi in paupertatem defectu oblationum, judicium illius corrumpant; &

 ipſis

ipsis pœnitentibus, quorum favore à paupertate sublevamen exspectat, nimium conniveat, & condescendat; atque ita admodum timendum ne impleatur, quod dicit Scriptura apud Ecclesiasticum: *Propter inopiam multi deliquerunt.*

§. 4.

Summopere cavendum, ne ex pœnitentiis seu satisfactionibus injunctis, Confessarii lucrum quærant.

IN satisfactionibus injungendis, omnem prorsus quæstûs occasionem abesse debere, quisque facilè intelliget, qui attenderit, quod " debeant Sacerdotes quantum spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutares & convenientes satisfactiones injungere...." atque "præ oculis habere ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novæ vitæ custodiam, sed etiam præteritorum peccatorum vindictam & castigationem". Quis enim prudentiam illam atque cir-

Syn. Trid. sess. 14. cap. 8. de pœnit.

circumſpectionem in diſcernendis atque imponendis ſatisfactionibus exſpectet ab illo, qui ex ipſis peccatorum pœnitentiis lucrum ſperat? Deinde quod pondus aut authoritatem apud pœnitentem obtinebit Confeſſarius, qui ex ipſis peccatorum pœnitentiis quæſtum facere videbitur?

Hinc Eccleſia admodum ſemper fuit ſollicita, ut ſi quando pœna pecuniaria, aut aliquid unde lucrum haberi queat, in ſatisfactionem imponi fuerit neceſſe aut conveniens, nihil exindè directè aut indirectè in commodum Confeſſarii redundaret.

Synodus Cantuarienſis ſub Huberto: *Prohibemus*, ait, *ne Sacerdos laïco ad pœnitentiam venienti, obtentu cupiditatis, injungat ut Miſſas celebrari faciat.* Cui conſonat Synodus Londinenſis: *Adjicimus*, inquit, *ad Sacerdotum cupiditatem refrænandam, ut Miſſæ non injungantur in pœnitentiam his, qui non fuerint Sacerdotes.* Et in ſuo ad Parochos Capitulari Odo Pariſienſis Epiſcopus: *Nullus Miſſas, quas injunxerit, celebret.*

An. 1195 *can.* 3.

An. 1200 *can.* 4.

Utque plura hanc in rem Conciliorum decreta omittam, ſolùm hic adjungo quid in hac materia ſtatuerit S. Carolus. Ut

P.2. instr. Conf. c.8. " Ut liberior sit, ait, Confessarius in
„ exequendo officio, quod illi cum
" pœnitente est, majoreque apud eun-
" dem in authoritate habeatur in de-
„ cernendis iis omnibus, quæ ad pœ-
„ nitentis salutem referuntur, non so-
„ lùm fugiet studiosè avaritiam, sed
„ etiam *omnem ejus vel minimam su-*
" *spicionem.* Nominatim autem pe-
„ cunias vel aliquid hujusmodi pro
„ confessionum audientiâ non petet,
„ etiamsi occasio se præbeat: ac ne si-
„ gnum quidem vel minimum ejus
" ostendat; quin potiùs voce & re
„ ipsâ declaret animum se prorsùs ab-
„ horrentem à talibus habere".

Deinde, quod præcedentibus allegatis decretis planè consentit, subjungit: " Cum pœnitenti jubebit ut
„ Missæ Sacrificium faciat uspiam per-
„ agi, *nec rectè nec obliquè* significet
" quasi velit ipse celebrare, vel in sua
„ *Ecclesia* aut *Monasterio* curare cele-
„ brari.

" Idem facit, pergit S. Carolus, in
„ satisfactionibus iis, cùm pœnitens vel
„ debita incerta reddere pauperibus,
„ vel pro votorum commutatione ali-
„ quid solvere debebit".

Tan-

Tandem ut Confessarius omnem vel speciem avaritiæ subterfugiat, eum monendum censuit, " ut neque pecu„nias aliavè quæ à pœnitente resti„tuenda sunt, propriis dominis in se
" provinciam reddendi assumat, nisi
" necessitas id requirat, ut videlicet
" hoc modo pœnitens non prodatur:
„ quod cùm erit ab eo factum, curet ut
„ is cui rem restituit, ut chirographum
„ suum in testimonium ei tribuat, ut
„ illud pœnitenti consignet, ac planè
„ eo modo procedat, ut *omnem speciem*
„ *ac signum avaritiæ subterfugiat*".

CAPUT IX.

De vitio acceptionis personarum in collatione Beneficiorum.

§. I.

Quandonam in collatione Beneficiorum committatur acceptio personarum; & quæ sit hujus vitii cum vitio Simoniæ affinitas?

Beneficia Ecclesiastica conferenda esse secundum justitiam distributivam

tivam nullus Theologus aut Canonista negat. Rursus consentiunt Theologi pariter & Canonistæ Justitiæ distributivæ opponi vitium acceptionis personarum: adeoque quòd quicumque in distributione Beneficiorum à tramite justitiæ distributivæ recedit, in vitium acceptionis personarum incidat.

2.2.q.63. art. 1. in c. "Consistit verò æqualitas distributivæ justitiæ, ait Doctor Angelicus, „in hoc, quod diversis personis diversa „distribuuntur secundùm proportio„nem ad dignitates personarum".

"Si ergo, pergit S. Thomas, aliquis „consideret illam proprietatem per„sonæ, propter quam id quod ei con„fertur, est ei debitum, non est acce„ptio personæ sed causæ.... puta si ali„quis promoveat aliquem ad Magi„stratum propter sufficientiam scien„tiæ; hîc attenditur causa debita, non „persona. Si autem aliquis consideret „in eo cui aliquid confert, non id pro„pter quod id quod ei datur, esset ei „proportionatum, vel debitum; sed „solùm hoc quòd est iste homo (puta „Petrus vel Martinus) hic est acce„ptio personæ: quia non attribuitur „ei aliquid propter aliquam causam

quæ

„quæ faciat eum dignum, ſed ſimplici-
„ter attribuitur".

Itaque " in juſtitia diſtributiva, rurſus verbis S. Thomæ loquor, conſiderantur conditiones perſonarum, quæ faciunt ad dignitatis vel debiti cauſam. Sed in acceptione perſonarum conſiderantur conditiones, quæ non faciunt ad cauſam". *Ibid. ad 1.*

Ex his facilè intelligi poteſt, toties in diſtributione Beneficiorum juſtitiam diſtributivam violari, & acceptionem perſonarum committi, quoties in illorum diſtributione attenditur conditio non ſpectans ad cauſam, ſed ad perſonam. " Ad perſonam autem refertur quæcumque conditio, juxta S. Thomam, non faciens ad cauſam, propter quam ſit dignus hoc dono". *Ibid. in C.*

Non difficulter quoque intelligitur, ſummam inter vitium acceptionis perſonarum & Simoniam intercedere ſimilitudinem. Quemadmodum enim Simoniaci in collatione Beneficiorum non merita perſonarum, ſed munera conſiderant; ita quoque acceptores perſonarum, non merita perſonarum, ſed conditiones humano carnalique ſuo affectui faventes attendunt.

Adhæc

Adhæc si mala, quæ ex vitio Simoniæ consequuntur, perpendantur, eadem penè ex vitio acceptionis personarum profluere facilè intelligetur.

Lib. 7. epist. 111. Si enim, teste S. Gregorio, illud per Simoniam agatur, "ut nulla de actu pro-„batio, nulla sollicitudo de moribus, „nulla sit de vita discussio; sed ille so-„lummodò dignus, qui dare pretium „suffecerit, æstimetur"; nonne & per acceptionem personarum hoc agitur ut nulla sit de actu probatio &c. sed ille solummodò dignus, qui amicitiâ, consanguitate, aliave humana qualitate collatori conjungitur, æstimetur?

Sess. 25. cap. 1. de Reform. Cujus optimè conscia Tridentina Synodus, quàm maximè potest Episcopos monet, "ut omnem humanum „erga fratres, nepotes, propinquos-„que affectum, *unde multorum*, inquit, „*malorum in Ecclesia seminarium extat*, „penitus deponant.

§. 2.

Quid in collatione Beneficiorum justitia distributiva attendi jubeat?

JUstitia distributiva est virtus, quæ in distributione rerum communium v. g.

v. g. Beneficiorum aut officiorum &c. ſervat æqualitatem proportionis ad qualitates perſonarum, *ad cauſam* non ad perſonam ſpectantes, ut paragrapho præcedenti latiùs expoſitum fuit.

Cùm igitur cauſa diſtributionis Beneficiorum ſit, providere Eccleſiæ de meliori miniſtro, conſequens eſt, quòd juſtitia diſtributiva requirat, ut ſervetur æqualitas proportionis ad qualitates perſonarum ad *hanc cauſam* pertinentes; atque ita in hac diſtributione ſolus reſpectus habeatur ad conditiones illas, quæ faciunt ut meliùs Eccleſiæ de miniſtro provideatur.

Hinc collige primò, quod in diſtributione Beneficiorum juſtitia diſtributiva exigat, ut bonum Eccleſiæ unicè præ oculis habeatur; id eſt, ut Beneficiorum diſpenſatores æqualitatem ſervent proportionis, habito reſpectu ad qualitates, quæ ad bonum Eccleſiæ faciunt.

Collige ſecundò, in Beneficiorum diſtributione non eſſe attendendam qualitatem perſonæ etiam bonam, ſi illa *ad cauſam*, id eſt, ut provideatur Eccleſiæ de meliori Miniſtro, non pertineat. Contingit enim *aliquam conditio-*

nem

tionem personæ facere eam dignam respectu
2.2. q.63. in C. *unius rei*, inquit S. Thomas, *& non respectu alterius*.

Hinc collige tertiò, quod licet justitia distributiva sæpè requirat, ut paupertas personæ in distributione communium eleëmosynarum attendatur; nullatenus tamen in Beneficiorum, præsertim cum cura animarum, collatione attendenda veniat: quia priori casu qualitas paupertatis facit *ad causam*, non verò posteriori. Causa quippe distributionis communium eleëmosynarum, est succurre indigentiæ personarum, econtra causa distributionis Beneficiorum non est succurre paupertati seu indigentiæ eorum, qui ad Beneficia promoventur, sed Ecclesiis digniores Ministros præficere; seu Ecclesiis non personis providere; quare cùm paupertas non sit conditio ad hanc causam pertinens, si in distributione Beneficiorum illa attendatur à justitia distributiva receditur.

Quare & illi erroneam de Beneficiis Ecclesiasticis idæam concipiunt, qui in eorum distributione attendendum putant, quod aliquis pauperes habeat parentes, quibus posset ex proventibus Bene-

Beneficii ſuccurrere; cùm enim, ut dictum eſt, Beneficia Eccleſiaſtica non ſint ordinata ad ſuccurrendum paupertati & indigentiæ corporali, ſed ut habeantur idonei Miniſtri Eccleſiæ, evidens eſt, parentum indigentiam ad *hanc cauſam*, non ſpectare. Imò econtra ob parentum ægeſtatem non rarò fit, ut ea de cauſa minus idoneus Beneficio Eccleſiaſtico, præſertim curato, cenſeri debeat; notum quippè eſt, quàm frequenter parentum indigentia impedimento ſit, ut non ea qua oportet libertate & vigore, Eccleſiaſtici functiones ſuas obeant.

Pariter contingere poteſt, ut juſtitia diſtributiva requirat, ut in collatione certi officii Reipublicæ; quinimò etiam dignitatis Eccleſiaſticæ, certa conditio ſeu qualitas conſideretur, quæ tamen ſi in alterius Beneficii collatione attenderetur, juſtitia diſtributiva læderetur; eo quod uno caſu, & uno tempore *ad cauſam* ſpectare poſſit, & non altero. Unde ſat apparet, quod nî Beneficiorum collatores habeant oculos omnino mundatos, ut nihil niſi bonum Eccleſiæ aſpiciant, facilè à tramite juſtitiæ diſtributivæ ſint deflexuri.

§. 3.

§. 3.

An sine violatione justitiæ distributivæ Beneficio Ecclesiastico præfici possit minus dignus dum dignior haberi potest?

2. 2. q. 63 a. 2. ad 3. SOlutio hujus quæstionis sua sponte ex dictis profluit; quia " si potest „ haberi aliquis magis idoneus erga „ aliquam dignitatem, ut notat Doctor „ Angelicus, & alius præferatur, opor- „ tet quod hoc sit propter aliquam „ causam: quæ quidem si pertineat ad „ negotium, quantum ad hoc erit ille „ qui eligitur, magis idoneus: si verò „ non pertineat ad negotium, id quod „ consideratur ut causa, erit manifestè „ acceptio personæ"; quia, juxta antedicta, toties est acceptio personæ in distributione rerum communium, quoties distributor movetur ad distribuendum ex motivo non spectante ad causam seu negotium de quo tractatur.

Quamobrem idem Doctor alibi eamdem quæstionem versans, sibique objiciens, "quod secundùm jura suffi- Ibid. „ ciat eligere bonum, non autem re- quira-

„ quiratur quod aliquis eligat meliorem": Respondet, " quod quantum „ ad hoc quòd electio impugnari non „ possit in foro judiciali, sufficit eligere „ bonum, nec oportet eligere meliorem: quia sic omnis electio posset „ habere calumniam. Sed quantum ad „ conscientiam eligentis, necesse est eligere meliorem, vel simpliciter, vel in „ comparatione ad bonum commune".

Huic Doctoris Angelici responso consentiunt, teste Fagnano, Canonistæ omnes: " Quamvis, inquit Fagnanus, „ pro validitate electionis satis sit si „ dignus eligatur, & electio de digno, „ omisso digniori sustineatur, id tamen procedit postquam facta est electio, quæ ex omissione dignioris non „ retractatur, *ut litium occasiones amputentur*; sed ante electionem omnia „ jura clamant, ut meliores, & sanctiores eligantur; & ideo peccant contra „ justitiam distributivam, qui omisso „ digniori eligunt dignum, ut *notant* „ *omnes* in C. *Constitutis*, de appellat. *Ad cap. Cum dilectus* ✠ *de consuet. n.* 19.

Porrò cùm omnia Beneficia Ecclesiastica, etiam simplicia, in bonum Ecclesiæ sint dispensanda, sequitur, non posse sine læsione justitiæ distributivæ con-

conferri ullum quodcumque Beneficium minus digno neglecto digniore, ob causam, quæ bonum Ecclesiæ non respicit.

§. 4.

Etiam patroni laïci non possunt citra violationem justitiæ distributivæ præsentare minus dignum, dum dignior haberi potest.

QUandoquidem certum sit, nec ab ullo Theologo aut Canonista in dubium vocetur, in distributione Beneficiorum servandam esse justitiam distributivam, evidenti consequentia infertur, Patronos omnes seu Ecclesiasticos seu laïcos teneri præsentare ad Beneficia Ecclesiastica, qui omnibus consideratis beneficio vacanti dignior apparet.

Quis enim ambigat, quin & Patroni etiam laïci vi juris-patronatus, annumerandi sint Beneficiorum distributoribus, & eorum præsentatio vices distributionis obtineat; atque adeo & ab ipsis in hac distributione leges justitiæ distributivæ servandas esse: ac per consequens in præsentatione sua,

ſua, nullam aliam conditionem aut qualitatem attendere queant, quàm quæ faciat ad utilitatem & bonum Eccleſiæ, ſeu ad cauſam, ob quam beneficia Eccleſiaſtica ordinantur.

Obtinet igitur & in patrono laico id quod notavit Doctor Angelicus: "Si poteſt haberi aliquis magis ido- „neus erga aliquam dignitatem, & „ alius præferatur, oportet quod hoc ſit „ propter aliquam cauſam: quæ quidem „ ſi pertineat ad negotium quantum ad „ ad hoc erit ille qui eligitur, magis „ idoneus: ſi verò non pertineat ad „ negotium id quod conſideratur ut „ cauſa, erit *manifeſtè* acceptio per- „ ſonæ".

At dicet quiſpiam ex mente Synodi Tridentinæ videtur ſufficere, ut laicus ad Beneficium, etiam curatum, præſentet *idoneum*: agens quippe de modo providendi Eccleſiis Parochialibus dicit: *quod ſi juris patronatûs laicorum fuerint; debet qui à patrono præſentatus erit ab eiſdem deputatis examinari, & non niſi idoneus repertus fuerit, admitti*; videtur itaque Concilio ſatis eſſe, ſi præſentatus à laicis *inidoneus* non ſit: Reſpondeo, quod eodem motivo quo Eccleſia ſuſtinet ele-

Seſſ. 24. cap. 18. de Reform.

ctionem minus digni neglecto digniore, ut nimirum *litium occasiones amputentur, & quia aliàs omnis electio calumniam pati posset*; eodem motivo tolerat Ecclesia præsentationem patroni laici de minus digno; sed sicuti ante electionem *omnia jura clamant, ut meliores & sanctiores eligantur*, ita etiam, ut meliores & sanctiores præsententur; & ideo *sicuti peccant contra justitiam distributivam, qui omisso digniori eligunt dignum*, ut post S. Thomam notant omnes Canonistæ, similiter peccant contra justitiam distributivam, qui omisso digniore præsentant dignum.

Nec tantum patronos aut Beneficiorum collatores, sed & permutantes aut resignantes eadem lege teneri ex infra dicendis apparebit; quin & commendantes anniti debere, ut à patronis justitia distributiva non violetur, nullus dubitare potest.

§. 5.

§. 5.

Patroni aliiq; Beneficiorum collatores officio suo non satisfaciunt, eligendo digniorem inter illos qui se præsentant, si digniorem non se offerentem præsentare possint.

QUicumque distributioni seu provisioni Beneficiorum præest, indubiè ab Ecclesia constituitur, ut tamquam fidelis dispensator, constituat ministros *ad consummationem sanctorum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi.*

Hinc quis non intelligat, Patronos cæterosque Beneficiorum collatores vi sui officii, & dispensationis constringi, ut pro rei gravitate studeant eligere operarios & ministros, qui spirituali ædificationi corporis Christi, id est, Ecclesiæ, sint aptiores.

Quis enim non judicaret infidelem dispensatorem aut œconomum Regis vel Principis, qui ædificando palatio Regio negligeret præficere operarios peritiores & aptiores, eo solo titulo, quia se ad laborandum non offerunt; dum illos adhibitâ vel nullâ, vel aliquali in-

inquisitione habere potuisset? Qua ergo ratione ab infidelitate excusabuntur patroni atque collatores Beneficiorum Ecclesiasticorum,qui digniores aptioresque operarios in ædificationem spiritualis illius ædificii, quærere atque præficere negligunt? Et quidem eo gravior reputandus ille neglectus, quo ædificium spirituale, materiali cuicumque pretiosissimo amplissimoque palatio prævalet.

Profectò collatores Beneficiorum, qui se officio suo functos credunt, si ex illis, qui sese offerunt eligant digniorem, dum alium multo digniorem non se offerentem habere possent; modo pro momento rei diligentiam aliquam adhiberent, *tenebris obscuratum habere* videntur *intellectum*, propter *cæcitatem cordis eorum*, ex aliquo distorto affectu provenientem. Si enim de eligendo rerum temporalium suarum dispensatore tractaretur,non dubium,quin sedulò inquirerent ut aptiorem & convenientiorem invenirent; eumque repertum, tametsi non se præsentantem rogare, & rebus suis præficere non prætermitterent: indicium non incertum, quòd similibus magna sit de rebus tem-

temporalibus ſollicitudo, nulla verò aut exigua de ſpiritualibus, à quibus tamen plurimarum ſæpius dependet ſalus animarum. *Optimi videlicet rerum æſtimatores* ut de talibus per ironiam olim dixit S. Bernardus, *qui magnam de minimis, parvam aut nullam de maximis curam gerant.* *Lib. 4. de conſiderat. cap. 6.*

Patroni verò qui Eccleſiæ bonum, tamquam veri diſpenſatores, & fideles illius Miniſtri unicè præ oculis habent, clariſſimè intelligunt, ſibi omni ſtudio atque diligentia, prout rei magnitudo exigit, eſſe allaborandum, ut peritiores & convenientiores ſpirituali Eccleſiæ ædificio præponantur: quare de S. Ludovico Galliarum Rege legitur: " Sanè ,, in Beneficiis Eccleſiaſticis conferen- *In vita p. 369.*
,, dis, quæ ad patronatum, ſive dona-
,, tionem ipſius pertinebant, Deum
,, ſemper præ oculis habebat, & electis
,, & probatis perſonis, quantum pote-
,, rat, conferebat. *Quas perſonas eligi &*
,, *inquiri faciebat per Cancellarium Pariſienſem, & alios Viros bonos.*

Imò tantum abeſt, ut patroni aliive Beneficiorum collatores regulas Eccleſiæ præ oculis habentes, ſufficere credant obligationi ſuæ ſatisfactum iri, ſi

 dignio-

digniorem ex illis qui se offerunt, præsentent, ut econtra vel eo titulo, quod quis se ministerio Ecclesiastico obeundo ultrò præsentet, aliis se non offerentibus, si cætera sint paria, non raro postponendum censeant. Qui enim ad ministeria Ecclesiæ se ultroneè præsentat, eaque obtinere rogat, de ambitu frequenter suspectus esse potest; ideoque vel hoc titulo suspectus, quod honores aut commoda temporalia potius, quam onera & labores in militia Christi spectet. Unde enim provenit, quòd plurimi hodiè tam avidè ad dignitates Ecclesiasticas se offerant, & se in illas intrudant, nisi quia onera non considerant? Meditantibus enim honores & commoda temporalia, dignitates Ecclesiasticæ blandiuntur; at pensantibus onera, horrori sunt atque formidini. Jam verò quis credat illos ritè obituros obtenta ministeria, qui nequidem eorum onera vel officia norunt, aut curant: hinc illud Bernardi ad Eugenium Papam: *Pro quo rogaris, sit suspectus, qui ipse rogat pro se, jam judicatus est. Nec interest per se, an per alium quis roget.*

Sed dicet forsitan quispiam, inquisitio de capacitate & sufficientia

præ-

præſentati illi potius, qui eum admittere debet incumbit, quàm patrono: Reſpondeo: Licet ipſi indubiè incumbat inquirere de capacitate & ſufficientia illius, qui mediante ipſius approbatione ad Beneficium eſt admittendus, nihilomninus & patrono incumbit, ut quam poteſt digniſſimum & capaciſſimum præſentet. Niſi enim patronus diligenti inquiſitione facta, ſine ulla acceptione perſonarum digniorem Epiſcopo præſentaverit, ſuperflua ſæpè numero, ſi non ſemper, erit Epiſcopi cura de digniore promovendo. Cùm enim vi præſentationis, ipſe præſentatus habeat ut minus *jus ad rem*, eum, ſi modo vel capax ſit, vel incapacitas probari nequeat, Epiſcopus hodie non facilè excludet; tametſi alius multò dignior & capacior reperiatur. Ex quo evidens eſt, quod inquiſitio de majore capacitate ad Beneficium principaliter incumbat patrono præſentanti; utpote qui in ipſa Beneficii proviſione præcipuas partes obtinet; ac per conſequens, ipſius eſt allaborare, ut juſtitia diſtributiva in illa Beneficii proviſione ſervetur. Nî enim à Patrono ſervetur, neque Epiſcopus eam facilè ſervare

poterit; quandoquidem Episcopus præsentationem *digni*, licet præterito digniore, ob multitudinem litium aliave timenda incommoda sæpiùs hodie admittere sive tolerare cogetur.

Hinc quoque non difficulter intelligitur, quod qui in Universitatibus nominant ad vacatura Beneficia, teneantur advigilare, ut non nisi dignioribus nominationes concedantur: tametsi nominati jurent, se non accepturos beneficium curatum, nisi prævio examine idonei reperti fuerint: hîc enim rursus justitia distributiva in Beneficiorum distributione sæpè servari non poterit, si nominationes minus dignis concessæ fuerint. Qui enim nominatus est, jam jus aliquod ad Beneficium vacans est consequutus, quod jus ipsi eripi non solet, nisi incapax seu inidoneus ad Beneficium vacans reperiatur; adeóque si capax fuerit ad Beneficium, admittetur, etiam excluso multò digniore atque capaciore. Ex quo manifestum fit, quod malè data nominatio causa sit, ut minus dignus digniori & capaciori præferatur; & consequenter quòd beneficia non servatâ justitiâ distributivâ conferantur.

§. 6.

§. 6.

An patroni aut collatores possint Beneficia Ecclesiastica sine acceptione personarum conferre suis consanguineis? Et quæ præcipuè in simili collatione veniant attendenda?

" SI aliquis consideret in eo cui aliquid confert, non id propter quod id quod ei datur, esset ei proportionatum vel debitum; sed solum hoc quod est iste homo (puta Petrus vel Martinus) hîc est acceptio personæ: quia non attribuitur ei aliquid propter aliquam causam quæ faciat eum dignum, ait S. Tho. sed simpliciter attribuitur personæ. Ad personam autem refertur quæcumque conditio non faciens ad causam, propter quam sit dignus hoc dono. Puta si aliquis promoveat aliquem ad prælationem vel magisterium, quia est dives, vel *quia est consanguineus suus, est acceptio personæ*". 2.2.q.63. in C.

Solo ergo intuitu consanguinitatis, promovere ad Beneficium, acceptio personæ est, quia consideratur conditio, quæ non facit *ad causam*; sive ut dignior minister detur Ecclesiæ.

Ve-

Verùm, quia in consanguineo patroni aut collatoris etiam concurrere possunt, merita & qualitates *ad causam* spectantia, sive quæ ipsum Beneficio seu ministerio Ecclesiastico dignum reddant, ipsa consanguinitas per se spectata non obstat, quo minus ipsi sine personarum acceptione collatio fieri queat; considerando nimirum (ut requirit justitia distributiva) solas conditiones personæ, quæ faciunt ad dignitatis vel debiti *causam*.

Porro duo maximè à patronis consanguineo providere volentibus attendenda.

Primum, quod proprium judicium de meritis ac qualitatibus consanguinei sui semper debeant habere suspectum. Cum enim consistat æqualitas distributivæ justitiæ, ut ait S. Thomas, in hoc, quod diversis personis diversa tribuantur secundùm proportionem ad dignitates personarum, necessarium est, collatorem conferre inter se qualitates consanguinei & qualitates extranei, ut illis inter se collatis, juxta justitiam distributivam Beneficium conferat, *secundùm proportionem ad qualitates personarum*. Quis verò negare aut ambi-

ambigere ausit, quin natum sit contingere, ut affectu naturali erga sibi propinquos præventi, & nonnihil excœcati, abripiantur, ut suorum industriam, ac dotes magnificè, extraneorum verò tenuiter æstiment, aut etiam extenuent. Quapropter si, teste Doctore Mellifluo, *Plerisque imò cunctis penè contingere sapientibus soleat, in rebus videlicet dubiis plus alieno se, quàm proprio credere judicio*, indubiè sapientes atque justi Beneficiorum collatores aut patroni in dijudicandis meritis consanguinei plus alieno se, quam proprio credent judicio; semper verentes nè carnalis in carnem & sanguinem affectus proprium judicium pervertat. Epist. 82.

Hinc quoque planum est, quod si umquam ad exemplum Apostolorum, patronis aut electoribus clamandum sit: *Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende, quem elegeris*; hoc casu clamandum esse; dum caro & sanguis clamant, imò quodammodò cogunt, favendum esse consanguineis; ipsorumque causâ à tramite justitiæ distributivæ esse nonnihil deflectendum, aut saltem non scrupulosè illam esse attendendam.

Secundò, patronis aut collatoribus

in

in præsentatione consanguineorum attendendum est, ne ipsorum præsentatio in scandalum cedat pusillorum, ut post S. Thomam rectè notavit piissimus Parisiensium Cantor. Hic postquam ostendisset, quod ÆDIFICENT SION, *scilicet Ecclesiam*, IN SANGUINIBUS, *in peccatis*, qui Beneficia non pro meritis, sed affectu carnali largiuntur, subjungit & quærit: " Sed quid si æquè honestus est, & dignus, ut extraneus? Sed & hoc periculosum est, inquit, nisi probitas ejus extinguat, & excludat omnem infamiam, scandalum & malum exemplum, *quod de facili non fit*". Rationem illius verissimam & notandam allegat: " Non enim exemplum à bene gestis nostris sumitur, sed à cortice, specie, & superficie illorum, non à veritate. Si enim dedi nepoti meo propter gratiam, alii meo utentur exemplo, ut dent suis propter naturam magis, quàm propter gratiam dicentes: Nonnè meis, sicut & ille suis dabo"?

In verbo abbrev. cap. 43.

Postponendus igitur quandoque erit extraneo consanguineus æquè dignus, imò nonnumquam dignior, propter *scandalum & malum exemplum aliorum:* qui merita atque qualitates ipsius non per-

nos-

noſcentes, nec rei veritatem, ſed corticem dumtaxat videntes, facilè hoc exemplo permovebuntur, ut *carni & ſanguini* dent, quod illi *gratiæ* dederunt.

Non dubium tamen, quin præ cæteris, ob periculum *ſcandali*, à conſanguineorum ſuorum promotione meritò abſtineant Doctores, Prælati, aliique qui à Deo conſtituti ſunt, ut alios verbo & exemplo doceant permoveantque, "ut „omnem humanum erga fratres, nepo- „tes, propinquoſque carnis affectum, „unde multorum malorum in Eccleſia „ſeminarium exſtat, penitùs deponant". Nihil enim verius quam quod *vocis virtus ſit opus. Et cujus vita deſpicitur reſtat ut & prædicatio contemnatur.*

Trident. ſeſſ. 25. cap. 1. de Reformat.

S. Bern. epiſt. 102. & ſerm. 1. de Paſch.

Non tamen ſemper ob periculum *ſcandali* prætereundos eſſe conſanguineos, ſat inſinuat Petrus Cantor, & ratio evincit. Dum enim hic periculoſum aſſerit, conſanguineum æquè dignum ad Beneficium promovere, ſubjungit hanc exceptionem: *Niſi probitas extinguat & excludat omnem infamiam, ſcandalum & malum exemplum.* Si quippe contingat eam eſſe vitæ ſanctitatem, eruditionem aliaſque Miniſtro Eccleſiaſtico neceſſarias qualitates, ut omnibus vel parum

parum attendere volentibus, patere debeat, eum Beneficio vacanti admodum convenire; quis ambigat, quin hujusmodi consanguineo provideri possit, non obstante scandalo non pusillorum, sed potius Pharisæorum, qui cupiditati suæ velamentum quærentes, ad rei veritatam nec aspicere quidem volunt; quarè si hujusmodi scandalizari dicantur, responderi potest cum Christo: *Sinite illos: cæci sunt & duces cæcorum.*

Potest quoque nonnumquam contingere ex persona promoventis consanguineum, ut scandalum si quod sit timendum, non erit datum, sed acceptum ab illo, qui *noluit intelligere ut benè ageret*; qui quærens cupiditatis & malitiæ suæ aliquid operimentum, corticem actionis attendit, non rei veritatem, quam facilè videre posset, si vellet.

Quid enim, si ea sit personæ præsentantis in omnibus suis negotiis & actionibus ab omni carnali affectu integritas, ut omnibus attendere volentibus planum sit, quod non secundùm carnem & sanguinem, sed secundùm Deum in omnibus procedat; certè tali casu non nisi malitiosè ac pharisiacè judi-

judicare aut præſumere quis poſſet, perſonam illam, in promotione ſui conſanguinei, præter morem ſuum agendi ordinarium, attendiſſe carnem & ſanguinem; niſi manifeſtè ex circumſtantiis pateret ipſum à via juſtitiæ hoc caſu deflexiſſe; ac per conſequens ob eminentem virtutem & integritatem perſonæ promoventis fieri poteſt, ut ſcandalum quod aliàs eſſet datum, futurum ſit acceptum & Phariſaicum.

Adhæc, interdum contingere poteſt, tantum ex promotione conſanguinei commodum Eccleſiæ ſperari & prævideri, ut illius intuitu, ſcandalum, quod exindè forſitan à nonnullis, alioquin ſua cupiditate, & carnali affectu ſæpiùs excœcatis, capi poſſet, curari aut conſiderari non debeat.

Hiſce ſimilibuſve caſibus ſepoſitis, admodum à conſanguineorum promotione cavendum; potiuſque extraneus quam conſanguineus Beneficio præficiendus; tum ut hoc exemplo error ille ſive abuſus (qui hodie pro lege apud multos invaluit) in collatione Beneficiorum conſanguineos extraneis, licet dignioribus præferendi, extirpetur; tum ne promovendo conſanguineos abu-

abusus ille magis foveatur & stabiliatur.

Ex his patescit, quantopere culpabiles sint omnes illi in dignitate Ecclesiastica constituti, qui ita conferunt aut resignant Beneficia consanguineis, ut ex qualitatibus consanguinei promoti, omnibus ad oculum pateat, quod caro & sanguis in collatione aut resignatione illa præcipuas partes habuerint. Certè si Veritas dicat: *Qui scandalizaverit unum de pusillis illis, qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur in profundum maris*; quid non timendum illis, qui, cùm constituti sint, per quos error auferatur cæterorum, scandalizant non unum pusillum, sed quotquot ipsos ut morum Magistros respiciunt, & qui doctrinam ex operibus magis, quàm ex verbis æstimantes in perniciosum errorem ipsorum facto inducuntur.

Matth. 18. v. 6.

§. 7.

§. 7.

Vnde gravitas vitii acceptionis personarum in collatione Beneficiorum desumenda sit?

" NEc sanè, quantum arbitror, ait *Epist.* 54.
" Augustinus, putandum est leve
" esse peccatum in personarum acce-
" ptione habere fidem Domini nostri
" Jesu Christi, si illam distantiam se-
" dendi ac standi ad honores Ecclesia-
" sticos referamus. Quis enim ferat
" eligi divitem ad sedem honoris Ec-
" clesiæ, contempto paupere instru-
" ctiore atque sanctiore"?

Constat ergo quod non leve, ex sententia Magni P. Augustini, peccatum sit acceptio personarum, si ad honores seu dignitates, vel ministeria Ecclesiæ referatur.

Porrò hujus peccati gravitas ex duobus potissimum ponderanda videtur: nimirum ex multis gravibusque Ecclesiæ bonis, quæ per promotionem minus digni contempto digniore impediuntur; deinde ex malis, quæ per digniorem, non verò per minus dignum impediri possent.

Ad bona quod attinet, omnia illa censentur impediri per acceptionem personarum, quæ in functione talis Ministerii Ecclesiastici dignior præ minus digno procurasset.

Mala verò Ecclesiæ, quæ peccatum acceptionis personarum augent, sunt ea omnia, quæ dignior postpositus, præ minus digno impedire potuisset.

Hinc facilè est intelligere, quam enorme ac perniciosum possit esse hoc acceptionis personarum crimen.

Quid enim, si ad Episcopatum minus dignus præ digniore eligatur? Quam multa sæpè animarum lucra; quotque Diœcesis, imò interdum totius Ecclesiæ bona spiritualia impedientur, quæ dignior præ minus digno in sua Diœcesi procurasset: imò in reliquas nonnumquam Diœceses & Provincias diffudisset! Quàm multa rursus mala impedire; quot abusus extirpare doctrinâ & pietate eminentior potuisset, quæ alius dotibus illis destitutus, impedire aut extirpare vel non potuit, vel non voluit!

Similiter, quantum ad reformationem Cleri & populi, ad extirpationem vitiorum, & virtutum omnium augmen-

mentum, ipsarumque animarum salutem promovendam nonnunquam valeat Archipresbyter, Archidiaconus, Decanus, Plebanus, Pastor, aliusve animarum Director eruditione morumque integritate excellens, præ alio qui eruditione morumque integrltate. est inferior, nullus est qui non intelligat; & quotidianâ experientiâ est planissimum. Quis enim non quotidie experitur, quantum, vel unus interdum, in dignitate, aut notabili aliqua Ecclesiastica functione constitutus, per eminentem suam scientiam, fundatissimamque pietatem, fructum in messe Dominica faciat, præ multis aliis scientiâ & eruditione inferioribus?

Quinimò non rarò fit, ut etiam inferiori Ministerio, aut functioni Ecclesiasticæ applicatus, in pietate atque scientia exercitatior; tum exemplo, tum oratione, tum etiam instructione, plurima bona fideli populo, præ minus exercitato sit procuraturus, aut mala impediturus: ut consequenter nec leve futurum sit peccatum in simili provisione accipere personam, id est, ex privato affectu minus dignum digniori præponere.

Hormisdas epist. 25. cap. 1.

Divinitùs dictum est olim à Sancto quodam Pontifice: *Æstimet quis pretium Dominici gregis, ut sciat quod meritum constituendi deceat esse Pastoris.* Dico quoque *æstimet quis pretium Dominici gregis*, id est, salutem animarum, ut sciat quam grave sit peccatum accipere personas in collatione Beneficiorum: ex quo contingit impediri, quo minus Dominico gregi ea omnia bona, quæ dignior impendere potuisset, frequenter non impendantur; aut mala per digniorem avertenda, sæpius non avertantur.

Sess. 24. cap. 1. de Reform.

Ex quibus concluditur, admodum esse verendum, ne quod Synodus Tridentina de concurrentibus ad promotionem Episcoporum affirmat, id coram summo animarum Pastore, gregis sui pretium in veritate æstimante, in collatoribus quorumcumque Beneficiorum, præsertim tamen curatorum, locum habeat: nimirum, *eos alienis peccatis communicantes* MORTALITER *peccare, nisi quos digniores & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.*

Facilè quoque ex hactenus dictis est in-

intelligere, quod promoventes minus dignum neglecto digniore, non tantum rei constituantur gravis delicti; sed etiam ipsi Ecclesiæ, cujus in distributione Beneficiorum constituti sunt ministri, ob infidelem dispensationem teneantur ad restitutionem bonorum, præcipuè spiritualium, quæ per promotionem dignissimi (quam Ecclesiæ ut fideles Ministri debebant) procurata fuissent: adeoque patronis ac collatoribus, qui hac in parte infideles fuerunt, incumbat, quantum in ipsis est, bona spiritualia illi Ecclesiæ, cui minus dignum Ministrum dando, illa quasi abstulerunt, omni meliori modo procurare; atque ita justitiæ violatæ satisfacere.

§. 7.

Quid Patroni & Collatores ante collationem attendere & agere debeant?

POsito hoc certissimo principio: Beneficia Ecclesiastica instituta atque ordinata esse in utilitatem Ecclesiæ; conformiter ad illud Adriani VI. aureum effatum: *Volo homines dare beneficiis, non beneficia hominibus*; posito, inquam, hoc principio non dif-

ficulter intelligitur, quid patronis ac collatoribus Beneficiorum conſiderandum agendumque veniat.

Primò quidem, ut ſe exiſtiment diſpenſatores Beneficiorum non in propriam, ſed Eccleſiæ utilitatem.

Hinc ſecundò intelligant, quod in collatione, aut præſentatione non lucrum aut favorem humanum, aliudve in proprium commodum redundans reſpicere poſſint; ſed unicè ùtilitatem Eccleſiæ intueri debeant.

Ex quo ulterius ſequitur, quòd illas ſolas qualitates in promovendis ad Beneficia attendere queant, quæ Eccleſiæ utilitati ſubſerviunt.

Tertiò, ut tamquam fideles diſpenſatores ſatagant, quantum in ipſis eſt, Eccleſiæ optimos & meliores Miniſtros dare: quapropter ſtudeant cognoſcere ſpiritum, doctrinam, atque morum integritatem illorum, qui Beneficio vacanti præfici poſſent. Ut ſtudiosè inquirant, quinam inter Eccleſiaſticos virtute & ſcientia emineant; qui exemplo ſuo populum ædificent; quorum vitæ probitati fama publica, & meliores teſtimonium perhibeant; qui dignitates non quærant, ac propterea

magis

magis quæri mereantur. Quia " ſicuti " iis, qui ad id dignitatis electi ab aliis " fuerint, non ſatis eſt defenſionem " hanc afferre : voluntarius ipſe ad hu- " juſmodi munus adminiſtrandum non " acceſſi ..... ſic neque eos qui elegerint " ſublevare quidquam poterit, ſi dixe- " rint ignoraſſe ſe eum quem elegêre. " Verum vel hoc ipſo crimen gravius " efficitur, quod quem ignoravêre per- " duxerint : ac certè quæ illis videtur " excuſatio, accuſationem auget. Nam " quî id abſurdum non ſit, eos qui man- " cipium quod empturiunt, id tum Me- " dicis oſtendere; tum emptionis ſpon- " ſores poſtulare; tum vicinos inter- " rogare ac ne tum quidem adhuc con- " fidere ; quinimò & diuturnum ali- " quod tempus poſcere, intra quod pro- " bare illud poſſint : eos vero qui " quempiam ad Epiſcopale munus hu- " juſmodi cooptaturi ſunt, ſicuti placi- " tum ſit ad aliorum vel gratiam, vel in- " vidiam teſtimonium ſuum accommo- " dare ; ita eum temere, atque ut caſus " tulit ad legere, nulla prorſus alia diſ- " cuſſione facta ? ... Proinde illum o- " portet, qui aliquem electurus ſit, rem " diligenter admodum expendere ; ſed

S. Chryſoſt lib. de Sacerd. c. 2.

„ multo etiam diligentius eum qui eli„ gendus proponitur". Hæc Chrysost.

Quartò necessarium est, ut omnem humanum erga consanguineos familiaresve affectum penitus deponant. Si enim hoc affectu patronos sive collatores Beneficiorum laborare contigerit; de facili, favore consanguineorum vel excœcati, vel propensi justitiam distributivam offendent.

Quintò ut patroni collatoresque ad præscriptum justitiæ distributivæ Beneficia dispensent, requiritur, ut se adversus hominum mundanorum (qui in dignitàtibus Ecclesiasticis nonnisi lucra, & honores sæculi respiciunt) preces, solicitationes, humanasque eorum ratiocinationes, quin & terrores, specialiter muniant ac præparent: ne aliàs hisce frangantur, & à tramite justitiæ cum summo suo discrimine avertantur. Si enim contingat, ut is cujus est eligere, " quempiam sive amicum, „ sive alterius cujuslibet occasionis „ gratiâ, indignum ad Episcopatus pro„ moveat apicem, & magnum illi per„ mittat regimen civitatis, quantis se „ ignibus facit obnoxium? Neque „ enim animarum pereuntium solum,

S. Chrysost Homil. 1. in epist. ad Titum.

quas

„ quas perdit à religione & timore
„ Dei alienus, verum & omnium, quæ
„ ab illo geruntur, ipſe pœnas exolvet.
„ Nam qui in ordine privato parum
„ religioſus erat, multo profectò magis
„ id patiatur, cum Eccleſiæ gubernacula
„ regenda ſuſceperit".

Verùm ad hæc omnia quis ſat idoneus, niſi ei fuerit datum deſuper? quamobrem nihil magis neceſſarium his, quibus incumbit Eccleſiæ Miniſtros conſtituere, & eligere, quam ad Patrem luminum, & ſpiritum fortitudinis, inſtanter recurrere: ut ille & illuminando intellectum oſtendat, quis utilior Eccleſiæ Miniſter eligendus; & voluntati robur tribuat, quo adverſus humanas tentationes firma permaneat.

Legimus in Actibus Apoſtolorum, quod præſentatis duobus, *Ioſeph, qui vocabatur Barſabas, qui cognominatus eſt Iuſtus, & Mathia*, ut unus eorum ad Apoſtolatum eligeretur, ad hanc electionem properare Apoſtoli non præſumpſerint; ſed ad Deum confugerint, ut ipſe oſtenderet, quem ex duobus ad hoc miniſterium elegiſſet: & orantes dixerunt, ait S. Textus: *Tu Domine, qui corda nôſti omnium, oſtende, quem elegeris ex his*

duobus

In vita gall. consc. lib. 2. c. 12

duobus unum. " Si igitur Apostoli ipsi „ (inquit magnus ille Archiëpiscopus „ Bartholomæus de Martyribus ad Patres Concil. Trident.) electioni illi „ faciendæ sese impares judicaverint: „ & si Clerus universus pro more veteri cum populo congregatus, id demum se ritè peracturum crediderit, si „ jejuniis, publicisque orationibus cœleste lumen opemque divinam sibi „ accersissent; non horrebunt Reges „ (idem dic de cæteris collatoribus) „ eum per seipsos delectum habere ?

§. 9.

Corollaria nonnulla ex his, quæ hoc Capite dicta sunt.

Dicta hoc Capite sat superque evincunt, à patronis & collatoribus Beneficiorum, unicè in præsentatione aut electione attendendum esse bonum Ecclesiæ, cui Ministri sunt constituendi.

Ex quo consectarium est, quod nonnumquam contingere queat, ut quis, postulante id bono Ecclesiæ, minus dignum neglecto digniore eligere debeat.

beat. Quid enim ſi inter tres eligibiles, unus meritis eſſet infimus, alter medius, tertius verò ſupremus; non dubium, quin bonum Eccleſiæ requirat, ut neglecto ſupremo digniore eligatur medius; ſi hac electione primus meritis infimus excluderetur, non excludendus ſi eligeretur tertius meritis ſupermus. Neque enim ſimili caſu dignior negligitur, niſi ut meritis inferior excludatur, & capacior qui haberi poteſt, promoveatur.

Unde ſi quis ſua electione minus dignum cum effectu excludere non poſſet, omnium digniſſimum eligere deberet; etſi ſciret hunc cum effectu non eſſe promovendum. Quin & priori caſu, nonnumquam ad evitandum ſcandalum palàm edicere tenetur, ſe tertium omnium capaciſſimum, non niſi cogente neceſſitate, ſcilicet excludendi minus dignum, præterire.

Secundò hactenus dicta oſtendunt, non ſatis æſtimare pretium Dominici gregis, & animarum Chriſti ſanguine redemptarum, qui in conſtituendis Eccleſiæ Miniſtris vel perfunctoriè; vel ex affectu carnali procedentes, in-

dignos

dignos aut minus dignos promovere non verentur.

Tertiò ex dictis hoc Capite facilè intelligitur, jus-patronatûs, aut electionis ad dignitates Ecclesiasticas, non esse reputandum ut aliquod Beneficium, sed ut summum onus humeris patronorum atque electorum impositum.

Hinc ulteriùs colligitur, ordinariè falsam de juribus istis habere ideam, qui illa tantopere appetunt; atque pro illis tamquam pro aris & focis decertant; quin & lites super illis movent Episcopis, quibus jure quodammodo naturali competit Ministros inferiores, sibi in gregis Dominici cooperarios, constituere: juxta quod ipsos in persona Titi monuit Apostolus dicens: *Constituas per civitates Presbyteros, sicut & ego disposui tibi.*

Ad Tit. 1. *v.* 5.

Denique, qui obligationem patronorum electorumque juxta ante-dicta expenderit, non mirabitur, si plures hoc onus exhorruerint, & à se abjicere studuerint.

De Valentiniano Imperatore scribit Theodoretus, quod cùm Concilium Episcoporum Mediolani pro electione

ctione novi Episcopi congregatum contendisset ab Imperatore: " ut ipse, " utpotè sapientiæ & pietatis insigni- " bus præclarè exornatus, Episcopum " deligeret" ; Memorandum hoc re- sponsum dederit: " Major est hæc " Provincia, quàm quæ viribus nostris " sustineri queat. Proinde vos divinâ " repleti gratiâ, & illius splendore il- " luminati, multo melius hoc Episcopi " deligendi negotium transigetis". *Lib. 5. hist. c. 6.*

Quomodo S. Ludovicus Bullas Pontificias, quibus ipsi nominatio ad Episcopatus deferebatur, rejecerit; ratus sat multum oneris humeris suis incumbere, tametsi de Episcoporum provisione rationem reddere non deberet, notum est.

Intelligebat indubiè & hoc onus Catharina Regina Portugalliæ, de qua hoc verè virile dictum refertur: " quod " optaret ut durante suo regimine Præ- " lati Portugalliæ essent immortales: " quo fieret ut nullum ad Episcopatum " promovere teneretur: dicens sibi " plus quàm satis esse, si pro se ipsâ & " toto suo regno deberet respondere, " licet se responsalem non constitueret " pro salute animarum". *V. vitam Barthol. de Martyribus loc. cit.*

Sed

Sed quid mirum, si Reges aut Principes, aliive fideles laïci onus illud reformidarint; cùm & ipse Gregorius M. Summus Pontifex, adeò lumine charitatis, & cœlestis sapientiæ illustratus, interrogatus à Clero Mediolanensi de persona in Episcopum eligendâ, responderit, se quidem contra personam illam nihil reponendum habere : "verumtamen quia antiquæ meæ deliberationis intentio est, inquit, ad *suscipienda pastoralis curæ onera, pro nullius umquam misceri persona, orationibus prosequor electionem vestram*, ut Omnipotens Deus, qui futurorum actuum nostrorum semper est præscius, talem vobis Pastorem præbeat, in cujus lingua & moribus exhortationis divinæ pascua valeatis invenire: in cujus mente & humilitas cum certitudine fulgeat, & severitas cum pietate; qui vobis viam vitæ non solum legendo vel loquendo, sed etiam vivendo possit ostendere ; quatenus exemplo illius discat vestra dilectio ad æternæ patriæ desiderium suspirare".

Lib. 7. epist. 29.

Utinam hanc Sanctissimi Pontificis humilem deliberationem ritè expenderent plures Ecclesiastici & laïci, qui quan-

quantumvis longissimè à capacitate S. Gregorii in discernendis conditionibus personarum, quæ ad functiones Ecclesiasticas obeundas exiguntur, distent; avidè tamen promotioni personarum ad Ecclesiasticas dignitates se immiscent.

CAPUT X.

De obligatione dimittendi Beneficium Simoniacè obtentum: & de dispensatione retinendi Beneficium taliter acquisitum.

§. I.

Iustissimè Ecclesia privat Clericos Beneficiis, quæ per Simoniam obtinuerunt.

COnveniens admodum esse, ut quis Ministerium Ecclesiæ deserat, in quod per Simoniam se intrusit, plura ostendunt.

Primò quidem, quid convenientius esse potest Sacerdoti Simoniaco, quàm ut Sacerdotii muneribus abstineat, qui Sacerdotium turpissimè commaculavit, & ad summam vilitatem depressit?

Se-

Secundò, quid justius, quam ut ab ovili Christi repellatur, qui non ut Pastor, sed ut fur in illud intravit? *Qui* enim, teste ipsa Veritate, *non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde ille fur est, & latro.* " Nullus verò in Ecclesia Prælatus, ait Gregorius VII, „ per ostium, hoc est per ipsum Dominum, ad Pastoralem curam intravit, „ qui per avaritiam, id est, idolorum servitutem, ad hoc officium pervenit. „ Non est ergo indignum hujusmodi „ mercatorem sive mercenarium sub „ nomine furis infamari, cujus furtivam irreptionem non expavit imitari".

Ioan. 10. v. 1.

In Concil. Rom. I. cap. 10.

Tertiò, si nullus ad Christi ministerium admittendus sit, nisi qui à Christo *vocatur tamquam Aaron*, merito ab illo amovetur, qui non à Deo tamquam Aaron vocatus in illud intravit; sed propria cupiditate, & avaritia impellente seipsum intrudere præsumpsit?

His aliisque de causis, Ecclesia à sacris suis Ministeriis numquam non tamquam indignos & intrusos amovendos censuit, qui Simoniacè in illa involassent.

" Si quis Episcopus, propter pecunias

,, nias ordinationem fecerit, ait magna ,, Synodus Chalcedonensis, & non ,, venalem gratiam in venditionem de- ,, duxerit, & propter pecunias ordi- ,, naverit Episcopum, vel Chorepisco- ,, pum, vel Presbyterum, vel Diaco- ,, num, vel aliquem eorum qui in Clero ,, annumerantur, vel propter pecunias ,, promoverit œconomum, vel defen- ,, sorem, vel paramonarium, vel om- ,, nino aliquem ex Canone, turpis ,, quæstus gratiâ: qui hoc tentasse con- ,, victus fuerit, de proprio gradu in ,, periculum veniat: & qui est ordina- ,, tus, ex ordinatione vel promotione ,, quæ instar mercatorum venundatur, ,, nihil juvetur: sed sit à dignitate vel ,, curatione alienus quam pecuniis ade- ,, ptus est. Can. 2.

" Eos qui per pecunias ordinati sunt, ,, inquit Synodus VI. in Trullo, sive ,, Episcopi, sive quicumque Clerici, & ,, non secundùm probationem & vitæ ,, optionem, *deponi* præcipimus: sed & ,, eos qui eos ordinasse noscuntur". Can. 22.

Et Tarasius Patriarcha Constantinopolitanus in Epistola lectâ & probatâ in Synodo Nycæna II. intrepidè pronuntiat: " Omnis Episcopus vel Presby- Sess. 8. Syn. 7.

„ter, aut Diaconus convictus, quod „pro muneribus ordinationem dederit, „vel acceperit, *à Sacerdotio cadit*".

Sed quid plura, cùm infinita propemodum ſint Pontificum atque Synodorum Decreta, quæ Sacerdotio privant, qui illa profano mercatu uſurpare non erubuerunt.

Prædictos verò Canones & Decreta, tametſi ſolùm de Simoniacis Ordinationibus loqui videantur, Beneficiorum tamen ſimiles collationes, & invaſiones comprehendere, intelligi poteſt ex illis, quæ ſupra Cap. 1. §. 2. notata fuerunt.

Quapropter & Alexander II. relatum Canonum 2. Synodi Chalcedonenſis non de ſola S. Ordinis ſed & Beneficii emptione loqui non dubitavit: "Si aliquis divinorum præceptorum " & animarum ſalutis immemor, inquit, *Beneficium Eccleſiæ* iniqua cupiditate ductus, vendere vel emere temerario auſu præſumpſerit, *ſicut in Chalcedonenſi Concilio definitum eſt*, gradûs ſui periculo eum ſubjacere decernimus, nec miniſtrare poſſit Eccleſiæ, quam pecuniâ venalem fieri concupivit".

In Epiſt. ad Cler. & popul. Lucenſem.

Simi-

Similiter Calixtus II. qui vixit postquam S. Ordinis collatio, à Beneficii collatione esset sejuncta, utrumque conjungit: " Si quis, ait, in Ecclesia " ordinationem vel *promotionem* per pe" cuniam acquisierit, acquisita prorsus " careat dignitate". *Apud Grat. 1. q. 1. Can.* Sanctorum.

Plurima similia tum Conciliorum tum Pontificum recentiora decreta, quibus Simoniaca Beneficiorum impetratio & collatio nulla atque invalida declaratur, passim in Corpore Canonico occurrunt: & inter alia videri possunt *Cap. 26. & 27.* ꝫ *de Simonia*, item *Extrav.* CUM DETESTABILE *de Simonia in communib.*

§. 2.

Etiam illi dimittere tenentur Beneficium, qui illud per Simoniam, quantumvis ipsis ignorantibus commissam, obtinuerunt.

Ut Dominico gregi sive familiæ Christi non præficiantur, nisi quos Christum in regimen familiæ suæ misisse, & in Ministros suos elegisse constat, justissimum esse numquam non

dubitavit Ecclesia; quapropter nec umquam dubitavit, illos à Sacris ministeriis rejicere, quos sciret non per ostium, id est, Christum, in ovile ovium intrasse, sed aliunde ascendisse.

Porrò certum est, quod etiam illi, qui parentum aut amicorum interveniεntibus muneribus in ovile ovium, sive Ecclesiam intrant, non per Christum intrent, sed aliundè, scilicet per munera ascendant; nec tamquam Aaron à Deo vocati sint; sed parentum potius cupiditate intrusi; quare & tales *à Sacris Ordinibus deponendos esse Sacri Canones testantur*, ait Urbanus II.

Can. præsentium caus. 1. q. 5

Unde cùm amici cujusdam Clerici de cujus electione agebatur, uni vel omnibus eligentium promisissent se pecuniam soluturos, *eo tamen ignorante*, qui hujusmodi promissione interveniente postmodum est electus: consultus Cælestinus III. respondit, "quod „ nisi constaret illos qui promissum tale „ fecerunt, per fraudem in dispendium „ illius, qui eligendus erat, id malitiosè „ egisse: quamvis *ipse promissionis conscius* „ *non sit*, ejus tamen electio tamquam „ Simoniaca pravitate præsumpta, est „ *penitùs* reprobanda".

Cap. 27. ✠ de Simon.

Patet

Patet ergo Ecclesiam non probare, imò improbare introitum ad munia Ecclesiastica non per ostium, id est, Christum, sed per parentum munera: unde cùm quidam per parentum Simoniam adhuc puer ad præbendam esset promotus, qui postea ad annos discretionis deductus, præbendæ renuntiarat, eamque postmodùm per novam electionem denuo obtinuisset, interrogatus Clemens III. respondit: *Indulgentiâ, quam fratres tui* Canonici *tibi fecisse noscuntur, contentus existas, ratione* PRIMÆ *receptionis* NIHIL *audeas in ipsa Ecclesia vindicare.* Primam igitur electionem supponit Pontifex juxta SS. Canones fuisse nullam, ideoque declarat illum tamquam *ultimum Canonicum postremum locum in Choro & aliis obtinere.* *Cap. 26. ꝑ de Simon.*

Huic planè consonat quod de Malguino Nivernensi Episcopo in actis Concilii Remensis sub Leone IX. refertur: " Nivernensis Episcopus surgens, aiunt Acta, pro Episcopio plurimum pecuniæ confessus est à parentibus datum fuisse, *se tamen ignorante*..... ideoque, si Domino Papæ & præsenti Conventui dignum videretur, idem officium velle dimittere *An. 1049 in actis diei tertia.*

 potiùs

" potiùs, quàm in ejus retentione ani-
" mam ſuam peſſumdare. Quæ ubi di-
" xit, paſtorale pedum ante pedes ipſius
" Apoſtolici poſuit. Ille verò tanti viri
" flexus devotione, favente Synodo,
" eumdem, quod *abſque ſuo conſenſu* ea-
" dem pecunia data fuerit, Sacramento
" comprobare fecit: ſicque illi per *aliud*
" *pedum* miniſterium Epiſcopale reddi-
" dit".

Manifeſtum proinde eſt, quod Ecclesia pro nullo habeat introitum illum in Miniſteria Eccleſiaſtica, qui non per oſtium ſive Chriſtum, ſed per munera amicorum obtinetur; nec illos ut Chriſti Miniſtros agnoſcat, niſi poſtmodùm denuò per legitimam vocationem, id eſt, per oſtium ſeu Chriſtum intrent.

Quod ipſum & hodierna Romanorum Pontificum praxis docet: quia ubi Simonia, ignorante proviſo, commiſſa reperitur, ſi causâ poſtulante, diſpenſetur, Beneficium ſic obtentum ad manus Ordinarii eſt dimittendum, ac demum *nova* collatio ab Ordinario obtinenda; juxta hanc clauſulam litteris diſpenſationis adjungi ſolitam: *Et committatur Ordinario, in cujus manibus, antequam ad abſolutionem, & NOVAM proviſionem*

nem procedat, *dictum Beneficium* DIMITTERE *teneatur.*

§. 3.

Qui per Simoniam in Beneficia aut Sacros Ordines se intruserunt, nequidem post actam pœnitentiam ad illa redire possunt.

SI juxta Sacrorum Canonum pristinam censuram Clericus in grave aliquod crimen, præsertim carnis, prolapsus in perpetuum à sacris Ecclesiæ functionibus repellatur (ut alibi ostendimus) quid congruentius quam ut Clericus à Sacerdotii muneribus abstineat, qui ipsum Sacerdotium fœdissimè conspurcavit; & ad rerum temporalium vilitatem per Simoniam depressit. Adhæc, quid justius, quam eum à Sacerdotio Christi perpetuò esse exclusum, qui illud per avaritiam & ambitionem concupivit: quinimò in illud *tamquam fur & latro aliundè*, quam per Christum, *intrare* præsumpsit.

In dissert. de instit. Canonic. p. 2. cap. 2.

Mirum proinde non est, quod sacri Canones Simoniacos, non ad tempus dumtaxat, à functionibus suspendant,

ſed in perpetuum iiſdem privent & ab illis deponant.

Hinc requirentibus Epiſcopis Britanniæ, "de his qui turpiſſimo lucro "columbas in templo Domini vendere "non pertimeſcunt, & ſua acta impro"ba temeritate Simonis hæreſi con"jungunt, utrum poſſint in *ordine pœni"tentiam agere, aut tantummodo extra ordi"nem & ſacerdotalem fieri gradum*". Reſpondit Leo IV. "quibus nos quidem "convictis, qui tam deteſtabile nefas, "quod jam multis eſt damnatum con"ciliis, peregiſſe noſcuntur, *nulla pœni"tentia poſſumus ſubvenire*, & tot ſpiritua"libus Patribus obviare: ſed in illorum "Patrum me ſententia convenire om"nibus certum ſit".

Epiſt. 2.

Hunc Canonum juſtiſſimum adverſus Simoniacos rigorem clariùs expreſſit S. Taraſius Patriarcha Conſtantinopolitanus in epiſtola ad Joannem Presbyterum lectâ in Synodo VII. Actione VIII. in qua ſcribit:" Omnis E"piſcopus, vel Presbyter, aut Diaconus "convictus, quod per pecunias ma"nus impoſitionem dederit vel acce"perit, à Sacerdotio decidit. Fortaſſis "autem dicunt aliqui, quia *pœnitentiam agimus*

V. Grat. 1. q. 7. can. 2

" *agimus pro peccato,* & Deus ignoſcit
" illud. Ita & ego dico, quia & omnes
" agentes pœnitentiam Deus ſuſcipit,
" & indulget per pœnitentiam peccata
" quæ jam patrata ſunt. Novi enim
" David adulterio depreſſum & homi-
" cidio, ſed actâ pœnitentia receptum,
" & divino teſtimonio approbatum....
" ſed iterum audiſſe illum à Deo: *non*
" *tu ædificabis mihi domum quia vir ſan-*
" *guinum* es....... Novi & Monachos
" aliquot, cum in mundo eſſent, omni
" libidine conſpurcatos; cum autem
" ſolitariè viverent, tamquam faces in
" orbe reſplenduiſſe: *Nullum tamen ex*
" *his in Sacerdotem ordinatum.* Quod ſi
" autem id ſemel atque iterum factum
" eſt, non tamen confeſtim legem in
" Eccleſia præſcripſit......... Quorſum
" vero hæc dico? Pergit Taraſius, ſe-
" quens ſanctos Apoſtolos & Venera-
" biles Patres cum omni fiduciâ clamo:
" qui per Simoniam ordinatus eſt, ſive
" Epiſcopus, ſive Presbyter, ſive Dia-
" conus *alienus eſt à Sacerdotio:* neque
" enim venalis eſt gratia Spiritus ſan-
" cti. Caïphæ traditio, & adinventio
" Simonis, à ſancto Sacerdotio eſt
" aliena".

Nulla

Nulla igitur acta pœnitentia ſufficit, ut Clerici ſacris Ordinibus aut miniſteriis, in quæ per Simoniam ſe intruſerunt contra ſacrorum Canonum rigorem ſe immiſceant.

Et quorſum neceſſitas diſpenſationis, ut Clerici ad Beneficia ſimoniacè obtenta redire valeant, niſi quia ſacri Canones eos in perpetuum ab illis excludunt?

§. 4.

Oſtenditur quàm ægrè Eccleſia à Sacris Canonibus contra Simoniacos editis recedat, & quæ in diſpenſatione attendenda?

Tanta erat vitii Simoniæ ſæculo undecimo inundatio, tantaque Simoniacorum, aut à Simoniacis ordinatorum multitudo ut ea propter, cùm Leo IX. " Omnes Simoniacorum ordinationes Synodalis vigoris authoritate caſſaſſet, protinus, ait B. Petrus Damiani, à Romanorum Sacerdotum multitudine, *magnæ ſeditionis tumultus exortus* eſt: ita ut non ſolùm ab ipſis, ſed à pleriſque diceretur Epiſcopis, *omnes penè baſilicas Sacerdotalibus*

„ *libus officiis destituendas, & præcipuè Missarum solemnia*, ad subversionem Christianæ religionis, & desperationem „ omnium circumquaque fidelium, funditùs omittenda".

Hac miserâ temporum conditione occurrente, certè Ecclesiæ Prælatis vitio verti non poterat, si aliquid Canonum severitati detrahendum crederent; "Ubi enim multorum strages jacet, „ inquit Augustinus, subtrahendum est „ aliquid severitati, ut majoribus malis „ sanandis charitas sincera subveniat. *Epist.* 50.

Temporum igitur necessitate cogente aliquid remittendum censuerunt; verùm ita moderatè, tantaque circumspectione, ut vel ipsa moderatio seu relaxatio ostendat, quantoperè Ecclesia Simoniacorum ad sacras functiones admissiones aversetur; & quam ægrè eas tolerandas censeat.

Relaxationem ab Urbano II. in Concilio Romano sub finem sæculi XI. datam, seu potiùs necessitate Ecclesiæ extortam, attendamus. *An.* 1099.

" In primis, ea quæ à Sanctis Patribus de Simoniacis statuta sunt, nos „ quoque, inquit, Spiritus sancti judicio, & Apostolica authoritate firma„ mus". His

corum Regularium professione, & vivendi norma distabat) juxta temporis illius phrasim, vivere voluerint.

Hi verò, qui cùm majoris essent ætatis, nefanda cupiditate ducti Ecclesias emerunt, si ad *alias Ecclesias* translati, in iisque *canonicè* vivere voluerint, servatis propriis ordinibus, *pro magna misericordia* ibi eos ministrare permittit. Si verò ad alias fortasse transferri non potuerint, & in iisdem *canonicè* vivere promiserint: minoribus Ordinibus contentos esse jubet, nec ad Sacros Ordines ascendere permittit.

Ex quibus apparet, quod obtentum simoniacè Beneficium pro *magna misericordia* retineri solummodò permittat; si *canonicè* vivere promiserint; atque ita per vitam Religiosam (cui vita communis Canonicorum æquivalebat) purgaretur, si quid in adeptione Ecclesiæ contra sacros Canones admissum fuisset.

Verùm ne vel tantilla Canonum relaxatio, tot conditionibus moderata, & necessitate Ecclesiæ quodammodò extorta, in legem assumeretur, subjungendum credidit Pontifex: " Quamvis " autem *misericordiæ intuitu, magnaq; necessi-*

„ *cessitate cogente*, hanc in sacris Ordini-
„bus dispensationem constituerimus :
„ *nullum tamen prajudicium sacris Canoni-*
„ *bus fieri volumus:* sed obtineant pro-
„prium robur, & cessante necessitate
„ illud quoque cesset quod factum est
„ pro necessitate".

Urbanum II. præiverat Nicolaus II. qui eadem necessitate adigente, similem moderationem permittere debuerat. "Tanta quippe Simoniacorum, ait,
In decreto contra Simon. An. 1029.
„multitudo est, ut dum rigorem Ca-
„ nonici vigoris super eos servare non
„ possumus, necesse sit ut dispensato-
„ riè ad piæ condescensionis studium
„ nostros animos ad præsens incline-
„ mus". Verùm nè & ejus justa moderatio pro lege assumeretur, notandam hanc & salutarem adjungit clausulam :
" Ita tamen authoritate Sanctotum A-
„ postolorum Petri & Pauli omnimo-
„ dis interdicimus, ne aliquando ali-
„ quis successorum nostrorum ex hac
„ nostra permissione *regulam sibi vel ali-*
„ *cui assumat*, vel præfigat : quia hoc non
„ authoritas antiquorum Patrum ju-
„ bendo aut concedendo promulgavit,
„ sed *temporis nimia necessitas* permitten-
„ dum à nobis extorsit".

Verùm

Verùm necessitas à multis sæculis, ait quidam Author, cessasse videtur, nec tamen dispensandi cessavit facilitas. Non enim Simoniacis dispensatio negatur. Nec ab ipsis exigitur, ut in reatûs sui pœnitentiam, vitam *Canonicam*, sive Regularem, adinstar Canonicorum Regularium agant. Hæc est misera rerum humanarum conditio; relaxationes, quæ necessitate adigente pro tempore tolerantur, in consuetudinem præscriptam abeunt; quia de facili in oblivionem veniunt conditiones & limites, quibus relaxatio primitùs fuerat circumscripta.

Thomass. de discipl. Eccles. p. 4. lib. 2. c. 17 n. 9.

De hac nimia erga Simoniacos indulgentia, tamquam de summo & pernicioso abusu, apud Paulum III. querebatur Concilium delectorum Prælatorum, quod Synodo Tridentinæ in notandis abusibus reformandis non infeliciter prælusit. " Abusus alius, inquit, in absolurione Simoniaci: „ proh dolor quantum in Ecclesia Dei „ regnat hoc pestilens vitium! adeò ut „ quidam non vereantur Simoniam „ committere: deinde confestim petunt absolutionem à pœna, imò eam „ emunt, sicque retinent Beneficium quod

„ emerunt. Non dicimus ſanctitatem „ tuam non poſſe pœnam illam, quæ de „jure poſitivo conſtituta eſt, eis con- „ donare, ſed quod nullo pacto debeat, „ ut tanto ſceleri reſiſtatur, quo nullum „ perniciosius, nec magis ſcandalo- „ ſum".

Profectò, quam gravis urgenſque ratio ſubeſſe debeat, ut quis Eccleſiam ſeu Beneficium retineat, ſeu potiùs de novo obtineat, in quod per Simoniam, præſertim ipſo ſciente vel cooperante commiſſam, intravit, non difficulter intelligit, qui novit; nullum ad Sacrum Eccleſiæ Miniſterium, niſi à Deo vocatus ſit, eſſe admittendum. Quis verò non videat, ſumma multaque vocationis indicia requiri in illo, qui jam Deo non vocante in Sacrum Eccleſiæ Miniſterium ſe intrudere non erubuit; qui juxta Sacros Canones Spiritu Dei conditos, & totius Eccleſiæ reverentiâ roboratos, à Sacris functionibus in perpetuum debet eſſe alienus: quis quæſo non manifeſta & extraordinaria vocationis ſigna requirat, ut contra divinitùs ſtatutas Regulas ad Chriſti Miniſterium admittatur.

Adhæc, cùm nullus vel ambitioſus aut

aut avarus, imo de vitiis illis suspectus, Sacerdotio sit aptus; tantus indubiè prævië ad dispensationem, meritorum fulgor, & odor bonæ vitæ exigendus, ut is omnem, quam ex Simoniaco ad Beneficium introitu contraxit, ambitionis aut avaritiæ notam, abstergat.

Et hoc non malè deducitur, quod si ipse, qui per Simoniam Sacerdotium maculavit, turpissimeque depressit, dispensationem petat, etiam hac sua postulatione, se ordinariè indignum dispensatione ostendat; quis enim illum in corde contrito & humiliato, de sua pravitate dolere & pœnitere credat, qui audet Sacerdotium, quod per superbiam vel avaritiam ambivit, & sacrilegè usurpavit, rursùm postulare. Certè non illud humilitatis, sed potiùs magnæ superbiæ & præsumptionis frequenter signum esse potest.

Adhæc in dispensatione super retentione Beneficiorum, quæ per Simoniam obtenta sunt, specialiter attendendum venit scandalum, quod ex simili dispensatione meritò timetur. Cùm enim semel persuasum est, Beneficia per Simoniam impetrata, mediante

te dispensatione securè posse retineri, eamque non difficulter impetrari intelligitur; illi, quos timor magis, quam justitia à vitiis retrahere solet, ad Simoniam, spe obtinendæ dispensationis, facilè prorumpent.

Nec scandalum illud verendum solùm venit, dum dispensatur cum Clericis, qui Beneficia per Simoniam à se commissam impetrarunt, sed etiam dùm ipsis ignorantibus à parentibus commissa fuit. Ex frequentiori enim dispensatione super simili Simoniaca Beneficii impetratione, natum est contingere, ut parentes, filiorum suorum promotionem avidè desiderantes, per Simoniacas artes filios suos in Beneficia intrudent, non intrusuri, si scirent, quod filius ita promotus, Beneficium quod simili modo consecutus est, deserere deberet; si umquam innotescat hujusmodi fraudes intervenisse; quinimo, quod numquam vel ipsi essent futuri securi, quamdiu filius Beneficium illud per collationem nulliter factam retinet.

Hæc si parentes expenderent, nec spe dispensationis obtinendæ lactarentur, admodùm indubiè essent solliciti, nè

nè munere interveniente filios suos ad Ecclesiastica ministeria protruderent.

Ex his sat apparet, quam meritò Ecclesia se parcissimam semper ostenderit in relaxandis Canonibus, qui Clericos à functionibus simoniacè obtentis, repellunt.

Patet quoque, quàm meritò prædictum Concilium de lectorum Prælatorum Paulo III. dixerit, quod licet non negarent Sanctitatem suam posse pœnam, quæ de jure positivo in Simoniacos est constituta, condonare, quod tamen *nullo pacto debeat, ut tanto sceleri resistatur, quo nullum perniciosius, nec magis scandalosum.*

Intelligitur similiter, mirum non esse, quòd ordinariè, si non semper, parùm feliciter succedat illis, qui in Beneficiis simoniacè obtentis, per dispensationem, permanent: tum quia rarissimè, si umquam, utilitas aut necessitas Ecclesiæ, quæ dispensationem coram Deo licitam reddat, relaxationem Canonum postulat; tum quia conditiones ad hujusmodi dispensationem, juxta ante-dicta, prærequisitæ, raro occurrunt.

Quapropter si de ulla, indubiè de hac dispensatione dici potest cum Thoma Cantipratano: *Quis sapiens erit, qui fallat se, & sibi super dispensatione aliqua blandiatur.*

Lib. 1. de apib. c. 19. n. 9.

PARS

PARS II.

DE PENSIONIBUS.

CAPUT I.

Quid sit Pensio Ecclesiastica? Et an illius in antiquitate reperiatur aliqua vestigia?

§. I.

Traditur definitio Pensionis Ecclesiasticæ, prout hodie in usu est.

PEnsio Ecclesiastica ut hodiè est in usu, definiri solet: "Annua pecuniæ quantitas, Clerico super emolumentis sive proventibus alicujus Beneficii authoritate superioris reservata

„ in ejus vitæ subsidium, per possessorem præstanda".

Dicitur in definitione, *annua pecuniæ quantitas*; quia pensiones hodiè non in certa fructuum portione, sed pecuniæ quantitate assignari solent: quæ tamen summa pecuniæ, quia ex fructibus & reditibus Beneficii desumitur; & secundùm horum quantitatem regulatur ac determinatur, hinc est, quod reipsa & in effectu pars proventuum beneficiato detrahatur, & alteri Clerico assignetur.

Dicitur quoque in descriptione *Clerico reservata*, quia juxta hodiernum stylum, pensionis incapax est, qui *Clericus* non est; imò sicuti Clericus per matrimonium incapax fit Beneficii Eccesiastici, ita quoque pensionis; eamque obtentam per contractum matrimonii amittit.

Sic sumptæ pensionis vocabulum, in Sacris Canonibus non occurrere notant Canonistæ: " Licet enim, ait post „ Lotterium Augustinus Barbosa, in „ aliquibus fiat mentio de pensionibus, constat tamen eos loqui de pensionibus latissimè sumpto vocabulo, „ non de hac, quæ per Papam ad vitam ali-

In praxi exig pens in proœm. p. 3.

„'alicujus pro alimentis reservatur": aliqua tamen illius vestigia in Sacris Canonibus occurrere fatentur; quæ expendere non erit inutile, ut pensionis hodiernæ origine cognitâ, faciliùs ipsius natura, illiusque justi limites cognosci queant.

§. 2.

Referuntur quædam ex antiquitate exempla, in quibus Pensionis Ecclesiasticæ vestigium apparet.

PLura eaque non obscura pensionis Ecclesiasticæ vestigia in magno Chalcedonensi Concilio occurrunt.

Et quidem cum Actione decimâ & duodecimâ examinata esset causa Bassiani Episcopi Ephesini, & Stephani in locum illius electi, Synodus decrevit, ut uterque sedem Ephesinam deseretet, & tertius in Episcopum eligeretur; ea conditione ut uterque dignitatem Episcopalem retineret, & nutrimenti gratia ex reditibus Ecclesiæ Ephesinæ solidos aureos ducentos annis singulis acciperent: " Removebuntur „ quidem à Sancta Ephesiorum Eccle-

 sia

,, sia Bassianus & Stephanus, ait Syno-
,, dus, habeant autem dignitatem Episcopi, & ex reditibus memoratæ Sanctæ Ecclesiæ *nutrimenti gratiâ* & *consolationis* annis singulis solidos aureos ducentos accipiant".

Similiter orta contentione inter Sabinianum & Athanasium super Episcopatu Parrhenorum dictum est, quod si Sabinianus cedere vellet, Athanasius ordinaretur: " Sabinianus verò ,,Reverendissimus Episcopus, & dignitatem Episcopalem habeat, & substitutus sit, *& pascatur*, sicut Reverendissimus Episcopus Antiochenorum Maximus, secundùm facultatem Parrhenorum sanctissimæ Ecclesiæ disposuerit".

Act. 14. in fine.

Tertium denique in eadem Synodo pensionis vestigium habetur in persona Domni Antiocheni Episcopi, qui cùm depositus esset, eique Maximus substitutus, visum est Maximo Synodum deprecari, ut humanitatem exercere in Domnum, qui fuit Antiochiæ Episcopus, est dignaretur statuere ei certos sumptus de Ecclesia quæ sub me est: annuit Synodus: " Si quidem ,, Maximus suo arbitrio Domno voluerit

Sess. 9.

„luerit esse consultum, ut sumptus ei de
„ sua Ecclesia, *miserationis* intuitu, prout
„ æstimaverit, largiatur, ut conten-
„ tus *alimoniis* quiescat in posterum".

Quis hic non agnoscat manifesta pensionis Ecclesiasticæ præformata vestigia; nimirum portio aliqua fructuum seu proventuum alicujus Ecclesiæ miserationis seu alimentorum, vel nutrimenti gratiâ, indulta illis, qui Ecclesiæ, non præerant.

Sanctus Gregorius prædictæ Synodi exemplo, non absimilia pensionis lineamenta suppeditat.

Et quidem Episcopos per Illyricum constitutos monet, ut confratres suos, quos à propriis sedibus furor hostilitatis expulerat, quosque captivitas, diversarumque necessitatum *angustiæ* comprimebant, secum in Ecclesiasticis sustentationibus suscipiant. " Non qui- *Lib. 1. epist. 43.*
„ dem, inquit, ut per communionem
„ Episcopalis Throni dignitas dividatur,
„ sed ut ab Ecclesia juxta *possibilita-*
„ *tem sufficientiæ* debeant *alimenta* perci-
„ pere".

Adhæc cum intellexisset quemdam Episcopum tanta capitis passione laborare, ut muniis Episcopalibus videretur

retur insufficiens; ne languente Pastore grex insidiatoris laniandus dentibus exponatur, solicitè optabat, ut alius in locum illum ordinaretur: *Sic tamen, ut quousque eumdem Episcopum in hoc sæculo vita tenuerit,* SUMPTUS *ei* DEBITI *de eadem Ecclesia ministrentur.*

Lib. 11. epist. 7.

Huic pio S. Gregorii responso consonat Clemens III. respondens Sacerdotem divino judicio lepræ morbo percussum pro scandalo & abominatione populi ab administrationis debere officio removeri, *ita quod juxta facultates Ecclesia sibi* NECESSARIA, *quamdiu vixerit, ministrentur.*

Cap. 4. x de Cleri ægrot.

Plura hisce similia in Conciliis & historiis, pensionis Ecclesiasticæ vestigia atque lineamenta occurrunt, quorum & aliqua in hujus materiæ decursu attingentur.

§. 3.

Reflexiones aliquæ ad exempla paragrapho præcedenti exhibita.

CIrca ea, quæ paragrapho præcedenti ex Concilio Chalcedonensi & S. Gregorio tamquam pensionis Eccle-

clesiasticæ manifesta vestigia protulimus, duo maximè notanda sunt.

Primum, quod illa, quæ adinstar pensionis Episcopis aliisve Clericis ex rebus Ecclesiæ, cui actu non sunt adscripti, concessa leguntur, *miserationis intuitu*, *nutrimenti* vel *alimentorum* seu *necessariorum gratiâ* data sint, ut ex verbis, quibus indulta fuerunt, videre licet.

Secundò notandum, quod non legatur intercessisse ulla conventio inter illum, qui Episcopatum aliudve Ecclesiæ Ministerium dimittit, & illum qui ipsi esset successurus, de danda annua aliqua pecuniæ aut proventuum portione, sed per Synodum aut Pontificem nullo præcedente partium pacto, miserationis atque æquitatis, justitiæque intuitu, statutum sive indultum fuisse, ut ab Ecclesia pascatur, vel vitæ necessaria reciperet.

Porrò sicuti pensiones legitimè per Ecclesiæ Prælatos indultæ, rectè dici possunt à Sacris Conciliis & Pontificibus quoad substantiam esse probatæ; ita è converso pensiones, quæ ab illis discrepant, non ex Canonum authoritate, sed potiùs ex cupiditate introductas, abusivè contra Ecclesiæ mentem
&

& Conciliorum atque Pontificum sæpiùs iterata decreta frequentari, in sequentibus ostendetur.

CAPUT II.

Ostenditur quod pensio Ecclesiastica ab illo accipi non debeat, qui vel ex beneficio vel patrimonio vivere potest.

§. I.

Ex natura redituum Ecclesiasticorum evincitur quod perperam pensio accipiatur ab illo, qui aliundè vivere potest.

An. 816. *Can.* 116. „Res Ecclesiæ, sicut à SS. Patribus traditur, inquit Synodus „Aquisgranensis, vota sunt fi„delium, pretia peccatorum & patri„monia pauperum. Fideles namque „fidei ardore & Christi amore succensi, „ob animarum suarum remedium, & „cœlestis patriæ desiderium suis pro„priis facultatibus sanctam locupletem „fecerunt Ecclesiam, ut his & *milites* „*Christi alerentur & Ecclesiæ exornarentur:* *pau-*

" *pauperes recrearentur, & captivi pro tem-*
" *porum oportunitate redimerentur.*

Proventuum proinde Eccesiastico-rum ea est natura, ut ex illis Ministri Ecclesiæ honestam sustentationem, Clericali modestiæ congruentem, accipiant, reliquum verò in pauperum vel alium pium usum expendatur.

Hinc omnium consensu receptum, proventus Ecclesiasticos, qui honestè ac frugali Ministri sustentationi supersunt, in pauperes, aut alium pium usum esse expendendos. Utque plures, easque vulgatissimas in hanc rem Patrum aut Canonum aureas sententias prætercam, solùm, quid de hac re sæculo præterito dixerit S. Carolus hîc subjungo: " Ubi primum Ecclesiæ bona
" esse cæperunt, inquit, eam naturam
" & conditionem consecuta sunt, ut
" in alium quàm in sacrum & pium u-
" sum eorum fructus converti nefas
" esset .... Quamobrem per vis-
" cera misericordiæ obtestamur atque
" monemus, ut meminerint ea bona
" non *esse sibi credita ad luxum*, neque ad
" augendos consanguineos, sed ad vi-
" tam honestè, ut fidelem Dei mini-
" strum, & pietatis Christianæ Magi-

strum

„ ſtrum decet, traducendam. Ex eo vero
„ quod ſupervenit, ſi *neceſſaria pauperi-*
„ *bus alimenta* denegarint, *intelligant ſe*
„ *quos non paverint, occidiſſe*; atque ob
„ violatam ſanctiſſimæ charitatis legem
„ *mortale peccatum commiſiſſe: quo ſibi iram*
„ *in die iræ theſaurizaverint*".

Et alio loco: "Chriſti viſceribus
„ ſubſtantiam Eccleſiaſticam erogate,
„ pauperibus ſcilicet, peregrinis, viduis,
„ pupillis, ægrotis, in vincula conje-
„ ctis, captivis, quibus egentibus, &
„ eſurientibus cum ſubvenire poſſis,
„ *ſi alimenta neceſſaria denegatis*, *violatæ*
„ *charitatis rei eſtis in conſpectu Domini*.
„ Memores eſtote ejus, quod à San-
„ ctiſſimo Patre Ambroſio ſcriptum
„ eſt, ſua fideles eo animo obtuliſſe Ec-
„ cleſiæ Miniſtris, ut per eorum ma-
„ nus, quorum fidei atque integritati
„ ſumma omnia tribuebant, ad paupe-
„ res pervenirent".

Hac certiſſima fundatiſſimaque re-
rum Eccleſiæ conditione præmiſſa, pla-
niſſimum eſt, penſiones Clericis aſſi-
gnandas non eſſe, quando aliunde ſive
ex Beneficio ſive patrimonio hone-
ſtè vivere poſſint. Supponitur enim
Clericum; cui penſio aſſignatur, be-
nefi-

neficium seu officium, ratione cujus, tamquam Ecclesiæ Minister de reditibus Ecclesiæ sustentationem accipere posset, dimisisse. Consequenter cùm ampliùs Officium non præstet, fructus illius percipere non potest, si habeat unde vivat; quandoquidem juxta naturam & conditionem proventuum Ecclesiasticorum, illud quod honestæ Beneficiatorum seu Ministrorum alimentationi superest, in pauperes vel pium usum expendi debeat.

Si ergo quidquam ex rebus Ecclesiæ, quæ honestæ Beneficiati sustentationi supersunt, accipiat, jam accipit illud, quod in pium usum expendi deberet; quia ut dictum est, omne quod alimentationi Beneficiatorum superest, pauperibus aut in similem usum erogandum foret.

Quis verò ferat, quod Clericus patrimonio dives, aut saltem sufficiens ut honestè vivat, accipiat ea, quæ juxta fundatorum & Ecclesiæ voluntatem pauperibus sunt eroganda?

Profectò, si Patres de Clericis etiam actualiter Ecclesiæ servientibus dicere non dubitaverint, quod *nec illi qui sua possidentes dari sibi aliquid volunt*, SINE *Caus. 1. q. 1. can. 7*

GRAN-

GRANDI PECCATI SUO, *unde pauper victurus erat, accipiunt*; quid quæſo dixiſſent de Clericis, qui cùm Eccleſiæ non ſerviant, & ſua poſſident, unde pauper victurus erat, accipiunt?

Penſiones igitur quia in effectu & reipſa portionem unam proventuum Eccleſiæ conſtituunt, non niſi *miſerationis intuitu, gratiâ alimentorum* Clericis aliunde vitæ neceſſaria non habentibus aſſignari poſſunt; quemadmodum Concilia & Pontifices jam olim feciſſe ex ante-dictis conſtat. Ita enim fiet, ut res Eccleſiæ augendis divitiis non ſint ſervituræ.

§. 2.

Regulam circa penſiones ex natura rerum Eccleſiæ deſumptam, probavit & propoſuit Concilium delectorum Prælatorum ſub Paulo III.

REgulam circa penſiones ex natura bonorum Eccleſiaſticorum petitam: nimirum, eas non eſſe aſſignandas Clericis, niſi ut quaſdam eleëmoſynas, quibus eorum inopia ſublevari poſſit, optimè intellexerunt delecti Cardinales aliique Prælati, qui jubente Pau-

Paulo III. congregati fuere, ut quantâ possent maximâ diligentiâ inquirerent abusus in futuro generali Tridentino Concilio reformandos; mediaque quibus posset abusibus occurri, prælibarent.

Inter abusus verò, quos extirpandos notarunt, unum non exiguum in constituendis pensionibus irrepsisse detexerunt; cui ut efficaciùs ocurreretur, justissimam jam dictam regulam ex conditione rerum Ecclesiæ desumptam, servandam dixerunt.

" Alius abusus cum Beneficia con-
,, feruntur, seu ceduntur aliis, irrepsit,
,, aiunt, in constituendis super eorum
,, fructibus pensionibus, imò quando-
,, que cedens Beneficio omnes sibi fru-
,, ctus reservat. Qua in re illud anim-
,, advertendum est, inquiunt, *nulla alia*
,, *de causa, nulloq; alio jure pensiones consti-*
,, *tui posse, nisi ut quasdam* ELEEMOSYNAS,
,, *quæ in pios usus &* INDIGENTIBUS *con-*
,, *cedi solent.*

Rationem sui asserti ex natura bonorum Ecclesiasticorum petitam subjungunt: " Nam reditus, aiunt, sunt
,, annexi Beneficio, ut corpus animæ:
,, ideo suâ naturâ pertinent ad eum

V qui

„qui Beneficium habet, ut possit ex eis „vivere honestè pro suo ordine, simulque queat sustinere impensas „pro divino cultu, & templi sacrarumque ædium reparatione, *ut quod reliquum est, impendat in pios usus.* Hæc est „enim natura eorum redituum".

Ex quibus tamquam necessarium consequens inferre non dubitarunt: „Pensiones dari Clericis *divitibus*, qui „commodè & honestè vivere queunt „ex reditibus quos habent, *magnus certè* „*abusus*".

Manifestum proinde erat Prælatis illis oculatissimis, pensiones considerandas esse secundùm naturam rerum Ecclesiæ, tamquam quasdam *eleëmosynas*, quibus Clericis inopia laborantibus, & de Ecclesia benè meritis succurratur: quemadmodum à Conciliis & SS. Patribus, quibus conditio bonorum Ecclesiæ apprimè nota erat, factum fuisse ante ostensum est.

§. 3.

§. 3.

Sola Clerici indigentia non sufficit, ut onus pensionis Ecclesiæ imponatur, sed insuper merita in Ecclesiam, præsertim illam, quæ pensione gravatur, requiruntur.

Pensiones juxta ante-traditam definitionem, & usitatam hodiernam praxim, non sunt censendæ meræ eleëmosynæ, quales passim pauperibus & indigentibus dari solent; sed amplius aliquid præ se ferunt: onus nimirùm, sive quamdam servitutem Beneficio vel beneficiato impositam, dandi annuè per possessorem Beneficii notabilem portionem proventuum ipsius Beneficii, Clerico actualiter Beneficio non deservienti. Quo fit, ut in effectu, per pensionem subtrahatur notabilis pars fructuum à Beneficio, cui per Ecclesiæ ordinationem, in beneficiati sustentationem, & alios pios usus est annexa: & alteri in vicem quodammodò Beneficii assignetur. Unde pensiones dicuntur obtinere vices Beneficii; quare juxta hodiernum stylum nulli nisi Clerici earum capaces habentur.

Cùm igitur pensiones hodiernæ conditionem eleëmosynarum, quæ solo paupertatis intuitu tribuuntur, excedant, solus quoque paupertatis sive indigentiæ titulus sufficere nequit, ut hujusmodi onus Ecceſiis imponatur; sed præter indigentiam merita, sive præsentia, sive præterita, præstita Ecclesiæ, præsertim illi quæ pensione oneratur, accedere debent; quæ onus hujusmodi Ecclesiæ imponendum vel impositum justificent.

Porrò mentem Ecclesiæ esse, ut ordinariè pensiones non dentur, nisi illis, qui per servitium Ecclesiæ præstitum mereanrur, ut pensionis subsidio eorum indigentiæ succurratur, inde patet, quod similes pensiones concedi non soleant, nisi illis, qui Beneficium pensione onerandum possederunt; quo quid Ecclesia aliud intendit, quam pensiones non esse dandas, nisi Clericis, qui laudabiliter Beneficiis deservierunt? Neque enim Ecclesia Spiritu S. directa nudam Beneficii possessionem, sed servitium in Beneficio præstitum considerare solet.

Abusus proindè qui contra Ecclesiæ mentem invaluit, reputandus est, creare

pen-

pensiones in favorem Clericorum eo solo titulo, quia Beneficium possederunt; licet illud nullo aut exiguo præstito servitio, sæpiùs etiam cum Sacrorum Canonum infractione, deseruerint.

Huic abusui ut occurratur, sæpius in Regno Galliæ judicatum legitur, quod nullus ex resignato Beneficio curato pensionem percipere posset, nisi viginti annorum spatio eidem deservivisset. *v. Acta Cleri Gallic. tom. 1. p. 2. tit. 13*

Quin anno 1671. generali decreto statutum fuit, quod nullus Beneficium Parochiale, vel præbendam ordinariam sive Theologalem sive in Ecclesia Cathedrali sive Collegiata retenta pensione resignare possit, qui prius per quindecim annos Beneficio actualiter non deserviverit; nisi ex causa infirmitatis, per Ordinarium cognitæ & probatæ, ad eum statum redactus fuerit, ut functionibus Beneficii obeundis sit absolutè factus impar.

Non sola proindè Clerici indigentia sufficit, ut tam notabile onus Ecclesiæ, etiam cùm Canonum (qui sectionem Beneficiorum vetant) aliquali infractione imponatur; sed merita, præ-

cipuè præstita Ecclesiæ gravandæ, accedant necesse est, quæ onus illud imponendum persuadeant.

§. 4.
Corollaria ex illis, quæ hoc Capite dicta sunt.

QUæ toto hoc Capite dicta fuerunt, evincunt, tum ex natura & conditione proventuum Ecclesiasticorum, tum ex mente ac sententia Pontificum ac aliorum Prælatorum, pensiones non esse dandas nisi ut Clericis indigentibus & de Ecclesia benè meritis, nonnumquam *miserationis intuitu* succurratur.

Hinc ulteriùs intelligitur, quod Pontifices & Episcopi annuentes Clericis de Ecclesia, præsertim gravandâ, benè meritis & *indigentibus* moderatam aliquam pensionem, premant vestigia Synodi Chalcedonensis, S. Gregorii aliorumque Patrum, qui Episcopos aliosque Clericos justa de causa Ecclesias suas deserentes *miserationis intuitu*, de rebus Ecclesiarum, quas deseruerant, pascendos esse interdum judicarunt.

Secundò

Secundò ex dictis infertur, nemini opulento, seu reditibus ad vitam Clericalem honestè & moderatè agendam idoneo, licere pensionem, citra justitiæ violationem, accipere.

Tertiò, inde etiam deduci posset quod Clerici divites, qui pensionem ex Beneficio Ecclesiastico acceperunt, ad hujusmodi pensionis restitutionem obligentur. Cum enim pensiones in Clericorum dumtaxat eorum, qui aliunde vivere non valent secundùm quod honestas Clericalis (non à mundana æstimatione, sed ab Evangelio petita) requirit, utilitates sint institutæ & toleratæ; certum est, eas sacrilegâ aviditate percipi & interverti ab iis, qui jam necessariis præsidiis, vel ab ipsa re familiari, vel ab altero sufficiente Beneficio subministratis instructi sunt, atque adeò ad *earum restitutionem* eos obligari".

Quartò colligitur: Eos peccare graviter, quibus cum propter inopiam indulta sit pensio, tot cumulant pensiones, ut sustentationem homini Ecclesiastico congruentem excedant. " Unde & graviùs peccant, „ ait Toletus, & mirabilis est abu„ sus eorum, qui multis hinc inde

Lib. 5. instruct. Sacerd. c. 83.

„ se onerant pensionibus, cùm unde
„ vivere possint pro conditione sua,
„ satis multa habeant: & quod peius
„ est, nulla adest causa, propter
„ quam vel unam habere possint:
„ quibus vix potest persuaderi, ut
„ vel minimæ pensioni renuntiare ullo
„ pacto velint, sed in morte tandem, ve-
„ lint, nolint, cogentur malè possessa &
„ retenta dimittere".

CAPUT III.

Pensiones contrariæ sunt Sacris Canonibus, & ideò sine dispensatione haberi nequeunt; quæ sine justa causa data, pensionarios tutos non reddit.

§. I.

Ostenditur Pensiones Sacris Canonibus contrariari.

Quandoquidem ex præcedentibus manifestum sit, & quotidiana praxis evincat, per pensionis assignationem in effectu unam partem fructuum Beneficii adimi sive auferri

auferri à beneficiato, & alteri Clerico aſſignari, planum eſt, per penſiones Beneficiorum ſeu Præbendarum, atque Eccleſiarum ſectionem contra SS. Canonum decreta fieri.

" Majoribus Eccleſiæ Beneficiis in „ſua integritate manentibus, inquit „Synodus Oecumenica Turonenſis, „indecorum nimis videtur, ut mino„rum Clericorum præbendæ patian„tur ſectionem. Idcirco ut ſicut in „magnis, ita quoque in minimis mem„bris ſuis firmatam Eccleſia habeat „unitatem, diviſionem præbendarum, „aut dignitatum permutationem fieri „prohibemus". *Cap. 8. de præb.*

Dividi igitur ſive ſecari non tantum majora Beneficia, ſed & præbendas vetat Concilium; quod & Concilio Generali Chalcedonenſi vetitum fuiſſe conſtat: " Si quis tranſlatus eſt, ait *Can. 1.* „Synodus, ex alia in aliam Eccleſiam, „prioris Eccleſiæ, vel Martyriorum „quæ ſub ea ſunt, aut Ptochodochio„rum aut Xenodochiorum *rebus in nullo* „*communicet*".

Quid evidentius, quam hoc Canone fructuum ex Beneficio dimiſſo ſubſtractionem prohiberi? Quare P. Chriſtianus

ſtianus Lupus in Scholiis ad hunc Concilii Canonem ſine cunctatione dicit: " Hæc noſtri Canonis verba, *ſi* ,, *quis tranſlatus &c.* oſtendunt prioris re- ,, licti aut reſignati Beneficii penſiones ,, tunc necdum fuiſſe"

Clarum ergo eſt, penſiones non niſi interveniente Canonum relaxatione ſeu diſpenſatione ſuper Beneficio dimiſſo vel reſignato retineri poſſe; quod & Canoniſtæ fatentur, & moderna praxis confirmat.

§. 2.

Aſſignatio penſionis diſpenſativè facta, ut ſit licita, debet niti juſtâ causâ.

NUmquam diſpenſari, niſi unà Canones detrimentum aliquod patiantur, Jurique communi, ut Canoniſtis loqui placet, *vulnus* aliquod infligatur, expeditum eſt. Unde facilè eſt intelligere, ab Eccleſiæ Prælatis, quibus Canonum cuſtodia ſpecialiter incumbit, diſpenſandum non eſſe, niſi *vulneris* illa inflictio alterius boni acceſſione *compenſetur*. Hinc illud S. Bernardi: *Novit fidelis ſervus & prudens ibi tantùm uſur-*

De diſpenſ. & præcepto cap. 2.

usurpare dispensationem, unde bonam possit habere RECOMPENSATIONEM. Et ab Honorio II. dispensationem pro Episcopo quodam expostulans, in fine concludit: *Vestræ discretionis est judicare, an meritò flagitetur à vobis facienda dispensatio, unde talis potest sequi* RECOMPENSATIO. Epist. 13.

Cum igitur pensio constitui nequeat, nî unà relaxatio Canonum intercedat, & Juri communi *vulnus* aliquod infligatur, evidenti consequentia sequitur, compensationem vulneri proportionatam, ab utilitate aut necessitate Ecclesiæ dispensationem exigente petitam, intercedere debere; unde indubiè vulgata illa dispensationum regula, ab eodem Mellifluo Doctore tradita, hîc observanda est: *Vbi necessitas urget, excusabilis; ubi utilitas provocat, laudabilis dispensatio est. Vtilitas dico communis, non propria. Nam cùm nihil horum est, non planè fidelis dispensatio, sed crudelis dissipatio est.* Lib. 2. de consider. cap. 4.

Adhæc, in quantum assignatio pensionis species quædam est dispensationis, debet & ipsa, sicut *omnis dispensatio petita à Prælato*, ut loquitur S. Thomas, *fieri ad honorem Christi, in cujus persona dispensat; vel ad utilitatem Ecclesiæ, quæ est ejus corpus.* 2.2.q.88. art. 12.

Ulte-

Ulteriùs certum est Ecclesiæ Prælatos bonorum Ecclesiasticorum non esse Dominos, sed solùm dispensatores; *quamvis enim*, ait Doctor Angelicus, *res Ecclesiæ sint ejus* (Papæ) *ut principalis dispensatoris ; non tamen sunt ejus ut Domini & possessoris.*

2. 2. q. 100 *art.* 1. *ad* 7.

Hinc rursus consequens, per Prælatos Ecclesiæ, in concedendis pensionibus expendendum esse, num ea sit conditio & merita personæ petentis, aut temporis circumstantiæ, vel Ecclesiæ necessitas, ut si pensio concedatur, dici queat, quod tamquam fidelis & prudens dispensator, res Ecclesiasticas secundùm conditionem & naturam earum rerum, & Ecclesiæ atque fundatorum intentionem, fideliter administraverit.

§. 3.

Quænam ex parte postulantis pensionem expendenda veniant?

JUxta modernam Ecclesiæ disciplinam, reditus cujusque Beneficii annexi sunt Beneficio ut *corpus animæ:* ideo suâ naturâ, pertinent ad eum, qui

„ qui Beneficium habet, ut possit ex eis
„ vivere honestè pro suo ordine, quem-
„ admodum loquitur Concilium de-
„ lectorum Cardinalium, simulque
„ queat sustinere impensas pro divino
„ cultu, & templi sacrarumque ædium
„ reparationem, & quod reliquum est,
„ impendat in pios usus. Hæc est enim
„ natura istorum redituum".

Expendendum proinde est postulanti pensionem, num sufficiens subsit ratio, ut pars fructuum seu proventuum Beneficio annexorum mediante dispensatione subtrahatur, & ipsi non beneficiato concedatur.

Secundò, num ea sit ipsius conditio, ut ex illo, quod Ministrorum Ecclesiæ superest, aliàs pauperibus aut alteri pio usui impendendum, sibi in sustentationem accipere queat.

Persiones quippe, ut ante probatum est, ex mente Ecclesiæ & Pontificum non dantur, nisi ut Clericis benè merentibus & honestam sustentationem non habentibus, interdum succurratur.

Ulterius non tantum expendere debet pensionem petens, num honestè & commodè non possit vivere; sed utrum

ea sit ipsius necessitas, ut cum tanto Ecclesiæ onere, & ex proventibus cum dispensatione & relaxatione Canonum à Beneficio detrahendis, vivere debeat.

Lib. 6. vita. Id perpendens S. Franciscus Salesius, tametsi Episcopatûs ipsius reditus necessitatibus & oneribus ferendis vix sufficerent, nullatenus tamen adduci potuit, ut pensionem tametsi multoties ultrò oblatam acciperet.

Adhæc, non tantum expendere tenetur pensionem prætendens, num aliqua prematur egestate vel indigentia, sed insuper num ea ipsius sint in Ecclesiam merita, maximè in illam ex qua reditus in pensionem prætendit, ut justum sit & æquum, ut ab Ecclesia illa recipiat notabilem aliquam proventuum portionem, aliàs in ejus Ministros, aut pauperes, vel ornatum templi aliumve pium usum impendendam.

§. 4.

Non semper tutos reddit pensionarios obtenta, etiam à Pontifice, dispensatio.

PAucos hodie invenire est, qui soliciti sint ut præviè ante pensionis po-

postulationem expendant, num justa percipiendæ pensionis causa subsit; unicè soliciti qua ratione pensionem à Pontifice impetrent; " Modò enim " Papa dispenset, inquiunt, ipse sibi " viderit, nos immunes sumus". *Hic cavillus*, ait Cardinalis Bellarminus, *securos multos reddit, tutum verò neminem.* Rationem subdit dictus Cardinalis: " quoniam Papa non est *Dominus*, sed " *dispensator*; ideoque qui iniquam dis- " pensationem petit, *iniquitatis causa est*, " & *qui ea utitur*, *eadem semper irretitur* " *iniquitate*". *In epist. ad Nepotem controv. 5.*

Pari ratione Synodus Coloniensis anno 36. superioris sæculi supposuit, dispensationem Apostolicam non semper præstare securitatem illis, qui ea mediante plura Beneficia obtinent; ideoque eos monendos censuit, *viderint ut causam dispensationis Deo comprobent.* *Parte 1. Can. 32.*

Porrò eadem ratione, qua dispensatio Apostolica sine causa retinentem plura Beneficia coram Deo tutum non reddit; quia nimirum Papa non est Dominus Beneficiorum, sed dispensator; eâdem, inquam, ratione nec tutum reddit percipientem pensionem; quia sicut

ſicut Papa non eſt Dominus Beneficiorum, ita nec bonorum Eccleſiaſticorum, ſed diſpenſator: quare illud quod de diſpenſatione ſuper pluralitate Beneficiorum dixit Bellarminus, idem de receptione penſionis ex diſpenſatione Papæ aſſerere non dubitavit Cardinalis Toletus: " Sine juſtâ cauſa, inquit, non habet in foro interiori & coram Deo locum diſpenſatio, ſed tantum in foro exteriori. Unde qui penſiones retinent, etiam cum diſpenſatione, ſi *non adeſt cauſa legitima, ſecuri* non ſunt, nec excuſantur, quia Papa dedit, & *ipſorum eſt conſiderare quomodò dederit*. Hoc, inquam, non excuſat. Si enim quis accipiat pecunias ab œconomo, quem ſcit malè diſpenſare res Domini, & contra juſtitiam, non poteſt eas in conſcientia tum retinere. Papa autem non eſt Dominus bonorum & redituum Eccleſiæ, ſed tantum univerſalis diſpenſator. Unde ſicut cùm diſpenſat hominem in voto, non facit hominem ſecurum in conſcientia, niſi cauſa adſit; ita in penſionum & beneficiorum diſtributione. Cauſa autem hæc debet eſſe in utilitatem Eccleſiæ

Lib. 5. de inſtruct. Sacerd. c. 83. n. 3.

„ clesiæ cujus sunt bona. Si enim nullâ „ viâ vel pactô in Ecclesiæ hujus, vel „ universalis utilitatem tendat, non est „ causa legitima".

Toleto consentit Gambarus apertè docens, " quod in foro conscientiæ, " pensio sine causa constituta pro ali- " quo, quia subtrahatur alimonia pau- " perum, & Ministrorum, non prosit " obtinenti, maximè quia istæ indis- " cretæ pensiones sunt causa mille ma- " lorum". *De auctorit. leg. lib.* 10. *n.* 136. *&* 387.

Et ante hos fortiùs famosus Juris-Consultus Guiliel. Benedicti : " Causa " imponendi, ait, pensionem semper " injusta censetur : si non pertineat ad " utilitatem Ecclesiæ cui pensio impo- " nitur...... sine ergo causa legitima " utilitatem Ecclesiæ pensionariæ " concernente, non valet etiam à Papa " imposita pensio". *Ad Cap.* Raynutius *de testam. de fideicom. substit. p.* 2. *n.* 36. *&* 54.

Qui igitur pensionem per dispensationem Apostolicam postulat, meritò attendit illud S. Bernardi ad Nepotem, desertionem Monasterii sui mediante dispensatione Apostolica justificare volentem : *Attende cor tuum, discute intentionem, consule veritatem.* *Epist.* 1.

Hoc piissimum Bernardi monitum

si observarent hodierni pensionarii; attenderentque cor suum, & discuterent intentionem, quàm sæpè per cupiditatem planè distortum cor suum reperirent! Si consulerent veritatem non propriam cupiditatem, quàm frequenter deprehenderent, ac fateri deberent, nullam aliam petendi ac imponendi pensionem causam subesse, quam propriam cupidatem, quæ divitias ac lucrum quærit; utilitatem verò Ecclesiæ pensione gravandæ nullam.

At forsan instabunt nonnulli: num causa sufficiens sit, expendendum committitimus Pontifici, ejusque expetimus consilium: *Vtinam*, dicebat similibus S. Bernardus, *non licentiam quæsissetis sed consilium, id est, non ut liceret, sed an liceret.* Sed proh dolor! verendum quod plurimis eorum dici possit, quod subdit Bernardus: *Malum in corde conceperant, opere tamen ausi non sunt adimplere nisi* CUM LICENTIA. *Conceperunt dolorem, sed non pepererunt iniquitatem,* DONEC INIQUO PAPA CONCEPTUI *præbuisset assensum....* Quod tamen cum eodem Doctore asserere ausim, *summum fecisse Pontificem nequaquam crediderim, nisi aut circumventum mendacio, aut importunitate victum.*

Epist. 7.

Verum

Verum enim verò, si vel leviter quis attendat, quomodo & à quibus hodie pensiones à Sede Apostolica super resignatis aut dimissis Beneficiis postulari soleant; facilè comperiet, esse admodùm paucos, quibus regeri non posset, illud quod olim idem Doctor regerebat similibus, qui se per dispensationem Apostolicam justificare studebant: *Non satis de propria causâ confidentes, remorsas aut remordentes conscientias Apostolica conati estis delinire licentia. Frivolum satis remedium, quod non est aliud, nisi morum Protoplastorum, cauteriatis conscientiis texere perizomata, videlicet ad velamentum, non ad medicamentum.* Ibid.

§. 5.

Potest contingere ut justa sit pensio ex parte imponentis, & dantis, licet injusta sit ex parte petentis & recipientis.

Pontificem & Episcopos mansisse, bonorum Ecclesiasticorum superintendentes seu dispensatores in utilitatem Ecclesiæ, etiam post rerum divisionem & beneficiorum erectionem nemini dubium est. *Vt Episcopi potesta-*

tem habeant, (inquiebat tribus circiter à facta rerum Ecclesiæ divisione sæculis Synodus Moguntina) *res Ecclesiasticas providere, regere, gubernare, atque dispensare secundùm Canonum authoritatem.*

Cùm igitur nonnumquam ipsa necessitas aut utilitas Ecclesiæ (cui rerum Ecclesiæ dispensatio subservire debet) exigat aut postulet, ut etiam Clerico diviti, nec de Ecclesia merenti pensio assignetur, indubiè Pontifex aut Episcopus, qui unicè utilitatem & necessitatem præ oculis habere tenentur, eam justè ad redimendam vexam, seu majus Ecclesiæ malum avertendum, nonnumquam concedent, licet ipse injustè extorqueat ac recipiat.

Quid enim, si indignum quempiam Sacerdotem à sacro Ministerio v. g. Beneficio Curato, amoveri & alium idoneum in locum illius substitui oporteret; & tamen ille sine pensione Beneficium abdicare nollet: tunc indubiè salus animarum & utilitas Ecclesiæ permittit, imò exigit, ut velut ad redimendam vexam potiùs ei pensio assignetur, quàm ut cum tanto animarum detrimento in cura permaneat; si nimirum de suo gradu aliter exturbari, aut

saltem

saltem non sine majori incommodo, & molestia posset.

Non absimile pensionum exemplum occurrit in Cap. 31. ※ de rescrip. nimirum, quas nonnullæ Eccesiæ pendere solebant, ut se à vexationibus eorum, qui mandatis à Sede Apostolica pro impetratione præbendæ primò vacaturæ, & sæpiùs sub-vel obreptitiè obtentis vexabant, redimerent. "Solebant " enim, ait Janus à Costa celebris Ca- " nonista, mandatarii isti plerumque " esse contenti certa præstatione an- " nua, sive pensione; cujus constitu- " tione Ecclesiæ, contra quas impetra- " verant litteras, redimebant se à vexa- " tionibus impetrantium. Nam quam- " vis omnis constitutio pensionis hoc " jure valde suspecta sit, pergit A Co- " sta, videntur tamen hoc casu Ponti- " fices conniventibus oculis hoc per- " misisse Ecclesiis, quas contra vete- " rum Canonum statuta mandatis istis " onerabant". *Ad c. 31. ※ de rescriptis.*

Et certè quis hujusmodi pensiones ex parte constituentium non probaret: si enim nemo infidelitatis aut injustitiæ accuset tutorem, qui ex rebus pupilli aliquid concedat alicui nihil juris

ad illud habenti, ut pupillum adversus injustum vitæ aut rerum suarum invasorem defendat; eumque à summo illo discrimine liberet; quis Prælatos accusare audeat injustitiæ aut infidæ administrationis, si partem aliquam rerum Ecclesiæ non merentibus tribuant, ut ab Ecclesiis arceant lupos, qui non vitæ corporali, sed spirituali insidiantur?

Adhæc, quis non videat, quod eadem ratione, qua ob bonum Ecclesiæ Prælati similes pensiones permittere coguntur, eadem ratione Clerici ad Beneficia illa vocati easdem persolvere possint? E contra eos, qui suis injustis vexationibus Prælatos ad pensionem constituendam cogunt, non justius eas recipere, quam is, qui à tutore pupilli in casu proposito, ad redimendum pupillum ab iniqua sua vexatione, pecuniam recipit.

Nullatenus proindè sequitur, Pontifex aut Episcopus pensionem justè permittit, & beneficiatus justè persolvit, ergo pensionarius eam justè recipit. Nonnulla tamen tam ex parte Superiorum imponentium quam persolventium consideranda esse infra dicam.

Cap. 6. §. 2. 3.

CAP.

CAPUT IV.

Utrum permutatio Beneficiorum ſit juſta cauſa petendæ penſionis; præſertim dum Beneficia in proventibus ſunt inæqualia?

§. 1.

Permutatio Beneficiorum Sacris Canonibus eſt contraria.

CErtum eſt in omni Beneficiorum permutatione duplicem Clericorum de una ad aliam Eccleſiam tranſlationem intercedere; adeóque iiſdem Canonibus, quibus Clericorum hujuſmodi tranſlationes vetantur, ipſa quoque Beneficiorum permutatio vetita cenſeri debet.

Adhæc, in ipſa Beneficiorum permutatione quidam quodammodo contractus, rebus ſpiritualibus directè repugnans & planè indignus, intercedere videtur; nimirum contractus *do ut des*. Ea enim conditione permutatio iniri ſolet, ut alter alterius Beneficium aſſe-

quatur; ac per consequens sine quadam saltem specie contractûs ordinariè non absolvitur.

Unde vel ex hoc Capite Beneficiorum permutatio magis quam simplex translatio Canonibus (qui omnem vel speciem contractûs in spiritualibus abominantur) contrariatur.

Hinc licet simplices translationes sæpiùs in Ecclesia primæva sint visæ (ait Boëtius Epo apud Duacenses Canonum Antecessor Primarius) " nunc " ausu temerario, nunc etiam legitima " simul authoritate frequenter intervenïente translatorum; tamen *permutationis Beneficialis* exempla nullis " in antiquis aut Canonibus, aut historiis Ecclesiasticis reperiuntur: " adeò ut nec apud Isidorum, nec " apud Burchardum, nec apud ipsum " quidem novissimum Decretorum " collectorem Gratianum, ulla prorsus " extet permutationis beneficialis men- " tio...... nova scilicet posteritatis " novæ semperque magis ac magis in- " solescentis audacia, novum peperit " hoc permutationum Beneficialium " jus, novas praxes, novos quæstionum " intricatissimarum labyrinthos".

De Satur. permutat. Benefic. jure n. 3.

Hoc

Hoc tandem novo permutationis Beneficialis jure circa ſæculum XII. exorto, mox ſe illi Eccleſia oppoſuit. *Diviſionem præbendarum, aut* DIGNITATUM PERMUTATIONEM FIERI PROHIBEMUS, ait eo ſæculo celebrata Synodus Turonenſis. *Cap. 8. de præben.*

Verùm, quia ingenioſa cupiditas ubique latebras & prætextus quærit, nonnulli præbendarum permutationes licitas credebant, quia Turonenſi Concilio non niſi *dignitatum* permutatio prohibita fuerat; quod omnino à jure alienum eſſe declaravit Urbanus III. *Cap. 5. de rer. permut.*
" Quæſitum eſt, inquit, ex parte tua, ſi
" commutationes fieri valeant præben-
" darum. Cum commutatio *dignitatum*
" in Turonenſi Concilio fuerit inter-
" dicta. Generaliter itaque teneas,
" quod commutationes præbendarum
" de jure fieri non poſſint, præſertim
" cum pactione præmiſſa, quæ circa
" ſpiritualia vel connexa ſpiritualibus
" labem continet ſemper Simoniæ".

Ex hoc Pontificis reſponſo liquet, permutationes Beneficiorum, præſertim cum pactione prævia, ab Eccleſia tamquam de Simonia admodum ſuſpectas, ac frequenter infectas reprobari.

Hinc

Hinc sæpè laudatus novennarius Prælatorum Conventus, abusibus in Synodo Tridentina reformandis hunc annumerare non dubitavit: " Alius item " abusus, ait, in permutationibus Be-" neficiorum, quæ fiunt cum pactioni-" bus, quæ Simoniacæ omnes sunt, " nulloque respectu habito nisi lucri". Et sub idem penè tempus Synodus Bituricensis, Beneficiorum permutationem velut turpem nundinationem exagitat. " Sacerdos, inquit, in illa Ec-" clesia permaneat sub cujus titulo " promotus fuit, nec *cauponariam Bene-" ficiorum permutationem* exerceat.

Propter transitum ergo de uno Beneficio ad aliud, qui sæpius ex cupiditate magis, quàm utilitate Ecclesiæ contingit; & periculum Simoniæ, permutationes Beneficiorum interdictæ fuerunt.

§. 2.

Vtrum permutatio Beneficiorum interdum authoritate Prælatorum licitè fieri possit? & quæ conditiones requirantur.

JUxta ante-dicta, permutatio seu commutatio Beneficiorum duplicem quo-

quodammodò Beneficiatorum translationem includit; utriusque scilicet beneficiati de uno ad aliud Beneficium; ideoque & quemadmodum translatio ita & permutatio Canonibus contrariatur. Verùm sicuti Beneficiati alicujus translatio de uno ad aliud Beneficium utilis Ecclesiæ, imò & necessaria esse potest; ita quoque nonnumquam contingere potest, ut Ecclesiæ expediat, duos Beneficiatos sibi invicem in servitio Ecclesiæ substitui. Quidnî enim aliquando contingere possit, ut qui uno loco minùs est utilis, alteri loco utilius deservire queat, & econtra; ac proinde fiat, ut Ecclesiæ expediat, ut alter alterius Beneficium accipiat.

Hinc Pontifex Urbanus III. postquam dixit, "Commutationes præ"bendarum fieri non posse, cum pa"ctione præmissa, quæ circa spiritualia "vel connexa spiritualibus labem con"tinet semper Simoniæ", hanc subjungit regulam: *Si autem Episcopus causam inspexerit necessariam, licitè poterit de uno loco ad alium transferre personas: ut quæ uno loco minus sunt utiles, alibi se valeant utiliùs exercere.*

Eam-

2.2.q.100 art.1.ad 5 Eamdem regulam tradit Doctor Angelicus: " Nec permutatio præ-"bendarum vel Ecclesiasticorum Be-"neficiorum fieri potest authoritate "partium absque periculo Simoniæ, "sicuti nec transactio ut jura determi-"nant". *Potest tamen Prælatus ex officio suo permutationes hujusmodi facere, pro causa utili vel necessaria.*

Thomasin de discipl. Ecclesiæ p.4.lib.4. cap. 17. Ex hac per Pontificem traditâ Regulâ, utiles has, ac notandas conclusiones judiciosè elicit Auctor quidam recentior.

11 Primò, quod Beneficiati non possint Beneficiorum suorum permutationem absolvere, sed Episcopi sit eos transferre.

Secundò, quod Episcopus in hac translatione non nisi utilitatem, aut necessitatem Ecclesiæ præ oculis habere possit: & beneficiati non nisi obedientiam, quam Prælatis suis debent, & servitia, quæ majori cum fructu fideli populo sint exhibituri.

Tertiò, quod Episcopi sit dare initium huic permutationi; vel si Beneficiatos ipsos contingat initium dare, oportet ut illud non sit, nisi simplex propositio, quam Episcopo faciunt;

ſolo intuitu, ut ſe Eccleſiæ utiliores reddere valeant.

In his omnibus, ſubjungit idem Auctor, ne vel umbra eſt ullius pactionis Simoniacæ; ideoque diſpenſatio vel authoritas Epiſcopi neceſſaria non eſt, ut purgetur Simonia, aut ſuper ea diſpenſetur; ſed Primò, ad abſolvendum beneficiatos à ſtabilitate quam Eccleſiis debebant. Secundò, ut illis detur vocatio divina ad Eccleſiam & Miniſterium in quod de novo intrant. Vocatio enim divina, neceſſaria eſt ad omnem novam Sacerdotii portionem, quam quis ſuſcipit. Tertiò, ut uterque permutantium abſolvatur à vinculo, quo priori ſuæ Eccleſiæ quiſque erat adſtrictus.

Has concluſiones in præcitatis Pontificis verbis contineri, qui vel leviter verba expenderit, facilè intelliget; ex quibus hæc ulteriora conſectaria conſequuntur.

Primò, quod Prælati permutationes Beneficiorum admittere non debeant; imò nec poſſint, niſi cauſam inſpexerint neceſſariam; ut nimirum perſonæ, quæ uni loco minus ſunt utiles, alibi ſe valeant utilius exercere.

Secundò,

Secundò, quod nullatenus Episcopi teneantur permutationes Beneficiorum sibi præsentatas approbare, tametsi nullum Canonicum adsit impedimentum; sed quod eas rejicere seu non admittere possint, eo solo titulo, quia necessitas aut utilitas Ecclesiæ permutationem non requirit.

Hinc consequens est, quod meritò Episcopi interrogent permutantes, cur Ecclesias suas, quibus per divinam vocationem & providentiam sunt adscripti, deserere velint, & ad aliam transire: ut ex interrogatis & responsis intelligant, num Ecclesiæ utilitas aut necessitas, an potius cupiditas ad permutandum impellat & provocet. Hoc si Episcopi hodierno tempore exactè observarent, quis ambigat, quin de multis dicere possent cum Concilio Sardicensi, *quod appareat avaritiæ eos ardore inflammari, & ambitioni inservire.*

Tertiò, sequitur quod illi, qui viâ permutationis de uno ad aliud Beneficium transire cupiunt, expendere teneantur, num necessitas aut utilitas Ecclesiæ eam requirat.

Quartò, quod permutantes non semper sint tuti, dum sine justa causa de una

una ad aliam Ecclesiam contra Sacros Canones transeunt, tametsi Prælati permutationem probaverint; quia, ut ante dictum est, Prælati tantum sunt dispensatores, & consequenter si sine justa causa dispensent, non dispensatio, sed potius dissipatio erit.

Quintò, quod Sacris Canonibus contraveniant, neque ulla, etiam Pontificis, authoritate tuti esse possint, qui solo lucri, aut propriæ commoditatis intuitu viâ permutationis Beneficium seu Ecclesiam, cui adscripti sunt, deserere non verentur. Quod etiam jam pridem rectè notavit Petrus Cantor: " Si quis, inquit, legitimè sortitus est „ Ecclesiam, & quærit occasionem ut „ eam dimittat, *quia alia pinguior est & „ uberior* secundùm pœnam constitutam „ in Canonibus puniri deberet, & in ea „ manere omni tempore vitæ suæ".

In verb. abbrev. cap. 40.

Sextò, quod volentes via permutationis transire de una Ecclesia ad aliam, sedulò examinare teneantur, an appareant sat magna indicia divinæ vocationis, quæ eos à vocatione in qua vocati erant avocet, & ad aliam impellat.

Septimò sequitur, quod admodum caven-

cavendum sit à pactionibus & conventionibus omnibus, quæ circa spiritualia ab omni labe Simoniaca vix immunes esse possunt.

Hæc omnia aliave, quæ in permutatione Beneficiorum indispensabiliter observanda sunt, si cum hodierna permutantium multorum praxi, & intentione conferantur, vix dubito, quin & hodie verissimum reperietur, quod pridem dixit Boëtius Epo: " Certè
,, permutationes istæ Beneficiales frequenter scrupulos gignunt in animis
,, permutantium adeò duros, adeo
,, præterea vehementes ac urentes,
,, eosque justos, ut Saturnini voracitas
,, nullos umquam consimiles genuerit
,, cruciatus illis ipsis, qui devorabantur:
,, cùm graviter læsa conscientia non
,, temporarios at perpetuos experiatur
,, cruciatus, qui ne morte quidem cor-
,, poris finiuntur, sed magis & magis
,, crescunt & graviores acrioresque
,, redduntur, nisi salutaribus ante mor-
,, tem fuerit expiata pœnitentiæ Chri-
,, stianæ Catholicæque remediis. Quo-
,, rum quidem remediorum præstat non
,, indigere prudenter abstinendo tali-
,, bus à commerciis, quam temerarias &

De Saturnino permutat. Benefic. jure n. 1.

quasi

"quasi nundinatorias faciendo permu-
"tationes tantum subire periculum, cu-
„jus amator dignus est qui pereat in
„illo".

§. 3.

An permutatio sit justa causa recipiendi pensionem?

QUod permutatio Beneficiorum non sit legitima & sufficiens ratio seu causa petendi pensionem, si non exigente utilitate aut necessitate Ecclesiæ Canonicè peragatur, omnes facilè agnoscent. Quis ènim dicere audeat, aliquem mereri ut in ejus favorem per dispensationem portio fructuum à Beneficio contra Ecclesiæ ordinationem avellatur, quia permutationem SS. Canonibus contrariam inire præsumit: imò quis non videat, vel hoc ex capite eum reddi indignum, ut Ecclesia in ejus favorem pensionem constitueret, quia Ecclesiæ Decretis obviando, temerè Ecclesiam, quam in sponsam acceperat, lucri aut propriæ commoditatis intuitu repudiare non veretur.

Hoc posito habetur, quod certum

ſit & evidens, quod nulla permutatio, quæ non ex cauſa neceſſaria aut utili Eccleſiæ peragitur, eſſe queat cauſa legitima recipiendi aut imponendi penſionem.

Hinc ulteriùs facilè intelligi poteſt, pleroſque, ſi non omnes, qui penſionem in permutatione Beneficiorum prætendere ſolent; illam non ſolum ob ſuam permutationem non mereri, ſed etiam propter illam indignos reddi.

Qui enim ſunt, qui hodie in Beneficiorum permutatione penſionem prætendunt? Niſi qui vel ſpe lucri aut proprii commodi, aut etiam officii Eccleſiaſtici perſolvendi obligatione ſe eximendi, cupiditate impulſi ex uno in aliud Beneficium ſe protrudunt? Qui enim de Eccleſia, cui ſemel divina ordinatione & electione adſcripti ſunt, non niſi utilitate aut neceſſitate Eccleſiæ ſuadente & trahente, ad aliam tranſeunt, ſeu potius juſſu Superiorum transferuntur, ſciunt quod Eccleſia ſeu ſponſa, quam neceſſitate cogente deſerunt, non ideo gravanda ſit, quia eam deſerunt; & licet laudabiliter pro debito eidem deſerviverint, ſervitium non

non temporali mercede ſeu penſione in hoc mundo, ſed æterna à Domino remunerandum ſperant.

Agnoſcunt juſtiſſimè ab Eccleſia decretum eſſe, "Si quis tranſlatus eſt „ex alia in aliam Eccleſiam, prioris „Eccleſiæ, vel Martyriorum, quæ ſub „ea ſunt, aut Ptochodochiorum aut „Xenodochiorum rebus in nullo com-„municet"; adeoque nec penſionem temporalem ex dimiſſa Eccleſia percipere prætendat. *Syn. Chalcedonenſ. Can. 10.*

Sciunt quoque ſimiles Eccleſiaſtici, quod qui permutant ut penſionem ex dimiſſo Beneficio accipiant, non ſint multum abſimiles illis, qui reſignant ſeu permutant Beneficia, ut ſummam pecuniæ (cui penſio æquivalet) recipiant; quod Simoniacam proculdubio, teſte Pontifice Urbano III. continet pravitatem. "Sunt enim, inquit, qui-„dam qui præbendæ ſuæ cedunt, & „juri renuntiant, ut majorem præben-„dam obtineant, vel ex hoc etiam ſum-„mam pecuniæ conſequantur, quod „quidem honeſtati eſt contrarium & „*Simoniacam proculdubio continet pravita-„tem*". *Cap. 5. ✠ de rer. permutatione.*

Eccleſiaſtici, qui ſpiritu Eccleſiæ agun-

aguntur, Ecclesiam quam divina vocatione sibi desponsarunt, non nisi Ecclesiæ utilitate aut necessitate cogente deserunt; in eaque dimissione solam Ecclesiæ necessitatem & utilitatem intuentes, lucrum temporale non quærunt aut petunt; præcipuè quod non sine gravamine Ecclesiæ, cui deservierunt, & Canonum infractione haberi potest. Pernoscunt justissimum esse, ut quemadmodum ipsi, quamdiu Ecclesiæ deservierunt, fructus integros perceperunt, etiam successor eadem ratione percipiat: ut inde honestè vivere, & reliquum in pauperes, aliumve pium usum expendere queat.

Injustum proinde sciunt, Ecclesiam, à qua, cùm illi ministrarunt, temporalia receperunt, eo solo titulo gravare, quia illam Ecclesiæ necessitate aut utilitate impellente deserere coguntur.

§. 4.

§. 4.

Solo titulo inæqualitatis proventuum exigere pensionem in permutatione Beneficiorum illicitum est.

PLures hodie reperire est, qui solam Beneficiorum permutationem non esse causam legitimam & sufficientem petendi aut recipiendi pensionem facilè mecum agnoscent; at si cum permutatione concurrat Beneficiorum inæqualitas in proventibus, peti ac exigi pensionem, ut hæc inæqualitas ad æqualitatem reducatur, nec injustum, nec Simoniacum credunt; at sine fundamento, ut patebit ex sequentibus.

" Certum enim est, ut etiam laxiores
„ fatentur, excessum sive inæqualita-
„ tem in re spirituali non posse suppleri
„ vel compensari pecuniâ aut aliquo
„ dono temporali; cujus in promptu
„ ratio est, quia spirituale venderetur
„ pro temporali, quæ res ponit veram
„ materiam Simoniæ: nihil hic facien-
„ te Prælati authoritate, quæ vitium
„ tollere nequit". Hæc Zoesius. *Ad tit. de rerum permutatione.*

Si igitur certum sit inæqualitatem pro-

proventuum in permutatione Beneficiorum non posse suppleri vel compensari pecuniâ, aut aliquo dono temporali, quia spirituale venderetur pro temporali, qua specie citra vitium Simoniæ licebit suppleri vel compensari excessum sive inæqualitatem in re spirituali per pensionem? Num forsitan pensio aliquot centenorum florenorum annuè persolvenda, aut redempta, *pecunia aut donum temporale* non est? O humana cœcitas & cœca cupiditas! Si summa pecuniæ simpliciter in compensationem inæqualitatis, aut excessûs petatur, Simonia est; sed si eadem vel longè major solo verbo *pensionis* velata exigatur, omnis Simoniæ labes abstergitur.

Adhæc, non minus certum est, quod jus ad proventus Beneficii pecuniâ aliove temporali dari aut resignari nequeat, nisi unà ipsum Beneficium, cui jus illud est annexum pro temporali datum aut resignatum censeatur; quia *quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alterum provenit*, ait Paschalis II. NEUTRUM INVENDITUM *derelinquit*. Unde rectè notat Doctor Angelicus, quòd *rebus istis venditis, intelligantur* ETIAM SPI-

Caus. 1. q. 3. can. 7

2. 2. q. 100 art. 4. ad 5

spiritualia venditioni subjici. Qui ergo jus ad proventus ſui Beneficii reſignat, ut pro eo *penſionem* notabili ſummæ pecuniæ æquivalentem, accipiat; nec aliter reſignare vult, niſi reſignatarius in illam conſentiat, nec *ipſum ſpirituale*, ſcilicet Beneficium, à quo jus percipiendi proventus Eccleſiaſticos dependet, *invenditum derelinquit*; *eoq́ue vendito*, ſeu cum temporali, nimirum *penſione*, commutato, ipſum quoque *venditioni ſubjectum*, vel cum temporali commutatum *intelligitur*.

Qui igitur Beneficium cum alio Beneficio permutare non vult, niſi exceſſus proventuum ſui Beneficii annua pecuniæ penſitatione compenſetur, ipſum jus ad temporalia ſui Beneficii pecuniâ compenſatum vult; ideoq́ue *gratis* dare non intendit; ac per conſequens, nec ipſum Beneficium, cui jus illud *conſequenter* eſt annexum, *gratis* dare cenſetur.

Quare qui licitum credunt, nec eſſe contra juſtitiam permutare Beneficia Eccleſiaſtica ſub conditione ſolvendæ penſionis; quia permutans non exigit illam pro permutatione Beneficii, ſed veluti pro emolumento temporali,

 quod

quod illi conferre non tenebatur, non obſcurè comprehenduntur cenſurâ Alexandri VII. quam ſequenti propoſitioni inuſſit: *Non eſt contra juſtitiam, Beneficia Eccleſiaſtica non conferre gratis. quia collator conferens illa Beneficia Eccleſiaſtica pecuniâ interveniente, non exigit illam pro collatione Beneficii, ſed veluti* PRO EMOLUMENTO TEMPORALI, *quod tibi conferre non tenebatur.*

In Decreto contra 45. Propoſit. n. 22.

Ulteriùs, ſi qua ſublilitas actum aliquem à peccato contra certam legem ita excuſet, ut ſimul univerſam illam legem penè inutilem, & ſine fructu reddat, jure meritò reputanda eſt eluſio *ad excuſandas excuſationes in peccatis.* At evidens eſt, quod ſi ab omni Simonia excuſentur, qui ſolo titulo exceſſus ſeu inæqualitatis fructuum in permutatione penſionem exigunt, ac recipiunt, univerſam legem contra Simoniacas, & nundinarias permutationes ac reſignationes eludi; cui enim rei lex illa ſervit, ſi omnis illa hodierna Beneficiorum appretiatio & nundinatio excuſetur, modo ea, quæ dantur penſionis vocabulo colorentur.

Quis quæſo tam inſipiens, qui in Beneficiorum permutatione aut reſignatio-

gnatione pecuniam exigendo Simoniacam resignationem aut permutationem faciet, si eamdem pecuniæ summam *pensionis* nomine, citra vitium Simoniæ, habere possit?

Et certè, qui vel leviter attenderit modum agendi eorum, qui Beneficia sua mediante pensione permutant, videbit modo planè profano, & nundinario Beneficia Ecclesiastica tractari. Nonne enim dolentes conspicere jubemur, passim Beneficia Ecclesiastica quoad temporalia emolumenta expendi ac appretiari, inæqualitatemque eorum præscriptâ *pensione* annuâ compensari, non secus ac duorum equorum aut fundorum permutandorum valor & bonitas expenderentur, & reperta eorum inæqualitas pretii suppletione ad æqualitatem reduceretur? Quis similes rerum spiritualium profanationes, non exhorrescat & execretur?

CAP.

CAPUT V.

Num resignatio simplex, vel in favorem sit justa causa recipiendi pensionem?

§. 1.

Sacri Canones volunt, ut quis Ecclesiam cui semel est adscriptus, sine causa non deserat.

PRriscum jus est, cum ipsis Apostolis natum, nè vel Episcopi, vel ulli Clerici sua loca, suasve quasi stationes, in quibus divina ordinatione semel sunt constituti, leviter & sine causa deserant; juxta illud Apo-
1. Cor. 7. v. 20. stoli: *Vnusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.*

Utque hanc in rem prioris ætatis Canones sileamus, etiam sæculo XI. disciplinam illam illibatam voluit Ur-
Dist. 70. Can. 2. banus II. " Sanctorum Canonum statutis consona sanctione decernens, „ut sine titulo facta ordinatio irrita „habeatur, *& in qua Ecclesia quilibet titulatus*

„*latus est; in ea perpetuò perseveret*". Conformiter ad illud Concilii Valentini in Hispania; *Nullum Episcopi ordinent, qui localem se futurum primitùs non spoponderit.* *Can. penult. & ult.*

Rationem illius disciplinæ dictum Concilium insinuat: " Ut singuli in „delegata sibi Ecclesia assiduum de„pendant officium, & Episcopi sui „præceptis obtemperent, & ne ab Ec„clesiastica devient disciplina, ab una „in aliam Ecclesiam transeuntes".

Eamdem Ecclesiæ disciplinam etiam sæculo XII. Alexander III. Archi-Episcopo Turonensi exactè servandam esse, rescripsit. Cujus rescriptum Gregorius IX. Decretalibus suis inserendo authoritate Juris donavit; adeoque nec Jure Decretalium Clericus Ecclesiam, cui semel adscriptus est, sine Superioris authoritate dimittere potest. *Cap. 4. de renunt.*

Scio quidem Canonistas recentiores nonnullos existimare decisionem illius Decretalis in desuetudinem abiisse; ex eo quod Episcopi passim permitterent Clericos Beneficia sua proprio arbitrio dimittere: notandum tamen, quod observat Fagnanus, ejusmodi indulgentiam ex proprio interesse non raro profluxisse:

Ad cap. 4. ꝟ. de renuntiat.

fluxisse: *Nam Superiores non curant*, ait Fagnanus, *ut Beneficiati recedant de Beneficiis, quin potiùs contenti sunt, ut possint aliis conferre.*

Num igitur dicta indulgentia suffecerit, ut dicta Decretalis verè esset abrogata, non ita constat; hoc tamen constat, quod Synodus Tridentina decreverit conformiter ad pristinam Ecclesiæ disciplinam; " ut etiam is, qui ,, ad titulum patrimonii pro necessitate ,, aut utilitate alicujus Ecclesiæ ordi- ,, natur, eidem Ecclesiæ aut loco ad- ,, scribatur, ubi suis fungatur muneri- ,, bus nec incertis vagetur sedibus". *Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit, ei sacrorum exercitium interdicatur.* " Quo ,, Decreto, ut etiam rectè advertit Fa- ,, gnanus, prohibentur Clerici licet ,, nullum Beneficium habentes, sed in ,, ipsa ordinatione alicui Ecclesiæ tan- ,, tummodo adscripti ab ea inconsulto ,, Episcopo recedere. Unde cavendum ,, est, subdit idem Fagnanus, à moder- ,, nis collectoribus, dum aliis relatis ,, dixerunt: Presbyteris & Clericis ,, non habentibus Beneficium in titu- ,, lum personalem residentiam requi- ,, rens, licitum esse ire quo velint, &

Sess. 23. cap. 16. de Reformat.

Ordi-

„ Ordinarios teneri eis litteras commendatitias concedere. Hoc eſt enim, inquit, contra præcitatum Concilii Decretum.

Sive igitur priſtina ſive moderna Eccleſiæ Decreta ſpectentur, ſat apparet, Eccleſiæ mentem & intentionem eſſe, ut quemadmodum ſine Principis aut Ducis conſenſu milites ſtationes ſuas deſerere nequeunt, ita nec Clerici ſtationes ſive Eccleſias ſibi commiſſas leviter, & ſine Superioris voluntate deſerant.

Manifeſtum quoque eſt, Eccleſiam ſtabiles & firmos velle Miniſtros; qui eo nimirum animo accedant, ut ſedulum & ſtabile in ſua vocatione ſervitium præſtare intendant, neque ab ea recedere, nî aliô eos neceſſitas aut utilitas vocet.

Quapropter, ſi Patres Concilii Bituricenſis, " denuncient omnibus cu- *An.* 1584. *tit. de Be-*
„ juſcumque gradùs & conditionis, qui *nef. cap.* 2.
„ Beneficia Eccleſiaſtica ſolius temporalis proventûs gratiâ ſuſcipiunt, eos non facere fructus ſuos, ſed ad reſtitutionem teneri" ; quanto majori jure denuntiaretur omnibus, qui Beneficia Eccleſiaſtica non ſuſcipiunt, ut in illis

illis officium aliquod Ecclesiæ præstent; sed ut illud quam primum resignando pensionem aliquam ex illo distillent, *pensionem illam non facere suam, sed ad restitutionem teneri.*

§. 2.

Resignationes in favorem cum clausula non aliter nec aliàs *multis titulis contrariæ sunt Sacris Canonibus.*

RESignationes in favorem cum clausula *non aliter, non alias, non alio modo*, pluribus titulis contrariari Sacris Canonibus apertum est.

Planum enim est, ordinariè hujusmodi resignationes pactionem seu conventionem aliquam continere, *cum tamen in spiritualibus*, juxta Sanctiones Canonicas, *omnis pactio, omnisq; conventio omnino debeat cessare.*

Cap. 4. ✠ de pactis.

Secundò Sacris Canonibus vetitum fuit, ne Clericis liceat sibi successorem eligere, licet ad vitæ exitum perveniant; nè *alias Sanctuarium Dei, quasi jure hæreditario possideretur.*

Quomodo per prædictas resignationes, hisce Canonum constitutis contraveniantur-

veniant-

veniatur, & ratio, & experientia docet. Quis enim non videat, per ſimiles reſignationes Beneficiatos ſibi ſucceſſores eligere; Beneficiaque jure quaſi hæreditario ad poſteros tranſmittere; quod & experientia nimis, quam manifeſtum fecit; cui malo etſi per Regulas Cancellariæ *de viginti, de publicandis reſignationibus* aliaſque Romani Pontifices occurrere voluerint, parum tamen remedii allatum eſſe quotidie experimur.

Tertiò, per hujuſmodi reſignationes à collatione & proviſione Beneficiorum excluduntur illi, quibus ex Eccleſiæ ordinatione incumbit Miniſtros conſtituere; & datur penè omnibus Benefaciatis facultas Beneficium pro arbitrio ſuo conferendi, & quaſi de proprio diſponendi.

Hæc & ſimilia, quæ ab hujuſmodi reſignationibus vix abeſſe poſſunt, ſi attendantur; non mirum, ſi nec in Decreto Gratiani, nec in Decretalibus Gregorii IX. vel Bonifacii VIII. aut Clementinis vel extravagantibus ulla reſignationis *in favorem* cum clauſula *non aliter, non alias, non alio modo* mentio occurrat; ut etiam Flaminius Pariſius obſer-

observat. Quo verò tempore primùm originem cœperint, incertum: illud constat, quod tempore Georgii de Ambasia in Regno Franciæ Legati à latere, ventilatum fuerit, teste Ruzæo, *utrum resignatio facta in favorem certa persona valeret, vel censeretur simoniaca*; ac tandem, ab utraque parte allegatis argumentis, per Parlamentum Parisiense similes resignationes ut *nullas & Simoniacas fuisse rejectas*; tamquam continentes pactionem saltem tacitam ex parte resignantis, & expressam in verbis procurationis cum clausula, *non aliter &c.*

Tract. jur. Regulariorum privil. 32.

Profectò si quis attenderit incommoda & abusus omnes, qui occasione resignationis *in favorem* in Ecclesiam redundant, non dubium, quin fateri debebit, quod omnino optandum ac annitendum esset; ut resignationes illæ plurimis sæculis incognitæ, nec etiam hodie permitterentur; meritoque à nonnullis in Synodo Tridentina ad earum totalem abolitionem actum fuisse.

Nonne enim ad oculum patet, per similes resignationes & permutationes hodie Beneficia Ecclesiastica quasi com-

commercio profano exponi & transferri? Nonne per similes resignationes beneficia hereditaria quodammodo facta esse conspicimus? Nonne per illas passim carni & sanguini in beneficiorum resignatione indulgetur? Nonne quisque Beneficiatus per viam similis resignationis constituitur quasi Dominus sui Beneficii, ut de illo pro arbitrio suo disponat, & contra SS. Canonum Decreta successorem sibi eligat?

§. 3.

Permutantes & resignantes debent in sua permutatione & resignatione semper, quantum possibile est, digniorem eligere.

PErmutantes ac resignantes Beneficiorum distributioni seu provisioni cooperari, ad eamque concurrere, juxta usitatam modernam praxim, nemini dubium esse potest; consequenter sicuti Collatores & Patroni citra justitiæ distributivæ violationem, & peccatum acceptionis personarum minùs dignum præ digniori, ex humano erga aliquem affectu eligere vel præsentare nequeunt, ut supra

probatum est, ita nec permutantes aut resignantes, in quantum ipsi ad Beneficiorum distributionem (quæ unicè in Ecclesiæ utilitatem fieri debet) concurrunt, non possunt dignum præ digniore ex privato affectu, aut humana aliqua consideratione, eligere.

Sed dicent fortè permutantes aut resignantes: Superiorum esse permutationem vel resignationem admittere vel rejicere Resp. sit ita, quid enim si Prælatus faciliùs forsan quàm oporteret; imo quodammodo indifferenter, ut hodie aliquibus in more esse videtur, permutationes admittat, num propterea permutantes & resignantes minus dignis erunt extra noxam? Nonne ipsi sunt causa, quod minùs digni Beneficium obtineant? si enim in permutatione & resignatione solùm utilitatem Ecclesiæ attendissent, easque personarum conditiones, quæ faciunt *ad causam*, id est, ut meliùs Ecclesiæ provideatur, indubiè dignior promotus fuisset; adeoque per resignationem minùs digno fit, ut Beneficium non distribuatur secundùm justitiam distributivam.

Ad hæc, quis nesciat, quin considerando

derando hodiernam praxim, Prælati ac superiores subindè cogantur tolerare resignationes aut permutationes factas cum personis minùs dignis, ex. gr. ut valde indignus excludatur; quo casu equidem permutantes & resignantes causa sunt, quod minùs digni præ dignioribus in Beneficia intrent.

Plura hic dicere supersedeo, quia in anterioribus sat ostensum fuit, quod in quacumque Beneficiorum distributione unicè præ oculis haberi possint conditiones personarum, quæ faciunt *ad causam*, id est, ut de aptiori ministro Ecclesiæ provideatur.

§. 4.

Renuntiatio simplex vel in favorem non est justa causa petendæ pensionis.

UT renuntiatio Beneficii justa ac legitima causa esset petendi aut recipiendi pensionem, deberet ipsa esse titulus sufficiens & legitimus, ut quis reditus Beneficio annexos perciperet; at quid à ratione magis alienum, quam ut quis jus acquirat ad fructus seu proventus destinatos in sub-

 sidium

ſidium & ſuſtentationem Miniſtri aut operarii, per hoc quod Miniſterium aut operas deſerat? Nonne econtra juſtiſſimum, ut ſicuti ipſe tamquam Miniſter & operarius integros proventus habuit, eoſdem integros permittat illi, qui in idem Miniſterium & operas ſuccedit?

Can. 10. Hinc Magna Chalcedonenſis Synodus ſtatuit, " ut ſi quis tranſlatus eſt ex " alia in aliam Eccleſiam, prioris Ec- " cleſiæ, vel Martyriorum quæ ſub ea " ſunt, aut Ptochodochiorum, aut Xe- " nodochiorum *rebus in nullis communi-* " *cet*".

Ulterius, qui ob ſolam renuntiationem ſeu reſignationem à reſignatario penſionem prætendit; nonne ob Beneficii collationem ſeu reſignationem temporale, penſionem nimirum aliquot centenorum florenorum, exigit? Qua igitur ratione à Simonia eximitur? Quid enim apertius, quàm Simoniacum eſſe, nolle Beneficium alicui, ſive viâ permutationis ſive reſignationis dare, niſi ex reſignatione ſeu permutatione ſummam aliquam pecuniæ accipiat; eaque ei addicatur?

Sunt quidam, teſte Urbano III. *qui pra-*

prabenda sua cedunt, & juri renuntiant, ut majorem prabendam obtineant, vel ex hoc summam pecunia consequantur, quod quidem honestati est contrarium, ET, ait Pontifex, SIMONIACAM PROCULDUBIO CONTINET PRAVITATEM.

Cap. 5. X. de rerum permutat.

Si teste Pontifice cedere seu renuntiare præbendæ, ut ex hoc *summa pecunia* obtineatur *Simoniacam contineat pravitatem*, qua ratione, vel in speciem à Simonia excusabuntur, qui præbendæ vel Beneficio renuntiant, ut pensionem aliquot centenorum florenorum obtineant? Num forte *pensio* illa non est æstimanda *summa pecunia?* O humana cœcitas & perversitas!

Aliter sane id intellexerunt Patres Synodi Oxoniensis: "Ne lepra, inquiunt, Giezitica, quod absit, per avaritiæ cultum latenter irrumpens, Ministros Ecclesiæ collocet extra castra regni æterni: districtius inhibemus, ne quis Ecclesiæ renuntians, *recipiat ab eo qui sibi substituitur vicariam*".

An. 1222. Can. 11.

Non dubitavit proinde hæc Synodus, quin lepra Giezitica inficerentur renuntiantes Ecclesiæ ea conditione, ut

ab eo qui sibi substituitur *vicariam* sive pensionem recipiant.

Et certè quis, nisi pensionarii cupiditate avaritiæ excœcati, de hac veritate ambigere posset? Unde etiam Theologi aliàs de laxitate potiùs, quam rigore suspecti, similes renuntiationes Simoniacas dicere non dubitarunt.

Tract. de bonis Eccles. lib. 1. sect. 2. cap. 1.

" Nullo modo justum est, ait Theophilus Raynaudus è Societate Theo-" logus, ut quis idcirco tantum deposcat sibi pensionem, quia resignat Be-" neficium in favorem tertii, *tametsi hæc* " *est praxis, vel potius* ABUSIO QUOTI-" DIANA. Reprehendunt eam Cor-" duba, Valerius & Molanus. Ratio " cur non possit eo tantùm titulo im-" poni pensio, inde ducenda, quod *de-" sit titulus accipienda ex ea causa pensio-" nis*....... Igitur titulus ob quem pen-" sio imponitur, est Beneficii renuntia-" tio, quæ si sola sit, non est causa ido-" nea pensionis imponendæ, quia Be-" neficiarius post renuntiationem nihil " juris habet ad minimam partem fru-" ctuum Beneficii, quod dimittit : per " ipsam verò renuntiationem, nullum " jus ad fructus acquirit. Tenetur enim " vel ritè ministrare, ut fructibus po-

tiatur;

"tiatur; vel si cedere Beneficio vult, "tenetur *gratis* cedere, nisi aliquem "titulum alleget, quo possit portionem "fructuum retinere. Quod si omittat, "& tamen fructuum *partem sibi securam* "*velit, vel pro pretio Beneficii id deposcit*, "EST SIMONIACUS: vel de eâ nequitia "est suspectus; etiamsi *Pontificiam* con-"cessionem obreptitiè extortam ob-"tendat, ut Corduba admonuit, addu-"ctis Panormitano, Ananiâ, Felino, "Archidiacono, Imolâ & Frederico.

Ex sententia proinde etiam laxiorum, ut Simoniaci condemnantur, qui solo titulo resignationis *in favorem* exigere pensionem non verentur.

CAPUT VI.

De pensionibus *pacis causâ*.

§. I.

Exigere pensionem ut liti cedatur illicitum est.

INterrogatus Alexander III. "utrum ,, de Ecclesiastico Beneficio in litigium *Cap. 7. de transact.*

„ gium deducto possit fieri transactio ?
„ Tale dedit responsum : quod transigi
„ super re sacra & litigiosa non potest;
„ etenim res sacræ, ut possideantur ali-
„ quo dato vel retento seu promisso,
„ speciem credimus habere Simoniæ".

Nihil proinde temporale pro renuntiatione litis super re sacra sive Beneficio citra Simoniam exigi potest; cujus ratio non est obscura. Jus enim quod litiganti alter collitigantium cedit, indubiè spirituale est; si quidem respicit Beneficii titulum, super quo lis vertitur. Proinde si pro cessione hujusmodi prætensi juris temporale exigatur, non potest non esse Simonia.

Hoc si omnes agnoscere teneantur; nimirum Simoniacum esse, pro cessione sive renuntiatione prætensi juris ad Beneficium exigere aliquid temporale; sive *transigere super re sacra litigiosa aliquo dato vel retento*; quis ausit inficiari, quin Simoniam redoleat, renuntiare sive cedere juri litigioso ad Beneficium, ea conditione, ut aliquot centenorum florenorum pensio cedenti solvatur; quis enim ambigat, quin eo casu fiat transactio de re sacra aliquo dato vel retento ? Nî fortè nihil dari dicatur

cedenti,

cedenti, dum illi notabilis *pensio* annuè addicitur?

Pensiones proindè, quæ *pacis causâ* petuntur & exiguntur, Simoniacæ pravitatis mera sunt pallia. Quid enim quæso interest, num quis simpliciter collitigantem obliget ad dandum simpliciter aliquam summam pecuniæ, num verò eundem astringat, priusquam liti cedere velit, ut similem vel majorem summam, quam *pensionem* vocare lubet, persolvat?

§. 2.

Frequenter incurritur Simonia ab eo, qui promittit pensionem pacis causâ.

"Multi electi, qui gratuitam & „ Canonicam habent electio- „ nem, inquit S. Ivo Carnotensis, quia „ dilationibus impediuntur; compara- „ tis sibi pecuniâ mediatoribus & pro- „ locutoribus, ne turpem patiantur re- „ pulsam, in *Simoniacam* offendunt ali- „ quando consecrationem". *Epist. 6.*

Rationem assignat B. Petrus Damiani, quia non Ecclesiæ consulere quærunt; *sed quietè possidendi sibi culminis* *Lib. 2. epist. 3.*

aditum

aditum pandunt. Hoc eſt, ne per tertium à Sacerdotio aſſequendo impediantur, aut ex illo deturbentur, datis muneribus, ſub ſpecie *redimendæ vexationis*, ut aiunt, aſſequuntur.

P. 1. cap. 2 §. 3. Sub hac verò larva non rarò Simoniam latere ſuprà oſtendimus: eo quod ſæpiùs contingat, ut tertius juſtè ipſum vel à poſſeſſione impedire, aut ex poſſeſſione exturbare poſſit; quo caſu ſi temporali datô aut promiſsô tertius ille juri ſuo cedat, quis ambigat quin apertiſſima committatur Simonia, & præcepto Chriſti, *gratis accepiſtis, gratis date*, contraveniatur.

Quidnî igitur, & Simonia committatur ab eo, qui annuam penſionem annuit, & promittit collitiganti, ut à lite recedat; non Eccleſiæ conſulere quærens; *ſed quietè poſſidendi ſibi culminis aditum pandens*; atque ita, ne per tertium à Beneficio retardetur vel ex illo forſitan exturbetur, ſub ſpecie *redimendæ vexationis*, vel ut loqui placet, *pacis causâ*, penſionem aliquot centenorum florenorum addicit & promittit.

Quapropter timendum eſt, ne qui collitigantibus, ſeu vexantibus penſionem facilè annuunt & promittunt,

qua-

quasi Ecclesias à litibus & molestiis liberaturi, non rarò sub hoc specioso pallio Simoniam committant; quia reverà non tam Ecclesiam à vexatione liberare, quam seipsos in Beneficii possessione securos constituere; ac colliticantis jus pensione annua redimere intendunt.

Tametsi igitur nunnumquam contingere possit, ut pensio à Prælato ob justam causam, v. g. ad avertendum magnum malum ab Ecclesia, aliàs non avertendum, imposita, justè à Beneficiato persolvi queat, quæ injustè à Pensionario accipitur, quemadmodum alibi notavimus, solicitè tamen cavendum, ne ipse Beneficiatus proprio motu eam addicat aut promittat; ne, ut diximus, sub illo pallio Simoniam incurrat; dum scilicet, latente proprio affectu, per pensionis addictionem pacificam Beneficii possessionem quærit.

P. 2. c. 3. §. 5.

§. 3.

Occurritur objectioni quæ petitur ex Cap. 21. de prabendis.

ILlis, quæ de pensionibus *pacis causâ* sive redimendæ vexationis dicta sunt,

non-

nonnulli contrariari credunt decisionem seu responsum Innocentii III. in Cap. nisi essent ✠ de præbendis. Verùm si tantum leviter contextus Decretalis expendatur, de facili apparebit, nihil in illo Innocentii responso præsidii pro hodiernis pensionibus haberi; quod ut omnibus clariùs appareat integrum textum subjicio.

" Nisi essent, inquit, viri providi & „ honesti, tam qui ordinationem fecerunt, quàm illi, circa quos est facta „ ordinatio, in Ecclesia vestra super „ negotio Prioratûs, ordinationem illam valde suspectam propter exempli „ perniciem haberemus. Quod ergo „ post concertationem diutinam ordinatum est circa unum de duobus electis, ut ipse habeat Prioratum, hoc ex „ jurisdictione delegata secundùm justitiam videtur esse statutum: quod „ autem ordinatum est circa reliquum, „ ut ipse viginti libras de reditibus „ Capituli, & quadraginta de proventibus Prioratûs percipiat annuatim: „ hoc secundùm providentiam intelligitur esse præceptum ex arbitraria „ potestate, cum in Delegatos fuerit „ compromissum, qui authoritatem sibi

„ sibi retinendo commissam, se pro
„ bono pacis & utilitatis hoc ordinasse
„ fatentur. Quia igitur hæc ordinatio
„ ab omnibus est recepta, possuntque
„ licitè Prior & Capitulum de proven-
„ tibus suis propter causas prædictas,
„ non quidem ex pactione pactium,
„ sed ex jussione Judicum provisionem
„ hujusmodi exhibere: Nos eam hoc
„ adhibito moderamine *toleramus*, ut
„ ad præstationem quadraginta librarum
„ non dignitas Prioratûs, sed persona
„ Prioris maneat onerata: ne fortè
„ circa proventus aliqua videatur facta
„ sectio Prioratus: ita quod ipso Prio-
„ re defuncto, successor ipsius ad præ-
„ stationem quadraginta librarum mi-
„ nimè teneatur".

Circa illam Pontificis decisionem hæc notanda occurrunt, quæ clarè ostendent decisionem illam, nullatenus pensionibus hodiernis patrocinari.

Primò dicit Pontifex, quod ordinationem illam haberet valde suspectam propter exempli perniciem, nisi essent viri providi & honesti, tam qui ordinationem fecerunt, quam illi circa quos est facta ordinatio. Ut nimirum, ex personarum prudentia & honestate, præ-

præsumeret Pontifex, ordinationem illam unicè in Ecclesiæ utilitatem factam esse.

Secundò notandum, quod Pontifex dicat, quod possint Prior & Capitulum licitè de proventibus suis propter causas prædictas, *non quidem ex pactione partim, sed ex jussione judicum* provisionem hujusmodi exhibere.

Quod igitur hic pensionis nomine dabatur, initium sumebat ex jussione judicum, non *ex pactione partium:* imò nequidem scitur, partes de pensione mentionem fecisse; sed judices ut viri honesti & providi judicarunt pro *bono pacis & utilitatis* Ecclesiæ justum esse, ut subsidium aliquod daretur ei, qui Prioratui cedebat. Quemadmodum Synodus Chalcedonensis in causa Sabiniani & Athanasii contendentium de Episcopatu Parrhenorum ordinasse superiùs diximus. Quidnî enim fieri potuit, ut is qui cedebat, de Ecclesia esset benè meritus, nec aliunde unde viveret haberet; adeoque omnino justum esset, ut *miserationis intuitu* de alimentis ipsi per judices provideretur.

P. 2. c. 1. §. 2.

Nullum ergo pensiones illæ hodiernæ, quæ *ex pactione & conventione partium* ini-

initium ſumunt; licet poſtea judici vel Superiori probandæ præſententur præſidium habent; imo econtra non obſcurè reprobantur; cùm Pontifex expreſsè dicat, quod Prior & Capitulum *non quidem ex conventione partium*, *ſed ex juſsione judicum* proviſionem hujuſmodi exhibere poſſint.

Quare ad hanc Decretalem ſcribens Proſper Fagnanus dicit; "Oportet "tamen ut hujuſmodi compoſitiones (qualis occurrit in hac Decretali) "ſuper Beneficiis, ad hoc ut valeant, "& excuſentur à Simonia capiant "principium ab authoritate Superio"ris, & non à pactione partium, ut "probat, inquit, hæc littera ibi, *non* "*quidem ex pactione partium, ſed ex juſsione* "*judicum*. Quamobrem, pergit Fagna"nus, qui prius faciunt inter ſe com"poſitionem & poſtea adeunt judices "ut interponant authoritatem, non "excuſantur ſecundùm bonam con"ſcientiam quominus incidant in vi"tium Simoniæ, ut advertunt Butrius, "Imola, Abbas & Decius. Hæc Fag"nanus". *Ad Cap. Niſi eſſent ※ de prab. n. 5.*

Nihil ergo commune habet proviſio, de qua in dicta Decretali cum modernis

dernis pensionibus. Hæ enim ex *conventione & pactione partium initium sumunt*, illa autem provisio facta erat ex *mero officio* judicum Delegatorum in qualitate arbitratorum, qui bonum pacis & utilitatis præ oculis habentes ita statuendum credebant.

Adhæc, licet ordinatio illa à judicibus illis providis & honestis, pro bono pacis & utilitatis facta, nihil mali in se habere videretur, eam tamen Pontifex approbare noluit; sed *eam adhibito hoc moderamine*, inquit, TOLERAMUS.

Quis verò nescit, multa pro temporum, ac rerum circumstantiis à Pontifice aliisque Ecclesiæ Prælatis *tolerari & dissimulari*, quæ tamen non probantur. Unde etsi hîc pensionis aliquod vestigium esset, nihil tamen pensionarii in suam defensionem habere possent. Sicuti enim superiùs dictum est; potest nonnumquam Superior pensionem aliquam permittere, & imponere, & Beneficiatus impositam solvere, ut tamen pensionarius eam illicitè percipiat. Unde non dicitur hîc, quod cedens eam licitè percipiat.

Verum enim verò, tametsi Pontifex hoc suum responsum ita temperaverit, tanta-

tantaque circumspectione loquutus fuerit, tamen ex *occasione hujusmodi provisionis*, ait Glossa, *assumunt quandoque aliqui causam malefaciendi.* Quinimo, ut rectè nonnulli observarunt, ex hac Decretali originem sumpsêre pensiones illæ, quæ hodie *pacis causâ* colorantur; ut vel inde pateat, quam difficiles se exhibere teneantur Ecclesiæ Prælati, ut permittant aut etiam tolerent ea, quæ de facili in exemplum, cum ingenti malorum sequela, trahi queunt.

Quamvis igitur Prælati Ecclesiæ juxta ante-dicta, interdum ob bonum Ecclesiæ annuere possint pensionem alicui non merenti; ob exempli tamen perniciem, rarissimè id faciendum erit; imo interdum expediret extrema quæque tentare, quàm pensionem permittere seu indulgere; præsertim eo loco ubi pensiones, tot malorum scaturigines, nondum invaluerunt; aut non tales, quales petuntur.

CAPUT VII.

De incommodis, quæ ex hodiernis pensionibus oriuntur. Et an Synod. Tridentina eas probaverit? Quidque de illis S. Carolus senserit.

§. I.

Eadem penè incommoda, oriuntur ex moderna pensionum praxi, qua ex Simonia.

PEr hodiernas pensiones frequenter in Beneficiorum permutatione ac resignatione Simoniacam pravitatem tegi ac palliari, ex antedictis constat; eosdemque penè modernarum pensionum atque Simoniæ effectus esse, non difficulter intelliget, qui vel leviter hodiernum pensionariorum agendi modum consideraverit.

Per Simoniam contingit, ut res spirituales ad vilitatem quamdam rebus istis indignissimam redigantur; cùm enim in Simonia commutatio quædam rerum spiritualium cum temporalibus interveniat, quodam modo spiritualia temporalibus coæquantur, quo res

res ſpirituales multum infra dignitatem ſuam deprimi nemo dubitat. Quis verò idem per uſitatam penſionum praxim fieri neget? Nonne enim ad oculum patet, reſignantes ac permutantes, æſtimare Beneficia ſua penes proventus annuos, eoſque temporali penſione compenſatos aut æquatos velle, non aliàs, ac ſi res merè temporales in foro appretiarentur, atque pretii ſuppletione ad æqualitatis terminos reducerentur? Num forſan res ſpirituales minus deprimuntur, aut ad minorem vilitatem rediguntur, ſi penſione annua aliquot centenorum florenorum commutentur, quàm ſi certa pecuniæ ſummâ interveniente commutatio fieret?

Ulteriùs per Simoniam fit, " ut nulla " de actu probatio, nulla ſollicitudo de " moribus, nulla de vita diſcuſſio; ſed " ſolummodò dignus, qui dare pretium " ſuffecerit, æſtimetur". An non idem eſt penſionum effectus? Nonne prima, ne dicam unica, eſt penſionariorum in Beneficiorum reſignatione aut permutatione cura, quis ampliorem ac pinguionem penſionem dare velit. *S. Gregor. lib. 7. epiſt. 111.*

Sit Clericus aliquis moribus ac eruditione quantumvis excellens, qui Be-

neficium non ambiat; qui proventus ac reditus Ecclesiasticos consideret, ut Ministrorum sustentationi deputatos; & quod reliquum est, pauperum usibus applicandum; si pensionem proventibus Beneficii proportionatam annuere nolit, à Beneficio excludetur.

Nonnè quoque constat, per pensionum praxim æquè ac per Simoniam pauperibus plerumque ad Beneficia aditum intercludi? Quid enim experientiâ evidentius, quàm pensionarios illos passim quærere, qui pensionem non tantum annuere volunt; sed de illius annua solutione securitatem dare possunt? Imò frequenter pensionariis nec hoc sufficit; sed eum invenire student, qui si non expressè, saltem tacitè pensionis redemptionem addicat; aut ut minus ex circumstantiis colligant, eum ad redimendum esse inclinatum; quod cùm à pauperibus non sperent, etiam illis, tametsi optimè merentibus, Beneficia sua resignare cavent.

Quid plura? Nonnè ingenuè fatendum est, per pensionarios hodie eô rem penè redactam, ut dicere liceat cum Alexandro II. " Nulli umquam „ Clerico, quamvis Religioso, quamvis scien-

Can. 9. caus. 1. q. 3.

„ ſcientia & moribus prædito, Eccle„ ſiaſtum Beneficium concedatur (ego „ dico, reſignetur) niſi ei qui *profano* „ *pecuniæ* (penſionis) *munere* illud emere „ ſtuduerit: ſitque Eccleſia & res ejus „ ita venalis, veluti quædam terrena, „ & vilis merx à negotiatoribus ad „ vendendum expoſita".

§. 2.

Canonibus pluralitatem Beceſiciorum vetantibus per penſionarios illuditur.

CUm Eccleſiaſticus ordo pervertatur, ait Synodus Tridentina, quando unus plurium officia occupat Clericorum; ſanctè Sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Eccleſiis conſcribi. Verùm quia plurium Beneficiorum venatores, non tam officia, ac Eccleſiaſtica Miniſteria, quàm temporalia commoda venari & æſtimare ſolent; facili negotio per hodiernas penſiones Sacris illis Canonibus illudunt. *Seſſ. 24. cap. 17. de Reformat.*

Cùm enim penſio quantumvis notabilis, nomine Beneficii non venire credatur; creditur quoque penſiones

 licet

licet multiplicatas unà cum Beneficio haberi posse; salvis Canonibus pluralitatem Beneficiorum damnantibus: atque ita pensionarii non obstantibus tot Ecclesiæ severissimis Decretis idem assequuntur per pensiones, quod assequi per Beneficiorum pluralitatem ordinariè intendunt; & Ecclesia in eadem penè incommoda incidit, quæ vetando Beneficiorum pluralitatem vitare intendit.

Si enim quis Beneficium aliquod, v. g. Canonicatum Cathedralem possideat, eligatur verò ad aliud cum priori incompatibile ex. gr. Decanatum in alia Ecclesia; prius Beneficium quidem specie tenus resignabit, sed in effectu, quoad majorem nimirum emolumentorum partem retinebit; scilicet retinendo pensionem, quæ ut minus duas partes; imò nonnumquam totam penè portionem proventuum absumet; sicque non duo dumtaxat, sed quotquot assequi poterunt Beneficia in effectu simul retinere pensionarii poterunt; singula nimirum sub pensione resignando.

Indè contingit illud, quod præcipuè per sua Decreta contra Beneficiorum

rum pluralitatem cavere voluit Ecclesia, "ut unus, qui unum quantumvis „ modicum vix officium, ut loquitur „ Joannes XXII. implere sufficeret, „ plurimorum sibi vendicat stipendia : „ quæ multis literatis viris, vitæ puri- „ tate ac testimonio bonæ famæ pol- „ lentibus, qui mendicant, possent „ aliundè sufficere, æqua distributione „ collatis". *Extravag.* Execrabilis *de præbend. in communib.*

Et quæso quid interest, num quis retinendo plura Beneficia plurium Clericorum sibi stipendia usurpet, an verò tamquam pensionarius nullo Ecclesiastico titulo munitus, illa sibi vendicet?

Certè non absimiles videntur hujusmodi pensionarii illis, qui jam pridem variis artificiis plura Beneficia retinere volentes, Beneficium alteri quidem modico constituto stipendio resignabant, ejusdem Beneficii vicariâ cum majore parte fructuum sibi retentâ; quod perniciosum artificium dum Ecclesia detexit, condemnare non dubitavit. *V. Synod. Londinensem An.* 1237. *Can.* 10.

Nonne enim multi pensionarii in effectu Beneficium modico constituto sti-

ſtipendio reſignant; ſibi majori parte fructuum, *penſionis* nomine, retentâ?

§. 3.

Propter penſiones aſpirant plures ad Beneficia, qui nec Beneficio deſervire, imo nec in ſtatu Eccleſiaſtico vivere intendunt.

MErcenarios qui non niſi lucra ſæculi in militia Chriſti quærunt, ſummoperè ſemper execrata eſt Eccleſia. Hinc ſeriò monet Epiſcopos, ut ne "primâ quidem tonſurâ initientur „de quibus probabilis conjectura non „ſit, eos non ſæcularis judicii fugiendi „fraude, ſed *ut Deo fidelem cultum* „*præſtent*, hoc vitæ genus elegiſſe".

Syn. Trid. ſeſſ. 23. cap. 4. de Reformat.

Eadem ratione Jure Canonico declaratur, "quod ſi quis promoveri ad „Sacerdotium non intendens Parochialem receperit Eccleſiam, ut „fructus ex ea per annum recipiat: „ipſam poſtmodum dimiſſurus (niſi „voluntate mutata promotus fuerit) „teneri ad reſtitutionem fructuum „eorumdem: cùm eos receperit fraudulenter: illum autem, qui eam illi con-

Cap. 35. de Electione in 6.

„contulit, cum ipsum non crederet ad „hujusmodi ordinem promovendum „(præter divinam quam exinde incur„rit offensam) ad servandam indem„nem eamdem Ecclesiam decernimus „obligari".

Quinimò cùm propter officium detur Beneficium, denuntiare non dubitavit Synodus Bituricensis, ut ante novimus, "omnibus cujuscumque gra„dûs & conditionis, qui Beneficia „Ecclesiastica solius temporalis pro„ventûs gratiâ suscipiunt, eos non fa„cete fructus suos, sed ad restitutio„nem teneri".

Quàm verò latam portam huic abusui (nimirum suscipiendi Beneficia Ecclesiastica sine animo Ecclesiæ serviendi, & officium, propter quod Beneficium datur, obeündi) hodierna pensionum praxis aperiat, vix dici potest.

Quis enim est, qui non intelligat sibi notabilem pecuniæ summam obventuram, modò Beneficium semel habere queat; licet numquam Beneficio deservire; imo nec statum Ecclesiasticum assumere velit. Mox enim ut Beneficium obtinuerit via ei resignationis

aut

aut permutationis ſub penſione patet; qua mediante nullo præſtito officio non exigua pecuniæ ſumma aut annuè obveniet; aut certè redemptâ penſione ſimul, & ſemel præſtabitur.

Sed quid pluribus opus eſt probare, per modernam penſionum praxim prædicto abuſui portam aperiri, quandoquidem nihil experientiâ quotidianâ ſit evidentius, quàm Beneficia Eccleſiaſtica avidè quæri ab iis, qui nihil minus in animo habent, quam ratione Beneficii officium præſtare; imò ne nequidem ſtatum Eccleſiaſticum aſſumere reſolverunt; ſed Beneficium tamen quærere & acceptare non dubitant: certi, quod etiam nullo præſtito ſervitio; nec ullâ quidem in loco Beneficii factâ reſidentiâ, ipſos nihilominus non incerta aut dubia ſpes maneat recipiendi viâ reſignationis notabilem pecuniæ penſionem ex Beneficio vel modico tempore poſſeſſo. Hinc etiam videmus, quòd mox Beneficia penſione retentâ dimittant; ſignum non incertum, quod in Beneficii acceptatione unicè penſionem reſpexerint.

Ex eodem indubiè fonte profluit, quod Patroni & Collatores carni & ſan-

ſanguini conſulere volentes, facilè inducanrur, ut Beneficia conferant conſanguineis ſuis, licet ſat intelligant, eos Statum Eccleſiaſticum non meditari: ſciunt enim, qnod ſi Statum Sæcularem aſſumere voluerint, de Beneficio nihilominus notabile commodum viâ reſignationis ſub penſione, conſequi poterunt.

§. 4.

Referuntur plura alia incommoda ex penſionum praxi pullulantia.

PLura eaque notabilia incommoda ex moderna penſionum praxi pullulantia præcedentibus paragraphis notavimus, quibus nonnulla forſitan nec minora hîc adjicimus.

Primò quidem per penſiones hodiernas, præſertim ſi ipſis Beneficiis imponantur, contingit, ut proventus Beneficiorum ipſis Miniſtris Eccleſiæ ita ſubſtrahantur, ut vix reliquum ſit unde juxta ſtatum ſuum moderatè ac frugaliter vivere queant: ex quo ulteriùs contingit, ut viri eruditione ac moribus ſufficientes ægrè reperiantur, qui Beneficiis illis præeſſe velint.

Hoc

Hoc incommodum ex pensionibus impositis sensit in sua Diœcesi S. Carolus: " Eo namque, ait vitæ ipsius „Scriptor, primùm Ecclesiam capes„cente; vel magna ex parte, vel toti „fructus Ecclesiarum alienis homini„bus erant reservati: ex quo fiebat, „ut qui essent aliquo numero notabili „Presbyteri, Sacerdotia recusarent; „quorum facultatibus, pro dignitate „vitæ cultum non possent conservare. „Qui verò accipiebant, parvi pretii „homines, neque doctrinâ, neque „authoritate satis muneri suo facere „valebant: ut præter Sacerdotis, ut „tempora sunt, ex ea re contemptum; „neque sacra suppellex, pro decoro „parari; neque refici, vel ornari Ec„clesiæ; neque sarta tecta haberi „possent".

Lib. 7. cap. 35.

His finalibus verbis aliud pensionum incommodum exprimitur: nimirum, quod per earum reservationem fiat, ut à Beneficiis sive Ecclesiis subtrahatur illud, quo sacra suppellex parari; vel refici, aut ornari Ecclesiæ; & sarta tecta conservari possent & deberent.

Adhæc Canonum atque Patrum unani-

nanimi teſtimonio adeò certum eſt, quod res Eccleſiæ ſint vota fidelium, patrimonium pauperum, & redemptio animarum, ut trecentis etiam & amplius annis à famoſa rerum Eccleſiaſticarum diviſione dicere non dubitarint Patres Concilii Vernenſis : *Certè quod nullus quamquam* IMPUDENTISSIMUS *negare audebit ; poſſeſſio Eccleſiæ votum eſt fidelium, patrimonium pauperum, redemptio animarum.* Quis igitur ſat æſtimet abuſum, quo hodiè otioſos Clericos nihil de Eccleſia meritos (niſi quod forſitan Beneficia profano commercio ſacrilegè nimis tractaverint) titulo penſionis de *patrimonio pauperum*, vel *patrimonio Ieſu Chriſti*, ſive *Crucifixi*, ut alibi Pontifices loquuntur, diteſcere, imo luxuriari conſpicimus.

An. 844. *Can.* 12.

Cap. 16. *de præb. & Extravag.* 5. *eod. in communib.*

Denique, quis ſufficienter deſcribet ſcandala, quæ illa penſionum hodierna praxis in animis fidelium gignit ? Profectò fideles laïci qui res ſimpliciter ac de plano ſine præventione conſiderant, videntes paſſim Eccleſiaſticos de Beneficiis ſuis notabilem pecuniæ ſummam recipere; nec Beneficia ſua niſi penſionis addictione aut receptione dimittere, Beneficia Eccleſiaſtica

ſtica Eccleſiaſtica vendi aut re temporali commutari non dubitant. Cùm enim in materia illa, nullâ ſint cupiditate præventi, facilè vident in rei veritate nihil intereſſe, num quis ſimpliciter de ſumma pecuniæ danda paciſcatur, an titulo penſionis eamdem ſtipuletur.

§. 5.

Synodus Tridentina uſum penſionum non approbavit.

Seſſ. 24. cap. 13. de Reformat.

STatuit Synodus Tridentina, " ut „ omnes hæ Cathedrales Eccleſiæ, „ quarum reditus ſummam ducatorum „ mille, & Parochiales, quæ ſummam „ ducatorum centum, ſecundùm ve- „ rum annuum valorem, non exce- „ dunt, nullis penſionibus, aut reſer- „ vationibus fructuum graventur":

Ex hoc Concilii Decreto, nonnulli approbationum penſionem inferri credunt; quaſi Concilium vetando prædictas Eccleſias penſionibus gravari, cæteras poſſe gravari tacitè affirmaſſet. Verum ſine fundamento; neç enim dicit Concilium Eccleſias penſionibus gra-

gravari posse; sed cùm esset summus in gravandis Ecclesiis per pensiones abusus, statuit, ut Ecclesiæ jam expressæ saltem gravari non possent; non approbans quod cæteræ Ecclesiæ gravarentur, sed præcavens, ut istæ ab onere liberæ essent. Quemadmodum Romani Pontifices *tam antiquis temporibus, quam modernis*, verba sunt Innocentii III. *certum tempus Canonicis & Capitulis præfixerunt ultra quod nec Ecclesiæ debeant, nec Ecclesiastica Beneficia seu præbendæ vacare*; NON APPROBANTES QUOD TAM DIU VACENT, SED PRÆCAVENTES NE DIUTIUS ECCLESIA QUÆLIBET SOLITO MINISTRORUM OBSEQUIO DEFRAUDETUR. *Lib. 1. epist. 460.*

Illegitima proinde est consequentiâ; hoc illudve pro moderando excessu pensionum statutum fuit, ergo pensiones in reliquo approbantur.

Scimus quidem à nonnullis in Synodo Tridentina ad totalem pensionum abolitionem actum fuisse; atque inter articulos ex parte Caroli IX. Galliarum Regis Concilio oblatos, hunc fuisse: " pensiones super Beneficiis non constituantur, & quæ sunt constitutæ tollantur, quò reditus Ecclesiæ-

"clesiastici in alimenta Pastorum & pau-"perum, aliosque pios usus transferantur"; illud tamen quoque scimus, Patres Concilii Tridentini reperisse *Rempublicam Christianam malis quibus jam dudum vexata erat, propemodum oppressam*, ut loquitur Paulus III. ut proinde mirum non sit, si universis Ecclesiæ morbis integram sanitatem reddere non potuerit; sed nonnulla adigente atque cogente temporum duritia ad tempus tolerare debuerit. Quod ne sine fundamento dicere videar, ipsos Concilii Patres in ultima sessione Monasticæ disciplinæ restaurandæ intentos audire lubet: Cùm pleraque „ Monasteria, etiam Abbatiæ, Priora- „ tus & Præposituræ ex mala eorum, „ quibus commissa fuerunt, admini- „ stratione non lævia passa fuerint „ tam in spiritualibus, quàm tempora- „ libus detrimenta; cupit Sancta Sy- „ nodus ea ad congruam Monasticæ „ vitæ disciplinam omnino revocare. *Verùm adeò dura difficilisq; est præsentium temporum conditio, ut nec statim omnibus, nec commune ubique, quòd* OPTARET *remedium possit adhiberi; ut tamen nihil prætermittat &c.*

In Bulla indict.

Sess. 25. cap. 21. de Regularibus.

Nul-

Nullatenus igitur ſequitur, Synodus Tridentina uſum penſionum, qui tot incommoda natus eſt ſecum trahere, totaliter non abrogavit, ergò eum approbavit, aut abrogatum non optavit.

§. 6.

Proponitur quid circa penſiones ſenſerit S. Carolus Borromæus.

UT pleniùs innoteſcat quid Synodus Tridentina de penſionibus ſenſerit, fideliſſimi Synodi illius interpretis & executoris S. Caroli, in hac materia praxim intelligere non inutile futurum credo; eam vitæ illius Auctor, ipſi non ſolum coævus, ſed & admodùm familiaris refert his verbis.

"Fructus ſuos unicuique Eccleſiæ, "Presbyteriſque ſingulis, integros re-"linqui curavit vehementer, & effecit. "Eo namque primum Eccleſiam ca-"peſcente; vel magna ex parte, vel "toti, alienis hominibus erant reſer-"vati: ex quo fiebat, ut qui eſſent ali-"quo numero Presbyteris, ſacerdotia "recuſarent; quorum facultatibus, pro "dignitate, vitæ cultum minimè poſ- *Pet. à Baſilica lib. 5. cap. 35.*

Bb ſent

„ ſent conſervare. Qui verò accipie-
„ bant, parvi pretii homines, neque
„ doctrina, neque auctoritate ſatis
„ muneri ſuo facere valebant: ut præ-
„ ter ſacerdotis, ut tempora ſunt, ex
„ ea re contemptum; neque ſacra ſup-
„ pellex pro decoro parari; neque re-
„ fici, vel ornari Eccleſiæ; neque ſarta
„ tecta haberi poſſent".

" Jgitur, pergit auctor, neque pen-
„ ſionis onus vel minimum cuiquam
„ Eccleſiæ impoſuit umquam; & ſi quis
„ forte per auctoritatem ſuperiorem
„ obtinere vellet, contra totis viribus
„ pugnavit".

" Cum ex magnis Præpoſituræ fa-
„ cultatibus, ex ſuis quidam, quo plu-
„ rimum utebatur, annuam penſionem
„ ſibi ferè impetraſſet; ea Carolus ut
„ auferretur, ſtatim effecit. Neque
„ alius poſtea umquam conari aliquid
„ ſimile auſus eſt".

" Sacerdoti tantum penſionem con-
„ ceſſam ſcio. Is cùm Eccleſiæ diu
„ utilem ſanè operam pro doctrina,
„ virtuteque ſuâ navaſſet, demum multi
„ laboris Parochiam habens, infirmaque
„ valetudine confectus, cùm eam relin-
„ quere cogeretur; neque aliunde ha-
beret

„beret vitæ sumptum; moderatam „ pensionem ex Ecclesia sua, quæ erat „ ex locupletioribus, à Carolo accepit". Hæc prædictus Auctor.

§. 7.

Reflexiones nonnullæ super praxi S. Caroli in materia pensionum.

EX praxi S. Caroli paragrapho præcedenti propositâ colligere licet sequentia.

Primò, quod Carolus fructus unicuique Ecclesiæ, Presbyterisque singulis, integros relinqui curavit vehementer & effecit. Sciebat enim, ex justissima ac ordinatissima lege unicuique Beneficio suos esse annexos proventus; ut is, qui Beneficium habet, possit ex eis vivere honestè pro suo ordine, simulque queat sustinere impensas pro divino cultu, & templi Sacrarumque ædium reparatione, ut quod reliquum est, impendat in pios usus; adeoque nihil justius fore credebat, quàm ut eum in finem Beneficio fructus sui integri manerent.

Experientiâ quoque didicerat (ut

ex verbis præcedenti paragrapho relatis constat) quanta incommoda & mala Ecclesiis eveniant, dum proventus ad alios, quàm destinatos usus transferuntur; ac proptera mirum non est, si *vehementer* curaverit, ut fructus integros Ecclesiis singulis conservaret.

Secundò colligitur, quod S. Carolo adeò pensiones displicuerint, ut non solùm ipse Ecclesiis onus pensionum non imponeret; sed etiam *si quis fortè per superiorem authoritatem obtinere vellet, contra totis viribus pugnaverit.*

Quo exemplo Episcopi aliique Ecclesiæ Prælati docentur, non tam facilè pensionibus, etiam à Superiore, v. g. Pontifice, probatis annuere.

Quis enim nesciat, nonnumquam aliquo per importunitatem, & multiplicatas precum instantias à Sede Apostolica quodammodò inuitâ, aliàs non concedenda, extorqueri: ut altè jam pridem in ægritudine constitutus, de commendis Ecclesiarum Cathedralium & Monasteriorum eo modo à se extortis querebatur Clemens V.

Extrav. 2. de prab. in commun.

Scimus quoque, interdum contingere posse, ut litteræ aliquæ è Cancellaria Romana emanent, quæ conscientiam

Pon-

Pontificis fugiant, ut jam pridem insinuavit Lucius III. vel saltem aliqua subindè à Ministris contra mentem Pontificis, litteris inseri; quemadmodum teste Gregorio XIII. sæpè conquestus fuerat ejus prædecessor Pius V. quod in sua Bulla, quæ incipit: ETSI MENDICANTIUM, *multa aliter alioq; sensu à se prolata fuisse, quàm litteris expressa essent.*

Cap. 10. ※ de rescript.

In constit. quæ incipit In tanta.

Ad hæc quis nesciat, Sedem Apostolicam, ob multiplicia ex omni parte ad ipsam delata negotia, frequentioribus sub- & obreptionibus subjacere.

Denique Pontifex *diversis occupationibus impeditus, singulis causis*, ut loquitur Lucius III. *examinandis non sufficit*. Quid igitur mirum, si subinde contingat, ut aliqua sine plena causæ discussione & matura deliberatione concedantur, quæ concessa non fuissent, si per otium licuisset Pontifici momentum negotii, omnesque illius circumstantias maturè librare & expendere.

Cap. 10. ※ de rescript. in integr.

Si igitur ad Episcopos aliosve Ecclesiæ Prælatos deferantur litteræ, quibus à Sede Apostolica pensiones concessæ dicantur, quæ non in utilitatem Ecclesiæ, sed potius in magnum illius

præjudicium; imò ad tegendam Simoniam, vel pluralitatem Beneficiorum aliudve ſimile tendere videntur, meritò ab illarum executione ſuper-ſedebunt; quamdiu jure præſumunt ſub- vel obreptitiè; aut per importunitatem, vel citra conſcientiam Pontificis eas fuiſſe obtentas. *Hoc* enim, teſte
Epiſt. 180. S. Bernardo, *ſolet habere præcipuum Apoſtolica Sedes, ut non pigeat revocare, quod à ſe fortè deprehenderit fraude elicitum, non veritate promeritum.*

Tertiò ex praxi S. Caroli habetur, quod ſpeciali ſtudio & cura allaboraverit, ut nullus ex familiaribus ſuis onus penſionis alicui Eccleſiæ impoſitum haberet. Quo rursùs facto monentur Epiſcopi aliique Superiores Eccleſiaſtici, ut ſingulariter ſtudeant impedire, ne quis ex conſanguineis aut familiaribus penſiones ex Beneficiis ſuis habeat; quia conſanguineorum aut familiarium facta ordinariè imputari ſolent illis, quibus conjuncti ſunt; ac propterea ea, quæ conſanguinei aut familiares Epiſcopi agunt, facilè Epiſcopo adſcribuntur; atque ita eo titulo alios magis ad imitandum incitant.

At licet, quàm maximè à penſioni-

bus

bus imponendis abhortuerit Sanctissimus Antistes, nihilominùs semel uni eam concessisse verba suprà relata testantur; at cui, & quomodo eam indulserit paucis reflectamus.

Inprimis tria in persona Sacerdotis, cui pensio concedebatur, concurrebant. Primùm, quod *Ecclesiæ diu utilem sanè operam pro doctrina, virtuteque sua navasset*: atque ita merita in Ecclesiam pensione gravandam, haberet; quod requiri, ut quis licitè recipiat pensionem, ante notatum fuit. P. 2. c. 2. §. 3.

Secundùm, quod *infirma valetudine confectus Parochiam multi laboris deserere cogeretur*; atque ita non voluntate, sed necessitate à statione sua recederet.

Tertiùm, *quod aliundè non haberet vitæ sumptum*; adeoque non injustum esset ut ipse pauper & de Ecclesia bene meritus de proventibus Ecclesiæ participaret; quod ad pensionis justitiam requiri ante ostendimus. P. 2. cap. 2 §. 1. & 2.

Ad hæc notandum, quod Ecclesia pensione gravanda esset *ex locupletioribus*; ut consequenter verisimile sit, quod sine aliquo incommodo fructibus in pensionem assignatis carere posset; præsertim, cùm non nisi *moderatam*

 pen-

pensionem, resignatario seni, ac ægritudine confecto sufficientem, assignaret.

His certè conditionibus concurrentibus; nimirum, quod quis *diu utilem sanè operam Ecclesiæ navaverit*; quod *infirmâ valitudine confectus eam relinquere cogatur*; quod *aliundè non habeat vitæ sumptum*; quod Ecclesia deserenda sat abundet, ut ultra honestam Ministrorum sustentationem, pensionem *modicam* exhibeat; his, inquam, conditionibus concurrentibus, quis talem pensionem à resignatario ab Episcopo concessam recipi posse negaret? similesque pensiones nec olim incognitas fuisse alibi ostendimus. At pensiones, quæ passim in permutatione beneficiorum ob inæqualitatem fructuum; aut ratione resignationis in *favorem*; *pacis causâ*; similivè titulo exiguntur, & recipiuntur, nec antiquitas novit, nec S. Carolum Patronum, sed summum adversarium habuerunt.

P. 2. c. 1. §. 2.

Optandum sanè ut passim Episcopi aliique Ecclesiæ Superiores moderationem Caroli in imponendis & concedendis pensionibus imitarentur.

FINIS.

INDEX

Capitum & Paragraphorum.

PARS I.

DE SIMONIA.

§. 3.

CAP. IV.

§. 8.

§. 2.

CAP. X.

PARS II.

DE PENSIONIBUS.

§ 1.

§. 2.

FINIS.